

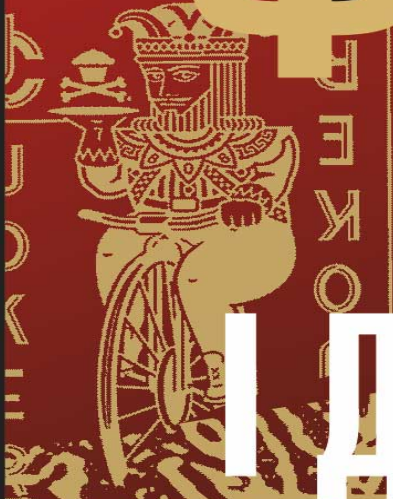
007

ІЄН ФЛЕМІНГ

ЖИВИ

І ДАЙ ПОМЕРТИ

ДЖЕЙМС БОНД

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7771-2

007

ІЄН
ФЛЕМІНГ

ЖИВИ І ДАЙ ПОМЕРТИ

live and let die © Ian Fleming Publications Limited, 1954

The moral rights of the author have been asserted

Права автора захищені.

«JAMES BOND» і «007» є зареєстрованими торговими марками компанії «Danjaq LLC» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Limited».

Всі права захищені.

«Ian Fleming» логотип і «Ian Fleming signature» є зареєстрованими торговими марками компанії «The Ian Fleming Estate» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Ltd».

Переклала Ирина Бондаренко

Ілюстрації Олега Кіналя

У другому романі «Бондіани» славетний «агент 007» отримує нове завдання — вилетіти на Ямайку, щоб встановити походження золотих монет, котрі нелегально потрапляють на американський ринок. Йому протистоїть чорношкірий велет «Містер Біг», суперник розумний і талановитий. Двобій обіцяє бути запеклим...

ЧЕРВОНА ДОРІЖКА

У житті таємного агента бувають моменти справжньої розкоші. Трапляються такі завдання, при виконанні яких від нього вимагають грати роль істинного багатія — рідкісні випадки, коли він насолоджується комфортним життям, аби стерти з пам'яті всі хвилини небезпеки та подих смерті; є й часи — як оце зараз — гостювання на території союзницької спецслужби.

Із тієї миті, як «Стратокрузер»¹ британської авіакомпанії Б.О.А.К.² приземлився в міжнародному аеропорту Айдлвайльд, до Джеймса Бонда ставилися, наче до принца з королівської родини.

Полишивши судно разом з іншими пасажирами, він невідворотно потрапив у руки добре відомого чистилища, котре йменується імміграційною, митною та санітарною службами Сполучених Штатів.

І подумав, що на нього чекає, принаймні, година перебування у задушливій брудно-зеленій кімнаті, в якій смердить спертим повітрям, застарілим потом та де ширяє почуття провини. Страх тут завис усюди: перед усіма зачиненими дверима з написами «Вхід заборонено», за якими причаїлися дуже уважні люди; перед папками та стрекотливими телетайпами з терміновими повідомленнями у Вашингтон, Бюро боротьби з наркотиками, в контррозвідку, Держскарбницю і ФБР.

Ідучи бетонним майданчиком та зіщулившись від холодного січневого вітру, побачив власне ім'я, що висвітлилося на табло: «Бонд Джеймс. Британський дипломатичний паспорт № 00944567» — коротка затримка — й відповіді, що надійшли від різних апаратів: «не значиться». І висновок ФБР: значиться — перевіряємо — зачекайте. Далі відбудуться покvapні консультації ФБР із ЦРУ й спалахне відповідь: «ФБР — Айдлвайльду»: «Бонд: О'кей. О'кей» — і ввічливий чиновник на виході поверне йому паспорт зі словами: «Бажаю вам приємного перебування в нашій країні, містере Бонд!»

Бонд здвигнув плечима і через турнікет попрямував услід за іншими пасажирами до дверей із табличкою «Санітарна служба США».

Для нього це лише звична втомлива процедура, але неприємно було знати, що його досьє — в руках іноземної держави. Анонімність — головний принцип такої діяльності. Кожна ниточка його справжнього «я», що потрапляла в будь-яке досьє, неминуче зменшувала цінність агента і в кінцевому підсумку загрожувала життю виконавця. Тут, в Америці, вони знали про нього все: тож почувався негром, в якого лікар-шаман відібрав власну тінь. Він цілковито був у руках інших. У цьому випадку то друзі, однак....

— Містере Бонд?

Приємного вигляду невиразний чоловік у простому одязі вийшов із тіні будівлі Санітарної служби.

— Мене звати Геллоран. Приємно з вами познайомитися!

Вони потиснули один одному руки.

— Сподіваюся, добре долетіли? Чи не пройдете за мною?

І повернувся до чергового офіцера поліцейської охорони аеропорту, який стовбичив біля дверей.

— Все о'кей, сержанте.

— Добре, містере Геллоран. До зустрічі!

Пасажири проходили всередину, а Геллоран завернув наліво. Інший полісмен відімкнув для них хвіртку у високій огорожі.

— До побачення, містере Геллоран!

— Бувайте, офіцере. Дякую!

Одразу ж за ворітьми на них чекав чорний «Бьюїк», двигун якого ледь чутно пихкав. Вони усілися в авто. Дві легкі валізи Бонда вже були спереду, поруч із водієм. Для Бонда залишилося загадкою, як так швидко зуміли віднайти його валізи у купі речей інших пасажирів — за кілька хвилин після того, як багаж підвезли до митниці.

— О'кей, Грейді. Рушаймо.

Бонд із насолодою розвалився на задньому сидінні великого лімузина, і той рвонув уперед, набираючи швидкість. Бонд повернувся до Геллорана.

— Це, безумовно, найлюб'язніший прийом, який мені будь-коли виказували. Я очікував іще добру годину протовктися тут, проходячи митний контроль. Хто віддав такі розпорядження? Я не дуже звик, щоб мене приймали як ВІП-персону. Так чи інакше — дякую вам за зустріч!

— Ласкаво просимо, містере Бонд!

Посміхнувшись, Геллоран запропонував йому сигарету із щойно розпечатаної пачки «Лакі страйк».

— Ми зробимо все, щоби ваше перебування у нас було якомога приємнішим. Лише скажіть, що вам потрібно, і це буде негайно виконане. Тут, у Вашингтоні, у вас хороші друзі. Достеменно не знаю, чому ви тут, але мені здається, що нашій владі дуже важливо, аби ви почувались у нас почесним гостем. Мені доручено якнайшвидше доправити вас до готелю, а тоді вами займеться хтось інший. Дайте-но мені на хвильку ваш паспорт!

Бонд передав йому документ. Геллоран відкрив портфель, що лежав поруч із ним, і витягнув звідти важку металеву печатку. Перегорнув сторінки, дійшов до візи США, проштемпелював цю сторінку, підписав на темно-синьому кружечку з вензелем департаменту юстиції і повернув паспорт. Потім дістав свій гаманець, а звідтіля — пухкий конверт, який і передав Бондові.

— Тут тисяча доларів, містере Бонд.

І заперечно підняв руку ще до того, як Бонд спромігся щось сказати.

— Це гроші комуністів: трофей у справі Шмідта-Кінаскі. Ми їх використаємо проти них же; тож вас просять сприяти нам у цьому і витратити гроші на свій розсуд — так, як вам буде потрібно у вашій нинішній справі. Мені сказали: якщо ви відмовитеся, це буде розцінено як вельми недружній акт. Не говорімо більше про це, — додав він, оскільки Бонд продовжував нерішуче тримати конверт. — Я також уповноважений повідомити, що передаю ці гроші з відома і схвалення вашого шефа.

Пильно глянувши на нього, Бонд посміхнувся. Сховав конверт у гаманець.

— Гаразд, — озвався він. — І дякую. Спробую витратити їх якомога ефективніше. Радий, що маю якийсь робочий капітал. Приємно знати, що тебе фінансує опозиція.

— Чудово, — зауважив Геллоран. — А тепер, з вашого дозволу, я черкну кілька слів рапорту, котрий повинен вручити шефові. Маю ще написати листи подяки Імміграційній та Митній службам за їхнє співробітництво: такий порядок.

— Прошу дуже, — охоче погодився Бонд. Він радий був трохи помовчати і вперше після війни поглянути на Америку. Аж ніяк не зайвим вважав знову засвоїти кілька американських реалій: їхні оголошення, нові марки машин та ціни на старі; їдкі кольори дорожніх знаків: ГРУНТОВЕ УЗБІЧЧЯ. КРУТИЙ ПОВОРОТ. УВАГА — ПОПЕРЕДУ СЛИЗЬКА ДІЛЯНКА ДОРОГИ; нові правила водіння; багато автівок із жінками за кермом, а їхні чоловіки покійно сидять поруч; одяг людей; те, як жінки вкладають своє волосся; попереджувальні знаки цивільної оборони: У ВИПАДКУ ПОВІТРЯНИХ НАЛЬОТІВ НЕ ЗУПИНЯЙТЕСЬ І ЗІЙДІТЬ З МОСТА; густа сітка телеантен та стрімкий розвиток телебачення; рекламні щити й вітрини крамниць; поодинокий гелікоптер; заклики до публічних пожертв для хворих на рак і поліомієліт; «Марш даймів»³ — усі ці скороминущі враження, котрі так часто ставали йому в пригоді у його професії: так само, як далекий собачий гавкіт чи пригнуте гілля дерев для мисливця, котрий примощує капкани у джунглях.

Водій обрав міст Тріборо, на карколомній швидкості вони влетіли на околиці Мангеттена — і чудовий нью-йоркський проспект поспішив їм назустріч, й опинилися нарешті у самісінькій гущі виття клаксонів і багатолюдного натовпу — в просякнутих бензиновими випарами нетрях залізобетонних джунглів.

Бонд повернувся до свого супутника.

— Мені неприємно таке казати, — зауважив, — але це — найбажаніша мішень для атомної бомби на всій земній кулі.

— Я про це вже думав, — погодився Геллоран. —
І частенько лежу вночі без сну, міркуючи, що ж тоді буде.

Вони під'їхали до «Сент-Реджісу» — найкращого готелю Нью-Йорка, розташованого на розі П'ятої авеню і П'ятдесят п'ятої вулиці.

Похмурий чоловік середнього віку в темно-синьому плащі та чорному фетровому капелюсі вийшов до них услід за швейцаром. Тут же, на тротуарі, Геллоран їх і познайомив.

— Містере Бонд, познайомтеся з капітаном Декстером, — голос його був шанобливий. — Чи можу тепер полишити його на вас, капітане?

— Звісно, звісно! Лише розпорядіться, щоб валізи віднесли нагору. Кімната номер 2100. Верхній поверх.

Я ж піду разом із містером Бондом, аби пересвідчитися, що в нього є все необхідне.

Бонд повернувся, щоб попрощатись із Геллораном та подякувати йому. На мить Геллоран став до нього спиною, віддаючи швейцарові розпорядження щодо багажу. Бонд глянув поверх його плеча на П'ятдесят п'яту вулицю. Очі його звужилися. Чорний «Шевроле»-седан різко протиснувся крізь щільний вуличний рух і вигулькнув справа, підрізавши «Чекер-таксі»⁴, водій якого різко загальмував і натиснув на клаксон, не відпускаючи руки. Седан продовжив свій рух, устиг проскочити на зелене світло і зник на П'ятій авеню, рухаючись на північ.

Це була зухвала, відчайдушна їзда, але найбільше вразило Бонда те, що за кермом сиділа симпатична негритянка в чорній форменій одязі шофера. У заднє скло він помітив єдиного пасажира — здоровила з чорним, із сірим полиском, обличчям, котрий обернувся і пильно поглянув на Бонда: той був цілковито впевнений у цьому — після чого авто рвонуло на авеню.

Бонд потиснув Геллоранові руку. Декстер нетерпляче торкнувся його плеча.

— Пройдімо просто через хол до ліфтів: направо.

І, будь ласка, не знімайте капелюха, містере Бонд!

Коли Бонд почав підніматися сходами услід за Декстером, то вирішив, що всі ці перестороги були запізнілі. Навряд чи ще десь у світі ви побачите негритянку за кермом. Негритянка-таксист — це ще незвичайніше.

Й навряд чи таке ймовірно в Гарлемі, — а, вочевидь, машина вилетіла саме звідти.

І що то за велетень був на задньому сидінні? Й те вугільно-чорне обличчя зі сіруватим полиском? Сам «Містер Біг»?

— Гм-м, — буркнув Бонд сам до себе, заходячи слідом за струнким капітаном Декстером у ліфт.

Ліфт зупинився на двадцять першому поверсі.

— У нас є для вас невеличкий сюрприз, містере Бонд, — сказав капітан Декстер, утім, без особливого ентузіазму.

Вони пройшли коридором до кутової кімнати. За вікнами зітхав вітер, і Бонд швидко поглянув на дахи сусідніх хмарочосів та голі

верхівки дерев Сентрал-парку. Відчув себе відірваним од землі, й на мить дивне почуття самотності та пустки охопило його.

Декстер відімкнув двері номера 2100 і зачинив їх за ними. Тепер вони перебували в маленькому освітленому холі. Покинули плащі та капелюхи на кріслі, й Декстер відчинив ще одні двері, пропускаючи Бонда вперед. Той пройшов у доволі милу вітальню, виконану у стилі ампір, адаптованому до Третьої авеню, — зручні крісла і широкий диван, оббитий блідо-жовтим шовком; прекрасна імітація обюссонівського килима на підлозі, світло-сіра стеля й стіни; майстерно вирізьблений французький буфет із пляшками, склянками та срібним відерцем із льодом — і широке вікно позаду, через яке з кристалево чистого, по-швейцарськи безхмарного неба щедро лилися промені зимового сонця. У кімнаті було тепло. Двері сусідньої спальні відчинилися.

— Я саме ставив квіти біля вашого ліжка — це входить до переліку знаменитих послуг ЦРУ: «Служба з усмішкою», — високий стрункий молодик вийшов звідти, посміхаючись та привітно простягаючи руку, і Бонд від здивування остовпів.

— Феліксе Лейтер! Що ви, до дідька, тут робите?

Бонд схопив тверду долоню і сердечно потис її.

— То що, в біса, ви робите у моїй спальні? Боже! Як же ж приємно бачити вас! Чому ви не в Парижі? Тільки не кажіть мені, що вам доручили цю справу!

Лейтер приязно оглянув англійця.

— Ви правильно здогадалися: саме так вони й зробили. Хоч якийсь перепочинок! Принаймні, для мене. ЦРУ вирішило, що ми непогано попрацювали над «Казино»⁵, тож вони витягли мене сюди — від наших колег у Парижі — й переманили в Нью-Йорк — і ось я тут. Я свого роду зв'язковий між ЦРУ та нашими друзями з ФБР.

І він махнув рукою капітанові Декстеру, котрий без ентузіазму спостерігав за таким бурхливим, як для професіоналів, виявом почуттів.

— Звісно, це їх сфера діяльності: принаймні, американська ниточка є їхньою, однак, як ви знаєте, ЦРУ має певні інтереси за кордоном, тому ми розв'язуємо проблеми спільно. Тепер вам належить вийти на ямайський слід для британців — і команда сформована. То як вам

таке? Сідайте й випиймо! Щойно дізнавшись, що ви вже внизу, я замовив ленч: його ось-ось принесуть.

Він підійшов до бару і почав змішувати мартіні.

— Дідько забирай! — озвався Бонд. — І той старий чорт М. ані словом не прохопився: просто виклав факти. Він ніколи не повідомляє нічого хорошого. Гадаю, вважає, що це може якось вплинути на те, чи займатимусь я цією справою, чи ні. Так чи інакше, але це чудово.

Бонд раптом помітив, що капітан Декстер мовчить.

І повернувся до нього.

— Буду дуже радий працювати тут під вашим керівництвом, капітане, — сказав тактовно. — Наскільки розумію, справа розпадається на дві частини. Перша стосується території Америки, тобто підпадає під вашу юрисдикцію. А далі, гадаю, ми повинні розплутати ниточку, що веде в Карибський басейн — на Ямаїку. Наскільки розумію, мені доведеться займатися тим, що за межами територіальних вод Сполучених Штатів. Феліксові треба буде з'єднати обидві половинки справи докупити та підтримувати зв'язок із керівництвом.

Поки я тут, то звітуватиму Лондону через ЦРУ — та безпосередньо Лондону, одночасно інформуючи й ЦРУ, коли перебуватиму на Карибських островах. Я правильно все зрозумів?

Декстер тонко посміхнувся.

— Саме так, містере Бонд. Містер Гувер⁶ уповноважив мене повідомити, що він дуже радий вашій присутності тут. Як нашого гостя, — додав з іронією. — Природно, що нас не надто цікавлять британські справи, і ми щасливі, що цим напрямком займатиметься ЦРУ — разом із Лондоном та вами. Гадаю, що все буде добре. За удачу! — і він підняв келих з коктейлем із мартіні, що подав йому Лейтер.

Вони випили, смакуючи холодний міцний напій, і на яструбиному обличчі Лейтера застиг насмішкуватий вираз.

У двері постукали. Лейтер відчинив, й увійшов хлопчик-посильний з валізами Бонда. За ним ішли два офіціанти, штовхаючи перед собою столик на коліщатках зі стравами в закритих судках, столовими наборами та білосніжними накрохмаленими серветками. Усе це вони розклали на розсувному столикові.

— Молоді краби із соусом «Тартар», гамбургери з помірно пропеченою на грилі пісною яловичиною, смажена картопля по-французьки, броколі, салат із приправою «Тисяча островів», морозиво з карамельною помадкою і найкраще «Лібфраумільх»⁷, яке тільки можна знайти в Америці. О'кей? То як вам таке?

— Звучить непогано, — зауважив Бонд, зі сумнівом подумавши про морозиво з підливкою із вершкового масла і паленого цукру. Вони всілися за столик та методично насолодилися кожною вишуканою стравою, яку їм запропонувала місцева американська кухня.

Говорили вони мало, й лише коли їм подали каву і прибрали посуд, капітан вийняв із рота п'ятдесятицентову сигару та рішуче прочистив горло.

— Містере Бонд, — мовив, — тепер, можливо, ви розкажете нам, що вам відомо про цю справу...

Нігтем великого пальця Бонд розпечатав пачку «Честерфілда» і, зручніше вмовившись у комфортабельному кріслі розкішної теплої кімнати, подумки повернувся до подій двотижневої давності — до того холодного й вологого січневого дня, коли він вийшов зі своєї квартири в Челсі у похмурий морок лондонського туману.

РОЗМОВА З М.

Сірий «Бентлі» 1933 року випуску — з відкидним верхом, об'ємом двигуна 4,5 літра та удосконаленим компресором — щойно був виведений з гаража Бонда. Машина завелася відразу ж після натискання на автоматичний стартер. Бонд увімкнув подвійні протитуманні фари й обережно виїхав на Кінгз-роуд, а далі по Слоун-стріт вирушив у напрямку Гайд-парку.

Начальник канцелярії містера М., зателефонувавши опівночі, повідомив, що М. хоче бачити Бонда наступного ранку о дев'ятій.

— Трохи зарано, — вибачливо сказав, — але шеф прагне діяти. Він розмірковував над цим кілька тижнів. І, гадаю, нарешті надумав.

— Чи не можете ви повідомити мені телефоном, якого сектору це стосується?

— А — як «Анна» та К — як «Карл», — сказав начальник секретаріату та повісив слухавку.

Це означало, що справа стосувалася секторів А та К — тобто тих підрозділів таємних служб, котрі займалися відповідно Сполученими Штатами Америки і країнами Карибського басейну. В період війни Бонд певний час працював у секторі А, але про сектор К знав мало що.

Поки ж він повз Гайд-парком під тихе пихкання дводюймової вихлопної труби свого авта, відчував збудження від майбутньої зустрічі з М. — дивовижним чоловіком, який на той момент був (та й зараз є) головною людиною в англійській секретній службі. Бонд не бачив з кінця літа його холодних, проникливих очей. Тоді М. був ним задоволений.

— Візьміть відпустку, — порадив йому. — Відпочиньте як слід. І наростіть собі нову шкіру ось тут, на кисті. «Q» порекомендує вам найкращого лікаря і домовиться про прийом. Не можу дозволити, щоб ви ходили з цією бісовою міткою росіян на руці. Одужуйте — а я поки що підшукаю для вас нову справу. Нехай щастить!

Руку йому таки відновили, вона зажила — безболісно, але повільно. Ледь помітні шрами, що залишилися на місці російської літери «Ш» (початкова буква в слові «ШПИОН» — «шпигун»),

поступово зарубцювалися, але коли Бонд згадав про чоловіка зі стилетом, котрий зробив йому це, руки його на кермі мимоволі стиснулися в кулаки.

Цікаво, що сталося з тією блискучою організацією, агентом котрої був той, із стилетом — із тим радянським органом помсти — СМЕРШем, скорочено від російського «Смерть шпионам», тобто «смерть шпигунам»? Чи вона й далі така ж впливова, така ж ефективна? І хто керує нею тепер, коли Берії більше нема? Після тієї знаменитої операції в казино Руаяль-лез-О Бонд поклявся їм помститися. Він так і сказав про це М. під час їхньої останньої розмови. Чи не викликана ця нова зустріч бажанням дати Бондові змогу стати на стежку війни? Очі його звузилися, коли він вдивлявся у сутінки Ріджентс-парку. Обличчя Бонда у присмерку видавалося холодним та жорстоким. Він заїхав у внутрішній двір високого похмурого будинку, передав машину одному з механіків і пішов до центрального входу. Ліфт підняв його на верхній поверх і — так добре знайомим йому коридором, застеленим ворсистим килимом, — він дійшов до дверей поруч із кабінетом М. Начальник секретаріату вже чекав на нього й відразу ж зв'язався із М., скориставшись внутрішнім зв'язком.

— 007 прибув, сер!

— Нехай заходить.

Спокуслива міс Маніпенні⁸, всемогутня особиста секретарка М., підбадьорливо посміхнулася Бонду, і він увійшов у кабінет. Одразу ж у кімнаті, яку Бонд щойно полишив, загорілося зелене світло: це означало, що шефа не можна турбувати.

Настільна лампа із зеленим скляним абажуром відкидала острівець світла на широкий стіл, обтягнутий червоною шкірою. Туман за вікном не давав змоги розгледіти кімнату.

— Доброго ранку, 007! Покажіть-но мені свою руку. Непогано! Звідкіля вони взяли шкіру для пересадки?

— Із передпліччя, сер.

— Г-м-м... Волосинки трохи загрубі. І трохи нерівно. Ну що ж — нічого не вдієш. Зійде поки що. Присядьте.

Бонд підійшов до єдиного стільця, котрий стояв навпроти стола М.

— Добре відпочили?

— Так, дякую, сер!

— Чи бачили ви коли-небудь таке?

І М. рвучко витягнув щось із нагрудної кишені та кинув на стіл. З легким стукотом на червону шкіру впала, висвічуючи багатим блиском, золота карбована монета розміром із дюйм.

Бонд узяв її, покрутив і зважив у руці.

— Ніколи, сер! Коштує, певно, фунтів п'ять, не менше.

— П'ятнадцять у колекціонерів. Це — розенобль² Едуарда IV.

М. знову поліз у внутрішню кишеню і виклав перед Бондом на стіл пригорщу не менш чудових старовинних монет. Уважно розглядав кожну і називав її.

— Подвійний екселлант Фердинанда та Ізабелли, Іспанія, 1510 рік; екю о'солей Чарльза IX, Франція, 1574 рік; подвійне золоте екю Генріха IV, Франція, 1600 рік; подвійний дукат Філіппа II, Іспанія, 1560 рік; рейдер¹⁰ Чарльза Д'Егмонта, Голландія, 1538 рік; золотий четвертний, Генуя, 1617 рік; подвійний луїдор а la meche courte з коротким завитком Луї IV, Франція, 1644 рік... Усе це варте купи грошей, навіть якщо його переплавити. Але воно має ще більшу цінність для нумізматів, бо за кожну з цих монет колекціонери дають від десяти до двадцяти фунтів. Чи бачите ви у них щось спільне?

Бонд замислився.

— Ні, сер.

— Усі вони викарбувані до 1650 року. «Кривавий Морган»¹¹ був губернатором та командувачем Ямайки від 1674 до 1683 року. Англійська монета тут — справжній джокер. Можливо, такими розраховувалися з англійськими солдатами в гарнізоні Ямайки. Якби не цей факт і дати, то цілком можна було б припустити будь-яке інше походження дорогоцінного скарбу — монети могли здобути інші великі пірати: д'Оллоне, П'єр ле Гран¹², Шарп, Сокінс, Блекбієрд. Так чи інакше, але й «Спінкси»¹³, і Британський музей сходяться на тому, що це, без сумніву, частина скарбу Моргана.

На мить М. зупинився, щоб розкурити люльку. Він не запросив Бонда запалити, а той не насмілювався зробити це без дозволу.

— І до біса багатий це був скарб. Приблизно тисячу таких монет хтось поширює у Сполучених Штатах лише за останні кілька місяців.

Спецвідділ Казначейства та ФБР відстежили рух тільки цих монет; а скільки ж їх було переплавлено або осіло в приватних колекціях?

І вони увесь час виринають у банках, у торговців золотими злитками, в антикварних крамницях, але найбільше, звісно ж, у лихварів. Фебеерівці опинилося в скрутному становищі. Вони знають, що варто їм лише повідомити про це в поліцію, як джерело надходжень негайно висохне. Усе буде переплавлене в золоті злитки й відразу ж перекочує на чорний ринок. Навіть якщо не брати до уваги раритет монет, то й переплавлене золото неминуче піде в підпілля. Скидається на те, що хтось використовує чорношкірих — швейцарів, провідників поїздів, шоферів вантажівок — тобто цілком безневинних людей, для розповсюдження монет у Сполучених Штатах.

Ось вам типовий приклад.

Після цих слів М. розкрив коричневу папку з червоною зіркою на обкладинці — знак того, що тут зберігаються цілком таємні документи, — і витягнув звідти якийсь аркушик. У перекинутому вигляді Бонд зміг розібрати лише заголовок «Департамент юстиції. Федеральне Бюро Розслідувань».

Далі М. прочитав:

«Захарі Сміт, вік: 35 років, член Спілки залізничних службовців; адреса: 90-Б Вест, 126 стрит, Нью-Йорк».

І, звівши очі на Бонда, додав:

— Це в Гарлемі. Об'єкта упізнав Артур Фейн із «Фейн джуелз інкорпорейтед», 870 Ленокс авеню, як особу, котра 21 листопада принесла для продажу чотири золоті монети шістнадцятого та сімнадцятого століть (опис монет додано). Фейн запропонував за них сто доларів, на що клієнт одразу ж погодився. Під час наступного допиту Сміт заявив, що їх — по двадцять доларів за кожен монету — продав йому в барі «Сьоме небо», а це добре відомий у Гарлемі бар, негр, якого він ніколи не бачив ані раніше, ні опісля. Продавець сказав, що у «Тіффані», знаній ювелірній компанії, за кожен монету дадуть п'ятдесят доларів, однак йому гроші потрібні негайно, а «Тіффані» надто далеко звідси. Сміт придбав одну монету за двадцять доларів, але дізнавшись, що лихвар поруч пропонує за неї двадцять п'ять, повернувся в бар і купив решту три монети за шістдесят доларів.

Наступного ранку відніс їх до Фейна. У поліцейській картотеці Сміт не значиться.

Проказавши це, М. поклав папірець назад у папку.

— То — характерний приклад, — наголосив. — Кілька разів вони виходили на посередника, котрий купував монети трохи дешевше, і потім з'ясовувалося, що придбав він їх повну пригорщу — а в одному випадку навіть сотню! — у когось, хто купив їх іще дешевше. Усі ці трансакції відбулися на Флориді чи в Гарлемі. А початковою ланкою завжди був якийсь невідомий негр; у всіх випадках — службовець, успішна та освічена людина, котрий стверджував, що гроші, ймовірно, піратський скарб Блекбierда¹⁴.

— І ці оповідки про Блекбierда вельми ймовірні, — провадив далі М. — бо є всі підстави вважати, що частина цього скарбу була віднайдена у переддень Різдва 1928 року, в містечку під назвою Плам Пойнт. Це перешийок у Бофорт Каунті, Північна Кароліна, де потічок під назвою Бат-Крік впадає в річку Памліко. Але не думайте, що я експерт у цьому, — посміхнувся М. — ви можете прочитати усе це в досьє. Тож теоретично дуже логічно було би для всіх цих шукачів скарбів тримати усе це добро, поки історія не забудеться, а тоді швидко викинути монети на ринок. Також вони могли вже тоді — або трохи згодом — продати його гуртом, і вже продавець сам би вирішив його трохи притримати. Загалом, це цілком вірогідна версія, якби не два моменти, — М. зупинився і знову набив люльку. — По-перше, Блекбierд промишляв піратством у 1690–1710 роках, тож мало ймовірно, що в його колекції не було монет, викарбуваних після 1650 року (а ці монети карбували не пізніше 1650-го). Крім того, як я вже казав, дуже сумнівно, щоб до нього в руки потрапив розенобль Едуарда IV, оскільки нема жодних свідчень того, що будь-яке англійське судно, котре везло гроші на Ямайку, захоплювалося піратами. Берегова братія¹⁵ за таке б не взялася — надто потужним був супровід такого судна. В ті часи були набагато легші «шляхи збагачення», як це колись називалося.

— По-друге, — М. зиркнув на стелю, а потім знову на Бонда, — я знаю, де цей скарб. Принаймні майже впевнений у цьому. Він — не американського походження. Нині перебуває на Ямайці й насправді належав «Кривавому Моргану», і це — найцінніший скарб в історії.

— Боже праведний! — вигукнув Бонд. — Як же нам до нього добратися?

Сказавши це, М. застережливо підняв руку.

— Усі подробиці ви знайдете тут, — і він поклав правицю на коричневу папку. — Коротко кажучи, сектор С цікавить дизельна яхта «Секатур», яка курсує з острівця на північному узбережжі Ямайки через Флорида-Кіс та Мексиканську затоку до містечка Сент-Пітерсберг. Це — курорт на західному побережжі Флориди поблизу Тампи. За допомогою ФБР ми встановили власника цього судна й самого острова. Це такий собі «Містер Біг», негр-гангстер. Мешкає в Гарлемі. Чули колись про такого?

— Ні, ніколи, — озвався Бонд.

— І що цікаво, — голос М. злагіднів і зазвучав тихіше, — двадцятидоларова банкнота, якою один із випадкових покупців-негрів розплатився за золоту монету і номер якої записав для підпільної лотереї «Піка Поу», була виплачена одному з охоронців містера Біга. Нею розплатилися, — М. махнув люлькою у бік Бонда, — за інформацію, отриману від подвійного агента ФБР, який водночас є членом компартії США.

Бонд злегка присвиснув.

— Словом, — продовжив М, — ми підозрюємо, що цей ямайський скарб використовують для фінансування радянської шпигунської мережі — принаймні, в Америці. І наші підозри ще більше зміцняться, коли я скажу вам, хто цей «Містер Біг».

Бонд чекав, не зводячи з М. очей.

— «Містер Біг», — провадив далі М., зважуючи кожне слово, — ймовірно, найвпливовіший чорношкірий гангстер у світі. Він, — М. почав ретельно перелічувати всі регалії, — голова секти вуду «Чорна вдова», і сповідники вуду вважають його самим Бароном Самеді¹⁶. Ви знайдете все тут, у цій папці, — додав М, поплескавши рукою по файлу, — це дещо вам прояснить або, може, нажахає так, що ви не зможете заснути. «Біг» також радянський агент, і нарешті — а це має особливо зацікавити вас, Бонде, — він агент добре відомого вам «СМЕРШу».

— Так, — повільно мовив Бонд, — тепер мені все зрозуміло.

— Неабияка справа, — підсумував М., пильно вдивляючись у Бонда, — і «Містер Біг» неабихто.

— Не думаю, що мені доводилося чути коли-небудь про великого негра-злочинця... — зронив Бонд. — Китайці — ті, звісно ж, стоять за торгівлю опіумом. Мені випадало також чути про солідних японців, які торгують перлами і наркотиками. Чимало негрів займаються збутом діамантів та золота в Африці, але ті не грають по-крупному. До серйозного бізнесу вони не дотягують. Сумирні, законслухняні громадяни, сказав би я — якби не їхня пристрасть до спиртного.

— Наш об'єкт — виняток, — зауважив М. — він не є чистим негром, бо має домішку французької крові. Народився на Гаїті. Навчався у Москві, про що ви детальніше дізнаєтесь із папки. А ця раса лише починає народжувати геніїв у всіх професіях — учених, лікарів, письменників. Тож настав час і для видатного злочинця. Врешті-решт, негрів у світі 250 мільйонів — майже третина від усього білого населення. У них достатньо мізків, здібностей і характеру. А тепер ще й Москва технічно підкувала одного з них.

— Хотів би я з ним зустрітися, — сказав Бонд. І додав, уже спокійніше: — Хотів би зустрітись із будь-ким зі «СМЕРШу».

— Тоді гаразд, Бонде. Візьміть це, — і М. вручив йому товсту коричневу папку. — І опрацюйте разом із Плендером та Деймоном. Будьте готові вирушити за тиждень. Це — спільна операція ФБР та ЦРУ. І, заради Бога, не наступайте ФБР на п'яти! Неприємності нам ні до чого. Удачі!

Бонд пішов прямо до командувача Деймона, начальника сектору А, тямущого канадця, котрий відповідав за зв'язок із ЦРУ — американською спецслужбою.

Деймон відірвав очі від паперів.

— Бачу, що ви погодилися, — сказав, дивлячись на папку. — Я так і думав. Присядьте, — і він махнув рукою на стілець поруч з електрокаміном. — Коли ви усе це переварите, я додам решту.

ВІЗИТКА

Минуло вже десять днів після зустрічі з М. і розмови з Декстером та Лейтером, а я дізнався не надто багато нового, подумав Бонд, повільно прокидаючись у теплій розкішній спальні готелю «Сент-Реджіс» наступного дня після прильоту в Нью-Йорк.

Декстер повідомив йому безліч подробиць про «Містера Біґа», але це мало що прояснило. «Містер Біґ» мав сорок п'ять років, народився на Гаїті й був наполовину негром, наполовину французом. Завдяки початковим літерам вигадливого імені — Буонапарте Ігнацій Галлія — і могутній будові та чималенькій вазі його завжди, навіть у молодості, називали «Біґ Боем» — «Великим Хлопчиною» чи просто «Біґом». Опісля він став «Великим Чоловіком», або «Містером Біґом», а справжнє ім'я його так і залишилося тільки в парафіяльній метричній книзі на острові Гаїті й у досьє ФБР. Єдиною його слабкістю були жінки, і їх він мав у необмеженій кількості. Не пив та не палив, і його ахіллесовою п'ятою була хронічна вада серця, яка останнім часом надавала сіруватого відтінку його шкірі.

«Біґ Бой» був ознайомлений з релігією вуду ще з дитинства; працював водієм вантажівки в Порт-о-Пренсі; потім емігрував до Штатів і успішно промишляв викраденням автомобілів у банді «Легз даймонд». Після відміни у США «Сухого закону»¹⁷ переїхав у Гарлем і придбав половину акцій маленького нічного клубу та групу дівчат-мулаток, які працювали за викликом.

У 1938 році його партнера по бізнесу знайшли мертвим у бочці з цементом в річці Гарлем, і містер Біґ автоматично став одноосібним власником клубу. 1943 року його призвали до армії, і саме завдяки своїй чудовій французькій мові він потрапив у поле зору Управління стратегічних служб — американську розвідслужбу часів війни, яка готувала його з особливою ретельністю і врешті закинула агентом у Марсель — для боротьби з колабораціоністами Петена¹⁸. Він легко зійшовся з чорношкірими докерами, вихідцями з Африки, і працював чітко, надсилаючи точні та вивірені військово-морські розвіддані. Тісно співпрацював з радянським шпигуном, який збирав подібні

відомості для росіян. У кінці війни його мобілізували до Франції (причому він отримав як французькі, так і американські відзнаки), а потім зник аж на п'ять років — імовірно, в Москві. 1950 року повернувся в Гарлем і потрапив у поле зору ФБР як, можливо, радянський агент. Утім, він жодного разу нічим себе не видав і успішно уникав пасток ФБР. Купив три нічні клуби та низку борделів. Здається, в нього невичерпні кошти, і він платив усім своїм охоронцям по двадцять тисяч доларів на рік. Не гребував убивством, тож йому служили сумлінно та вірно. Відомо було, що він заснував підпільну секту вуду в Гарлемі й налагодив зв'язок із головним храмом цієї секти на Гаїті. Подейкували навіть, що він — і є сам Зомбі або ходяча тінь барона Самеді — жахливий Князь п'їтьми. «Біг» усіляко заохочував подібні чутки, і в них свято вірили неосвічені верстви негритянського населення. Так велетень вселяв справжній жах, часто підкріплений швидкою й нерідко загадковою смертю тих, хто переходив йому дорогу або насмілювався не підкоритися його наказам.

Бонд детально випитав у Декстера і Лейтера про зв'язки велетня-негра зі «СМЕРШем». Факти, що вони навели, видавалися переконливими.

У 1951 році, пообіцявши мільйон доларів золотом та політичний притулок, ФБР нарешті вдалося завербувати відомого радянського агента МДБ — з умовою піврічної роботи на них. Упродовж місяця все йшло добре, і результати перевершили найсміливіші сподівання. Радянського шпигуна призначили на посаду економічного радника у радянську делегацію в ООН. Одного суботнього ранку він спустився в метро на станції Пенсильванія, щоби дістатися в літню резиденцію радянської місії у Глен-Коув — колишній маєток Морґана на Лонґ-Айленді.

Позаду нього на платформі стояв «Біг Мен», якого опісля упізнали зі світлини. Поїзд прибув, і негр-велетень пішов собі геть до виходу із станції ще до того, як перший вагон зупинився перед кривавими рештками тіла росіянина. Ніхто не бачив, щоби «Біг» штовхнув чоловіка, але у натовпі зробити це було зовсім нескладно. Свідки стверджували, що це не могло бути самогубство. Падаючи, чоловік пронизливо скрикнув, а на плечі у нього (яка іронія долі!) був мішок із ключками для гри в гольф. Звісно ж, «Біг Мен» мав залізне алібі —

непохитне, як Форт-Нокс¹⁹. «Біґа» затримали і допитали, але його швидко витягнув найкращий адвокат Гарлема.

Таких доказів було достатньо для Бонда. Це була людина справді «СМЕРШу» — з відповідною підготовкою та безжальною і вельми дійовою зброєю страху й смерті.

І яка чудова знахідка — тримати всю дрібноту злочинного світу Гарлему в покорі й налагодити ефективно діючу мережу чорношкірих інформаторів лише через боязнь перед вуду та усім надприродним, так глибоко й споконвіку вкорінену в свідомість негрів! І яким насправді генієм треба бути, щоб для початку підпорядкувати собі усю транспортну систему Америки: усі поїзди, їх провідників, водіїв вантажівок, портових докерів! Мати в своєму розпорядженні безліч інформаторів, які й не здогадувалися, що всі поставлені їм запитання формують у Москві! Професіонали середньої руки думатимуть, — якщо таке взагалі спаде їм на гадку, — що всю цю інформацію про вантажі й графіки перевезення продають конкурентним транспортним концернам.

Уже не вперше Бонд відчув, як у нього по спині повзуть мурашки, коли він думає про те, як чітко і злагоджено працює радянська машина, базована на страхові смерті й тортур, головним двигуном якої був «СМЕРШ». «СМЕРШ»... Саме слово — наче легкий подих смерті.

Зараз, у спальні готелю «Сент-Реджіс», Бонд відкинув ці думки і нетерпляче вистрибнув з ліжка. Тепер перед ним був один зі смершівців — і чекав, поки його розчавлять. Розслідуючи справу «Казино Руаяль», Бонд лише побіжно стикнувся з ним. Цього разу вони зйдуться віч-на-віч. «Біґ Мен»? Тож нехай це буде грандіозна розправа — цілком у стилі Гомера.

Підійшовши до вікна, Бонд розсунув завіси. Номер виходив на північ — на Гарлем. Хвилину Бонд вдивлявся у далекий горизонт — туди, де в іншій кімнаті спав той чоловік — а можливо, вже прокинувся і думав про нього, Бонда, котрого бачив разом із Декстером на сходах готелю. Бонд зауважив, що день просто чудовий, і посміхнувся. Однак жодному чоловікові — у тому числі «Біґ Мену» — ця посмішка не сподобалася б.

Знизавши плечима, швидко підійшов до телефона.

— Готель «Сент-Реджіс». Доброго ранку! — озвався голос у слухавці.

— З'єднайте мене зі службою доставки їжі в номери, — попросив Бонд.

— Служба обслуговування? Я хотів би замовити сніданок. Півпінти апельсинового соку, яєчня з трьох не надто засмажених яєць із беконом та подвійне еспресо з вершками. Грінки та джем. Записали?

Замовлення повторили слово в слово. Бонд вийшов у хол і забрав звідти купу газет вагою не менш як п'ять фунтів, котру зранку залишили йому під дверима. На столику в холі лежала також гірка пакетів, які Бонд поки що проігнорував.

Напередодні він дозволив людям із ФБР трохи його «американізувати». Прийшов кравець і зняв із нього мірку, щоби пошити два однобортні піджаки з темно-синьої вовняної тканини (Бонд рішуче відмовився від чогось екстравагантнішого), а з крамниці чоловічого одягу принесли сліпучо-білі нейлонові сорочки з видовженими комірцями. Він змушений був прийняти з півдужини фулярових краваток з крикливими малюнками, темні шкарпетки з модними стрілками, кілька «представницьких» носовичків для нагрудної кишені, нейлонові майки та труси (які тут називалися чомусь «футболками» й «шортами»), легке зручне пальто з верблюжої шерсті з підкладними плечима, м'який сірий капелюх із невеликими крисами, чорною стрічкою і вм'ятиною посередині та дві пари дуже зручних чорних мокасинів на щодень.

Він також отримав «шикарний» затискач для краватки у вигляді батога, невеликий гаманець з крокодилячої шкіри від Марка Кроса, вишукану запальничку «Зіппо», пластиковий несесер із бритвою, гребінцем для волосся та зубною щіткою, окуляри у роговій оправі зі звичайними лінзами, різні інші дрібнички й, нарешті, легкий гартманівський саквояж «Попутник авіапасажира» для зберігання усього цього добра.

Йому дозволити залишити «беретту» 25 калібру з пласкою рукояткою та коричнево-жовтою кобурою, але всі інші особисті речі мали забрати опівдні та відправити на Ямайку.

Бонду зробили військову стрижку й ознайомили з легендою, згідно з якою він — виходець із Нової Англії, з Бостона, працює в Лондоні у трастовій компанії («Гаранті Траст компанії»), а в Штати приїхав у відпустку. Також йому нагадали, що слід казати «чек», а не «рахунок»,

«кеб» замість «таксі» та (а це зауваження було від Лейтера) — послуговуватися лише короткими словами. Ви можете підтримати бесіду, радив Лейстер, обмежившись лише «Йа-а» або «Ноуп» — замість «так» чи «ні» — та словом «звісно». Слід усіляко уникати чисто англійських слів, застерігав Лейстер, особливо ж слова «насправді». На це Бонд зауважив, що такого слова в його лексиконі ніколи й не було.

Він похмуро глянув на купу пакетів, що містили усі подробиці його нинішнього «я», востаннє вислизнув з піжами («тут, в Америці, ми спимо переважно голяка, містере Бонд») і прийняв крижаний душ. Голячись, вивчав своє обличчя в дзеркалі. Жирний завиток чорного волосся над правою бровою втратив значну частину закарлючки; волосся на скронях було коротко підстрижене. Нічого не вдалося зробити лише з тонким вертикальним шрамом на правій щоці, хоча фебеерівці й експериментували з гримом. Також не вдалося прибрати холодний та злий блиск у сталеві-сірих очах, однак у чорному волоссі та високих вилицях було щось американське, і Бонд вирішив, що згодиться й так — хіба що про успіх у жінок доведеться забути.

Голяка пройшовши у хол, Бонд розірвав кілька пакетів. Згодом, уже в білій сорочці та синіх штанях, перейшов у вітальню, присунув крісло до письмового столу біля вікна і почав читати «Дерево мандрівника» Патріка Лі Фермора²⁰.

Цю незвичайну книгу порекомендував йому М.

— Цей чолов'яга знає, про що пише, — казав М. —

І не забувайте: він описав те, що справді відбувалося на Гаїті в 1950 році. До того ж це не якась середньовічна маячня про чорну магію: таке там практикують щодня.

Бонд знайшов розділ про Гаїті.

«Наступним кроком, — читав Бонд, — є викликання злих духів, що населяють пантеон вуду: таких, як Дон Педро, Кітта, Мондонге, Бакалу і Зандор — з метою комусь нашкодити. Шаманство має конголезьке походження і добре спрацьовує, коли треба перетворити людей на зомбі, а надалі використовувати як рабів; наслати пристрій або знищити ворога. Ефект від такого чаклування лише посилюється, якщо скористатися фотографією майбутньої жертви, представити її у вигляді мініатюрної труни або жаби, а також доповнити певною дозою отрути. Отець Косме розводився про заботони стосовно людей, котрі

здатні перетворюватися на зміїв; про перевертнів — так званих «вовків-овець» — які літають уночі, набираючи подобу кажанів-вампірів та висмоктуючи кров із немовлят; про людей, спроможних зменшуватися до мікроскопічних розмірів і перекочуватися землею, мов калабаси — плоди гарбуза-горлянки. Але набагато страшнішими видавалися містично-злочинні секти із жахними назвами — так звані «Макандисти», найменовані на честь сумнозвісної кампанії з отруєння відомого гаїтянського героя шамана; «Забопи» — вони ж за сумісництвом і розбійники та грабіжники. А ще ж були «Мазанкси», «Капореляти», «Влінбіндінґви»... Усі вони, стверджував автор, — вельми втаємничені секти, боги котрих вимагали жертвами не півня, голуба, цапа, собаку чи свиню — як у звичних ритуалах вуду, а так званого безрогого цапа. Такий цап, без сумніву, уособлював людську істоту...»

Бонд гортав сторінки, час од часу зачитуючи якийсь абзац, щоби скласти враження про темну релігію та її жахливі ритуали.

«...Повільно, з безладу, диму та оглушливого гуркоту барабанів, котрі на мить стирали з пам'яті все, крім того, що відбувалося довкруз, окремі деталі поступово почали набирати обрисів цілісної картини.

Вперед-назад, дуже повільно, рухалися в танці люди, і з кожним кроком їхні підборіддя дедалі більше висувались уперед, сідниці смикались, а плечі здригалися в такт пришвидшеному темпові. Очі напівзаплющені, з губ раз по раз зривалися незрозумілі слова — монотонний мотив однієї й тієї ж мелодії, який щоразу повторювався на півоктави нижче. Аж ось при зміні ритму тіла їхні випросталися, руки здійнялися, очі закотилися, дико обертаючись...

Там, де натовп рідшав, помітно було халупу, ненабагато більшу за собачу буду: «Острівець Зомбі». Світло ліхтарика вихопило чорний хрест посередині; якісь ганчірки, ланцюг, кайдани і батоги — підручні засоби, що їх використовували у церемоніях, пов'язаних із Геде²¹, котрі гаїтянські етнографи пов'язують із аналогічними ритуалами омолодження бога Осіріса²², згадуваного в «Книзі мертвих»²³. Палало багаття, в якому стояли дві перехрещені шаблі та величезні щипці з розпеченими до червоного кінцями: це був так званий Вогонь Марієтти — недоброї богині, злого втілення м'якої та охочої до любові Мадам Ерзулії Фреди Дагомін, богині кохання.

Позаду вогнища, у кам'яній заглибині, стояв великий чорний дерев'яний хрест. На ньому, ближче до вершини, був намальований білою фарбою череп. На поперечину натягнені рукави потріпаного халата. Увінчував хрест засалений капелюх-котелок, крізь прорваний верх якого проглядав кінчик хреста. Цей тотем, неодмінний атрибут будь-якого ритуального дійства, не був, однак, пародією на центральний епізод християнської релігії, а лише зображав Бога кладовищ та Головнокомандувача Легіону Мертвих — Барона Самеді. Володарювання всемогутнього Барона починається там, де закінчується життя. Він і Цербер, і Харон; і Еак, Радамант та Плутон...

Барабани сповільнили ритм, і в центр кола вийшов, пританцьовуючи, Хаунгенікон, тримаючи в руках чашу з окропом, із якої виривалися блакитно-жовтаві язички полум'я. Він у танку обійшов колону і тричі пролив палаючу рідину на землю. Тепер його хода стала непевною. Похитнувшись і майже падаючи горілиць — з усіма ознаками безтями своїх попередників, — він вилив на землю увесь вміст чаші. Руки хоунсі, тобто навернених, підхопили його, зняли з нього сандалі й закотили холоші штанів. Пов'язка, що спала йому з голови, відкрила голий юний череп із пушком. Інші хоунсі стали на коліна, занурюючи кисті у вогненне багно й обтираючи ним руки, плечі та обличчя. Зненацька настирливо задзеленчали бубонці Хунгана та забряжчав асон²⁴; і молодого жерця полишили самого. Він зробив спробу звестися на ноги, хитаючись і безуспішно намагаючись вчепитися за колону, беспорядно борсаючись, і врешті знову сповз на землю поміж барабанами. Очі його заплющились, обличчя спотворила гримаса, щелепа відвисла. Потім він, немовби від сильного удару невидимого кулака, повалився на землю і лежав так. Голова його відкинулася назад, на лиці читалася мука, а жили на плечах та шиї здулися й набрякли, мов коріння старого дерева. Рукою він схопився за передпліччя іншої — неначе хотів вирвати її разом із плечем; усе тіло його, з якого рясно струменів піт, тремтіло й здригалось, наче у сплячого пса. Й хоча очі його були тепер широко розплющені, виднілися лише білки — бо зіниці цілком заховалися за повіками. На губах з'явилася піна...

Тепер уже Хунган, повільно підтанцьовуючи й загрозливо помахуючи шаблею, вийшов з-за вогнища, раз по раз підкидаючи

зброю в повітря і ловлячи її за ефес. За кілька хвилин він уже тримав її за тупий кінець леза. Танцювальним кроком наближаючись до Хунгана, Хаунгенікон простягнув руку і перехопив шаблю. Жрець відступив, а юнак, крутячись та обертаючись, просувався вперед тунелем із людей. Коло глядачів розступалося, коли він рухався вперед, змахуючи шаблею у них над головами зі звірчачим вищиром, що надавав його обличчю мандрила ще лютішого виразу. На кілька хвилин людський тунель охопив цілковитий та непідробний жах. Спів перейшов у суцільне завивання, і барабанщики, розгойдуючись та несамовито й швидко б'ючи в тамтами, немовби розчинились у цьому пекельному шумі.

Відкинувши голову назад, новонавернений встромив лезо собі в живіт. Ноги його підкосились, голова хитнулась уперед і впала на груди...»

Почувся стукіт у двері, й офіціант вніс у номер сніданок. Бонд був радий відкласти жахливий опис і знову повернутися в дійсність. Однак йому знадобилося ще кілька хвилин, щоб відійти від тієї важкої атмосфери страху та окультизму, в яку він занурився, читаючи текст.

Разом зі сніданком йому принесли ще один великий квадратний пакет — у дорогому обгортковому папері, й Бонд попросив офіціанта залишити його на буфеті. Певно, Лейтер згадав щось ще, подумав Бонд. Він із задоволенням з'їв сніданок. Жуючи, час від часу визирав у вікно, розмірковуючи над щойно прочитаним.

І лише допивши останній ковток кави й запаливши першу за день сигарету, вловив у кімнаті позаду себе легенький шум.

Це було приглушене, ледь чутне цокання — неквапне, металічне.... І звучало воно з буфета.

— Цок... цок... цок... Тік-так... тік-так...

Ані миті не роздумуючи й не боячись видатися дурнем, Бонд упав за кріслом і притиснувся до килима на підлозі. Всі його почуття зосередилися на звукові з квадратного пакета.

— Спокійно, — сказав сам собі, — не будь ідіотом. Це просто годинник. Але навіщо там годинник? Навіщо йому надсилати годинник? І хто це зробив?

— Цок... цок... цок...

У тиші кімнати цокання видавалося мало не оглушливим. Здається, воно лунало в унісон із важкими ударами Бондового серця.

— Не будь смішним — то просто маячня про вуду Лі Фермора діє тобі на нерви. Усі ті барабани...

— Цок... цок... цо...

І раптом тривога враз полишила його, бо він почув глибокий мелодійний, настирливий дзенькіт будильника:

— Дінь-дон, дінь-дон, дінь-дон!

М'язи Бонда розслабилися. Сигарета пропалила в килимі дірку. Він підняв її і знову захвав до рота. Бомба в будильнику не спрацьовує, якщо той починає дзвонити. Адже молоточок годинникового механізму приводить у дію детонатор, а детонатор активує вибуховий пристрій, і тоді — б-бах!

Бонд визирнув з-під спинки крісла і поглянув на пакет.

— Дінь-дон, дінь-дон, дінь-дон!

Приглушений передзвін тривав з півхвилини, тоді почав затихати:

— Дон... дон... дон... дон...

— Т-та-рах-х!

Звук був не голоснішим за постріл гвинтівки 12-го калібру, але у замкненому просторі пролунав як потужний вибух.

Паунок розлетівся на шматки, що посипалися на підлогу. Склянки і пляшки на буфеті розбилися вдрузки, а на сірій стіні позаду утворилася чорна пляма кіптяви. Уламки встелили килим. Кімнату заповонив сильний запах пороху.

Повільно звівшись на ноги, Бонд підійшов до вікна й відчинив його. Тоді зателефонував Декстерові та якомога спокійніше сказав:

— «Ананасик»... Ні, маленький... лише трохи розбитого скла... О'кей, дякую... Звісно ж, що ні! Бувайте!

Він переступив через уламки, пройшов коридорчиком до дверей, що вели у загальний коридор, начепив на них табличку «Не турбувати!», замкнув їх і повернувся до спальні.

Коли закінчував одягатись, у двері постукали.

— Хто там? — запитав Бонд.

— Усе в порядку, це Декстер.

У номер стрімко влетів Декстер, за ним — блідий молодик з чорним ящичком під пахвою.

— Тріппе: спеціаліст із вибухових пристроїв, — відрекомендував його Декстер.

Вони потиснули один одному руки, і молодик одразу ж опустився на коліна перед обгорілими рештками пакета. Відкрив свій ящикок і витягнув звідти гумові рукавички та щипці, схожі на інструмент дантиста. Ретельно зібрав навіть найменші уламки металу і скла навколо обгорілого пакета й виклав усе це на широкий промокальний папір на столі.

Працюючи, розпитував Бонда, як це сталося.

— Деренчав приблизно з півхвилини? Зрозуміло.

А це що таке?

Й обережно витягнув маленький алюмінієвий контейнер, схожий на той, в якому зазвичай зберігають проявлену плівку. Відклав його убік.

— Кислотна капсула: діє тридцять секунд, — проголосив молодик. — Розбивається при першому ж ударі молоточка. Кислота роз'їдає тонесенький мідний дротик, за тридцять секунд дріт нарешті обривається, відтак спрацьовує пружина ударного механізму — ось тут.

І він показав рештки гільзи від патрона 4-го калібру. Чорний порох. Жодної запальної суміші.

— Ваше щастя, що то не граната — бо в пакеті було достатньо місця для неї. Тоді від вас мокрого місця не залишилося б. А тепер погляньмо на це.

Він підняв алюмінієвий циліндрик, відгвинтив кришечку, дістав звідти скручений обривок паперу і розгорнув за допомогою щипців.

Обережно поклав папірець на килим, притримуючи кінці якимись чотирма чудернацькими пристроями зі свого ящикка. Там було лише три речення, надруковані на машинці. Бонд і Декстер нахилилися над запискою:

— СЕРЦЕ ЦЬОГО ГОДИННИКА ПЕРЕСТАЛО БИТИСЯ, — прочитали вони. — УДАРИ ВАШИХ СЕРДЕЦЬ ТАКОЖ ПОЛІЧЕНІ. Я ЗНАЮ ЇХ КІЛЬКІСТЬ, І ВІДЛІК УЖЕ ПОЧАВСЯ.

Замість підпису під посланням стояв номер: «1234567...»

Вони випросталися.

— Г-м-м, — сказав Бонд, — маячня якась.

— Як, до дідька, вони дізналися, що ви тут? — запитав Декстер.

Бонд розповів йому про чорний «седан» на 55-й вулиці.

— Але питання в тому, — зауважив Бонд, — звідки вони дізналися, навіщо я тут? Цим вони показують, що у Вашингтоні в них усе схоплено. Десь серйозний витік інформації — завбільшки як Гранд-Каньйон.

— Але чому саме у Вашингтоні? — роздратовано запитав Декстер. — Так чи інакше... — він опанував себе і силувано засміявся. — Чорт забирай! Мусимо підготувати рапорт шефові. Бувайте, містере Бонд! Радий, що все обійшлося.

— Дякую, — озвався Бонд. — Це була лише візитка. Тепер мушу надіслати свою.

ГОЛОВНИЙ КОМУТАТОР

Коли Декстер із колегою пішли, забравши зі собою рештки бомби, Бонд узяв рушник і стер темну закопчену пляму зі стіни. Потім зателефонував офіціантові й без жодних пояснень попросив прибрати уламки розбитого скла і залишки сніданку. Прихопивши пальто й капелюх, вийшов на вулицю. Ранок він провів на П'ятій авеню та Бродвеї, вештаючись без будь-якої мети, розглядаючи вітрини крамниць і натовп. Поступово вловив ходу й манери приїжджих провінціалів, а тоді перевірів себе у кількох крамницях, запитуючи перехожих дорогу, та врешті переконався, що не привертає до себе уваги.

На Лексингтон-авеню він замовив собі типовий американський обід у забігайлівці під назвою «Шикарна яечня з беконом» («Яйця, що ми смажитимемо завтра, сьогодні ще в утробі курки!»), а тоді узяв таксі й поїхав у Головне поліцейське управління, де на другу тридцять була призначена зустріч із Декстером та Лейтером.

Лейтенант Бінсвангер із відділу вбивств, підозріливий і дратівливий чоловіча років під п'ятдесят, повідомив, що комісар Монеген віддав наказ, аби Департамент поліції надавав їм усіляку підтримку. Що він може для них зробити? Вони уважно вивчили поліцейське досье «Містера Біґа», що в основному повторювало інформацію Лейтера. Їм також показали фото його головних спільників.

Опісля перегорнули звіти берегової служби США щодо прибуття і відходу яхти «Секатур» та відмітки митників, котрі ретельно оглядали яхту щоразу, коли та пришвартовувалась у Сент-Пітерсберзі.

Звіти підтверджували, що за останні півроку яхта прибувала у порт нерегулярно і завжди причалювала на приватній верфі «Уроборос Верм & Бейт шіпперз»²⁵ — вочевидь, цілком невинної компанії, яка постачала живу наживку для рибальських клубів Флориди, Мексиканської затоки та прилеглих територій. Компанія мала прибутковий бізнес із продажу морських черепашок та коралів для прикрас, а також тропічних видів риб для акваріумів та, особливо,

рідкісних отруйних видів, призначених для наукових потреб медичних і фармацевтичних закладів.

За словами власника-грека, колишнього торговця губками зі сусіднього містечка Тарпун Спрінгз, «Секатур» давала його фірмі великі прибутки, постачаючи королівських молюсків та інших черепашкових з Ямайки, а також рідкісні види тропічних рибок. Усе це компанія «Уроборос» купувала, зберігала на складах і вже звідти продавала товар гуртовим та роздрібним торговцям усього побережжя. Грека звали Папагос. На обліку в поліції не перебував.

ФБР за допомогою військово-морської розвідки спробувало прослуховувати радіосигнали з яхти. Але радіо на яхті здебільшого мовчало — за винятком коротких повідомлень при відході з Куби чи Ямайки: ті передавали відкритим текстом, але якоюсь невідомою мовою, і повідомлення неможливо було розшифрувати. Останній запис у досьє свідчив, що радист послуговувався мовою вуду — таємною мовою шифрів, відомою лише посвяченим, і що до наступного відходу яхти буде зроблено спробу залучити фахівця з Гаїті.

— Останнім часом знову почали з'являтися золоті монети, — повідомив лейтенант Бінсвангер, коли вони повернулись у його кабінет після нетривалої прогулянки в поліцейське Бюро обліку та реєстрації через дорогу.

— Лише у нью-йоркському Гарлемі — близько сотні монет за тиждень. Яка допомога від нас вам потрібна? Якщо ваші здогадки правильні й це таки гроші комуністів, то вони витрачають їх доволі швидко — поки ми просиджуємо свої задниці, нічого не роблячи.

— Шеф радить не квапитися, — озвався Декстер. — Сподіваюся, що ми невдовзі таки почнемо діяти.

— Це ваша справа, — пробурчав Бінсвангер, — але комісарові не подобається, що цей виродок гидить йому під двері, поки містер Гувер розсиджується у своєму вашингтонському кабінеті: ще й із підвітряного боку — аби не смерділо. Чому ми не кинемо його у камеру за ухиляння від сплати податків, зловживання поштовими відправленнями або паркування у недозволених місцях — біля гідранта чи вигрібної ями? Запроторити б його в міську в'язницю

Нью-Йорка — і хай би вони там із ним попрацювали! Якщо цього не зможуть «федерали», то за це радо візьмемося ми.

— Ви що, хочете расових заворушень? — кисло заперечив Декстер. — Ви прекрасно знаєте, що проти нього нічого нема — і ми це знаємо. А якщо його вже за півгодини не звільнять — зусиллями чорнопикого адвоката, то тамтами вуду почнуть барабанити аж із самого Півдня. І те, що вони на таке здатні, ми знаємо пречудово. Пам'ятаєте 35-й і 43-й роки? Тоді нам доведеться кликати на допомогу армію! Ми аж ніяк не прагнули займатися тією справою. Президент наказав — от і вв'язались у неї.

Вони повернулися в бруднуватий кабінет Бінсвангера. Забрали свої пальта і капелюхи.

— Так чи інакше, дякуємо за допомогу, лейтенанте, — сказав Декстер з удаваною люб'язністю. — Ви нам дуже допомогли.

— Прошу дуже, — так само холодно відповів Бінсвангер. — Ліфт направо.

І різко зачинив двері.

Лейтер із-за спини Декстера підморгнув Бондові.

У повному мовчанні вони під'їхали до головного входу в поліцейське управління.

Уже на тротуарі Декстер повернувся до них.

— Зранку отримав кілька інструкцій із Вашингтона, — сказав безбарвним голосом. — Здається, мені доручили розплутувати ниточку, що веде у Гарлем, а ви удвох завтра вирушаєте у Сент-Пітерсберг. Лейтер повинен з'ясувати там усе, що можна, а потім вирушити на Ямаїку разом із вами, містере Бонд. Тобто, — додав Декстер, — якщо ви цього захочете. Це — ваша територія.

— Звісно, — озвався Бонд, — я саме хотів попросити його поїхати зі мною.

— Чудово, — відповів Декстер. — То я повідомлю у Вашингтон, що все залагоджено. Щось іще? Зв'язок із ФБР підтримуйте через Вашингтон. Лейтер знає всіх наших людей на Флориді, йому також відомо, як виходити на зв'язок.

— Якщо Лейтер зацікавлений, а ви не заперечуватимете, — провадив далі Бонд, — то я би дуже хотів сьогодні з'їздити в Гарлем та

роззирнутися, що там і до чого. Непогано було б мати уявлення, що відбувається у володіннях «Біґа».

Декстер замислився.

— О'кей, — сказав урешті. — Гадаю, це не зашкодить. Але не надто там висувайтесь. Будьте обережні, бо вам ніхто не допоможе. І не шукайте для себе й нас клопотів. Ми ще не визріли для цієї справи. А поки воно так, наша політика щодо містера Біґа така: «Живи сам і дай жити іншим».

Бонд запитально поглянув на капітана Декстера.

— А я в своїй роботі, — сказав він, — коли маю справу з таким, як «Біґ», дотримуюсь іншого принципу: «Живи сам, а помирають нехай інші».

Декстер стенив плечима.

— Можливо, воно й так, — зауважив, — але тут ви виконуете мої накази, містере Бонд. Був би радий, якби ви їх дотримувалися.

— Звичайно, — погодився Бонд. — І дякую за допомогу. Сподіваюся, вам вдасться довести справу до кінця.

Декстер зупинив таксі, й вони обмінялися рукостисканнями.

— Бувайте, хлопці, — коротко попрощався Декстер. — Бажаю вам довгих років життя!

І його таксі влилось у транспортний потік, що прямував до центру міста.

Бонд із Лейтером усміхнулись один одному.

— Тямущий хлопчина, хочеться сказати, — зауважив Бонд.

— Вони там усі такі, — озвався Лейтер. — Однак дуже пихаті й надто вже носяться зі своїми правами. Постійно сперечаються з нами або з поліцією. Але, гадаю, у вас в Англії те саме.

— Аякже, — підтвердив Бонд. — У нас повсякчас проблеми з МІ-5²⁶. Вони постійно наступають на п'яти Скотланд-Ярду²⁷, — пояснив. — Ну то як: ідемо сьогодні увечері в Гарлем?

— Я не проти, — погодився Лейтер. — Підкину вас до «Сент-Реджісу», а потім заїду за вами о шостій тридцять. Зустрінемося внизу, в барі «Кінґ Коул». Гадаю, ви схочете поглянути на «Містера Біґа»? — вишкірився він. —

Я також: однак нізащо б не наважився сказати про це Декстерові, — й Лейтер жестом зупинив таксі.

— Готель «Сент-Реджіс», що на перетині 5-ї авеню та 55-ї вулиці.

Вони влізли у задушливу металеву коробку, наскрізь просякнуту застарілим тютюновим димом.

Лейтер опустив шибку вікна.

— Що це ви робите? — не повертаючи голови, спитав шофер. — Хочете, щоб я схопив запалення легень?

— Саме так, — підтвердив Лейтер. — Лише так ми і можемо врятуватися від цієї газової камери.

— Розумник, еге ж? — озвався водій, скреготнувши гальмами. Він витягнув із кутика рота — десь аж з-під вуха — жований кінчик сигари і процідив крізь зуби. —

З вас три «восьмушки»²⁸, — сказав ображено.

— Двадцять чотири центи — і то забагато, — заперечив Лестер. Далі вони їхати мовчки.

Розставшись із Лестером біля готелю, Бонд піднявся у свій номер. Була четверта година дня. Він попросив порт'є зателефонувати йому о шостій. Якийсь час стояв і дивився у вікно. Зліва на горизонті яскравим диском сідало сонце. У хмарочосах запалювалися перші вогні, перетворюючи місто на золотаво-медові стільники. Далеко внизу, на вулицях, сяяли неонові вогні, переливаючись червоним, синім та зеленим. В оксамитових сутінках ледь чутно зітхав вітер, від чого кімната Бонда видавалася ще теплішою, затишнішою та розкішнішою. Він опустив шторки й увімкнув м'яке світло лампи над ліжком. Знявши одяг, улігся на лагідну перкаль простирадл. Згадав лондонську погоду, що проймає до кісток, буркотливе потріскування каміна в своєму робочому кабінеті й написане крейдою меню паба, повз який він проходив останнього дня свого перебування у Лондоні: «Велетенські жаби + подвійна порція овочів для вегетаріанців».

Із насолодою випростався на ліжку та невдовзі заснув.

Тим часом у Гарлемі, на великому комутаторі, клював носом над програмою перегонів любитель тоталізатора «Шепотун». Усі телефонні лінії мовчали. Зненацька загорілося світло на щитку справа — дуже важливої лінії.

— Так, босе, — неголосно сказав телефоніст у навушники. Навіть якби захотів, то й тоді не зміг би говорити голосніше. Він народився у «Легеневому кварталі» — на перетині 7-ї авеню та 142-ї вулиці, де

смертність від туберкульозу вдвічі перевищувала середній показник у Нью-Йорку. Тепер у нього залишилася тільки частина легені.

— Передай «Очам», — мовив тихий, повільний голос, — щоби починали спостереження: троє чоловіків.

Далі коротко описав Лейтера, Бонда і Декстера.

— Мають прибути сюди нині або завтра увечері.

І скажіть, щоб особливо пильно наглядали за ними в районі від Першої до Сьомої авеню та по сусідству. Нічні клуби також захопіть — у випадку, якщо їх не буде в тому районі. Але хай їм не набридають. Зателефонуй, коли все залагодиш. Зрозумів?

— Так, сер... бос! — відповів «Шепотун», важко дихаючи. Поступово його голос став спокійнішим. Телефоніст узяв жмут дротів, і невдовзі комутатор ожив та заблимав. М'яко, настійливо линув шепіт у вечірні сутінки.

* * *

О шостій годині Бонда розбудило неголосне деренчання телефону. Він прийняв холодний душ і ретельно одягнувся. Зав'язав крикливу краватку і виставив з нагрудної кишені піджака не менш яскравий носовичок. Повісив жовтаво-коричневу кобуру на сорочку так, щоби була під лівою пахвою на три дюйми нижче від неї. Розрядив магазин «беретти», поки всі вісім патронів не лягли на ліжку. Потім знову вклав їх у магазин, зарядив пістолет, поставив його на запобіжник і впхав у кобуру.

Вибрав пару мокасинів, помацав їхні носки, зважив черевики у руках. Тоді поліз під ліжку і дістав звідти пару власних черевиків, які дбайливо зберігав у валізі зі своїми речами, котрі люди з ФБР мали забрати вранці. Взувши їх, почувся набагато вільніше — цілком готовим до нинішнього вечора.

Носки його шкіряних черевиків були зміцнені сталевими набійками.

О шостій двадцять п'ять він спустився у бар «Кінг Коул» і вибрав столик біля стіни при вході. За кілька хвилин прибув Фелікс Лейтер. Бонд заледве упізнав його. Копиця солом'яно-жовтого волосся Лейтера була тепер вугільно-чорна, й одягнений він був у сліпучо-блакитний костюм, білу сорочку та чорну краватку в дрібний білий горошок.

Осяйно усміхаючись, Лейтер присів поруч.

— Я вирішив поставитися до цих людей серйозно, — пояснив Бонду. — Це лише нестійка фарба. Сподіваюся, вона завтра ж змиється, — додав, показуючи на чуприну.

Лейтер замовив напівсухе мартіні зі шматочком лимона, а Бондові змішав джин «Палата лордів» з червоним «Мартіні». Американський джин — набагато кращої якості, ніж англійський, однак надто різкий, вирішив Бонд. І ще подумав: має бути пильним, що саме п'є цього вечора.

— Нам слід прораховувати кожен свій крок там, куди йдемо, — сказав Фелікс Лейтер, немовби відгукуючись на його міркування. — Гарлем у наші дні нагадує джунглі. Люди тепер туди не вчащають. До війни вони прогулювалися там вечорами так само, як ходять тепер на Монмартр у Парижі. Вони любили витратити там гроші. Відвідували

«Савой», аби подивитись, як танцюють пари. А то й, бува, підчепиш дівицю, а потім ще дещо від неї... Тепер усе змінилося: Гарлем не любить, щоб на нього витріщалися. Більшість закладів — закриті, й потрапити чужакам туди нелегко. Частенько можна заробити по пиці лише через те, що ти білий. І це до того ж не додає тобі симпатій місцевої поліції.

Лейтер витягнув з мартіні шматочок лимона і почав задумливо його жувати. Бар поступово заповнювали відвідувачі. В ньому було тепло й приємно — різкий контраст із тією наелектризованою, ворожою атмосферою негритянських розважальних закладів, у яких їм доведеться сидіти пізніше.

— На щастя, — провадив Лейтер, — мені подобаються негри, і вони це відчують. Колись я був палким шанувальником Гарлему. І навіть написав кілька статей про джаз для «Амстердам Ньюс» — однієї з місцевих газет. А також зробив серію репортажів для «Норс Америкен Ньюспейпер Алайанс» про негритянський театр: це було тоді, коли Орсон Веллс поставив у «Лафаетт» свого «Макбета» з трупою, в якій були тільки негри. Тож я дещо знаю про Гарлем. І захоплююся тим, що вони вміють виживати у тому світі, хоча, Бог свідок, не знаю, як це їм вдається!

Вони допили напої, і Лейтер попросив рахунок.

— Звісно ж, там є й погані люди, — продовжив. — Зрештою, як і всюди. Гарлем — столиця негритянського світу. А серед півмільйона людей будь-якої раси завжди знайдеться достатньо покидьків. Біда в тому, що наш друг «Містер Біг» — до біса хороший фахівець: завдяки своїй службі у розвідці та підготовці в Москві. У нього все чудово організовано.

Лейтер розраховувався і здвигнув плечима.

— Ходімо, — сказав він. — Спробуймо трохи розважитись і повернутися цілими й неушкодженими. Урешті-решт, нам за це платять. Сядемо в автобус на П'ятій авеню. Нам не знайти жодного таксиста, який би погодився поїхати туди після настання темряви.

Накрапало. Бонд підняв комір пальта і глянув направо, у бік Сентрал-парку — в напрямку похмурої фортеці «Містера Біга».

Ніздрі Бонда ледь помітно здригнулися. Йому кортіло туди потрапити. Почувався сильним, зібраним та впевненим у собі. Вечірне

чтиво чекало на нього. Цю повість слід було розгорнути та прочитати: сторінка за сторінкою, слово за словом.

Перед очима сік дощ — різкими косими ударами, курсивом по темній невідкритій палітурці — й за нею, попереду, лежали покриті мороком години...

НЕГРИТЯНСЬКИЙ РАЙ

На розі П'ятої авеню і Катедрал-парквей, на автобусній зупинці, під вуличним ліхтарем терпляче чекали троє негрів. Вони змокли та знулилися. Ще й неабияк. Адже стовбичили тут, на П'ятій, від 4.30: відколи телефонний дзвінок змусив їх виконувати наказ.

— Тепер твоя черга, Фатсо, — проказав один із них, коли автобус нарешті вигулькнув із завіси дощу та зупинився, голосно скреготнувши гальмами.

— Як же я втомився! — сказав кремезний чолов'яга у плащі, але, насунувши капелюх на самі очі, зайшов у автобус, вкинув монету в касу і пройшов салоном, оглядаючи пасажирів. Кліпнув, побачивши двох білих, підійшов ближче та сів позаду них.

Вивчав їхні спini, плащі, капелюхи та профілі. Бонд сидів біля вікна. У темному склі автобуса відбивалося відображення шраму, і негр зауважив це.

Коренастий звівся, і, не оглядаючись, ступив до виходу. На наступній зупинці вийшов та попрямував до найближчої аптеки. Зачинився у телефонній кабінці.

«Шепотун» коротко вислухав його і поквапно поклав слухавку.

Вставив штекер у гніздо комутатора справа.

— Так? — озвався низький голос.

— Босе, один з них щойно сів у автобус на П'ятій: англієць зі шрамом. Із ним якийсь тип, але він не підходить під опис двох інших.

І «Шепотун» повторив опис Лейтера.

— Обидва їдуть у північну частину Гарлему.

Коренастий назвав номер та приблизний час прибуття автобуса на кінцеву зупинку.

Запало мовчання.

— Добре, — проказав голос спокійно. — Відклич усі «Очі» з інших вулиць. Попередь нічні клуби, що один з об'єктів їде туди, а також повідом про це «Хи-хи» Джонсона, Мак-Тінга, «Базіку Фолі», Сема Маямі та «Вкрадливого».

Голос продовжував говорити ще хвилин із п'ять.

— Усе зрозумів? Повтори.

— Так, сер... бос! — відповів «Шепотун». Глянувши у записничок, чітко і без запинки відтарабанив усе в слухавку.

— Так, правильно.

Відбій.

Із блиском в очах «Шепотун» узяв жмут дротів і почав втикати їх у гнізда, неголосно розмовляючи з містом.

* * *

До моменту, коли Бонд і Лейтер ступили під купол нічного клубу «Шугар Рейз» на перетині Сьомої авеню та 123-ї стріт²⁹, ціла команда чоловіків та жінок уже «пасла» їх або чекала на них, стиха перемовляючись із «Шепотуном», який сидів за комутатором у Ріверсайд Іксчейндж, підтримуючи зв'язок між ними усіма. Перебуваючи в самісінькому центрі уваги цього світу, ні Бонд, ані Лейтер не відчували напруженої титанічної роботи чітко налагодженої машини довкруг.

У знаменитому нічному клубі усі стільці біля барної стійки були зайняті, лише кабінка в кутку порожня, тож Бонд і Лейтер поквапилися зайняти там два місця з вузесеньким столиком посередині.

Вони замовили віскі зі содовою: «Хейг & Хейг пінчботтл»³⁰. Бонд оглянув натовп. Майже всі тут — чоловіки. Крім них із Лейтером, лише двоє-троє білих — певно, любителі боксу чи репортери нью-йоркських спортивних газет, вирішив Бонд. Атмосфера тут була теплішою і галасливішою, ніж у центрі міста. На стінах висіли фотографії боксерських поєдинків — здебільшого самого «Шугар Боя» Робінсона та сцен із його найзнаменитіших боїв. Це було жваве місце, і грошики тут крутилися чималі.

— Тямущий хлопчина, цей «Шугар Бой», — зауважив Лейтер. — Сподіваюся, ми зможемо вчасно зупинитися. Свого часу «Бой» припас чимало грошень, а тепер ще й непогано заробляє на мюзик-холах. Його частка в цьому закладі варта пакета акцій деінде — а він же ще володіє цілим кварталом довкруг. Так, «Бой» і далі тяжко працює, але це не та робота, від якої можна осліпнути чи залишитися без мізків. Вчасно «зіскочив» — поки його не доби́ли.

— Цілком імовірно, що він усі свої гроші вкляде в якесь бродвейське шоу і втратить усе, — зронив Бонд. — Якщо б я зараз усе полишив і зайнявся садівництвом десь у Кенті, встановилась би найгірша погода з часів замерзання Темзи, і я б остаточно прогорів. Усього не передбачиш.

— Але спробувати можна, — відповів Лейтер. — Хоча я й розумію, про що ви говорите: краще синиця в руках, аніж журавель у небі. Не

так уже й погано — сидіти в затишному барі, попиваючи хороше віскі. То як вам подобається цей куточок джунглів?

І він подався вперед.

— Послухайте-но лише, про що говорять ті двоє за вами. Судячи з усього, вони щойно прибули з «Негритянського раю».

Бонд непомітно глянув через плече.

У кабінці поруч сидів симпатичний молодий негр у дорогому світло-коричневому костюмі з підкладними плечима. Розвалившись на сидінні й закинувши ногу на сусідню лавку, він срібною пилочкою полірував нігті лівої руки, час від часу кидаючи знуджений погляд на пожвавлення біля барної стійки. Його голова була якраз позаду Бондової, тож долинав аромат дорогого брильянтину. Бонд помітив акуратний, немовби зроблений бритвою проділ на його голові зліва, що пролягав через майже пряме волосся — мітка, що залишилася йому з дитинства як свідчення материнського прагнення будь-що випрямити йому волосся гарячим гребінцем.

Елегантна чорна краватка та білосніжна сорочка свідчили про хороший смак.

Навпроти нього, подавшись трохи вперед, із заклопотаним виразом на гарненькому обличчі сиділа спокуслива мулаточка. Смолянисто-чорне волосся із глясовим блиском обрамляло гарненьке мигдалеподібне лице з ледь розкосими очима та чітко окресленими бровами. Багрянність її напіврозтулених чуттєвих уст приємно контрастувала зі смаглявою шкірою. З одягу на ній Бонд зміг розгледіти лише ліф чорної атласної сукні, котрий щільно облягав та вигідно підкреслював її маленькі тугі груди. На шиї вона мала золотий ланцюжок; такі ж браслети охоплювали її зап'ястя.

— Дослухайтесь і спробуйте хоч щось вловити, — сказав Лейтер. — Це — чисто гарлемська говірка — із вкрапленнями Півдня та купою суто нью-йоркських словечок.

Узявши меню, Бонд відкинувся на сидінні, уважно вивчаючи рядок: «Спеціальна пропозиція — смажене курча за 3 долари 45 центів».

— Ну ж бо, любий, — підлещувалася дівчина. — Чому ти сьогодні такий в'ялий?

— Бо твоя балаканина «задовбає» будь-кого, — мляво проказав чоловік. — Чому б тобі просто не стулити рота і не дати мені хоч трохи

розслабитися?

— То ти хочеш, щоб я пішла, милий?

— Та ні — можеш залишитися.

— Ну, золотко, — далі канючила дівчина. — Не сердься на мене, любий. Я ж хотіла тобі сьогодні догодити. Можливо, навіть запросити у «Маленький рай» — подивитись, як танцюють там. Той птаха Джонсон — ну, метрдотель — обіцяв знайти найкращі місця, хоч би коли ми прийшли. Ходімо вже!

У голосі чоловіка зненацька зазвучали жорсткі нотки.

— А хто тобі той Джонсон? — запитав підозріливо. — Дос-к-к-онало! — він зупинився, намагаючись вимовити «мудре» слово. — А й справді: що відбувається між тобою і тим вузьколобим, огидним та нікчемним ніггером? Чи, може, ти спиш із ним? Гадаю, мені слід з'ясувати ту *ситоацію* між тобою і тією птахою! Чи, може, підшукати собі *кращішу* дівчинку? Мені щось не дуже до вподоби дівчатка, котрі бігають наліво, поки я *короткочасово* відсутній. Саме так, мем. Мені таки слід зайнятися тією маленькою *ситоацією*.

І він погрозово замовк.

— Точно: мушу.

— Ну ж бо, любий, — стурбовано промуркотіла дівчина, — тобі нема чого на мене сердитись. Я зовсім не давала приводу для такої *риакції*. Просто думала, що ти *волітимеш* сидіти на найкращих місцях у «Парадізі» замість того, щоби стирчати тут і пережовувати свої проблеми. Ти ж прекрасно знаєш, любий, що я ніколи б не «запала» на такого старого козла, як «Берді» Джонсон. Ні, сер — дуже дякую! Він для мене ніщо. Та навіть якби він був найкрутішим чоловіком у Гарлемі, то й тоді б я на нього не «повелася». Так чи інакше, але він пропонує найкращі місця у танцзалі, тож ходімо — вип'ємо собі пива і розважимося як слід. Ходімо ж, любий! Ходімо вже звідси. Ти сьогодні просто *потрясний*, і я хочу, щоби друзі побачили мене з тобою.

— Ти й сама *так нічо*, серденько, — поблажливо озвався чоловік, улещений врешті словами про власну елегантність, — і це правда. Але попереджаю: ти мусиш триматися мене, а не витріщатися на того покидька і те, що у нього в штанях. Іще раз наголошую, — погрозово

додав, — якщо я лише побачу, що тебе хоч пальцем торкнувся той *кончений* наркоман, то неабияк відшмагаю тебе по солодких сідничках!

— Звісно ж, любий! — радісно прошепотіла мулатка.

Бонд чув, як чоловік скинув ногу з лавки на підлогу.

— Гарзд, мала, — ходімо! Офіціанте!

Бонд відклав меню.

— Суть уловив, — сказав він. — Здається, їх цікавить те саме, що й усіх, — секс, розваги та як би похизуватися перед знайомими. Дякувати Богові, що вони хоч не манірничають.

— Деякі з них таки манірні міщани, — озвався Лейтер. — Усі ці їхні понтові чаювання, герань на вікнах³¹, всі оті пхикання: «Іще чого! Цього тільки не вистачало!»... Майже усі вони вчащають у методистську церкву.

В Гарлемі такі самі соціальні нерівності, як і в будь-якому іншому районі міста, хоча тут ще долучені расові відмінності. Ходімо звідси, — підсумував, — десь перекусимо.

Вони допили віскі, й Бонд попросив рахунок.

— Сьогодні за все плачу я, — попередив. — У мене купа грошей, яких мені треба позбутися, тож я прихопив із собою триста доларів.

— Таке мені підходить, — радо відгукнувся Лейтер, який знав про тисячу доларів Бонда.

Коли офіціант брав зі столу чайові, Лейтер зненацька спитав:

— Чи не знаєш ти часом, друже, де сьогодні «Біг Мен»?

Офіціант закотив очі. Схилився над столиком і взявся ретельно витирати його серветкою.

— У мене жінка й діти, бос, — пробурмотів, не розтуляючи рота. Поставив склянки на тацю і поніс їх до стійки.

— У «Містера Біга» найкраща у світі охорона, — резюмував Лейтер. — Це — страх.

Вони вийшли на Сьому авеню. Дощ ущух, натомість подув «Гокінгз» — пронизливий вітер з півночі, котрий негри зазвичай ушановують словами: «Містер Гокінз завітав!» — через що зазвичай велелюдні вулиці порожніють. Лейтер із Бондом приєдналися до хирлявого струмочка перехожих, які проводжали їх презирливими, а

деякі й відверто ворожими поглядами. Кілька разів їм навіть плюнули вслід.

Раптом Бонд відчув той прихований спротив, про який говорив Лейтер. Вони ступили на чужу територію. Тут їх не хотіли бачити, вони були непроханими гостями, чужаками. Така сама тривога, добре відома йому з часів війни, коли працював у ворожому таборі, охопила його. Він поквапно відігнав це почуття.

— Ходімо до «Матінки Фрезье» — це трохи вище по Авеню, — запропонував Лейтер. — Там найкраща в Гарлемі їжа — принаймні, колись так було,

Дорогою Бонд заглядав у всі вітрини.

Його вразила велика кількість цирулень і салонів краси. Усі вони рекламували безліч засобів для випрямлення волосся: «Апекс глоссатіна³²: використовуємо разом з гарячим гребінцем»; «Лагідний випрямляч»: ані опіків, ані почервоніння», а також найрізноманітніші засоби для висвітлення шкіри. Майже так само багато було крамниць галантереї та чоловічого одягу — з фантастичними чоловічими черевиками зі зміїної шкіри, сорочками зі зображеннями аеропланів, модними штанами — широкими зверху та звуженими донизу і дюймовими смужками з боків, костюми фасону «зут»³³. У книгарнях було повно навчальної літератури — як вивчити це, як зробити те — а також коміксів. Траплялися ще крамнички з різним магічним начинням та всілякими окультними штучками і посібниками, як-от «Сім ключів від влади». «Найдивніша книга усіх часів» з підзаголовками на кшталт: «Якщо вас вrekli: як зняти вроки і скерувати їх на кривдника»; «Прокажіть свої бажання мовою мовчання»; «Як причарувати будь-кого»; «Як змусити себе покохати». Серед принад були також: «Магічна сила кореня іпомеї»; «Патентована олія, що має здатність притягати гроші»; «Випрямляч для волосся у порошок у пакетиках»; «Засіб від шахрайства»; «Магічна рука: як захиститися від зла. Розладнує плани ворогів та знищує їх».

Бонд подумав: зовсім не дивно, що «Біг Мен» вважає шаманство, зокрема культ вуду, вельми дієвою зброєю для впливу на мізки — бо тут, у самісінькому центрі блискучої столиці західного світу, і досі сахалися, помітивши на дорозі пір'їну білого курчати чи дві перехрещені палички.

— Я радий, що ми приїхали сюди, — зауважив Бонд, — бо нарешті починаю розуміти значимість «Містера Біґа». Усього цього не збагнеш, сидючи в такій країні, як Англія. Звісно, ми там також забобонні — особливо кельти, — але тут майже чути биття тамтамів!

Лейтер муркнув:

— А я буду дуже радий, коли нарешті доповзу до свого ліжка. Проте нам слід скласти думку про цього хлопця перед тим, як до нього підступитися.

Ресторан «Матінка Фрезье» приємно контрастував із холоднечею вулиць. Там подавали пречудових морських молюсків та смажених курчат із Мерленда — з беконом та цукровою кукурудзою.

— Ми просто мусимо це скуштувати, — мовив Лейтер. — То — їхня національна страва.

У теплому ресторанчику було дуже затишно. Офіціант привітно обслужив їх і показав різних знаменитостей у залі, однак коли Лейтер неначе мимохідь запитав його про «Містера Біґа», удав, що не почув. Надалі тримався від них подалі, аж поки вони не попросили рахунок.

Лейтер знову поставив своє питання, коли офіціант приніс рахунок.

— Вибачте, сер, — коротко відповів, — але я не можу згадати *жентльмуна* з таким ім'ям.

Коли вони врешті полишили ресторан, було вже пів на одинадцять, й Авеню майже збезлюділа.

Вони взяли таксі до готелю «Савой», там у танцзалі замовили віскі зі содовою та почали спостерігати за парами в танці.

— Більшість сучасних танців народилися саме тут, — зауважив Лейтер. — Це справді так. Лінді-хол³⁴, кеквок³⁵, «Сьюзі К'ю»³⁶, «Шег»³⁷... Усе починалося на цьому майданчику. Кожний більш-менш відомий музикант пишається, що грав тут: Дюк Еллінгтон, Луї Армстронг, Кеб Келлоуей³⁸, Нобл Сіссл³⁹, Флетчер Гендерсон⁴⁰. Це — справжня Мекка джазу і джайву.

Вони зайняли столик поблизу бар'єра, що огороджував величезну танцзалу.

Бонд був немов заворожений. Дівчата видавалися йому просто чарівними. Музика так глибоко увійшла в нього, зливаючись із ритмом його пульсу, що він майже забув, навіщо тут.

— Проймає, еге ж? — сказав нарешті Лейтер. — Я міг би залишатися тут усю ніч, але ходімо звідси, бо не потрапимо в «Маленький рай». Він схожий на цей клуб, але класом нижче. Думаю спочатку повести вас до «Йемена⁴¹», що на Сьомій авеню. Після цього вирушимо до одного з власних шинків «Містера Біґа». Але проблема в тому, що всі вони відчиняються після опівночі. Ви поки розрахуйтеся тут, а я заплачу за туалет: може, хоч там мені вдасться довідатися, де сьогодні можна знайти «Біґа». Не можемо ж ми обійти усі його точки!

Бонд розрахувався і, зійшовши донизу, зустрівся з Лейтером у вузькому холі.

Вони вийшли на вулицю, шукаючи очима таксі.

— Це вартувало мені двадцять баксів, — пояснив Лейтер, — але я таки дізнався, що він сьогодні завітає в «Боун-Ярд»⁴² — крихітний заклад на Ленокс-авеню. Зовсім поруч із його головним лігвом. Там «запалює» найгарячіша стриптизерка — дівчина на ім'я «Джі-Джі Суматра». У «Боун-Ярді» вип'ємо щось і послухаємо піаніно. Вийдемо звідти о пів на першу.

Великий комутатор лише за кілька кварталів од них не подавав жодних ознак життя. Двох білих зустріли й провели їх у «Шугар Рейз», вели у «Матінку Фрезье» і в танцзалі «Савой». Опівночі їх засікли при вході у «Йе-мен». О пів на першу телефонний дзвінок сповістив про їх вихід звідти, і комутатор знову затих.

«Містер Біґ» телефоном зв'язався з розпорядником «Боун-Ярду».

— За п'ять хвилин до вас зайдуть двоє білих. Посадіть їх за столик «Зет».

— Слухаю, пане шефе! — озвався метрдотель. І поспішив через увесь танцмайданчик до столика справа, відокремленого від решти залу широкою колоною. Той був поруч із кухнею, однак звідтіля добре проглядались оркестр і паркет для танців.

За столиком сиділо четверо: двоє чоловіків та двійко дівчат.

— Вибачте, друзі, — сказав метрдотель, — але сталася помилка. Виявилось, що цей столик замовлений: репортери з міста.

Один із чоловіків почав сперечатися.

— Ходімо, приятелю, — рішуче озвався розпорядник. — Лофті, проведи відвідувачів до столика «Ф». Випивка за рахунок закладу.

— Семе, — звернувся він до іншого офіціанта, — прибери тут усе і сервіруй столик на двох.

Четвірка покійно ретирувалася, умиротворена перспективою випити на дурняка.

Розпорядник поставив на столик «Зет» табличку «Замовлено», уважно оглянув його і повернувся на свій пост при вході — зі схемою розташування столиків та великою завісою на дверях.

«Містер Біг» телефонував ще двічі. Один зі дзвінків був для ведучого програми.

— Наприкінці виступу «Джі-Джі» вимкніть світло.

— Слухаю, пане шефе! — заподажливо озвався той.

Інший дзвінок був призначений чотирьом неграм, які грали у кості внизу, на першому поверсі. Детальна розмова з ними тривала довго.

СТОЛИК «ЗЕТ»

О дванадцятій сорок п'ять Бонд і Лейтер розрахувалися з таксистом і зайшли в нічний клуб під вивіскою «Боун-Ярд», що сяяла фіолетово-зеленими неоновими вогнями. Їх оглушив глухий гуркіт, а в ніс ударив солодкувато-кислий запах, коли вони, піднявши важку завісу при вході, протиснулися крізь обертові двері всередину. Очі дівчаток-гардеробниць заклично зблиснули.

— Ви замовляли столик, сер? — поцікавився метрдотель.

— Ні, — відповів Лейтер. — Але ми не проти посидіти й біля стійки бару.

Метрдотель поглянув на схему розташування столиків. Здається, він не міг вирішити, куди їх посадити. Нарешті рішуче тицьнув олівцем кудись у кінець плану.

— Ця компанія не прийшла. Не думаю, що можу тримати столик зарезервованим увесь вечір. Тож сюди, будь ласка.

Несучи схему високо над головою, він провів їх довкола пар, які витанцьовували. Відставивши один зі стільців, прибрав зі столу табличку «Замовлено».

— Семе, — прикликав офіціанта розпорядник, — обслужи цих *жентльмунів*.

І пішов собі.

Вони замовили віскі зі содовою та сендвічі з курчам.

Бонд втягнув носом повітря.

— Марихуана, — прокоментував.

— Більшість із тих, хто розуміється в цьому, курить сигарети з марихуаною, — відгукнувся Лейтер. — В інших закладах це заборонено.

Бонд роззирнувся. Музика урвалася. Маленький оркестр із чотирьох музикантів — кларнет, контрабас, електрогітара і барабан — вийшов з кутка навпроти. Дюжина парочок, пританцьовуючи, попрямувала до своїх місць, і скляна підлога танцзалу, підсвічена червоним, почорніла. Натомість гострі промені світла, спадаючи згори, висвітлили схожі на футбольні м'ячі химерні скляні кулі, котрі висіли уздовж стін. Вони

мінилися відтінками золотистого, блакитного, зеленого, фіолетового та червоного. Коли промені потрапляли на кулі, ті спалахували, мов розмаїті сонця. Химерне світло відбивалося на стінах, пофарбованих у чорний колір, і на спітнілих ебеново-чорних обличчях відвідувачів. Часом щоки чоловіків, котрі сиділи під різними променями, були різної барви: скажімо, ліва щока зеленою, а права — червоною. За такого освітлення неможливо розрізнити обличчя — хіба що будучи зовсім поруч. Помада на губах деяких дівчат перетворювалась із червоної на чорну; один бік обличчя горів теплим, живим вогнем, а інший лякав кольором ожилого мерця.

Усе довкола було блідим і моторошним — наче сам Ель Греко намалював при місячному світлі в палаючому від громовиць місті розриту могилу⁴³.

Приміщення клубу було не надто великим — розмірами приблизно у шістдесят футів. Однак у ньому стояло десь із п'ятдесят столиків, тож відвідувачі були напаковані, мов оливки в банці. Було душно, і в повітрі стояв густий дим та солодкувато-грубий запах двох сотень негритянських тіл. Шум просто неймовірний — суміш приглушеної, швидкої і невиразної гарлемської говірки людей, котрі «відривалися по повній», що раз у раз перебивалася вибухами реготу, різкими викриками та істеричним хихиканням; чутно було голосне перегукування через увесь зал:

— Свят-тий Ісс-усе, глянь-но лише, хто тут!

— Де ти пропадала, бебі?

— Єзус Маріє! Та це ж Пінкус! Привіт, Пінкусе!

— Ходімо вип'ємо...

— Буде не так... Буде по-моєму... кажу ж тобі! — чутно лункий ляпас.

— Де Джі-Джі?.. Ну ж бо... Джі-Джі!.. Сміливіше скидай своє шмаття!

Час від часу хтось із відвідувачів — хлопець чи дівчина — вибігав на танцмайданчик і вигопкував якийсь шалений джайв, а друзі оплесками відбивали сміливцеві ритм. Потому лунали свист і тупіт ніг, улюлюкання. Якщо солісткою була дівчина, то їй горлали: «Роздягнися! Роздягнися! Роздягнися!» або «Вшквар як слід, бебі! Давай! Давай!»

І тоді на танцмайданчик виходив розпорядник та під невдоволені чи глузливі викрики замітав підлогу.

На чолі Бонда зарясніли крапельки поту. Лейтер подався вперед і, склавши долоні рупором, крикнув йому в самісіньке вухо:

— Тут три виходи! Один спереду! Є ще з кухні й за оркестром!

Бонд кивнув. Тієї миті це було не так уже й важливо. Лейтер звик до такого, а от Бонд нарешті зміг зблизька розгледіти матеріал, з котрим працював «Біг Мен» — ту «глину», з якої той виліплював усе, що хотів. Нарешті те, про що він дізнався з лондонських та нью-йоркських досьє, ставало плоттю і кров'ю. Навіть якщо би вечір закінчився просто зараз і їм не поталанило побачити «Біг Мена», то й тоді ознайомлення зі справою було б, на думку Бонда, достатнім. Він відпив добрячий ковток віскі. Прозвучали оплески. На сцену вийшов ведучий — високий негр у бездоганному фраківі з червоною гвоздиною в петельці. І став, здійнявши руки. Самітний промінь прожектора вихопив його з темряви. Усе інше довкола поглинула пітьма.

Запала тиша.

— Друзі! — звернувся ведучий до публіки, зблиснувши двома рядами сліпучо-білих та золотих зубів. — Цей час настав!

Знову почулись оплески.

Він повернувся наліво — у протилежному напрямку від місця, де сиділи Лейтер і Бонд.

Викинув уперед правицю. Увімкнули ще один прожектор.

— Місте-ер Джанґлз Джафет — щойно з джунґлів — та його барабани!

Злива оплесків, свист, тупання ногами.

Вийшли четверо вишкірених негрів у вогненно-червоних сорочках та широких штанях, що звужувалися донизу. Негри, кістляві й худючі, всілися на конусоподібних барабанах із мембраною з невичиненої шкіри. Усі інструменти були різних розмірів. Той, який сидів на найбільшому барабані, зненацька зіскочив з нього і зціпленими руками затрусив у бік глядачів.

— Барабанщики вуду з Гаїті, — прошепотів Лейтер.

Знову запала тиша. Кінчиками пальців негри почали відбивати повільний, синкопований ритм, що нагадував румбу.

— А тепер, друзі, — урочисто сповістив ведучий, усе ще стоячи обличчям до музикантів, не повертаючи голови до публіки, — Джі...

Джі... Суматра!!!

Останнє слово потонуло в суцільному ревові. Ведучий також заплескав у долоні.

Тепер у клубі панував пекельний шум, оплески лунали шалені. Двері позаду барабанщиків різко розчахнулись, і два велетенські негри із золотавими пов'язками на стегнах вибігли на танцмайданчик, несучи на руках крихітну фігурку, яка охопила ручками могутні шиї негрів. Фігурка потопала у чорному страусовому пір'ї, а очі дівчини закривала чорна маска.

Опустивши свою ношу на підлогу в самому центрі майданчика, негри схилилися перед дівчиною так низько, що торкнулися головами підлоги. Дівчина зробила кілька кроків уперед. Негри, неначе розчинившись у темряві, зникли за дверима.

Ведучий також щез. На мить запала майже цілковита тиша, яку порушував лише приглушений гул барабанів.

Дівчина підняла руку до шиї — і хмарка страусового пір'я розійшлася спереду, розкрившись п'ятифунтовим чорним віялом за спиною. Вона опорядила пір'я так, що тепер воно нагадувало хвіст павича. На дівчині не було нічого, крім крихітного чорного мереживного трикутничка спереду, чорних блискучих зірочок, що прикривали лише соски, та крихітної чорної маски «Доміно» на очах. Тіло її було маленьке, міцно збите, бронзове й прекрасне. Злегка змащене олією, воно виблискувало у світлі прожектора.

Публіка затамувала дихання. Темп барабанів пришвидшувався. Найбільший із них відбивав ритм, що збігався з биттям людського серця.

Дівчина почала крутити оголеним животом у такт із дробом тамтамів. Вона розправила чорне пір'я спереду і ззаду й узялася похитувати стегнами, вторячи биттю великого барабана. Верхня частина її тіла залишалася нерухомою. Чорне пір'я знову заколихалось, і тепер рухались уже ноги та плечі дівчини. Биття барабанів ставало дедалі голоснішим. Здавалося, що кожна частина тіла дівчини рухається із власним ритмом. Її губи розтулилися, й зблиснули зубки. Ніздрі злегка затріпотіли. Очі жагуче палали крізь вузькі прорізи чорної маски. Це було манливе, кошаче личко. Кішечка — єдине слово, що їй підходить, подумав Бонд.

Барабани калатали швидше й швидше, відбиваючи складну мелодію. Дівчина відкинула своє віяло-хвіст на підлогу і здійняла руки над головою. Все її тіло почало здригатися. Живіт рухався все швидше: вперед-назад, вправо-вліво. Вона широко розставила ноги й почала крутити стегнами. Зненацька зірвала блискучу зірочку з правого соска і швиргнула її в публіку. І тут із рядів глядачів почувся перший звук — це був протяжний стогін. Потім усе стихло. Дівчина зірвала зі себе і другу зірочку. Знову стогін і тиша. Бій тамтамів ставав просто оглушливим. Рясний піт стікав із барабанщиків. Їхні пальці сірими метеликами м'яко торкалися мембран. Очі вирячені, погляд у нікуди, голови схилені набік, наче дослухаються до чогось далекого. На дівчину вони майже не дивилися. Публіка неголосно пихтіла, чоловіки вирячили масні очі, ловлячи кожен порух танцівниці.

Тепер усе її тіло лисніло від поту. Матово відсвічували живіт і груди. Вона почала різко смикатися. Вуста розтулились, і дівчина неголосно зойкнула. Руки її ковзнули вниз, вона рвучко зірвала зі себе мереживний трикутничок і кинула його в публіку. Тепер на ній був лише чорний пояс для панчіх. Тамтами вибухнули вакханалією сексуальних ритмів. Раз по раз вона тихенько скрикувала і, витягнувши руки вперед для рівноваги, повільно присідала та знову підводилася — все швидше і швидше. Бонд чув, як пихтіла та рохкала публіка — мов свині перед годівницею. Відчув, що його власні руки вчепились у край стола. В роті пересохло.

Публіка почала горлати:

— Давай, Джі-Джі! Скидай це зі себе, бебі! Працюй сідницями, круть-верть ними!

Дівчина опустила на коліна. Ритм тамтамів поступово сповільнився, й у такт йому танцівниця кілька разів конвульсивно здригнулася, легенько муркочучи. Гуркіт барабанів поступово перейшов у сповільнене «бум-бум» і врешті затих. Зал заревів, владно вимагаючи її оголеного тіла. Звідусіль почулися непристойні вигуки.

На сцену вийшов ведучий. Промінь прожектора вихопив його з темряви.

— Годі вже, друзі, годі! — піт скрапував йому з підборіддя. Він звів руки, неначе здаючись. — Джі-Джі... ПОГОДЖУЄТЬСЯ!

Публіка у захваті заревіла. Тепер дівчина роздягнеться.

— Скидай ту штуку, Джі-Джі! Покажи себе у всій красі, бебі! Давай! Давай!

Тамтами тихенько постукували.

— Але, друзі мої, — застеріг ведучий, — вона роздягатиметься в цілковитій темряві!

Із рядів глядачів почувся розчарований стогін, і зал поринув у темряву.

Старий, як світ, трюк, подумав Бонд.

Раптом він увесь напружився.

Крики натовпу кудись зникли, і Бонд відчув обличчям повів холодного вітру. Здалося, що він падає.

— Агов! — крикнув Лейтер. Його голос звучав зовсім поруч, але якось глухо.

— Чорт! — подумав Бонд.

Щось клацнуло у нього над головою. Відвівши руку назад, він намацав поза спиною рухому стінку — за фут від себе.

— Увімкніть світло, — спокійно промовив чийсь голос.

Водночас Бонда схопили за руки і вдалили у стілець.

Навпроти нього, також на стільці, сидів Лейтер, і могутній негр тримав його за плечі. Тепер вони були в крихітній квадратній камері. Справа та зліва стояло ще по два негри у звичайному одязі, націливши на них дула пістолетів.

Почувся різкий свист гідравлічної пружини, і столик повернувся на своє місце. Бонд звів очі. За кілька футів над їхніми головами зачинилися дверцята гігантського люка. Зовні не долітало ні звуку.

Один із негрів вишкірився.

— Спокійно, хлопці! То як вам мандрівка?

Лейтер коротко вилаявся. Бонд спробував розслабитися, чекаючи, що буде далі.

— Котрий-то з вас «лімі»⁴⁴? — запитав той самий негр. Вочевидь, він був тут головний. Пістолет, який ліниво тримав у руці спрямованим на Бонда, мав вигадливий. Між чорними пальцями зблиснула перламутром рукоятка, а ретельно виточене дуло восьмигранної форми вразило уяву навіть Бонда.

— Гадаю, що цей, — озвався негр, котрий тримав Бонда за руки. — У нього шрам на щоці.

Негр із неймовірною силою стискав плечі Бонда. Враження було таке, наче два сталеві турнікети затисли йому спину. Руки Бонда почали терпнути.

Чоловік із дивовижним пістолетом обійшов столик і тицьнув дулом у живіт Бонда. Курок був зведений.

— Із такої відстані ти мав би не промахнутися, — уїдливо сказав Бонд.

— Заткнися! — огризнувся негр. І спритно обшукав Бонда — знизу догори: ноги, стегна, а потім боки та спину. Витягнувши пістолет, передав його напарникові.

— Віддаси це босові, «Хи-Хи», — сказав. — І забори зі собою «лімі». Ти підеш із ним. Інший залишиться тут.

— Так, сер, — запопадливо відповів чоловік на прізвисько «Хи-Хи», пузатий негр, одягнений у сорочку кольору шоколаду та мішкуваті лавандові штани.

Бонда рвучко витягли з-за столу. Однією ногою він устиг зачепитися за стіл та зі силою струсонув його. Почувся брязкіт скла та дзвін столового срібла. Тієї ж миті Лейтер копнув попід ніжкою стільця свого охоронця підбором, поціливши противникові у гомілку. Бонд спробував зробити те саме, але промазав. На хвильку запанувало сум'яття, однак жоден із охоронців не ослабив хватки. Охоронник Лейтера буквально витягнув його зі стільця — так, наче той був дитинчам — повернув обличчям до стіни й зі силою стукнув об неї, мало не зламавши Лейтерові носа. Потім різко розвернув його. Кров цівочкою стікала обличчям Лейтера.

Два дула і далі непорушно дивилися на них. Це були марні зусилля, але на якусь частку секунди Бонд і Лейтер перехопили ініціативу, згладжуючи раптовий шок від нападу.

— Даремно стараєшся, — сказав негр, який був тут головним. — Заберіть звідси «лімі», — звернувся він до охоронців Бонда. — На нього чекає «Містер Біг».

І повернувся до Лейтера.

— Можеш попрощатися зі своїм друзякою, — додав. — Навряд чи ви ще колись побачитеся.

Бонд посміхнувся Лейтерові.

— Яке щастя, що ми попередили поліцію. Побачимося на процедурі впізнання.

У відповідь Лейтер вишкірився. Зуби його червоніли від крові.

— Комісар Монеген буде в захваті від цієї компанії. Бувайте!

— Дурниці, — переконано озвався негр. — Ану ворушися!

Охоронець Бонда розвернув його та підштовхнув до рухомої стіни. Та крутнулась, і відкрився довгий пустельний коридор. Негр на прізвисько «Хи-Хи» проштовхнувся вперед, показуючи дорогу.

Двері за ними зачинилися.

«МІСТЕР БІГ»

Їхні кроки гулко відлунювали в порожньому коридорі. У кінці його були двері. Через них вони зайшли в іще один перехід, освітлений лише самотньою лампочкою під стелею. Ще двері — й опинилися на великому складі. Акуратними гірками тут були розміщені ящики і тюки. Виднілися рейки мостового крана. Судячи з маркування на ящиках, це був склад спиртного. Вузьким проходом вони дісталися залізних дверей. Чоловік із кличкою «Хи-Хи» натиснув на дзвінок. Ані звуку. Бонд прикинув, що вони відійшли приблизно на квартал убік від нічного клубу.

Нарешті почулося клацання замка, і двері відімкнули. Негр у вечірньому одязі та з пістолетом у руці ступив убік, і вони увійшли в застелений килимом передпокій.

— Можеш заходити, «Хи-Хи», — дозволив чоловік у вечірньому вбранні.

«Хи-Хи» постукав у двері навпроти, відчинив їх і підштовхнув Бонда всередину.

У високому кріслі за масивним столом сидів сам «Містер Біг» і спокійно дивився на них.

— Доброго ранку, містере Джеймсе Бонд, — голос був низьким і приємним. — Присядьте.

Охоронець Бонда провів його ворсистим килимом до низького стільця з трубчастої сталі, обтягнутого шкірою, нарешті вивільнив Бондові руки, і той сів навпроти «Містера Біга».

Яке ж то полегшення — не відчувати мертвої хватки свого охоронця. Плечі Бонда заніміли. Руки втратили чутливість і почали болюче поколювати.

Відкинувши велику голову в кріслі, «Містер Біг» продовжував мовчки дивитися на нього.

Бонд умить зрозумів, що жодні фотографії не дають чіткого уявлення про «Містера Біга» — про його силу та інтелект, котрі, здавалося, так і випромінювало його обличчя з виразними рисами.

Голова його — майже ідеально кругла й удвічі більша за звичайну людську — нагадувала величезний футбольний м'яч. Шкіра сірувато-чорна, туго натягнута і лискуха — наче у потопельника, котрий щонайменше тиждень пролежав у воді. Череп цілковито лисий, за винятком сірувато-чорного пушка за вухами. Брів та вій у нього не було, а очі посажені так широко, що не можна одночасно охопити поглядом обидва — тож при розмові доводилося дивитися лише в якесь одне.

Погляд їх був гострий і проникливий. Коли вже його очі зупинялися на чомусь, то, здається, цілком його поглинали. Вони були трохи витрішкуваті, білки жовтуваті, а зіниці неприродно розширені. Більше скидалися на очі тварини, а не людини, і блищали хижим вогнем.

Ніс широкий, однак без характерної для негрів приплюснутості; ніздрі не роздуваються. Губи лише ледь-ледь вивернуті, однак товсті й темні. Вони розмикалися лише тоді, коли чоловік говорив, але якщо вже розтулялися, то видно було не лише білі зуби, а й рожеву м'якоть ясен.

Зморшок на обличчі мало, проте над носом пролягли дві глибокі борозни, що свідчили про повну зосередженість. Чоло нависало над бровами, переходячи у лисий череп.

Дивовижно, але ця страхітлива голова була напрочуд пропорційною. Вона сиділа на широкій короткій шиї, яку підтримували плечі велетня. Бонд знав із досьє, що на зріст «Містер Біг» мав шість із половиною футів⁴⁵ і важив двадцять стоунів⁴⁶ — однак мало що з того було жиром. Але загальне враження він справляв жахне. Бондові доводилося тільки здогадуватись, як уже з дитинства цей тип не вписувався у своє середовище і що тепер нарешті він узяв реванш над долею, повставши проти всього світу, який ненавидів його, тому що боявся.

Одягнений «Містер Біг» був у смокінг. Діамантові запонки та шпилька в сорочці свідчили про деяке марнославство. Величезні руки він виклав на стіл перед собою. Ніде не видно ні сигарет, ані попільнички, і запах у кімнаті нейтральний. На столі не було нічого, крім величезного комутатора інтеркому з двадцятьма перемикачами і, доволі несподівано, — невеличкого стека для верхової їзди зі слонової кістки з довгим тонким білим канчуком.

Мовчки й зосереджено «Містер Біг» вдивлявся через стіл у Бонда.

Не менш уважно розглянувши його у відповідь, Бонд обвів очима кімнату. Вона була простора, приємна та зручна і завдяки чималій кількості книг нагадувала бібліотеку мільйонера. У приміщенні було лише одне велике вікно — високо над головою «Містера Біґа» — і всі стіни зайняті книжковими полицями. Розвернувшись на стільці, Бонд озирнув стіни. Тут не було й натяку на двері, котрі, втім, могли ховатися за будь-якою з полиць. Двоє негрів, які привели Бонда сюди, ніяково стояли по обидва боки від його стільця. Зблискували білки їхніх вирячених від страху очей. Дивилися не на «Містера Біґа», а на дивний витвір, що стояв осібно на столику справа — відразу за босом.

Хоча Бонд лише поверхово був ознайомлений з основами чорної магії, зокрема культом вуду, описів Лі Фермора виявилось цілком достатньо, щоб упізнати божка.

На білому постаменті вивищувався п'ятифутовий дерев'яний білий хрест із одягнутими на поперечини рукавами поношеного чорного фрака, фалди якого спадали на підлогу. Зверху над сюртуком бовванів засалений котелок, і верхівка його була начеплена на вертикальну планку хреста. Кількома дюймами нижче від ободка капелюха, на дерев'яній поперечині, виднівся сильно накрохмалений комірець священика.

Біля підніжжя п'єдесталу, на столі, лежала пара потертих лимонно-жовтих рукавичок. Короткий ротанговий ціпок упирався золотим набалдашником у рукавички, видніючись зліва — в ідола за спиною. На столі чорнів також старий заяложений циліндр.

Зловісне страшидло вирячувалося через усю кімнату. Це був сам барон Самеді — Бог кладовищ та Головнокомандувач Легіону Мертвих. Навіть Бондові він видався моторошним.

Бонд знову поглянув на велике сірувато-чорне обличчя за столом.

«Містер Біґ» нарешті заговорив.

— Залишся, «Хи-Хи», — і перевів погляд на іншого негра. — А ти, «Маямі», можеш іти.

— Слухаю, пане босе, — в один голос відповіли обидва.

Бонд почув, як двері відчинились і відразу ж зачинилися.

Запала тиша.

Вирячкуваті очі «Містера Біґа» гостро вдивлялись у Бонда. Хвилину немовби вивчали його, а потім, як зауважив Бонд, погляд їх став

непроникним. Тепер ті очі нічого не виражали. У Бонда склалося враження, що думки «Містера Біґа» десь далеко.

Бонд вирішив, що не дасть вивести себе з рівноваги. Чутливість знову повернулася йому до рук, і він потягнувся за сигаретами й запальничкою.

«Містер Біґ» заговорив.

— Ви можете палити, містере Бонд. Якщо ж у вас виникнуть якісь інші наміри, не полінуйтеся зазирнути в шпаринку шухляди мого стола — якраз навпроти вас. За хвилю я буду у вашому розпорядженні.

Бонд подався вперед. Замкова щілина була чималенька: діаметром десь 0.45 дюйма. Приводиться в дію, здогадався Бонд, натисканням ногою педалі під столом. Який набір вигадок у цього чоловіка! Це так по-дитячому. Але чи ж справді по-дитячому? Можливо, воно не так уже й легковажно? Усі ті штучки — бомби, зникомі столики — поки що чітко спрацьовували. Це не було пусте марнославство — аби лише справити враження. До того ж не було нічого безглузлого у такому прилаштуванні пістолета. Можливо, трохи складно, але технічно дуже розумно.

Бонд запалив сигарету і глибоко затягнувся, наповнивши легені димом.

Його не дуже непокоїв теперішній стан. Відмовлявся вірити, що йому справді завдадуть якоїсь шкоди. То було б геть нерозумно — прибрати його лише через кілька днів після прибуття з Англії: для цього довелося б винайти щось справді надзвичайне. Крім того, мусили б прибрати і Лейтера. А Бонд знав, що це вже занадто: розлютити дві розвідки нараз. «Містер Біґ» повинен був добре таке усвідомлювати. Але Бонда таки непокоїв Лейтер, адже той був у руках брутальних чорних мавп.

Губи «Містера Біґа» розімкнулися.

— Я вже багато років не зустрічався з агентом секретних служб, містере Бонд — іще з часів війни. Ваша служба тоді добре спрацювала. У вас є справді здібні люди. Друзі мені казали, що ви займаєте високе становище там, у себе. Адже ваш номер із двома нулями — 007, якщо не помиляюся? Значення цього подвійного нуля в тому, що, як мені пояснювали, у ході виконання завдання вам дано право вбивати. У

спецслужбі не так уже й багато агентів, які виконують свої завдання, маючи ліцензію на вбивство. То кого ви плануєте вбити тут, містере Бонд? Чи, бува, не мене?

Голос звучав м'яко, рівно й спокійно. В ньому відчувався легкий гарлемський і французький акцент, однак у цілому англійська була майже бездоганною — без натяку на сленг.

Бонд і далі мовчав. Зрозумів, що Москва вже передала його детальний опис.

— Ви мусите відповідати, містере Бонд. Від цього тепер залежить доля вас обох. Я цілком довіряю своїм джерелам інформації. І знаю набагато більше, ніж сказав. Тож брехню розпізна'ю відразу.

Бонд йому вірив. Тому вибрав версію доволі правдоподібну, яка, однак, давала змогу приховати деякі факти.

— В Америці циркулюють золоті монети — як от розеноблі Едварда IV, — пояснив. — Деякі з них збувають у Гарлемі. Держскарбниця США звернулася до нас по допомогу, оскільки джерело їх надходження — ймовірно, Англія. Тож я приїхав у Гарлем, щоб з'ясувати це на місці — разом із представником вашого казначейства, який, сподіваюсь, у безпеці та вже на шляху до свого готелю.

— Містер Лейтер — представник ЦРУ, а не Держскарбниці, — безбарвним голосом проказав «Містер Біг». —

І його становище в даний момент украй небезпечне.

Він замовк, мовби замислившись — дивлячись кудись повз Бонда.

— «Хи-Хи»!

— Так, босе!

— Прив'яжи-но містера Бонда до крісла!

Бонд спробував звестися на ноги.

— Краще не рухайтесь, містере Бонд, — м'яко сказав голос. — Тоді у вас буде більше шансів залишитися живим.

Бонд зирнув у жовтаві безпристрасні очі «Містера Біга».

І знову опустився в крісло. За мить широкий ремінь опоясав його тіло і міцно притиснув до шкіряного крісла, а два короткі паски прицвяхували зап'ястя до металевих підлокітників. Ще два паски міцно стиснули йому щиколотки. Усе, що він міг зробити, — то це звалитися разом із кріслом на підлогу — і більше нічого.

«Містер Біг» торкнувся перемикача на комутаторі.

— Пришліть сюди міс Солітер, — сказав, повернувши тумблер на місце.

Після деякої затримки книжкова секція справа від столу розступилась, і відчинилися двері.

Зачинивши їх за собою, до кімнати увійшла одна з найпрекрасніших жінок, яких будь-коли доводилося бачити Бондові. Вона стояла посеред кімнати і дивилася на нього, оглядаючи з ніг до голови — повільно, дюйм за дюймом. Закінчивши детальний огляд, повернулася до «Містера Біґа».

— То що маю робити? — запитала безбарвним голосом.

«Містер Біґ» на неї і не глянув. Він звернувся до Бонда.

— Це — надзвичайна жінка, містере Бонд, — сказав так само спокійно та м'яко, — і завдяки її унікальності маю намір з нею одружитись. Я розшукав її в кабаре на Гаїті — її рідному острові. Вона володіє телепатичним даром, якого не можу збагнути. Не раз пильнував за її номером, однак так і не можу його зрозуміти. Але тут нічого й розуміти — телепатія, оце й усе.

«Містер Біґ» зробив паузу.

— Я розповідаю вам усе це, аби попередити. Вона — мій інквізитор. Звичайні тортури важкі й нічого не дають: люди скажуть вам будь-що, аби лише полегшити біль. Але з цією дівчиною нема потреби вдаватися до тортур — вона спроможна бачити людей наскрізь і читає їхні думки. Саме тому й буде моєю дружиною. Вона надто цінна, щоб розгулювати на свободі. До того ж, — додав спокійно, — цікаво буде поглянути на наших дітей.

«Містер Біґ» нарешті повернувся до жінки і безпристрасно глянув на неї.

— Поки що з нею нелегко упоратися: вона й чути не хоче про чоловіків. Ось чому на Гаїті її так і називають — Солітер⁴⁷.

— Присунь-но крісло ближче, — спокійно звелів їй. — І скажи мені, чи бреше цей чоловік. Але сядь не під дулом, — додав.

Дівчина нічого не сказала, однак витягла з-під стіни крісло, схоже на Бондове, і підштовхнула його ближче до Бонда. Сіла навпроти, майже торкаючись його правого коліна, й зазирнула в очі.

Обличчя її було блідим — тією блідістю, якою вирізняються лиця білих, котрі довго живуть у тропіках. Однак на ньому не було й сліду тієї тьмяності, яку зазвичай надає шкірі та волоссю тропічний клімат. Очі блакитні, живі та презирливі, однак коли дівчина насмішувато глянула на Бонда, він прочитав у її погляді якесь послання для нього. Втім, цей вираз швидко зник — щойно Бонд спробував відповісти позирком. Волосся її синяво-чорними хвилями спадало на плечі. Високі вилиці та великий чуттєвий рот надавали обличчю ледве вловимого виразу жорстокості. Підборіддя, ніжне і гарно окреслене, свідчило, однак, про рішучість і сталеву силу волі; таким самим рішучим був прямий, гарної форми носик. Левова частка чарівності цього личка полягала саме в його безкомпромісності. То було обличчя людини, яка звикла наказувати: обличчя доньки французького колоніста.

Дівчина мала довгу вечірню сукню з білого матового шовку, класичний крій якої порушували глибокі складки, що спадали з плечей, оголюючи верхню частину грудей. Вигадливі діамантові сережки прямокутної форми прикрашали її вуха. На лівому зап'ясті красувався вузький діамантовий браслет. Жодних каблучок. На коротко обрізаних нігтях лаку не було.

Вона перехопила його погляд і байдуже зціпила руки на колінах — так, що улоговинка між грудьми побільшала.

Але послання було непомільним, тож тепло, що у відповідь підсвітило холодне, змучене обличчя Бонда, змусило «Містера Біґа» схопити стек та хльоснути дівчину, і канчук, зі свистом розсікши повітря, опустився на її плечі. Бонд здригнувся навіть більше, ніж вона. Очі її на мить зблиснули і стали знову непроникними.

— Поводься як слід, — м'яко сказав «Містер Біґ», — ти забуваєшся.

Вона випросталась у кріслі. В руках у неї з'явилася колода карт, які дівчина почала тасувати. Тоді, можливо, задля бравади, послала Бонду ще один знак позирком — неначе вони були співучасниками.

Дістала з колоди чирвового валета, відтак даму пік. Поклала половинки колоди на колінах так, що валет і дама тепер дивились одне на одного. Зблизила обидві половинки, і верхні карти ніби поцілувалися. Потім швидко перемішала карти й перетасувала їх.

Протягом усього німого шоу вона жодного разу не глянула на Бонда. За мить усе скінчилося. Бонд відчув збудження, і пульс його пришвидшився. Тепер у ворожому таборі він мав друга.

— То ти готова, Солітер? — перепитав «Містер Біг».

— Так, карти підготовлені, — відповіла дівчина низьким, крижаним голосом.

— Містере Бонд, подивіться в очі цієї дівчини і повторіть усе, що ви щойно сказали мені.

Бонд подивився їй в очі. Тепер там не було жодного послання. Вони дивилися не на, а крізь нього.

Він повторив свою версію.

На мить відчув моторошний трепет. Невже ця дівчина справді вміє читати думки? А якщо так, то скаже вона правду чи збреше?

У кімнаті зависла мертва тиша.

Бонд намагався вдавати байдужого. Зиркнув на стелю, а потім знову на дівчину.

Їхні очі зустрілись, а тоді вона відвернулася і подивилася на «Містера Біга».

— Він каже правду, — холодно зронила.

«Жодного-почуття-гумору»

«Містер Біг» якусь мить розмірковував, наче не знаючи, на що зважитися. Тоді натиснув кнопку на комутаторі.

— «Базіко»?

— Слухаю, босе!

— Той американець, Лейтер, у тебе?

— Так, сер!

— Попрацюй з ним як слід, а тоді відвези до госпіталю «Бельв'ю» і викинь десь поблизу. Зрозумів?

— Так, сер!

— Пильнуй, щоб тебе ніхто не бачив!

— Ясна річ, босе!

«Містер Біг» повернув тумблер у попереднє положення.

— Будьте ви прокляті! — зло сказав Бонд. — ЦРУ вам цього не подарує!

— Ви забуваєтеся, містере Бонд. Вони не мають жодних повноважень в Америці. Центральне розвідувальне управління може діяти лише за її межами. Тут — царина ФБР та їхніх приятелів. «Хи-Хи», підійди-но сюди!

— Слухаю, босе!

«Хи-Хи» підійшов і став коло столу.

«Містер Біг» пильно глянув на Бонда.

— Яким пальцем ви найменше користуєтеся, містере Бонд?

Таке запитання спантеличило його, розум гарячково запрацював.

— Гадаю, що, добре подумавши, ви скажете: це — мізинець лівої руки, — провадив далі той самий м'який голос. — «Хи-Хи» — зламай-но містерові Бонду мізинець на лівій руці.

І тут «Хи-Хи» врешті виправдав своє прізвисько.

— Хи-хи, — загіготів він. — Хи-хи!

Радісно підбіг до Бонда. Той щосили вчепився пальцями у бильця крісла. Краплини поту виступили у нього на чолі. Він намагався візуалізувати біль, щоби краще з ним упоратися.

Негр неспішно потягнув на себе мізинець Бонда, притиснутий до поручня, і, схопивши його своїм великим та вказівним пальцями, старанно почав розгинати, дурнувато хихикаючи.

Бонд звивався і пручався, намагаючись перекинути крісло, але його вільною рукою притримував «Хи-Хи». Піт градом котився Бондовим обличчям. Зуби скрипнули попри його волю. Крізь пелену наростаючого болю побачив широко розплющені очі дівчини, що втупились у нього. Її червоні губи були розтулені.

Тепер палець Бонда стояв сторч — окремо від руки. «Хи-Хи» почав повільно гнути його до зап'ястя. Раптом почувся різкий хрускіт.

— Досить, — кинув «Містер Біг».

«Хи-Хи» неохоче відпустив зламаний палець.

Бонд по-звірячому заричав і зімлів.

— У того хлопчини — жодного-почуття-гумору, — спантеличено ледь розбірливо муркнув «Хи-Хи».

Солітер обм'якла в кріслі й заплющила очі.

— У нього був пістолет? — поцікавився «Містер Біг».

— Так, сер! — «Хи-Хи» витягнув зі своєї кишені «беретту» Бонда і поклав на стіл. «Містер Біг» підняв зброю й оглянув зі знанням справи.

Зважив у правиці, помацав руків'я. Тоді виклав патрони на стіл і, переконавшись, що обойма порожня, підсунув пістолет Бондові.

— Приведи його до тями, — звелів, глянувши на годинник. Була третя ранку.

«Хи-Хи» підійшов до Бонда і встромив йому нігті у мочки вух.

Бонд застогнав, підвівши голову.

Сконцентрувавши погляд на «Містерові Бігові», він непристойно вилаявся.

— Подякуйте, що живі, — безбарвним голосом сказав «Містер Біг». — Будь-який біль кращий за смерть. Візьміть свій пістолет. Патрони залишаться в мене. «Хи-Хи», передай це йому.

«Хи-Хи» узяв пістолет і вклав його Бондові у кобуру.

— Поясню вам коротко, — сказав «Містер Біг», — чому ви ще живі й чому вам дозволили насолоджуватися розкішшю болю замість того, щоб забруднювати тілом річку Гарлем — і, особливо, той її вигин, який тут жартома називають «цементний саван».

На хвильку він замовк, а потім продовжив:

— Містере Бонд, мені страшенно нудно. Я — жертва того, що ранні християни іменували «апатією»; мене охоплює давній летаргічний сон, притаманний пересиченим — тим, у кого вже не залишилося бажань. Мені нема рівних у професії і повністю довіряють ті, хто час від часу користується моїми послугами; бояться та безумовно підкоряються ті, кого наймаю я. Фігурально кажучи, на моїй орбіті нема світів, які б я ще не підкорив. На жаль, мені запізно виходити на якусь іншу орбіту, й оскільки влада — головна мета усіх амбітних людей, дуже сумнівно, що я зможу досягти таких самих вершин в якійсь іншій сфері.

Бонд слухав його упіввуха, бо думки були зайняті іншим. Він відчував присутність Солітер, але намагався не дивитися на неї. Невідривно зирив на велике сіре обличчя зі жовтавими незмигними очима.

Голос тим часом м'яко продовжував.

— Містере Бонд, тепер я отримую задоволення лише від майстерних трюків і намагаюся довести їх реалізацію до певної досконалості. Це вже перетворилось у мене на манію — кожне завдання виконати якомога бездоганніше, ба навіть елегантно. Щодня, містере Бонд, я піднімаю планку і ставлю собі завдання іще складніші й відточую

технічно кожну деталь так, щоб у цілому це виглядало витвором мистецтва та несло на собі особисте клеймо — як, скажімо, роботи Бенвенуто Челліні.

Й пишаюся, що нині я сам собі суддя, і щиро вірю, містере Бонд, що жадання досконалості, котрої прагну при виконанні операцій, нарешті забезпечить мені гідне місце в історії!

«Містер Біг» замовк. Бонд помітив, що його жовтаві очі розширені, неначе він бачить видіння. Та ж у нього манія величі, подумав Бонд. І через це він іще небезпечніший. Основною вадою більшості злочинців є їхня жадібність. Орієнтований на досягнення певної мети розум — то цілковито інше. Цей чоловік — не бандит; він — по-справжньому серйозна загроза. Бонд був нажаханий і водночас зачарований.

— Анонімності я дотримуюсь із двох причин, — провадив далі низький голос. — По-перше, цього вимагає сама природа моїх операцій; по-друге, я захоплююся самозреченням невідомих художників. Якщо ви дозволите мені таке порівняння, то часом я уявляю себе майстром фрескового живопису, який присвятив усе своє життя створенню шедеврів у гробницях королів, знаючи, що людське око ніколи їх не побачить.

Його великі очі на мить заплющилися.

— Повернімось, однак, до нашого випадку. Я не вбив вас уже сьогодні, містере Бонд, лише тому, що мені не дало б жодної естетичної насолоди пробуравити вам дірку в животі. За допомогою цієї штуки, — він показав на отвір у столі навпроти Бонда, — я зробив чимало дірок в незліченній кількості животів, тож цілком вдоволений технічними характеристиками свого винаходу. Крім того — і ви, певно, про це вже подумали — навіщо мені купа цікавих, котрі крутитимуться тут, допитуючись, куди це ви з Лейтером поділися? Для мене то справжня дрібниця, але в цей момент волю сконцентруватися на куди важливіших справах.

— Отож, — «Містер Біг» поглянув на годинник, — я вирішив залишити мітку на кожному з вас — як серйозне попередження. Ви повинні полишити країну сьогодні ж, а містер Лейтер — зайнятись якоюсь іншою справою.

У мене й так надто багато клопотів з місцевими шпиками — а тут іще ви зі своєю Європою.

— Таким чином, — підсумував, — якщо ви потрапите мені на очі ще раз, то помрете дуже витончено і складно — так, як підкаже мені мое естетичне почуття на день вашої смерті... «Хи-Хи», відведи містера Бонда в гараж. Накажи двом нашим відвезти його в Сентрал-парк і вкинути там у ставок. Якщо він пручатиметься, то можна його трохи побити — але не до смерті. Зрозуміло?

— Так, сер-бос, — радо погодився «Хи-Хи», гигикнувши високим фальцетом.

Він розв'язав Бондові щиколотки, потім зап'ястя. Схопив понівечену руку і високо завів за спину, вільною рукою розв'язавши пасок на животі.

— Піднімайся! — гаркнув «Хи-Хи» і ривком поставив Бонда на ноги.

Бонд іще раз, уже наостанок глянув у велике сіре обличчя.

— Ті, хто заслуговує смерті, — повільно проказав, — і помирають так, як заслуговують. Запишіть це десь, — додав, — то мій власний афоризм.

Потім Бонд глянув на Солітер. Очі її були прикуті до власних рук, складених на колінах. Погляду вона не звела.

— Рухайся! — грубо сказав «Хи-Хи». Він розвернув Бонда обличчям до стіни і підштовхнув вперед, заломивши його травмовану руку за спину так, що мало не вивихнув кисть. Бонд застогнав і ледь не заточився. Але вирішив показати «Хи-Хи», що заляканий та покірний, прагнучи будь-що ослабити залізну хватку на лівому плечі. Будь-який необережний рух — і рука зламається.

«Хи-Хи» потягнувся через плече Бонда і натиснув вільною рукою на одну з книжкових полиць. Секція повернулася навколо осі. Бонда заштовхнули всередину, і негр ногою повернув стелаж на місце. Двічі клацнувши, двері зачинилися. Судячи з їхньої товщини, подумав Бонд, вони мають бути звуконепрозирні. Обоє вийшли в короткий, застелений килимом коридорчик, що закінчувався сходами, котрі вели кудись униз. Бонд застогнав.

— Ти зламаєш мені руку, — поскаржився він. — Обережніше — я зараз знепритомнію!

Він знову нарочито хитнувся, прикидаючи відстань між собою та негром. Згадав настанови Лейтера: «Цільтеся лише в гомілки, пах, живіт та горло: попадете в інше місце — зламаєте собі руку».

— Стули пельку! — огризнувся негр, однак хватку трохи ослабив.

Саме цього й домагався Бонд.

Вони пройшли вже майже весь коридор, і до сходів залишалося кілька кроків. Бонд знову перечепився, і негр налетів на нього — саме під таким кутом, як потрібно було Бондові.

Він нахилився вперед і правицею, прямою та твердою, мов дошка, завдав блискавичного удару з розворотом. Відчув, що той досягнув мети. Негр заверещав, мов підстрелений кролик. Бонд відчув, що його ліва рука тепер вільна. Він різко крутнувся і правицею вихопив із кобури незаряджений пістолет. Негр, зігнувшись навпіл, схопився руками за пах, видаючи звірячі крики. Бонд уперіщив рукояткою пістолета по зарослій потилиці негра. Звук був такий, ніби важким молотом садонули у металеві двері. Негр застогнав та опустився на коліна, витягнувши руки вперед і намагаючись втримати рівновагу. Бонд підійшов до нього ззаду і сталевою набійкою носка черевика щосили лупонув у сідниці, обтягнуті лавандовими штанями.

Негр видобув із себе прощальний крик і полетів прямісінько до сходів. Ударившись головою об залізні перила, сторчка покотився вниз. Почувся короткий удар, коли налетів на якусь перешкоду — пауза — глухий стук — б-бабах! І тиша.

Витерши піт з чола, Бонд прислухався. І засунув пошкоджену ліву руку в кишеню. Відчував у ній пульсуючий біль. Кисть розпухла і стала вдвічі товщою. Тримавши пістолет у правиці, Бонд прокрався до сходів і почав повільно й обережно спускатися.

Тепер між ним та розпростертим на підлозі тілом залишався тільки один сходовий марш. Досягши його, Бонд зупинився і знову прислухався. Десь зовсім близько чувся тоненький писк швидкісного радіопередавача. Звук долинав з-за котрихось із двох дверей унизу. Напевно, це і був «Великий комутатор» «Містера Біґа». Бонд блискавично прикинув, як би його захопити, однак пістолет був незаряджений, а Бонд не знав, скільки людей може бути в кімнаті. Певно, оператори працювали у навушниках, бо не почули звук падіння тіла «Хи-Хи». Бонд безшумно проминув двері.

«Хи-Хи» або вже помер, або помирав, бо лежав, розкинувши руки, на спині. Смугаста краватка отруйною змією обвила його обличчя. Бонда не мучили докори сумління. Він обмацав тіло в пошуках зброї і

знайшов її за поясом залитих кров'ю лавандових штанів. Цей був короткоствольний «поліцейський» кольт 38-го калібру, яким зазвичай користуються поліцейські та детективи. Револьвер був повністю заряджений. Свою порожню «беретту» Бонд уклав у кобуру. Він зручніше прилаштував у правиці знайдену зброю й похмуро посміхнувся.

Перед ним були двері зі засовами зовні. Приклавши до них вухо, Бонд почув приглушений шум працюючого двигуна. Це, певно, гараж. Але чому двигун увімкнений о цій порі? Бонд скрипнув зубами. Так, звісно — «Містер Біг» попередив через комутатор, що «Хи-Хи» та Бонд уже спускаються. Певно, на них нетерпляче чекають.

Бонд прийняв блискавичне рішення: на його боці була перевага несподіваного нападу. Хоч би засуви були добре змащені!

Ліва рука не могла стати йому в пригоді. Тримавши кольт у правиці, ліктем лівої Бонд один за одним відсунув шпінгалети: обидва з легкістю піддалися. Залишалося тільки натиснути на ручку дверей. Він м'яко насів на неї і легенько прочинив двері. Вони були масивними, і звук працюючого двигуна поголоснішав, щойно щілина стала ширшою. Машина, певно, зовсім поруч! Ще один необережний рух — і його неминуче помітять. Рвучко розчахнувши двері, Бонд став боком, як фехтувальник перед випадом — щоби слугувати якомога менш помітною мішенню. Палець тримав на спусковому гачку.

За кілька футів від нього, безпосередньо при виїзді, стояв чорний «седан» із заведеним двигуном. Двері гаража були відчинені. Яскраве світло згори спадало на блискучі кузови інших машин. За кермом чорного «седана» сидів здоровенний негр. Інший стояв поруч, біля задніх дверцят машини. Більше нікого не було видно.

Побачивши Бонда, негри роззявили роти від здивування. Сигарета випала з рота того, який за кермом. Обидва схопилися за пістолети.

Інстинктивно Бонд вистрелив спочатку в того, котрий стояв, бо знав, що його реакція буде блискавичнішою. Постріл гулко пролунав у замкненому просторі гаража.

Негр обома руками схопився за живіт, зробив два кроки назустріч Бондові й упав долілиць. Пістолет зі стуком полетів на бетон.

Побачивши націлений на себе револьвер, негр за кермом скрикнув. Йому заважало кермо, і він усе ще не міг витягти з кишені свою

«пушку».

Бонд поцілив йому просто в роззявлений рот, і голова шофера грюкнула об бічне скло.

Оббігши авто спереду, Бонд відчинив дверцята. Негр огидно звисився з машини. Бонд кинув револьвер на переднє сидіння і витягнув тіло на цемент, намагаючись не забруднитися кров'ю. Усівся на водійське місце, подумки порадивши, що двигун увімкнено і важіль перемикачів на кермі. Зачинивши дверцята, Бонд поклав травмовану руку на кермо й увімкнув першу передачу.

Авто було на ручному гальмі. Щоби зняти його з ручника, Бонд мав нахилитися під кермо.

Це була небезпечна затримка. Коли важка машина вилетіла зі широких воріт, почулися постріли, й одна з куль поцілила в обшивку ззаду. Бонд різко вивернув кермо вправо, і тоді знову пролунав постріл. Цього разу куля просвистіла вище. На іншому боці вулиці брязкнуло розбите скло.

Стріляли звідкілясь знизу, і Бонд здогадався, що пораненому негрові таки вдалося дотягтися до пістолета.

Більше пострілів не було. Позаду Бонда залишилися темні безмовні будинки. Набираючи швидкість, Бонд помітив у водійське дзеркальце широку смугу світла, що лилася з відчинених дверей гаража на темну безлюдну вулицю.

Бонд поняття не мав, де він і куди прямує. Продовжував мчати широкою безликою вулицею. Усвідомивши, що їде лівою стороною вулиці, швидко перелаштувався направо. Ушкоджена рука нестерпно боліла, однак великим і вказівним пальцями її він притримував кермо. Намагався постійно пам'ятати про те, що слід триматися подалі від забруднених кров'ю лівих дверцят та скла. Безкінечну вулицю оживляли лише стовпчики пари, що піднімалися над вентиляційними решітками міської системи каналізації. Потворний капот його машини один за одним підминав їх під себе, й у дзеркальце заднього виду Бонд бачив, як струминки напівпрозорими примарами підіймалися знову.

Він їхав зі швидкістю п'ятдесят миль. Проскочив на червоне світло. Ще кілька темних кварталів — і опинився на освітленій авеню. Тут уже траплялись інші машини, тож Бонд змушений був зважати на сигнали світлофорів. Звернувши наліво, він потрапив у «зелену хвилю», котра

несла його все далі й далі від ворогів. На перехресті зупинився і вивчив дороговказ. Тепер Бонд був на роздоріжжі Парк-авеню та 116-ї стріт. Уповільнивши рух на сусідній вулиці, прочитав, що перебуває вже на 115-й. Від Гарлему він прагнув потрапити до центру міста. Бонд продовжував їхати прямо, потім звернув на 60-ту стріт. Вулиця була пустельною. Вимкнувши двигун, Бонд залишив машину біля пожежного крана. Забрав зі сидіння зброю, запхав за ремінь штанів і вийшов на Парк-авеню.

За кілька хвилин зупинив таксі й невдовзі вже підіймався сходами готелю «Сент-Реджіс».

— Вам є повідомлення, містере Бонд, — сказав нічний портьє. Бонд намагався не повертатися до нього лівим боком. Правицею розпечатав записку. Вона була від Фелікса Лейтера з проставленим часом: 4-та ранку.

«Зателефонуйте мені негайно», — ще було в ній.

Бонд підійшов до ліфта і незабаром був уже на своєму поверсі. Відчинивши двері номера 2100, пройшов у вітальню.

Отож, обидва вони живі. Бонд плюхнувся у крісло поруч із телефонним апаратом.

— Боже милосердний! — сказав із невимовною полегкістю. — Оце так розважилися!

ВІРИТИ ЧИ НЕ ВІРИТИ?

Бонд подивився на телефон, підвівся та пішов до бару. Вкинув у високу склянку жменю колотого льоду, налив подвійну порцію віскі «Хейг & Хейг» та збовтав вміст. Одним ковтком осушив половину посудини. Поставивши склянку на стіл, зняв із себе пальто. Ліва рука так розпухла, що він ледь стягнув з неї рукав. Мізинець огидно стирчав і, випадково доторкнувшись до нього, Бонд відчув пекельний біль. Палець аж почорнів. Бонд розв'язав краватку і розстібнув комір сорочки. Потім узяв бокал, зробив іще ковток віскі та повернувся до столика з телефоном.

Лейтер одразу ж підняв слухавку.

— Слава Богу! — полегшено озвався він. — Що у вас?

— Зламаний палець, — одповів Бонд. — А ви як?

— Удар кийком по голові. «Вирубався» на якийсь час. А так нічого серйозного. Вони хотіли випробувати на мені різні штучки: для початку під'єднати вухо до компресора в гаражі, а далі втнути щось ще вигадливіше. Але оскільки подальших інструкцій від «Біґа» не надходило, то геть знулились, і мені довелося вести довгі розмови про джаз із «Базікою» — ну, тим з химерним шестизарядним револьвером. Ми перейшли до Дюка Еллінгтона й урешті зійшлися на тому, що віддаємо перевагу ударним інструментам, а не духовим. І погодилися, що піаніно та ударні поєднуються найкраще та звучать ліпше, ніж усілякі там соло — як-от, приміром, той-таки бабій Мортон. До речі, щодо Дюка: я видав «Базіці» дотеп про кларнет: «Це слабенький дерев'яний інструмент, у котрий ні в кого не вистачає сили дути». Він мало не луснув зі сміху. Ми з ним навіть заприятелювали. Інший — «Вкрадливий», як вони його називають — образився, й тоді «Базіка» сказав, що той може йти під три чорти та що він і сам за мною пригляне. Отоді-то й зателефонував «Містер Біґ».

— Я саме був у нього, — проказав Бонд. — І мені було аж ніяк не до сміху.

— «Базіка» страшенно знервувався. Він ходив туди-сюди кімнатою і говорив сам із собою. Зненацька вперіщив мені кийком по голові, і я

«вирубався». Опритомнів аж біля госпіталю «Бельв'ю». Це було о пів на четверту. «Базіка» дуже просив вибачення: казав, ніби це було найкраще, що він міг для мене зробити. І я йому вірю. Він просив не видавати його і пообіцяв повідомити босові, що полишив мене ледь живим. Звісно ж, і я дав обіцянку додати кілька моторошних подробиць до свого звіту. Ми розсталися найкращими друзями. У відповідному відділі лікарні мені надали першу допомогу, і я поїхав додому. Страшенно непокоївся за вас, але за якийсь час мій телефон почав безперестанно дзвонити. Поліція та ФБР повідомили, що «Містер Біг» зателефонував їм і поскаржився, ніби якийсь навіжений «лімі» вдерся сьогодні вночі в клуб «Боун-Ярд», підстрелив трьох його людей — двох шоферів та офіціанта, викрав із гаража машину і втік, залишивши в гардеробній свій плащ та капелюх. «Містер Біг» вимагав рішучих дій. Звісно ж, я розповів детективам і фебеерівцям усе, але вони злі, як чорти, тож ми маємо негайно «злиняти» з міста. У ранкові новини це ще не потрапить, однак полудневі випуски новин радіо і газет зарясніють повідомленнями про подію. Крім того, люди «Містера Біга» переслідуватимуть вас, як рій розлючених шершнів. Тож я вже маю певний план. Тепер розповідайте ви: і — о Боже! — який же я радий почути ваш голос!

Бонд склав детальний звіт усього, що сталося, нічого не упустивши. Коли він закінчив говорити, Лейтер аж присвиснув.

— Хлопче! — вигукнув захоплено. — Вам удалося зробити добрячу вм'ятину в бездоганній машині «Біга». Але ви — щасливчик. Та дамочка Солітер однозначно врятувала ваш зад. Як ви гадаєте: чи можемо ми її використати?

— Могли б — якби зуміли наблизитися до неї, — озвався Бонд. — Гадаю, він невідлучно тримає її при собі.

— Подумаємо про це іншим разом, — сказав Лейтер. — А зараз нам ліпше утікати звідси. Я вішаю слухавку і зателефоную за кілька хвилин. Спочатку надішлю до вас хірурга з поліції. Будьте готові прийняти його хвилин за п'ятнадцять. Потім поговорю з комісаром поліції і проясню йому деякі моменти. Поліцейські зможуть відтягти час, знайшовши викрадене авто. А фебеерівці займуться тими хлопцями з радіо і телебачення, щоби, принаймні, там не мелькнуло ваше ім'я та не було усієї тієї маячні про «лімі». Інакше вони витягнуть

з теплого ліжечка посла Великобританії, організують марш захисників прав кольорового населення Америки або ще чортзна-що...

Лейтер хихикнув у слухавку.

— Краще переговоріть зі своїм шефом у Лондоні. — Зараз у них там приблизно пів на одинадцятку. Нехай замовить за вас словечко. На себе візьму ЦРУ, але ФБР, здається, ще зранку шукає «хлопчика для побиття»⁴⁸. Вам треба змінити одяг. Я сам цим займаюся. Але дивіться, не засніть — іще виспимося в домовині. Чекайте мого дзвінка!

І він поклав слухавку. Бонд посміхнувся. Почувши життєрадісний голос Лейтера і знаючи, що все налагоджується, зрозумів: настрої його поліпшився. Втома та похмурі спогади кудись щезли.

Піднявши слухавку, Бонд замовив розмову з Англією. За десять хвилин його зв'яжуть із абонентом, пообіцяла телефоністка.

Бонд зайшов у ванну кімнату і насилу стягнув із себе одяг. Прийняв спочатку дуже гарячий, а потім крижаний душ. Поголився та якимось спромігся натягти на себе чисту сорочку і штани. Вставив повну обойму в свою «беретту», сховав кольт у зняту сорочку та поклав усе це у валізу. Він саме займався пакуванням, коли задзеленчав телефон. Бонд прислухався до шипіння та свисту на лінії, до перемовлянь далеких операторів, уривків сигналів Морзе з літаків та кораблів, котрі майже відразу ж заглушали інші звуки. Він ніби бачив велику сіру будівлю на Ріджентс-парк, уявляв пожвавлений комутатор, горнятка чаю навкруги й дівчину, котра відповідає:

— Так, це «Юніверсал експорт»! — саме з ними Бонд і просив його з'єднати. То був один із запасних номерів, якими агенти, перебуваючи за кордоном, користувалися для нагальних викликів. Дічина повідомить про дзвінок головному диспетчерові, а той переадресує виклик, кому потрібно.

— З'єднання встановлене! — сказала далека заокеанська телефоністка. — Говоріть, будь ласка! Нью-Йорк викликає Лондон.

Бонд почув спокійний голос англійською:

— «Юніверсал експорт»! Із ким говорю?

— Я хотів би поспілкуватися з генеральним директором, — озвався Бонд. — Це — його племінник Джеймс. Телефоную з Нью-Йорка.

— Хвилинку!

Бонд знав, що виклик переадресують міс Маніпенні, й уже бачив, як та перемикає тумблер на комутаторі.

— Вас викликає Нью-Йорк, сер, — скаже вона. — Гадаю, це 007-й.

— З'єднайте мене з ним, — відповість М.

— Так, — нарешті озвався такий дорогий Бондові голос.

— Це Джеймс, сер! — відповів Бонд. — Мені потрібна ваша невеличка допомога...

— Продовжуйте, — сказав голос.

— Минулого вечора я поїхав на зустріч з нашим головним клієнтом, — провадив далі Бонд. — Троє з його людей раптово захворіли.

— Серйозно захворіли? — поцікавився голос.

— Серйозніше не буває, сер, — озвався Бонд. — У місті лютує грип.

— Сподіваюся, він вас не зачепив?

— Та так... обійшовся легким нежитем, сер, — сказав Бонд, — однак нічого серйозного. Я напишу вам про це детальніше. Але справа в тому, що у зв'язку з грипом у Штатах, вважаю, мені краще дременути з міста. — Бонд здавлено засміявся, уявивши криву посмішку М. — Тож виїжджаю просто зараз — разом із Фелісією.

— З ким?! — перепитав М.

— Із Ф-е-л-і-с-і-є-ю, — Бонд по звуках вимовив ім'я. — Це моя нова секретарка з Вашингтона.

— А, зрозуміло!

— Гадаю, мені слід з'їздити на фабрику, про яку ви говорили, — у Сан-Педро.

— Хороша думка.

— Але у «федералів» можуть бути інші плани — тож я й хотів з вами порадитися.

— Розумію, — зронив М. — То як там бізнес?

— Багатообіцяючий, сер, — відповів Бонд. — Але поки що йде туго. Фелісія сьогодні ж віддрукує повний звіт для вас.

— Гарзд, — озвався М. — Щось ще?

— Ні, це все, сер. І — дякую за підтримку!

— Усе в порядку. Тримайтеся! До побачення!

— До побачення, сер!

Бонд поклав слухавку і вишкірився. Він уявив, як М. телефонуватиме начальникові штабу: «007-й уже має проблеми з ФБР. Той недотепа поїхав учора в Гарлем і вколошкав там трьох людей «Містера Біґа». Вочевидь, сам поранений, але несерйозно. Змушений утікати з міста разом із Лейтером, цеерушником. Вони їдуть у Сент-Пітерсберг. Краще попередити «А» та «С». Ми очікуємо, що до кінця дня з нами зв'яжеться Вашингтон. Скажіть «А», що я йому співчую, але 007-му особливо довіряю, тож я переконаний, що він діяв у межах самооборони. Таке більше не повториться тощо.... Зрозуміли?»

І Бонд знову вишкірився, уявивши собі відчай Деймона й те, скільки локшини йому доведеться навішати на вуха Вашингтона — і це при тому, що йому потрібно розплутати немало таких англо-американських клубків.

Задзвонив телефон. То був знову Лейтер.

— Послухайте-но мене, — почав. — Усе трохи заспокоїлося. Здається, трійця, яку ви вчора порішили, — ще ті мерзотники: «Хи-Хи Джонсон», Сем «Маямі» та чоловік на прізвисько «Мак-Щось». Усіх їх давно розшукували з різних приводів, тож ФБР вас прикриє. Звісно ж, не дуже охоче, бо поліція аж казиться! Фебеерівське начальство вже розпитувало мого боса про вас — ще й витягши його з теплого ліжечка! — та вимагало вашої висилки додому — певно, з ревнощів, мушу вам сказати, але все вдалось якось залагодити: за умови, що ми негайно полишимо місто. Це також уже вирішено. Проте ми не можемо виїхати разом. Тож ви поїдете потягом, а я полечу літаком. Записуйте!

Бонд притиснув слухавку плечем і потягнувся за папером та олівцем.

— Диктуйте, — сказав.

— Відправлення — зі станції Пенсильванія. Колія

14-та. Десята тридцять ранку. Потяг називається «Срібний фантом». Прямий рейс до Сент-Пітерсберга зі зупинками у Вашингтоні, Джексонавілі й Тампі. Я замовив вам шикарне купе. Номер вагона 245, купе «Н». Квиток, виписаний на ім'я Бріса, буде в кондуктора. Тож просто виходьте на колію 14 і сідайте у поїзд. Негайно проходите в купе й замкніться зсередини, аж поки потяг не рушить. Я ж за годину вилітаю літаком компанії «Істерн»⁴⁹, тож від цієї миті ви будете тут самі. Якщо виникнуть труднощі, телефонуйте Декстерові, але не

дивуйтеся, коли він накидеться на вас, як собака. Потяг прибуває на кінцеву станцію завтра пополудні. Візьміть таксі та їдьте у котеджне містечко в Еверглейдс, Галф Бульвар Вест, що на Сансет Біч. Це місце називається Островом Скарбів, і там розташовані усі готелі узбережжя. Воно з'єднане з Сент-Пітерсбергом дамбою: таксист знає. Я чекатиму на вас там. Усе записали? І, заради Бога, — будьте обережні! Я справді прошу вас про це. «Містер Біг» неодмінно захоче вас дістати, тож поліцейський ескорт до потяга лише допоміг би йому в цьому. Візьміть таксі і постарайтеся ніде не висовуватись. Я надіслав вам новий капелюх та бежевий плащ. За номер у вашому готелі «Сент-Реджіс» заплачено. Це все. У вас є запитання?

— Усе складається ніби непогано, — зауважив Бонд. — Я переговорив із М., і він сказав, що в разі чого залагодить справу з Вашингтоном. Ви також будьте обережніші, — додав. — У переліку ви наступний — одразу ж за мною. Побачимося завтра. Бувайте!

— Я буду обережним, — пообіцяв Лейтер. — Бувайте!

Було вже пів на сьому, і Бонд підняв жалюзі у вітальні та спостерігав у вікно, як зароджується ранок. Унизу все ще темніло, але верхівки велетенських бетонних сталагмітів уже зарожевіли, і промені сонця підсвічували одне за одним вікна у хмарочосах — неначе ціла армія прибиральників повільно спускалася вниз, обходячи свої володіння та вмикаючи світло.

Прийшов поліцейський хірург, пробув у номері болісну для Бонда чверть години й пішов.

— Перелом, — оголосив. — За кілька днів загоїться. Де це вас так?

— Притиснув дверима, — пояснив Бонд.

— Надалі тримайтеся подалі від дверей, — порадив хірург, — небезпечна це річ, двері... Їх слід було б заборонити законом. Вам ще поталанило, що не голову прищемили.

Коли він урешті пішов, Бонд закінчив пакувати речі. Й саме розмірковував, чи не зарано замовляти сніданок, коли задзвонив телефон.

Бонд очікував почути грубий голос когось із поліції чи ФБР. Натомість дівочий голос, низький і настійливий, запитав містера Бонда.

— А хто його питає? — поцікавився той, аби лише виграти час.

— Я знаю, що це ви, — проказав голос, і Бонд відчув, що дівчина говорить упритул до слухавки. — Це Солітер, — ледь видихнула вона.

Бонд вичекав, намагаючись уявити, що відбувається на тому кінці дроту. Чи сама вона була? Чи говорила з домашнього телефона з багатьма відводками, до яких прикипіли сторонні слухачі, й тепер напружено та холодно ловили кожне слово? Чи був із нею поруч «Містер Біг», а очі його невідривно стежили за кожним її рухом? І перед ним — олівець із блокнотом, аби підказати їй наступне запитання?

— Послухайте, — сказав голос, — я маю поквапитися. Ви повинні мені вірити. Телефоную з аптеки, але мушу негайно повернутись у свою кімнату. Будь ласка, повірте мені!

Бонд витягнув з кишені носовичок і сказав крізь нього:

— Якщо мені вдасться розшукати містера Бонда, то що йому передати?

— Чорт забирай! — істерично вигукнула дівчина. — Присягаюся своєю матір'ю і майбутніми дітьми — мені слід якнайшвидше забратися звідси! І вам також! Ви повинні взяти мене зі собою. Я допоможу вам. Знаю багато його секретів. Але покваптеся: розмовляючи з вами, я ризикую своїм життям! — гарячково прокричала вона і розпачливо схлипнула. — Заради Бога, вірте мені! Ви повинні! Повинні! Повинні!

Бонд помовчав, напружено розмірковуючи.

— Послухайте, — знову озвалася вона, але цього разу вже якимось безбарвно і навіть безнадійно. — Якщо ви не візьмете мене зі собою, я накладу на себе руки! То візьмете чи ні? Ви хочете моєї смерті?

Якщо вона й грала роль, то грала її дуже добре. Це був невиправданий ризик, але Бонд зважився. Він тихо сказав у слухавку:

— Якщо це подвійна гра, Солітер, то я знайду вас і вб'ю — навіть якщо це буде останнє, що зроблю. У вас є аркушик паперу з олівцем?

— Зачекайте! — схвильовано озвалася Солітер. — Так, я готова!

«Якщо це підстава, — подумав Бонд, — то все це мало би бути вже готове».

— Будьте на Пенсильванія-стейшн рівно о десятій двадцять. Шукайте «Срібний фантом» до... Бонд завагався... до Вашингтона. Вагон 245, купе «Н». Скажете, що ви — місіс Бріс. Квиток у кондуктора: на

випадок, якщо мене там ще не буде. Проходьте прямо в купе і чекайте на мене там. Усе зрозуміло?

— Так, — підтвердила дівчина. — І дякую вам! Дякую!!

— Але зробіть так, щоби вас не впізнали, — порадив Бонд. — Накиньте вуаль чи щось таке!

— Звісно, — погодилася дівчина. — Обіцяю... Справді обіцяю! А тепер я мушу бігти!

І вона повісила слухавку.

Бонд поглянув на тепер безмовну слухавку й поклав її на важіль.

— Ну що ж, — сказав сам собі. — Побачимо, що з того вийде.

Він підвівся з крісла і потягнувся. Підійшовши до вікна, визирнув. Нічого особливого. Думки його гарячково стрибали. Бонд здвигнув плечима і знову підійшов до телефона. Поглянув на годинник. Була сьома тридцять.

— Служба обслуговування номерів. Доброго ранку! — озвався мелодійний голосок.

— Принесіть мені, будь ласка, сніданок у номер, — сказав Бонд. — Подвійний ананасовий сік, кукурудзяні пластівці з вершками, омлет із беконом, подвійне «еспreso» та грінки із джемом.

— Прийнято, сер! — і дівчина повторила замовлення. — Чекайте!

— Дякую!

— Завжди раді вас обслужити, сер!

Бонд похмуро посміхнувся.

«Засуджений до страти замовляє розкішний сніданок», — розмірковував. Сівши біля вікна, втупився у безхмарне небо, неначе видивляючись своє майбутнє.

А десь у Гарлемі, біля великого комутатора, «Шепотун» знову зв'язувався з містом, передаючи детальний опис Бонда усім «Очам»: «Перевірити усі аеропорти, усі залізничні вокзали. На перетині 5-ї авеню і 55-ї стріт пильнувати головний вхід готелю «Сент-Реджіс». «Містер Біг» наказує контролювати усі виїзди з міста. Передайте далі... Всім аеропортам та залізничним вокзалам...»

«СРІБНИЙ ФАНТОМ»

Прикривши обличчя коміром нового плаща, Бонд непомітно вислизнув з готелю через аптеку-закусочну на 55-й стріт, що примикала до «Сент-Реджісу».

При вході почекав на таксі та стрибнув у авто, коли те лише під'їжджало, відчинивши дверцята великим пальцем травмованої руки і кинувши легку валізу на сидіння. Таксі майже не сповільнило руху.

Негр, котрий стояв поруч зі скринькою для збору пожертв кольоровим ветеранам корейської війни, та його напарник, який колупався під капотом нібито несправної машини, продовжували стовбичити біля готелю, аж поки, значно пізніше, їх не відкликав сигналами — два короткі та один довгий — чоловік, що проїздив повз них у авто.

Але Бонда таки помітили — вже коли він полишав таксі на Пенсильванія-стейшн. Негр, який прогулювався поблизу з плетеним кошиком в руках, одразу ж зайшов у телефонну будку. Годинник показував чверть на одинадцять.

Залишалося тільки п'ятнадцять хвилин до відправлення, й зненацька одному з офіціантів вагона-ресторану стало зле, і його відразу ж замінили іншим. Новенький отримав детальні інструкції телефоном. Шеф-кухар почав бурчати, що тут щось не так, але новенький сказав йому кілька слів, від чого шеф зробив великі очі й замовк, побожно торкнувшись свого амулета — червоної квасолини — котрий висів у нього на шнурочку на шії.

Бонд швидко пройшов через застелений перехід до колії № 14 та свого потяга. У напівтемряві підземної станції, розтягнувшись на добру чверть милі, дрімав сріблястий експрес. Десь далеко попереду гуділи додаткові генератори подвійного дизеля потужністю 4000 кінських сил. На елегантному локомотиві, під електричними лампочками царствено висвічувалися горизонтальні пурпурові та золоті смуги — кольори «Сіборд Рейлроуд». Машиніст та помічник, які мали вести експрес на південь перші двісті миль, готові до відправлення, ліниво сиділи в сяючій чистотою алюмінієвій кабіні, що на дванадцять футів

вивищувалася над колією, приглядаючись до показників шкали тиску повітря й амперметра.

Унизу, в безмовній залізобетонній западині міста, було тихо, і кожен звук тут гулко відлунював.

Пасажирів було небагато. Решта підсядуть у Ньюарку, Філадельфії, Балтиморі й Вашингтоні. Бонд пройшов добру сотню ярдів, і його кроки дзвеніли на порожній платформі, аж поки він не побачив, ближче до хвоста потяга, вагон 245. Кондуктор пульманівського вагона стояв біля дверей. Він був в окулярах. Чорне обличчя знуджене, але привітне. Під вікнами вагона широкими літерами, золотом по коричневому, було написано: «Річмонд, Фредеріксбург і Потомак», а трохи нижче: «Белльсильванія» — назва пульманівського вагона. Тонка струминка диму системи опалення здіймалася над дверима.

— Купе «Н», — сказав Бонд провідникові.

— Містер Бріс? Місіс Бріс щойно піднялась у вагон. По коридору — прямо.

Піднявшись у вагон, Бонд пройшов тьмяним оливково-зеленим коридором із товстим килимом на підлозі. У вагоні стояв звичний для американських потягів запах задавненого сигаретного диму. Оголошення на стіні сповіщало: «Потрібна додаткова подушка? Звертайтеся до провідника вашого вагона. Його звати Семюель Д. Болдвін». Знизу прикріплена карточка.

Купе «Н» було приблизно посередині вагона. В купе «Е» сиділа респектабельна сімейна пара, всі інші купе — незайняті. Двері «Н» були зачинені. Бонд посмикав ручку, але купе виявилось замкненим зсередини.

— Хто там? — стурбовано відгукнувся жіночий голос.

— Це я, — відповів Бонд.

Двері відчинилися. Бонд зайшов усередину, поставив валізу і замкнув за собою двері.

Дівчина була в строгому чорному костюмі. Сітчаста вуаль спадала з крисів її маленького чорного солом'яного капелюшка. Рука у теж чорній рукавичці притиснута до горла. Крізь вуаль Бонд міг розгледіти бліде обличчя та розширені від жаху очі. Вона була дуже гарною і нагадувала радше французенку.

— Слава Богу! — видихнула вона.

Бонд швидко оглянув купе. Відчинив двері туалету і зазирнув усередину. Нікого.

Голос на платформі гукнув:

— Відправляємося! Займіть свої місця у вагоні!

Почувся брязкіт металевої сходинок, яку прибирав кондуктор, двері зачинились, і потяг плавно покотився рейками. Монотонно дзижчали дзвінки, коли експрес минав автоматичні сигнали. Постукували колеса на стиках, і нарешті поїзд почав набирати швидкість. Вони мчали вдалину — на краще це було, чи на гірше.

— Яке сидіння вам до вподоби? — запитав Бонд.

— Мені все одно, — озвалася дівчина. — Вибирайте самі.

Бонд усівся, здвигнувши плечима, спиною до дизеля. А загалом волів сидати обличчям — за рухом потяга.

Дівчина нервово сіла навпроти. Вони були усе ще в довгому тунелі, якою філадельфійська гілка виходить з міста.

Солітер зняла капелюшок, відстібнула сітчасту вуаль та поклала їх на сидіння поруч із собою. Вийняла кілька шпильок, злегка хитнула головою, і важке чорне волосся розсипалося по плечах. Під очима в дівчини залягли темні тіні, й Бонд подумав, що вона, певно, також не спала цієї ночі.

Їх розділяв столик. Раптом дівчина подалася вперед, притягла його правицю до себе й, обхопивши її обома руками, нахилилась і поцілувала. Бонд, спохмурнівши, спробував вирвати руку, але якусь мить дівчина міцно тримала її. Потім підвела погляд. Її великі блакитні очі вдячно глянули на Бонда, і вона сказала:

— Дякую! Дякую за вашу довіру! Знаю, що це було нелегко.

Вона відпустила його руку і випросталась.

— Я радий, що це зробив, — і собі озвався він, намагаючись збагнути магію цієї жінки. Пошукав у кишені сигарети й запальничку. Витягнув нерозпечатану пачку «Честерфілда» і правою рукою спробував розірвати целофанову обгортку.

Дівчина нахилилась і забрала у нього пачку. Розірвала її великим пальцем, дістала сигарету, запалила й віддала пачку Бондові. Той узяв куриво з її губ, посміхнувшись їй в очі, відчуваючи на вустах присмак її помади.

— Я викурюю приблизно три пачки щодня, — повідомив Бонд. — Тож у вас буде чимало роботи.

— Я вам їх лише розпечатуватиму, — парирувала вона. — Але не переживайте: я не маю наміру няньчитися з вами аж до самого Сент-Пітерсберга!

Очі Бонда звузились. Усмішка зникла з його обличчя.

— Невже ви думаєте, що я повірила, нібито ми їдемо лише до Вашингтона? — пояснила вона. — Ви затнулися, називаючи кінцеву станцію. Крім того, «Містер Біг» упевнений, що ви прямуватимете до Флориди. Я чула, як він попереджав про вас своїх людей. «Містер Біг» замовив міжміський дзвінок із чоловіком на прізвисько «Роббер». Звелів пильнувати аеропорт Тампи і залізничний вокзал. Можливо, нам краще буде вийти у Тарпун Спрінгз або на одній з маленьких станцій на побережжі? Вас бачили, коли ви сідали в потяг?

— Принаймні, я не помітив «хвоста», — мовив Бонд. Із очей його зникла тривога. — А як ви? Як вам удалося втекти?

— Сьогодні в мене урок музики. «Біг» намагається зробити з мене співачку любовних пісеньок. Хоче, щоб я виступала у «Боун-Ярд». Один із його людей, як завше, відвіз мене до вчительки і мав забрати опівдні. «Біга» не здивувало, що я вийшла раніше. Я часто снідаю зі своєю вчителькою — аби лиш вирватися від «Містера Біга». Той хоче, щоб я завжди трапезувала з ним.

Вона поглянула на годинник. Бонд цинічно помітив, що він був дорогий: суцільні діаманти і платина.

— Вони схопляться десь за годину. Я вичекала, поки машина з моїм охоронцем зникне за рогом, а потім вийшла з будинку і пішла телефонувати вам. Тоді взяла таксі до центру, купила зубну щітку та ще кілька дрібничок в аптеці. Зі собою прихопила лише коштовності й шалені гроші, про які «Біг» не знає: п'ять тисяч доларів. Отож, не буду вас фінансово обтяжувати.

Вона посміхнулася.

— Я знала, що колись настане й мій день.

І жестом показала на вікно.

— Ви дали мені цей шанс. «Біг» та кілька його охоронців упродовж року тримали мене під замком. Тому тепер почуваюся, мов у раю.

Потяг весело біг заболоченою рівнинною місцевістю, що тяглася між Нью-Йорком і Трентоном. Краєвиди за вікном були не з привабливих. Це нагадувало б Бондові деякі ділянки довоєнної Транссибірської магістралі — якби не велетенські щити з рекламою найновіших бродвейських шоу, поодинокі звалища металобрухту та кладовища старих машин.

— Гадаю, зумію вимислити для вас щось краще, ніж це, — посміхнувся Бонд. — Але не дякуйте мені. Ми тепер квити — минулої ночі ви врятували мені життя. Тобто, — додав, із цікавістю приглядаючись до неї, — якщо ви справді вмієте читати думки.

— Так, — підтвердила вона, — можу. Чи, принаймні, це щось дуже схоже. Я можу відчувати, що станеться невдовзі — особливо з іншими людьми. Звісно ж, я цим спекуюю, однак коли на Гаїті так заробляла собі на життя, то цю здатність легко було подати як окремий номер у кабаре. Вони усі там схибнуті на вуду та різних забобонах, тож мене вважали чаклункою. Повірте, коли я вперше побачила вас у «Біґа», то зрозуміла: ви послані, щоби врятувати мене. І я, — вона почервоніла, — побачила ще дещо...

— Що саме?

— О, це неважливо, — очі її забігали. — Різні дурниці. Так чи інакше — побачимо. Але нам вестиметься нелегко. І на нас чигатиме купа небезпек.

Помовчавши, запитала:

— Тож ви потурбуєтеся про нас обох як слід?

— Зроблю все, що зможу, — пообіцяв Бонд. — Але передусім нам слід виспатися. Випиймо щось, з'їмо по сендвічу з куркою, а тоді попросимо провідника постелити нам постіль. Вам не слід бентежитися, — додав він, помітивши, як вона сором'язливо опустила очі. — Ми у цій справі тепер разом. І нам доведеться провести в одному спальному вагоні двадцять чотири години. Тож нема чого делікатничати. Як-не-як, а ви — місіс Бріс, — посміхнувся він, — тож мусите грати свою роль до кінця. Але до певної межі, звісно, — уточнив.

Вона розсміялась і оцінююче глянула на нього. Тоді натиснула на дзвінок під вікном.

Провідник та офіціант зайшли один за одним. Бонд замовив два «Старомодні»⁵⁰ коктейлі, обумовивши, що в них має бути витриманий бурбон «Гранд дед»⁵¹, а також сендвічі з курчам і каву «Санка» без кофеїну, щоб не зіпсувати собі сон.

— Я повинен узяти з вас додаткову оплату, містере Бріс, — сказав провідник.

— Звісно! — відповів Бонд.

Солітер потяглася до сумочки.

— Усе гаразд, люба, — сказав Бонд, витягаючи своє портмоне. — Ти, певно, забула, що віддала мені свої гроші перед тим, як ми виходили з дому!

— Гадаю, леді потрібно чимало грошей на літні сукні, — зауважив провідник. — Крамниці у Сент-Пітері страшенно дорогі. А ще там страшенно спекотно. Ви хоч колись бували на Флориді?

— Ми завжди там відпочиваємо о цій порі, — підтвердив Бонд.

— Бажаю вам щасливої подорожі, — сказав провідник.

Коли двері за ним зачинилися, Солітер радісно розсміялася.

— Вам не вдалося мене збентежити, — зауважила. — Стережіться: наступного разу я придумаю щось справді божевільне. Але спочатку, — вона махнула рукою у бік дверей, — я повинна привести себе в порядок — виглядаю, певно, просто жахливо.

— Прошу дуже, дорогенька, — розсміявся Бонд, коли вона зникла за дверима.

Повернувшись до вікна, Бонд проводжав поглядом гарненькі дерев'яні будиночки передмістя Трентона. Він любив подорожувати потягами й із задоволенням робив це й тепер.

Експрес сповільнив рух. Тепер вони проминали пакгаузи та порожні товарні вагони різних штатів, із написами: «Лакаванна», «Чесапик та Огайо», «Лігай веллі», «Сіборд фрут еспресс» — і навіть такими енергійними назвами, як «Ачесон, Топека та Санта-Фе» — від котрих віяло романтикою американських залізниць.

«І де ж мої рідні «Брітіш рейлвейз»?» — подумав Бонд, зітхнув і перенісся думками в сьогоднішній день. Добре це було чи погано, але він вирішив змиритися з присутністю Солітер — точніше, використати її з вигодою для себе. Йому треба отримати відповідь на багато питань, але зараз не час було ставити їх. Що відразу ж спало йому на думку, —

це те, що «Містер Біг» отримав черговий удар — до того ж по найбільчшому місцю: по своєму самолюбству.

А щодо дівчини... Кумедно буде піддражнювати її та спостерігати, як і вона з ним грається. Він був радий, що крига скресла, і в них установилися дружні, ба навіть довірчі стосунки.

Чи правда те, що про неї казав «Містер Біг»... що вона уникає чоловіків? Він мав щодо цього сумніви. Здавалося, вона цілком здатна кохати та відчувати потяг до чоловіків. Принаймні, його вона не уникала. Бонд хотів, щоб вона повернулася, знову сіла навпроти нього і він міг дивитися на неї, бавитися з нею та повільно її пізнавати. Солітер. Яке манливе ім'я! Нічого дивного, що її так називали у дешевих нічних клубах Порт-о-Пренса. Навіть у теперішньому приятному ставленні до нього в ній відчувалися певна відчуженість і загадковість. Він вгадував самотнє дитинство Солітер на великій занедбаній плантації. Лунка «Велика садиба» поступово руйнувалась, і її все більше поглинали, наступаючи, тропіки. Батьки померли, й майно розпродали. А далі — сумнівне існування в умебльованих кімнатах столиці — у товаристві одного-двох вірних слуг. І єдине її багатство — краса — й намагання опиратися двозначним пропозиціям стати «гувернанткою», «компаньйонкою» чи «секретаркою», — що, по суті, означало респектабельну проституцію. Потім перші непевні кроки у світі видовищ. Вечірні виступи у нічному клубі зі загадковим номером, який — у середовищі людей, переповнених забобонами, — напевне, відштовхував від неї усіх; можливо, її навіть боялись. Одного вечора її побачив велетень із сірим обличчям, який самотньо сидів за столиком, і пообіцяв вивести її на Бродвей, влаштувавши шоу. Мрії розпочати нове життя та вирватись із задухи клубів, бруду й самотності.

Бонд швидко відвернувся від вікна. Занадто романтично, можливо, — але приблизно так воно й було.

Почув, як клацнули двері. Зайшовши, дівчина прослизнула на сидіння напроти. Виглядала свіжо й життєрадісно. Уважно оглянула його.

— Ви думали про мене, — сказала вона, — я це відчула. Не переживайте — нічого поганого в моєму минулому не було. Колись я вам усе розкажу: коли в нас буде час. А тепер я б хотіла забути минуле.

Поки що назву вам своє справжнє ім'я. Мене звати Сімона Лятрель, однак називайте мене так, як вам буде завгодно. Мені двадцять п'ять років, і тепер я врешті щаслива. Мені подобається це купе, але зараз я просто голодна і сонна. То яку полочку ви обираєте?

Бонд посміхнувся. Він розмірковував.

— Не дуже галантно з мого боку, — озвався він, — але гадаю, що мені краще зайняти нижню. Доцільно бути ближче до підлоги — так, про всяк випадок. Не те, аби було про що турбуватися, — додав, помітивши, як вона нахмурилась, — але «Містер Біг», здається, має довгу руку — й особливо у негритянському світі. І ця рука простягається й на залізниці. То ви не проти?

— Звісно ж, що ні, — погодилася дівчина. — Я сама мала намір вам це запропонувати. До того ж ви б і не змогли видряпатися нагору зі своєю травмованою рукою.

Заклопотаний офіціант приніс їм з вагона-ресторану сніданок. Здається, він прагнув якнайшвидше отримати гроші й повернутися на своє робоче місце.

Коли вони поснідали, Бонд подзвонив, щоб викликати провідника. Той також видався неуважним і уникав погляду Бонда. Почавши застеляти ліжка, усіяко демонстрував, що тут замало місця для них усіх. Нарешті наважився і сказав:

— Може б, місіс Бріс присіла в сусідньому купе, поки я застелю ліжка? — запитав, дивлячись кудись поверх голови Бонда. — Купе поруч вільне до самого Сент-Пітерсберга.

Він узяв ключі й, не чекаючи відповіді Бонда, відімкнув сусіднє, суміжне з ними купе.

Бонд жестом попросив Солітер вийти. Почув, як вона там замикає на ключ двері в коридор. Негр різко зачинив суміжні двері. Бонд вичекав хвильку, пригадуючи ім'я кондуктора.

— Ви хотіли щось сказати мені, Болдвіне? — запитав.

Провідник полегшено зітхнув і повернувся до Бонда.

— Так, містере Бріс! Так, сер! — і слова потоком полилися з його вуст. — Я не мав би вам цього казати, містере Бріс, але наш рейс почався з купи клопотів. Тут, у цьому поїзді, у вас є ворог, містере Бріс! Так, сер! І я почув таке, що мені не подобається. Більше нічого не можу сказати: у мене можуть бути неприємності. Але вам слід зважувати

кожен свій крок. Так, сер! Одній зі сторін ви перейшли дорогу, сер. І цей чоловік задумав проти вас зле. Краще візьміть ось це, — він поліз у кишеню й витягнув звідти два дерев'яні клинчики, — і підкладіть їх під двері. Більше нічого не можу для вас зробити, інакше опинюся з перерізаним горлом. Але мені не подобається, коли таке затівають із пасажирами в моєму вагоні. Ні, сер, зовсім не подобається!

Бонд узяв клинчики.

— Але...

— Нічого більше не можу вам сказати, сер! — рішуче відповів негр, узявшись за ручку дверей. — І якщо викличете мене сьогодні ввечері й замовите вечерю, то я вам її принесу. Але не впускайте до себе нікого іншого!

Його рука потяглась і взяла двадцятидоларовий папірець. Зібгавши його, сховала у кишеню.

— Зроблю для вас усе, що зможу, сер! — проказав. — Але вони відразу ж приборуть мене, якщо втрачу пильність, будьте певні!

Він вийшов, швидко зачинивши за собою двері.

Бонд на мить замислився, потім, назвавшись, постукав у сусіднє купе. Солітер відчинила, тримаючи в руці книжку, яку перед цим читала.

— Усе для сну вже готове, — сказав. — Провідник стелив дуже довго, бо ще й оповів історію свого життя — майже всього. Я вийду й почекаю, поки не влаштуєтесь у затишному гніздечку. Покличете, коли будете готові.

Він присів у сусідньому купе — там, де щойно сиділа вона — і розглядав передмістя Філадельфії, котра демонструвала йому всі свої болячки, як ото жебраки часом демонструють їх на вокзалі пасажиром, сподіваючись на милостиню.

Нема чого лякати дівчину завчасно. Але нова загроза виникла раніше, ніж він очікував, і якщо вже її виявлено, то небезпека для Солітер була не меншою, ніж для нього самого.

Дівчина покликала його, і він увійшов.

В купе панувала напівтемрява, лише над його ліжком було увімкнено нічник.

— На добраніч! — сказала вона.

Бонд зняв плащ. Неквапно підклав клинці під обоє дверей. Тоді спокійно ліг на правий бік у своїй зручній постелі й без жодної думки про майбутнє, заколисаний перестуком коліс, поринув у глибокий сон.

А за кілька вагонів від нього, у безлюдному вагоні-ресторані, офіціант-негр перечитав те, що написав на телеграфному бланкові, й сидів, чекаючи на десятихвилинну зупинку у Філадельфії, щоби відправити телеграму.

ALLUMEUSE⁵²

Сліпучого полудня гуркотливий експрес мчав на південь. Позаду залишилися Пенсильванія та Меріленд. Далі була тривала зупинка у Вашингтоні, й крізь сон Бонд чув застережні гудки та скрегіт маневрових локомотивів, приглушене і невиразне бурмотіння голосів у станційному гучномовці. Тепер вони проїжджали Вірджінію. Тут повітря було м'якішим, і лише за п'ять годин їзди від Нью-Йорка майже запахло весною.

Негри, які групками поверталися з полів, зачувши віддалений гул, витягали з кишень годинники та, звірившись із ними, урочисто повідомляли:

— Шоста година — це має бути «Фантом». Мій годинник іде добре.

— Авжеж, — підтвердить хтось інший, коли гримотіння дизелів стане ближчим і яскраво освітлені вагони помчать далі — у бік Північної Кароліни.

Бонд із Солітер прокинулися близько сьомої від настирливого дзижчання дзвінка на перетині залізничних колій, а їхній довгий експрес повільно вповзав у пригороди Ролі. Бонд витягнув клинці з-під дверей перед тим, як увімкнути світло, і подзвонив провідникові. Заповив два сухі мартіні, одначе коли крихітні — «персональні» — пляшечки нарешті прибули в супроводі двох склянок та колотого льоду, вони видалися сміховинно маленькими. Бонд одразу ж замовив іще чотири.

Вони зі Солітер подискутували щодо меню. Їм пропонували «ніжні шматочки рибного філе, що так і тануть у роті», а також «смачнуче, приготовлене по-французьки курча з хрусткою золотистою скоринкою; подаємо порційно».

— Окозамилювання! — переконано сказав Бонд, і вони врешті замовили яечню з беконом, сосиски зі салатом та один із сортів місцевого «камамберу» — чи не найбільший сюрприз у всіх американських меню.

Була вже дев'ята, коли Болдвін прийшов, щоб забрати посуд. Запитав, чи не треба їм ще чого.

Бонд сидів, розмірковуючи.

— Коли ми прибуваємо в Джексонвілл? — поцікавився.

— Близько п'ятої ранку, сер!

— Чи є там на платформі підземний перехід?

— Так, сер! Наш вагон зупиняється саме навпроти нього.

— А ви змогли б відчинити двері та спустити підніжку дуже швидко?

Негр посміхнувся.

— Авжеж, сер. Я можу зробити це вмить.

Бонд всунув йому в жменю десятидоларовий папірець.

— То на випадок, якщо б я забув це зробити після приїзду в Сент-Пітерсберг, — додав.

Негр усміхнувся.

— Дякую за вашу доброту, сер! На добраніч, сер! На добраніч, мадам!

Він вийшов, зачинивши за собою двері. Підвівшись, Бонд підпхав клинці під двері.

— Ага, — зронила Солітер. — Навіть так...

— Саме так, — підтвердив Бонд. — Боюся, що...

І розповів їй про попередження Болдвіна.

— Мене це не дивує, — сказала дівчина, коли він закінчив розповідь. — Вони, певно, бачили, як ви сідали у вагон. У «Біга» ціла армія своїх людей, котрі називаються «Очі», тож якщо всі вони задіяні, то від них майже неможливо сховатись. Я не здивуюсь, якщо хтось із них є й тут, у поїзді. Це напевно негр: або ж сам провідник, або хтось із вагона-ресторану. «Біг» може змусити їх робити абсолютно все, що захоче.

— Скидається на те, — похитав головою Бонд. — Але як це йому вдається? Чим він їх бере?

Дівчина визирнула у вікно — в суцільну темряву, яку зі страшенним гуркотом долав яскраво освітлений експрес. Потім повернулась і через столик глянула у широко розплющені блакитно-сірі очі англійського агента секретної служби. І подумала: ну як вона може пояснити хоч щось цьому самовпевненому та розсудливому чоловікові, котрий зник до елегантного одягу й дорогого взуття, мешкав у теплому будинку та виходив увечері на добре освітленій вулиці? Як можна пояснити будь-що людині, котра ніколи не жила в самому серці тропіків і не залежала від їхніх примх; не зазнала їхнього гніву та отруйного впливу? Тому,

хто не бачив містерії биття барабанів і не відчув на собі її магічного впливу; не був свідком того, як спрацьовує чаклунство та який жах воно викликає? Що може він знати про каталепсію, тобто заціпеніння, про телепатію та про «шосте чуття» риб, птахів чи чорношкірих; жахливе значення пір'я білої курки; покладених навхрест палиць на дорозі чи про шкіряний мішечок із кістками і травами? Що може знати він про міалізм⁵³; про те, як можна позбутися тіні; про смерть від розбухання чи смерть через слабкість, атрофію?

Солітер здригнулася, бо похмурі спогади неначе знову обступили її. А ще вона згадала той день, коли чорношкіра нянька уперше взяла її зі собою в хунфор⁵⁴.

— Це тобі не зашкодить, місі⁵⁵. Навпаки: воно дбатиме про тебе усе твоє життя.

Пам'ятає вона також відразливого старого та огидний напій, який він їй дав, і як нянька розтискала їй щелепи, щоби влити ту гидоту до останньої краплі, та як Солітер після того впродовж тижня щонаочі кричала й лежала без сну з розплющеними очима. І як злякалася нянька; і як Солітер раптом знову почала добре спати — доти, доки за кілька тижнів не намацала у себе під подушкою щось тверде і не витягла з-під наволочки згорток із якоюсь бридотою. Цей згорток вона викинула з вікна, але вранці не знайшла його. Сон наново повернувся до неї, однак вона добре знала, що нянька підбрала «це» і сховала десь під дошками підлоги.

Лише через кілька років Солітер дізналася, що то був за напій — суміш із рому, пороху, землі з могил та людської крові. Її мало не знудило, коли вона згадала про той давній напій.

Що може знати цей чоловік про те, у що вона майже вірила?

Підвівши очі, Солітер зустрілась із запитальним поглядом Бонда.

— Ви вважаєте, що я не зрозумію, — озвався він. —

І до певної міри маєте слухність. Але я знаю, що страх може зробити з людьми, і знаю, що викликати його може будь-що. Я багато читав про вуду й вірю, що це спрацьовує. Не думаю, що воно подіє на мене, бо перестав боятися темряви ще в дитинстві, а ще я — нікудишній об'єкт для навіювання та гіпнозу. Але знаю їхні специфічні вирази, і даремно ви вважаєте, що я сміятимуся з цього. Вчені та лікарі, які пишуть подібні книжки, ставляться до шаманства серйозно.

Солітер посміхнулася.

— Гаразд, — мовила вона. — Мені достатньо буде сказати вам: усі вони вірять у те, що «Містер Біг» і є самим Бароном Самеді чи Зомбі. Зомбі вже самі собою жахливі істоти. Це ожилі трупи, котрі повстали з могил і виконують команди свого проводиря. Барон Самеді — найогидніший дух у всьому вудуїзмі. Він є духом темряви та смерті. Тож бароном Самеді не можуть керувати його власні зомбі. Ви знаєте, як виглядає «Містер Біг». Це велетень із сірим кольором шкіри, котрий володіє даром психічного впливу. Тож йому зовсім неважко нав'язати неграм, що він і є Зомбі — до того ж дуже страшний та поганий. А вже повірити в те, що «Біг» — сам барон Самеді, зовсім неважко. Про це свідчить тотем у його кабінеті — просто у нього за спиною. Та ви й самі це бачили!

Солітер на мить замовкла. Потім продовжила швидко, майже не переводячи дихання:

— І хочу запевнити вас, що це спрацьовує: навряд чи є хоч якийсь негр, котрий бачив «Біга» і знає усю цю історію, який би не вірив йому і який би не вважав його цілковитим та повним втіленням зла. І вони праві, — додала Солітер, — ви також погодилися би з цим твердженням, якби знали, як він розправляється з непокірними і як жорстко їх катують та вбивають.

— Чи має до цього якийсь стосунок Москва? — запитав

Бонд. — Чи правда те, що він є агентом СМЕРШу?

— Я не знаю, що таке СМЕРШ, — відповіла Солітер, — але мені відомо, що «Біг» працює на росіян: принаймні, я чула, як він говорить російською з людьми, які час від часу тут з'являються. Вряди-годи він запрошував мене в кабінет під час таких зустрічей і запитував, якої я думки про його гостей. У цілому мені здавалося, що вони говорили правду, хоч я й не розуміла російської мови. Однак не забувайте, що я знайома з ним лише рік, і він неймовірно потайний. Якщо Москва таки використовує його, то в її розпорядженні — один з наймогутніших в Америці фахівців своєї справи. Він може розвідати будь-що, — а якщо це йому не вдається, то винного жорстоко карають.

— Але чому його ніхто не вб'є? — поцікавився Бонд.

— Його не можна вбити, — відповіла Солітер. — Бо він і так уже мрець. Він — Зомбі.

— Зрозумів, — повільно проказав Бонд. — Пояснення вичерпне. А ви би спробували взяти в цьому участь?

Вона поглянула у вікно, потім на нього.

— Це — останній засіб, — нехотя визнала. — Не забувайте, що я родом із Гаїті. Розум нараджує мені, що я можу його вбити, але... — і вона безпорадно розвела руками, — інстинкт підказує, що не зроблю цього.

І покірно усміхнулася до нього.

— Ви, певно, вважаєте мене безнадійною ідіоткою? — додала.

Бонд замислився.

— Після прочитання літератури про таке — ні, — визнав. Поклав руку на стіл, прикривши долоню дівчини своєю.

— Коли настане час, — сказав, — я виріжу хрест на одній зі своїх куль. Кажуть, колись це спрацьовувало.

Дівчина замислилася.

— Гадаю, якщо хтось і зможе це зробити, то лише ви, — озвалася. — Минулої ночі ви добряче відплатили йому за те, що він зробив із вами.

Солітер взяла його руку в свою і міцно стиснула.

— А тепер скажіть, що маю робити...

— Спати, — і він поглянув на годинник. Була вже десята. — Нам слід якомога краще виспатися. Ми вислизнемо з поїзда в Джексонавіллі й зіб'ємо їх зі сліду. Шукатимемо іншого способу потрапити на узбережжя.

Вони підвелись і тепер стояли одне проти одного в купе.

Раптом Бонд правицею обійняв її. Вона обвила руками його ший, і уста їхні злилися в палкому поцілунку. Він притиснув її до хисткої стіни і тримав, не відпускаючи. Вона обхопила руками його обличчя і вдивлялась у нього, важко дихаючи. Очі її палали пристрастю. Потім знову наблизилась губи до його вуст і цілувала довго й пожадливо: так, ніби це вона була чоловіком, а він — жінкою.

Бонд кляв свою ушкоджену руку, що не давала йому змоги вивчити її тіло та оволодіти ним. Він вивільнив правицю і просунув її між їхніми тілами, відчуваючи її пружні груди з набухлими від бажання сосками. Його рука помандрувала нижче — аж до улоговинки внизу і

залишалася там, поки він міцно притискав її тіло до себе, а їхні губи знову злилися в довгому поцілунку.

Нарешті вона прибрала руки з його шиї і легенько відштовхнула від себе.

— Я знала, що колись цілуватиму такого чоловіка, як ти, — сказала. — Тож, щойно побачивши тебе, вже зрозуміла, що ти і є той чоловік.

Вона опустила руки уздовж тіла, яке було готове до того, щоб належати йому.

— Ти дуже гарна, — сказав Бонд, — і цілуєшся краще, ніж будь-хто зі знайомих мені дівчат.

І поглянув на свою забинтовану ліву руку.

— До біса цю руку! — вигукнув. — Я не можу пригорнути тебе до себе як слід та оволодіти тобою — рука надто болить. І за це «Містер Біг» також заплатить.

Вона розсміялася.

Вийняла зі сумочки носовичок і витерла помаду з його губ. Потім відкинула з його чола волосся та знову поцілувала — цього разу ніжно й лагідно.

— Поки що на цьому й зупинимось, — сказала. — У нас і так повно клопотів.

Його знову хитнуло до неї. Він поклав руку їй на груди і поцілував білу шию, а потім — уста.

Відчув, як вона помалу заспокоюється. Узяв її за руку і вивів на середину хиткого купе. Посміхнувся.

— Можливо, ти й права, — сказав. — Ще настане той час, коли я захочу залишитися з тобою наодинці й ні про що не думати. А тут, у потязі, є, принаймні, один тип, який може потурбувати нас цієї ночі. До того ж маємо вставати о четвертій ранку. Тож нам просто ніколи займатися любов'ю. Готуйся до сну — і я поцілую тебе на ніч.

Вони ще раз, дуже повільно, поцілувались, і Бонд відійшов од неї.

— А зараз погляньмо, чи нема, часом, у нас сусідів, — додав.

Він нечутно витягнув клинці з-під дверей суміжного купе і тихо повернув замок. Дістав з кобури «беретту», зняв із запобіжника і жестом показав Солітер, щоб та відчинила двері, бо стояла зовсім

поруч. Отож, Солітер рвучко їх розчахнула. Порожнє купе глузливо витріщилося на них.

Бонд, знизавши плечима, посміхнувся до дівчини.

— Покличеш, коли вляжешся, — сказав, зникаючи за дверима суміжного купе. Двері в коридор були зачинені. Купе — точнісінько таке ж, як їхнє. Бонд старанно оглянув його, вишукуючи вразливі місця. У стелі був лише один вентиляційний отвір, і Бонд, котрий розглядав будь-які варіанти, відкинув можливість застосування газу. Це негайно б умертвило всіх пасажирів вагона. Залишалася тільки можливість використати для цього каналізаційні труби маленького туалету, але тоді слід було б подавати отруйну речовину з нижньої частини вагона, тож виконавець мав бути вправним та досвідченим акробатом. На дверях, що вели у коридор, вентиляційної решітки не було.

Бонд здвигнув плечима. Якщо щось і затівали, для цього скористаються дверима, тож йому просто не слід спати до ранку.

Солітер покликала його. В купе пахло «Vent Vert» від Діора⁵⁶. Обпершись на лікоть, вона дивилася на нього з верхньої полиці.

Плечі її прикривало простираadlo. Бонд здогадався, що одягу на ній не було. Чорне волосся каскадом спадало з плечей. Купе освітлював лише нічник у неї за спиною, тож обличчя дівчини він розгледіти не міг. Бонд видряпався алюмінієвою драбинкою нагору і нахилився до неї. Вона потяглася до нього, і раптом простираadlo злетіло з її пліч.

— Чорт забирай! — лайнувся Бонд. — Ти...

Вона рукою затулила йому рот.

— «Allumeuse»⁵⁷ — підходяще слово для цього, — сказала. — Мені так подобається дражнити такого сильного й мовчазного чоловіка, як ти. Тепер палаєш праведним гнівом. Поки що можу гратися з тобою лише в таку гру — але не зможу робити цього довго. То скільки днів потрібно, щоб зажила твоя рука?

Бонд боляче вкусив її м'яку долоньку на своїх губах. Дівчина тихенько скрикнула.

— Не так багато, — озвався він, — й одного дня, коли ти отак бавитимешся зі мною, зненацька виявиш, що пришилена, мов метелик.

Солітер обвила руками його шию, і вони знову поцілувалися — довго й пристрасно. Нарешті вона відкинулася на подушку.

— Швидше одужуй, — сказала. — Моя гра вже починає мені набридати.

Бонд спустився, запнувши шторку над її полицею.

— Спробуй хоч трохи поспати, — порадив їй. — Завтра у нас буде напружений день.

Вона щось пробурмотіла у відповідь, перекинулася на інший бік і вимкнула світло.

Бонд перевірів клинці під дверима. Тоді зняв піджак і краватку та влігся на нижній полиці. Вимкнув світло у себе над головою і лежав, думаючи про Солітер та прислухаючись до перестуку коліс і незначних заспокійливих звуків у купе — легенького деренчання та скрипу вагона, які так швидко навіюють сон у потязі.

Була одинадцята година, й експрес долав ділянку між Колумбією і Саванною, штат Джорджія. До Джексонвілля було ще більше шести годин — шість годин суцільної темряви, впродовж яких чоловік, котрий отримав спеціальні інструкції «Містера Біґа», напевно вдасться до якихось дій — поки увесь вагон спить і поки можна прокрастися коридором без ризику бути поміченим.

Довгий експрес змією вигинався в темряві та з гуркотом долав милю за милею пустельними рівнинами, минаючи крихітні поселення Джорджії — «персикового штату» — і тривожний стогін гудка дизель-поїзда глибоким зітханням линув широкою саваною, а довгий промінь самотнього прожектора прорізував темний оксамит ночі.

Бонд знов увімкнув своє світло і трохи почитав, але думки заважали йому, тож невдовзі він відклав книгу й удруге вимкнув світло. Він думав про Солітер та про майбутнє, а також про ближчу перспективу — про Джексонвіль, Сент-Пітерсберг і про те, що незабаром побачить Лейтера.

Значно пізніше, десь близько першої ночі, він уже почав дрімати, коли ледь чутний металічний звук зовсім поруч змусив його вмить прокинутись і схопитися за пістолет.

Хтось стояв у коридорі за дверима й обережно намагався відчинити замок.

Бонд обережно скочив на ноги та босоніж підійшов до дверей. Нечутно витягнув клинці з-під дверей суміжного купе і так само нечутно відчинив їх. Подолав купе й обережно почав відчиняти двері в коридор. Однак язичок замка став на місце з оглушливим клацанням. Бонд різко розчахнув двері, вискочив у коридор і встиг запримітити в його кінці постать, яка рятувалася втечею.

Якби він міг володіти обома руками, то вистрелив би услід втікачеві, але, щоб відчинити двері, Бондові довелося засунути пістолет за пояс. Він знав, що переслідування — марна справа. У вагоні було надто багато вільних купе, куди той чоловік міг пірнути, спокійно зачинивши за собою двері. Бонд раніше таке вже проробляв. Він знав — єдиний вихід у такій ситуації — несподіваний напад, результатом чого був би або миттєвий постріл, або капітуляція того чоловіка.

Бонд зробив кілька кроків у напрямку купе «Н». Під дверима у темряві білів клаптик паперу.

Зайшовши через суміжне купе до себе, Бонд зачинив двері зсередини. Тихенько увімкнув нічник над головою. Солітер навіть не прокинулася. Бонд тепер чітко бачив увесь аркушик, що лежав на килимку. Підняв записку і сів на ліжку, щоби прочитати написане.

Це був листок із дешевого лінійованого зошита, помережаний великими кострубатими літерами, написаними червоним чорнилом. Бонд обережно розгорнув аркушик, немовби сподіваючись помітити відбитки пальців... але ці люди були не з тих, хто слідить! Прочитав:

О чаклунко!

Не вбивай мене — пощади! Ось його тіло.

Священний барабанщик сповіщає,

Що коли він устане на світанку,

То битиме в свій барабан на честь ТЕБЕ —

Рано, рано — дуже рано; рано-вранці.

О чаклунко! Та, що вбиває чоловіків іще хлоп'ятами —

Ще до того, як вони стануть зрілими мужами.

Священний барабанщик сповіщає,

Що коли він устане на світанку,

То битиме в свій барабан на честь ТЕБЕ —

Рано, рано — дуже рано; рано-вранці.

Ми всі звертаємося до тебе —

І ТИ нас зрозумієш!

Бонд влігся на ліжку, розмірковуючи.

Опісля згорнув записку і поклав у свій гаманець.

Відкинувся на спину й лежав так, дивлячись невидючими очима та чекаючи світанку.

ПАНСІОНАТ «ЕВЕРГЛЕЙДС»⁵⁸

Близько п'ятої години ранку вони непомітно зійшли з потяга в Джексонвіллі.

Було ще темно, а безлюдні платформи великого залізничного вузла Флориди освітлювалися скупю. Підземний перехід був лише за кілька ярдів від вагона № 245. Вони пірнули в нього. У сонному потязі не спостерігалось жодних ознак життя. Бонд попросив провідника після їхнього виходу зачинити двері купе й опустити шторки; тож Бонд вважав, що в них є всі шанси, що їх не спохопляться, аж поки експрес не прибуде у Сент-Пітерсберг.

Через підземний перехід вони вийшли до квиткових кас. Бонд довідався, що наступний експрес до Сент-Пітерсберга, що мав назву «Срібний метеор» та був братом-близнюком «Фантома», відправляється о дев'ятій ранку, і замовив два місця в пульманівському вагоні. Тоді узяв Солітер під руку, й вони удвох вийшли з приміщення вокзалу в теплінь неосвітленої вулиці.

Ще були відчинені два чи три нічні ресторанчики. Бонд із дівчиною штовхнули двері того, на якому яскравими неоновими літерами написано: «Смачна їжа». Це було звичайнісіньке неохайне кафе-автомат — з дома втомленими офіціантками за цинковою стійкою, заставленою сигаретами, солодощами, книгами у дешевих паперових обкладинках та коміксами. Тут же стояли кавовий автомат та кілька сифонів із газованою водою. Двері з табличкою «Кімната відпочинку» приховували жахливі таємниці й були поруч з іншими, на яких виднівся напис «Стороннім вхід заборонено», — певно, службовий вхід. Група чоловіків у робочих комбінезонах за одним із брудних, заставлених пляшками столиків зиркнула на них і продовжила неголосну розмову. Залізнична ремонтна бригада, здогадався Бонд.

Справа від входу розміщувалися чотири тісні кабінки. В одну з них і прослизнули Бонд та Солітер. Вони похмуро поглянули в заяложене меню.

Невдовзі до них лінивою ходою підійшла одна з офіціанток і зупинилася біля перегородки, витріщившись на сукню Солітер.

— Апельсиновий сік, кава, яєчня-бовтанка — дві порції, — коротко сказав Бонд.

— ОК, — озвалася дівчина. Її черевики летаргічно зачовгали підлогою: так само неквапно вона пішла геть.

— Яйця мають бути змішані з молоком, — крикнув їй навздогін Бонд. — В Америці неможливо їсти збовтані яйця: вони виглядають просто огидно без шкаралупи, збиті у чайному горняткові — так, як оце роблять тут. Бозна-де вони такого навчилися: певно, у німців. А кава американська — найгірша у світі; навіть гірша, ніж в Англії. Але гадаю, хоч апельсиновий сік вони не зіпсують. Усе-таки ми на Флориді!

І раптом у нього погіршився настрій, коли він подумав про чотиригодинне очікування у цій брудній та незатишній забігайлівці.

— Усі в Америці зайняті тепер зароблянням грошей, — зауважила Солітер. — А це завжди погано для клієнтів. Усе, що людям потрібно, — якнайшвидше зідрати долар і викинути тебе на вулицю. Зачекайте-но, поки ми прибудемо на узбережжя. Флорида — найбільший висмоктувач грошей на землі. Місце, куди ми вирушаємо, висмоктує їх з маленької людини. Але так їй і треба — вона ж бо їде туди помирати і не зможе прихопити своє добро на той світ.

— Заради Бога! — вигукнув Бонд. — То що це за місце?

— У Сент-Пітерсберзі майже кожен — потенційний покійник, — пояснила Солітер. — Це — Велике Американське Кладовище. Коли банківський службовець, поштовий клерк чи залізничний провідник досягає

60 років, він затискає в кулачок пенсію чи щорічну ренту та їде в Сент-Пітерсберг, щоб насолодитися там кількома сонячними роками перед смертю. Тому цю місцину ще називають Саншайн-Сіті, тобто містом Сонця. Погода там така хороша, що в дні, коли нема сонця, місцеву газету «Індепендент» роздають безкоштовно. Зазвичай таке буває три чи чотири рази на рік, і це — чудова реклама газеті. Спати тут лягають о дев'ятій вечора, не пізніше, а вдень старі, зібравшись зграйками, грають у шафлборд⁵⁹ чи бридж. У місті є навіть кілька бейсбольних команд: одна з них називається «Малята», а інша «Козенята», і всім їм — не менше сімдесяти п'яти! Іноді вони ще грають у кеглі, але більшість часу проводять, розтікшись аморфною масою на так званих «вуличних диванах». Гріються на сонечку, пліткують та дрімають. І

разом становлять жахливе видовище — усі ці старигани в окулярах, зі вставними щелепами та слуховими апаратами!

— Звучить похмуро, — зауважив Бонд. — І чому, в біса, «Містер Біг» обрав саме це місто для своєї штаб-квартири?

— Бо воно ідеальне для цього, — серйозно відповіла Солітер. — Там практично нема злочинності — за винятком шахрайства у бридж чи канасту⁶⁰. І дуже мало поліції. Там є чималий відділ берегової охорони, але вони опікуються переважно контрабандою між Тампою та Кубою, а також незаконним виловом губок у Тарпон Спрінгз.

Я достеменно не знаю, чим саме «Біг» займається; відомо лише, що там у нього є агент на прізвисько «Роббер». Гадаю, це щось, пов'язане з Кубою, — замислено додала вона. — Й, можливо, дотичне до комунізму. Гадаю, Кубу фінансують з Гарлему, і вона має «червоних» агентів по всьому Карибському басейну.

— Так чи інакше, — продовжила Солітер, — але Сент-Пітерсберг, імовірно, найневинніше місто Америки; тут усе «просто» і «мило». Це свого роду «Ресторіум»⁶¹ — громадський профілакторій для алкоголіків. Правда, для дуже старих, — розсміялася вона. — Й гадаю, вони вже нічим не загрожують суспільству. Тобі там сподобається, — лукаво посміхнулася Солітер. — Можливо, захочеш там поселитись і також перетворитися на «олдстера»⁶². Це справді величне слово в тому світі — «олдстер»!

— Боже збав! — палко озвався Бонд. — Це мені нагадує наші Борнмут⁶³ або Торкі⁶⁴ — але в мільйон разів гірше. Сподіваюся, ми не вступимо у перестрілку з «Роббером» та його друзями — бо тоді явно допоможемо кільком сотням отаких «олдстерів» швидше потрапити на кладовище — через серцевий напад. Невже в цій місцині зовсім нема молоді?

— Чому ж нема — є, — розсміялася Солітер. — Купа! І все це — місцеві жителі, які вигрібають гроші з кишень стариганів: наприклад, ті, хто тримає мотелі та кемпінги. Можна також заробити купу грошей, організовуючи турніри бінго⁶⁵. Я буду твоєю «заманювачкою» — дівчиною, котра приваблює простаків. Любий містере Бонд, — вона схопила його за руку, — чи не оселишся ти зі мною в Сент-Пітерсберзі, щоби гідно зістаритися там разом?

Бонд відкинувся на стільці та критичним оком глянув на неї.

— Спочатку хочу трохи пожити з тобою негідно, — сказав він, посміхаючись. — Гадаю, мені це краще вдасться. Однак мене цілком влаштовує, що всі там лягають спати перед дев'ятою.

Ув її очах стрибали бісики, коли вона поглянула на Бонда. Солітер забрала свою руку, коли врешті принесли сніданок.

— Так, — озвалася вона. — Це буде справді чудово: ти лягатимеш спати о дев'ятій, а я чорним входом тихенько вислизатиму на вулицю і гратиму в бейсбол із «Малятами» та «Козенятами».

Сніданок був саме таким, як і передбачав Бонд, — нікудишнім.

Вони розраховались і попрямували у зал очікування.

Зійшло сонце, і його яскраві промені ринули крізь брудну віконну решітку в склепінчастий зал. Бонд із дівчиною просиділи в кутку приміщення аж до прибуття «Срібного метеора», і Бонд засипав Солітер питаннями про «Містера Біґа» та про все, пов'язане з його темними справами.

Час од часу він записував дату або те чи інше прізвище, але дівчина змогла мало що додати до того, що йому і так було відомо. Солітер мала власну квартиру в тому ж будинку, що й «Біґ», і впродовж останнього року була фактично його бранкою. Її супроводжували дві кремезні негритянки-«компаньйонки», і їй не дозволяли виходити з дому без супроводу.

Періодично Солітер приводили в кабінет до «Містера Біґа», де той прийняв і Бонда. Здебільшого їй веліли засвідчити правдивість слів чоловіка чи жінки, прив'язаних до стільця. Вона змінювала свої свідчення залежно від суб'єктивних відчуттів — від того, хорошою чи поганою людиною видавався їй бранець. Знала, що від її вердикту залежало життя людини — але дівчині було байдуже, якщо ця людина здавалась їй поганою. Білих серед них було мало.

Бонд коротко занотував деякі дати та імена.

Усе, що вона розповіла, допомогло йому краще уявити цього могутнього та енергійного чоловіка, безжального і жорстокого, який управляв розгалуженою шпигунською мережею.

Про золоті монети їй було відомо мало. Кілька разів вона запитувала в бранців-чоловіків, скільки таких монет вони збули та якою була ціна. Дуже часто, визнала Солітер, ті брехали і про кількість, і про вартість.

Бонд намагався якомога менше розповідати їй про те, що було відомо йому самому. Теплі почуття до Солітер та дедалі сильніший чуттєвий потяг ніяк не переплітались із професійними інтересами.

«Срібний метеор» прибув вчасно, і вони з полегшенням знову опинилися в потязі, вирвавшись із похмурого світу великої залізничної станції.

Експрес мчав далі Флоридою — через ліски і драговини, де-не-де розцвічені іспанським мохом; крізь милі й милі цитрусових плантацій.

Уся центральна частина штату була вкрита мохом, що надавало пейзажу похмурого і примарного вигляду. Навіть невеличкі містечка, які вони минали, нагадували висушені скелети через свої висохлі та випалені сонцем, обшиті дошками будиночки. Лише насадження цитрусових, обтяжені стиглими плодами, виглядали зелено й свіжо. Усе інше довкола здавалося висушеним або запеченим.

Дивлячись на похмурі мовчазні вигорілі ліси, Бонд думав про те, що в них не може водитися нічого живого, крім кажанів та скорпіонів, жабоподібних ящірок і павуків «Чорна вдова».

Вони пообідали — й ось уже потяг мчить уздовж Мексиканської затоки, крізь мангрові зарості та острівці пальм, повз безкінечні мотелі та стоянки автофургонів. Бонд нарешті вловив аромат іншої Флориди — Флориди рекламних щитів та розваг; Флориди «Міс «Апельсиновий цвіт» 1954 року».

Вийшли вони у Клірвотері — на останній станції перед Сент-Пітерсбергом. Бонд узяв таксі й назвав адресу: Острів Скарбів, розташований лише за півгодини їзди звідтіля. Була друга година дня, і сонце виблискувало на безхмарному небі. Солітер наполягла на тому, щоби зняти капелюшок з вуаллю.

— Вуаль прилипає мені до обличчя, — поскаржилася. — До того ж навряд чи хтось упізнає мене тут.

Величезний негр із обличчям, поцяткованим віспою, сидів за кермом таксі в момент, коли вони минали перехрестя Парк-стріт та Сентрал-авеню — там, де авеню переходить у дамбу, що веде до Острова Скарбів, споруджену на мілині затоки Бока Сьєга.

Побачивши профіль Солітер, негр аж рота роззявив од здивування. Скерувавши таксі на узбіччя, він пірнув у найближчу аптеку. Набрал номер у Сент-Пітерсберзі.

— Це «Рябий», — настійливо проказав у слухавку. — Зв'яжіть мене з «Роббером». Це ти, «Роббере»? Слухай мене: «Біг» у місті! Ти кажеш, ніби щойно говорив із ним, і він у Нью-Йорку? Але ж я щойно бачив його дівулю в таксі у Клірвотері... Еге ж, таксі компанії «Стассен»... Вони поїхали в напрямку дамби. Звісно, я впевнений у цьому — ось тобі хрест! Я не міг помилитися... З чоловіком у синьому костюмі та в сірому «стетсоні»⁶⁶. Здається, в нього ще є шрам на обличчі. Ти кажеш — їхати за ними? Але ж повторюю тобі — «Біг» у місті! Слухай! Може, я краще спочатку все перевірю? О'кей, о'кей! «Потрясу» таксиста, перехопивши його, коли він повертатиметься у Клірвотер... О'кей, о'кей! Не нервуйся так! Я не зробив нічого поганого!

Чоловік на прізвисько «Роббер»⁶⁷ за п'ять хвилин уже зв'язався з Нью-Йорком. Він був попереджений про Бонда, однак не міг зрозуміти, до чого тут Солітер. Розмова з Нью-Йорком не надто прояснила ситуацію, однак «Роббер» отримав чіткі інструкції.

Поклавши слухавку, він сидів якийсь час, барабанячи пальцями по столу. Десять «штук» за роботу! Йому потрібні двоє людей — це мінус дві «штуки». Залишається ще вісім для нього самого. «Роббер» облизав пересохлі губи і зателефонував у більярдну в Тампі.

Бонд розрахувався з водієм в «Еверглейдс» і вийшов неподалік зеленої квадратної галявини, з трьох боків оточеної охайними жовто-білими дерев'яними котеджами, що за п'ятдесят ярдів закінчувалася сліпучо-білим піщаним пляжем та морем удалині. Уся Мексиканська затока була тут як на долоні, й дзеркальна гладінь води зливалася на горизонті з безхмарним небом. Разючий контраст порівняно з Лондоном, Нью-Йорком та Джексонвіллем! Бонд пройшов у двері з написом «Службові», а Солітер покійно слідувала за ним. Він натиснув на кнопку з написом «місіс Стівесант, управителька», й одразу ж вийшла зморщена жіночка з підсиненим волоссям, яка ледь помітно посміхнулася їм міцно стуленими губами.

— Чим можу бути вам корисною?

— Тут зупинився містер Лейтер?

— Так; а ви, певно, містер Бріс! Котедж номер один — просто на пляжі. Містер Лейтер вас очікував ще перед обідом. А це... — й вона крізь пенсне поглянула на Солітер.

— Місіс Бріс, — підказав Бонд.

— А, так... — якось недовірливо озвалася місіс Стівесант. — Якщо ви не проти відразу ж розписатись у реєстраційній книзі, то потім, гадаю, захочете трохи освіжитися після втомливої подорожі. Ваша повна адреса, будь ласка! Дякую!

Потім вона повела їх цементованою доріжкою до останнього котеджу наліво. Постукала, і на порозі відразу ж виник Лейтер. Бонд приготувався до теплого прийому, однак Лейтер, вочевидь, був неабияк вражений, побачивши його: так і застиг із роззявленим ротом. Пісочного кольору волосся Лейтера, при коренях усе ще чорне від фарби, стирчало навсібіч, мов солома.

— Гадаю, ви незнайомі з моєю дружиною, — озвався першим Бонд.

— Ні, ні... тобто так! Як поживаєте?

Здається, Лейтер усе ще не міг отямитися. Забувши про Солітер, він мало не силоміць втягнув Бонда в кімнату. Останньої миті згадав про дівчину, схопив і її за руку та потягнув до дверей, з такою силою

зачинивши їх ногою перед носом місіс Стівесант, що та, тільки-но розпочавши фразу «Сподіваюся, вам сподобається...», різко урвала її на слові «перебування».

Але й у кімнаті Лейтер усе ще не міг прийти до тями. Він стояв, тупо переводячи погляд з Бонда на Солітер.

У маленькому холі Бонд поставив валізу на підлогу. Там було двоє дверей. Він розчахнув ті, що справа, і пропустив уперед Солітер. Це була маленька вітальня, що опоясувала котедж, — із видом на море. У ній стояли дуже милі пляжні бамбукові крісла, покриті мікропоркою та оббиті китайським шовком із великими червоними квітами та зеленим листям. На підлозі лежали циновки з пальмового листя. Стіни були ніжно-блакитними — відтінку качинового яйця, — і на кожній тропічна квітка в бамбуковій рамі. У центрі кімнати стояв великий бамбуковий стіл зі скляним верхом, що за формою нагадував барабан. На ньому — ваза з квітами та білий телефон. Широкі вікна кімнати виходили на море. Двері справа вели прямо на пляж. Білі пластикові жалюзі були напівопущені, затіняючи кімнату від сліпучого сонячного світла, відбитого білим піском.

Бонд та Солітер плюхнулись у крісла. Бонд, запаливши сигарету, кинув пачку і запальничку на стіл.

Раптом задзвонив телефон. Лейтер нарешті вийшов із заціпеніння й узяв слухавку.

— Слухаю! — озвався він. — З'єднайте мене з лейтенантом. Лейтенанте? Він тут. Щойно зайшов. Ні — цілий і неушкоджений.

Хвилину він слухав, потім обернувся до Бонда.

— Із «Фантома» ви де вийшли? — запитав. Бонд відповів.

— У Джексонвіллі, — мовив Лейтер у слухавку. — Так, перекажу. Звісно: дізнаюсь у нього всі подробиці й зателефоную вам. То ви самі зв'яжетеся із відділом убивств кримінальної поліції? Дуже дякую! А з Нью-Йорком? Вельми вам вдячний!.. Орlando 9000... О'кей... Ще раз дякую! Бувайте!

Він поклав слухавку, витер піт з обличчя та всівся навпроти Бонда.

Потім поглянув на Солітер і посміхнувся, немовби просячи вибачення.

— Гадаю, ви — Солітер, — озвався. — Вибачте за негречний прийом. Це був надто напружений день. Уже вдруге за двадцять чотири години я втратив надію знову побачити цього хлопця.

І він повернувся до Бонда.

— Можна говорити відверто?

— Еге ж, — відповів Бонд. — Тепер Солітер на нашому боці.

— Оце так історія! — зауважив Лейтер. — Певно, ви не чули радіо і не читали газет, тож я спочатку ознайомлю вас із головним. «Фантом» зупинився відразу після Джексонавілля: десь між Вальдо та Окалою. Ваше купе було обстріляне з «томмі-ґана», а потім ще й підірване гранатою. Його рознесло в друзки. Вбито провідника вагона, який саме в той час був у коридорі. Інших жертв нема. Вчинено кривавий злочин. Чиїх рук це справа? І хто такі містер та місіс Бріс? Та де вони тепер? Звісно, ми думали, що вас викрали. Піднято на ноги всю поліцію Орlando. З'ясовано, що квитки вам були продані в Нью-Йорку. І встановлено, що це зроблено не без допомоги ФБР. На мене навішали усіх собак. Й отоді-то і входите ви — під руку з гарною дівчиною та незворушний, мов моллюск!

І Лейтер вибухнув сміхом.

— Хлопче! Ви б чули, як на мене кричали з Вашингтона лише кілька хвилин тому! Таке враження, ніби я власноруч розбомбив той ваш клятий вагон!

Витягши сигарету з пачки Бонда, він запалив.

— Гаразд, — підсумував Лейтер. — Це поки що лише короткий виклад. Тепер я вислухаю вас, а вже тоді напишу повний сценарій майбутнього фільму. Валяйте!

Бонд детально розповів усе, що трапилося з ним після телефонної розмови з Лейтером. Дійшовши до опису нічних пригод у купе, дістав із гаманця аркушик і підсунув його Лейтерові.

— Вуду! — аж присвиснув той. — Боюся, що це мало бути знайдене на трупі: ритуальне вбивство друзів тих, кого ви образили в Гарлемі, — ось як це мало виглядати. Що цілком мало відвернути підозри від «Містера Біґа». Без сумніву, вони все продумали. Але ми вийдемо на слід того вбивці з поїзда. Ймовірно, це хтось із працівників ресторану. Можливо, офіціант, який приносив вам у купе обід. Тепер ваша черга розповідати, а тоді вже я вам повідаю, як це все було пророблено.

— Дайте-но мені поглянути, — Солітер простягнула руку за папірцем. — Так, — по хвилі спокійно підтвердила. — Це — уанґа, магічне заклинання: заклик до чаклунки барабанів. Таке використовують у племені аканті в Африці, коли хочуть когось убити. Щось подібне практикують і на Гаїті.

Вона повернула аркушик Бондові.

— Добре, що ви не розповіли мені про це, — додала серйозно. — Інакше у мене ще й досі була б істерика.

— Мені до цього байдуже, — відповів Бонд, — але я відчув, що це — погана новина. Яке щастя, що ми вийшли у Джексонвіллі! Бідний Болдвін! Ми завдячуємо йому життям. І він коротко завершив розповідь.

— Хтось бачив, як ви полишали експрес? — поцікавився Лейтер.

— Не думаю, — сказав Бонд. — Але нам краще переховувати Солітер, поки не зможемо доправити її в безпечне місце. Гадаю, найліпше переправити її завтра ж на Ямаїку. Там зможемо забезпечити їй охорону, поки самі туди не прибудемо. — Гаразд, — погодився Лейтер. — Завтра ж посадимо її в чартерний літак у Тампі. Відвеземо зранку в Маямі, щоб вона встигла на один із рейсів «КЛМ» чи «Панама»: вже в обід буде на місці. Сьогодні надто пізно цим займатися.

— Як ви на це, Солітер? — запитав Бонд.

Дівчина дивилася кудись у вікно і думками була десь далеко. Раптом вона зіщулилася. Глянула на Бонда і торкнулася рукою його плеча.

— Гаразд, — сказала. І, повагавшись, додала: — Гадаю, що так буде краще.

СМЕРТЬ ПЕЛІКАНА

Солітер випросталася.

— Я мушу привести себе в порядок, — заявила. — Вважаю, вам є про що поговорити.

— Звісно, — підтвердив Лейтер, зводячись на ноги. — Який же я телепень! Ви, певно, страшенно змучені. Гадаю, вам краще зайняти кімнату Джеймса, а ми з ним розмістимось у моїй.

Солітер вийшла услід за ним у маленький хол, і Бонд почув, як Лейтер пояснює їй розташування кімнат.

За мить Лейтер повернувся з пляшкою «Хейг & Хейг» та льодом.

— Щось я геть забув про гостинність, — мовив. — Думаю, нам обом не завадить випити. Поруч із ванною є комірчина, тож я встиг забити її всім, що нам може знадобитися.

Він сховався іще за содовою, і вони нарешті випили.

— Обговорімо деталі, — запропонував Бонд, відкидаючись у кріслі. — Це була до біса хороша робота!

— Без сумніву, — погодився Лейтер. — Хіба що трупів малувато.

Він виставив ноги на стіл і закурив.

— «Фантом» виїхав із Джексонвілля близько п'ятої, — почав оповідати Лейтер. — Прибув у Вальдо біля шостої. Саме тоді, після Вальдо (але це лише мої здогадки), і зайшла у потяг людина «Біга». Зайняла сусіднє з вами купе і повісила на вікно білий рушник, що означало: вікно справа від рушника виходить у потрібне купе.

— Між Вальдо та Окалою — довгий перегін, — провадив далі Лейтер, — і дорога тягнеться крізь ліси й заболочену місцевість. Паралельно зі залізничною колією пролягає шосе державного значення. За двадцять хвилин після станції Вальдо в кабіні машиніста спрацював сигнал тривоги. Той сповільнив рух до сорока миль на годину. Потім ще і ще сигнал — три поспіль! Аварійна зупинка. Машиніст зупинив поїзд, гадаючи, у чому річ: колія пряма, на всіх світлофорах зелене світло. Ніде нічого підозрілого. Вже чверть на сьому, і почало світати. На шосе стояв сірий седан — справжня руїна (у цьому місці розповіді Бонд звів брову. «Крадений», — пояснив

Лейтер), — імовірно, «Бьюїк»: фари вимкнені, двигун працює... З машини вийшли троє кольорових; найімовірніше, негрів. Вони пішли за ходом потяга смужкою зеленої трави, що розділяє колію й автомагістраль. У двох із них у руках були «томмі-ґани»⁶⁸. У того, який у центрі, також щось у руках. Пройшовши з двадцять ярдів, вони зупинилися біля вагона № 245. Ті, які з автоматами, випустили подвійну чергу по вашому купе. Тепер усе готове для «ананасика»⁶⁹. Той, який по центру, жбурнув гранату, і всі троє помчали до машини. Двосекундна затримка, і, коли вони вже сиділи в авто, — б-бах! Купе «Н» стало схожим на фрикасе⁷⁰: вочевидь, фрикасе з містера та місіс Бріс. А насправді ж фрикасе з вашого бідного провідника Болдвіна, котрий вискочив у коридор і припав до підлоги, помітивши трьох озброєних негрів, які наближались до його вагона. Інших жертв нема — за винятком масового шоку та істерики серед пасажирів потяга. Авто рвонуло у бік хащів, де воно, ймовірно, перебуває дотепер — та, очевидно, там і залишиться. Запала тиша, яку переривали поодинокі зойки. Люди бігали туди-сюди. Експрес помалу заповз ув Окалу. Вагон 245 відчепили. Він знову вирушив у дорогу за три години.

— Сцена друга. Лейтер самотньо сидить у своєму котеджі, сумуючи і щиро сподіваючись, що хоч нічим не образив свого друга Джеймса та уявляючи, як містер Гувер накаже засмажити самого Лейтера собі на обід. Ну, тепер нібито все, хлопче!

Бонд розсміявся і зауважив:

— Але ж як блискуче все організовано! І я впевнений, що слідів злочину нема й алібі в усіх залізних. Що за чоловік! Здається, він справді править країною. Та яскраво демонструє, що всю демократію у країні можна посунути — з усіма її *Nabeas corpus*⁷¹, правами людини і таким іншим. Я радий, що він орудує не у нас в Англії. З нашими дерев'яними кийками проти нього не підеш. Ну що ж, — підсумував, — мені вже тричі вдалося врятуватися. Темп прискорюється!

— Справді, — задумливо протягнув Лейтер. — До вашого приїзду помилки «Біґа» можна було порахувати на пальцях однієї руки. А тепер він припустився трьох поспіль. Боюся, що це йому не сподобається. Ми повинні добратися до нього, поки він не оговтався, відтак швидко перейти в наступ. Скажу вам, що я замислив. Нема

сумнівів, що золото потрапляє у Штати саме звідси. Ми знову й знову простежували курс яхти «Секатур», і вона завжди пливе з Ямайки в Сент-Пітерсберг та розвантажується на території компанії з постачання живої наживки — «Робберос» чи якось так...

— «Уроборос», — виправив Бонд. — Це величезний змій із міфології. Прекрасна назва для компанії з постачання черв'яків та іншої живої наживки.

Раптом його осінило. Він ударив ребром долоні по столу.

— Феліксе! І як це я раніше не здогадався? Звісно ж: «Роббер» — «Уроборос» — хіба ви ще не зрозуміли? Людина «Біґа» — тут! Це, певно, він і є!

Обличчя Лейтера прояснилося.

— Боже всемогутній! — вигукнув. — Звісно, що це одне й те саме. Грек, котрого вважають власником фабрики, — чоловік із Тарпон Спрінґз, що фігурує у звітах Бінсванґера — того дурня з Нью-Йорка. Він явно підставна особа. І, певно, навіть не здогадується, що тут щось не так. Тож маємо вийти на його управителя, «Роббера». Ось хто насправді нам потрібний.

Лейтер підскочив.

— Ходімо! Пора діяти. Підемо на місце й оглянемо там усе. Я в будь-якому разі хотів запропонувати це вам, з'ясувавши, що «Секатур» завжди розвантажується на цій верфі. Так чи інакше, яхта зараз на Кубі, — додав, — у Гавані. Знялася з якоря звідси тиждень тому. Її ретельно оглянули і після прибуття, і коли вона відчалювала. Звісно ж, нічого не знайшли. Навіть подумали, було, що вона має фальшкіль, і мало його не відірвали. Тож яхта змушена була стати на ремонт перед черговим рейсом. Нічого. Ані натяку на щось підозріле, не кажучи вже про гору золотих монет. Так чи інакше, але ми мусимо піти туди й усе рознюхати. І поглянути на того нашого «Роббера». Я також повинен зв'язатися з Орландо і Вашингтоном — розповісти усе, що нам відомо. Та сказати, щоб вони якомога швидше схопили типа з потяга. Хоча, можливо, тепер уже й запізно. Сходіть-но погляньте, як там Солітер. І попередьте, щоб нікуди не виходила до нашого повернення. А ще краще — замкніть її. Ми відвеземо дівчину обідати в Тампу. Там є найкращий на узбережжі кубинський ресторан «Лос Новедадес». По дорозі заїдемо в аеропорт та візьмемо їй квиток на завтрашній рейс.

Лейтер узяв слухавку і замовив міжміські переговори. За цим заняттям Бонд і полишив його.

За десять хвилин вони були уже в дорозі.

Солітер не хотіла залишатися сама і вчепилася в руку Бондові.

— Я не хочу zostаватися тут, — сказала, і в очах її був страх. — У мене таке передчуття, що...

Речення вона не закінчила, бо його поцілунком урвав Бонд.

— Усе буде добре, — заспокоїв її. — Уже за годинку ми повернемося. Нічого з тобою не станеться. І тоді я вже не полишатиму тебе аж до посадки в літак. Ми навіть можемо переночувати у Тампі й відправити тебе звідти рано-вранці.

— Так — будь ласка, — стурбовано відповіла Солітер. — Я б охоче на це пристала. Мені дуже страшно тут. Почуваюсь у небезпеці.

Вона обвила руками його шию.

— Але не думай, що я істеричка, — і вона поцілувала його.

— Тепер можеш іти: я просто хотіла тебе побачити. Повертайся швидше!

Лейтер покликав його, і Бонд зачинив двері в кімнату Солітер, замкнувши їх ще й на ключ.

Пішов за Лейтером до його машини на стоянку, але на душі у нього було неспокійно. Він не міг уявити, що з дівчиною може щось статись у такому спокійному, законотрухняному місці та що «Містер Біг» здатний був вистежити її аж до «Еверглейдс», котрий був лише одним із сотень подібних пансіонатів на узбережжі Острова Скарбів. Однак Бонд вірив у інтуїцію Солітер, тож нервозність дівчини схвилювала його.

При вигляді авта Лейтера Бонд відігнав тривожні думки від себе.

Бонд любив швидкісні автомобілі та швидку їзду. Більшість американських машин наганяли на нього нудьгу. Їм бракувало індивідуальності й характеру, які вирізняють європейські машини. Вони тут — просто «транспортні засоби», однакові за формою та кольором; і навіть тон гудка у них однаковий. Усі створені для того, щоби слугувати засобом пересування впродовж року, а потім стати запчастинами для наступної моделі. Уся втіха швидкої їзди пропала з ліквідацією ручного важеля перемикування передач — із упродовженням гідравлічного підсилювача керма та пружних підвісок. А от тісний

контакт із машиною та дорогами, що потребують майстерності та блискавичної реакції від європейського водія, тут зведено нанівець. Бондові американські машини нагадували іграшкові електричні, схожі на жукив автомобільчики паркових атракціонів, котрими управляєш, тримаючи на кермі тільки одну руку, і радіо горланить на повну котушку, й віконця автоматично зачиняються, щоб уникнути протягів.

Але у Лейтера був старий «корд»²² — одна з небагатьох американських машин, яка мала власне обличчя. Тож Бонд із задоволенням увівся в низький салон, почув здоровий скрегіт зчеплення та сильний, «чоловічий» тон вихлопних газів двигуна. Машина п'ятнадцятирічної давності, подумав, а виглядає цілком сучасно.

Вони вилетіли на дамбу і промчали повз морську гладінь, що відділяла двадцять миль вузесенького острова від широкої смуги суші, на якому розташувався Сент-Пітерсберг із околицями.

Уже коли неспішно під'їжджали Сентрал-авеню до бухти яхт та гавані з великими готелями, Бонд нарешті вловив атмосферу міста, котре недаремно називали «Рідною домівкою літніх людей Америки».

Усі перехожі були тут сивочолими — зі сніжно-білим чи підсиненим волоссям, і Бонд помітив знамениті «вуличні дивани», про які йому розповідала Солітер — обриджені задами «олдстерів», як Трафальгарська площа шпаками.

Також закріпив Бонд вузькі, невдоволено стиснуті губи жінок, на пенсне яких грало сонце; жилаві руки і впалі груди чоловіків, виставлені напоказ у «сорочках а ля Трумен»²³. Острівці рідкого, схожого на пух волосся не закривали рожевих голівок їхніх власниць. Лисіли кістляві черепи чоловіків. І всюди — дружнє белькотання, обмін новинами та плітками, фамільярне призначення побачень за партією шафлборду чи бриджу, обмін листами від дітей і внуків, осудливе обговорення цін у крамничках та мотелях.

І зовсім необов'язково бути серед них, щоб почути усе це. Воно прекрасно читалося в кивках та схвильованому тріпотінні блакитних голівок-кульбабок, у перебільшено-збудженому обміні інформацією, в попередньому відкашлюванні й подальшому бурмотінні власників маленьких лисих черепів.

— Від усього цього хочеться відразу ж влізти у домовину, ще й віком накритися, — зауважив Лейтер у відповідь на вигуки нажаханого Бонда. — Та ще не те побачите, коли вийдемо з машини і попростуємо вулицями! Тільки-но ваша тіль торкнеться їхніх диванів, як вони відразу ж підстрибнуть і відскочать од вас так, наче ви — головний касир банку, котрий нахилився до них через плече. Це просто жахливо. Я почуваюся таким собі банківським клерком, який неочікувано заскочив додому опівдні й застав свою дружину в ліжку з директором банку. Прожогом повернувшись на службу, він розповів усе колегам, додавши при цьому «О Боже, друзі: він мало мене не побачив!»

Бонд розсміявся.

— Ви наче чуєте, як їхні солідні годинники цокають у нагрудних кишнях, — провадив далі Лейтер. — Це місце аж кишить власниками похоронних бюро, а ломбарди переповнені золотими годинниками і масонськими перснями з печатками, шматочками бурштину та медальйонами зі вкладеними у них локонами. Аж здригаєшся, подумавши про все це. Зачекайте-но: от підемо з вами ще в чудове містечко під назвою «У тітоньки Міллі» — де вони збираються і шамкають беззубими ротами, пережовуючи страви з дрібно нарізаної солонини та чизбургери, намагаючись дотягнути так хоча б до дев'яноста. Це видовище спроможне геть-чисто відбити бажання жити. Але тут не всі такі ветхі. Ось погляньте-но лишень на це!

І він показав рукою на великий рекламний щит на пустельній земельній ділянці.

Там було розміщене оголошення про продаж одягу для майбутніх матерів. «Штутцгеймер і К» — ішлося в ньому. — «Усе новісіньке! Для матусь при надії, а також для немовлят від 1 до 4-х і малят від 4-х до 8-ми!».

Бонд аж застогнав.

— Їдьмо швидше звідси! — вигукнув. — Таке не входить у наші службові обов'язки!

Вони проїхали в район порту й звернули направо, до стоянки гідропланів і станції берегової охорони. Вулиці тут були вільні від «олдстерів», і гавань жила своїм звичним життям — із причалами, пакгаузами, торговцями дрібним товаром, перекинутими човнами,

рибальськими сітками, що сохли на сонці, криками чайок та сірководневим смородом, який струменів із бухти. І після того переповненого потенційними клієнтами міста-кладовища — несподіваний напис на гаражі: «Кермуйте собі на здоров'я! Пет Грейді: усміхнений ірландець. Вживані авто», — як життєрадісне нагадування про інший світ, кипучий та сповнений життя.

— Тут нам краще вийти і піти далі пішки, — зауважив Лейтер. — Лігво «Роббера» — в сусідньому кварталі.

Вони полишили авто поблизу гавані й неспішно проминули дерев'яний склад та кілька цистерн із пальним. Тоді знову звернули наліво, до моря.

Вузька стежка вивела їх до старого пірса, оброслі черепашками палі якого на двадцять метрів виступали в море. Прямо навпроти нього виднівся довгий низький пакгауз, укритий рифленим залізом. На його широких подвійних дверях чорним по білому було написано: «Уроборос Інкорпорейтед». Торгівля черв'яками та іншою живою наживкою. Корали, мушлі, тропічні рибки. Лише гуртова торгівля». Поруч були менші двері, на яких поблискував замок Йєля⁷⁴. На дверцятах красувався напис: «Стороннім вхід заборонено».

Коло дверей, упершись у них спиною, сидів на табуреті чоловік. Він чистив рушницю: «ремінгтон»

30-го калібру, вирішив Бонд. Із рота в чоловіка стирчала дерев'яна зубочистка; заяложена бейсболка зсунута на потилицю. Одягнений тип був у засалену білу тільняшку, і з-під пахв її власника стирчали жмути чорного волосся; пожмакані білі парусинові штани та черевики на гумовій підшві доповнювали образ. Мав він років сорок, й обличчя його було все у зморшках та вузликах — як місця швартування на пірсі. Худе лице довгасте — з виступаючими вилицями та різко окресленим носом, губи худі й безкровні. Колір обличчя — жовтувато-бежевий, наче тютюновий пил. Вигляд у чоловіка був холодно-жорстокий: як у «поганого» героя фільмів про гравців у покер і золотошукачів.

Бонд та Лейтер проминули його і вийшли на пірс. Чоловік навіть очей не підвів, однак Бонд спиною відчув, що той пильно дивиться їм услід.

— Якщо це й не сам «Роббер», — зауважив Лейтер, — то явно його кровний родич.

Наприкінці пірса стояв, згорбившись, на своєму ранковому посту, сірий, із блідо-жовтою головою пелікан. Він дозволив їм підійти дуже близько, потім зненацька змахнув крильми і спланерував на воду. Двоє чоловіків стояли і дивились, як птах ширяє низько над поверхнею моря. Раптом він каменем упав униз, і дзьоб його випрямився, подавшись уперед і вниз. Невдовзі пелікан випірнув, тримаючи у дзьобі рибку, яку меланхолійно й заковтнув. Опісля великий птах злетів угору і продовжив полювання, намагаючись триматися вище, ближче до сонця, щоб не сполохати своєю тінню здобич. Коли Бонд із Лейтером розвернулись, аби полишити пірс, пелікан, облишивши риболовлю, спланерував на свій спостережний пост.

Шумно змахнувши крилами, всівся на пірс і продовжив глибокодумні післяобідні роздуми.

Чоловік усе ще сидів, схилившись над рушницею та протираючи промасленою ганчіркою механізм.

— Доброго дня! — привітався Бонд. — Це ви управитель верфі?

— Так, — озвався чоловік, усе ще не підводячи очей.

— Хотів запитати: чи можна мені тут пришвартувати свій човен? У бухті все переповнено.

— Ні.

Лейтер витягнув гаманець.

— Чи достатньо буде двадцятки?

— Ні.

Чоловік голосно відкашлявся і сплюнув просто під ноги Бондові з Лейтером.

— Агов! — гукнув Лейтер. — Чи не можна бути ввічливішим?

Чоловік обміркував почуте. Й нарешті поглянув на Лейтера. Очиці в нього були маленькі, близько посаджені й безжальні, мов у дантиста.

— Як називається ваш човен?

— «Сібіл», — одповів Лейтер.

— Човна з такою назвою в бухті нема, — зронив чоловік, клацнувши затвором рушниці. Тепер вона вільно лежала у нього на колінах, і дуло її було спрямоване на пакгауз.

— Тоді ви, певно, сліпий, — зауважив Лейтер. — Вона тут уже тиждень — 60-футова двогвинтова дизельна яхта. Під біло-зеленим навісом. Переобладнана для рибальства.

Дуло гвинтівки повільно описало дугу. Ліва рука чоловіка тепер лежала на спусковому гачку, а права націлювала ствол просто на них.

Вони знерухоміли.

Чоловік продовжував сидіти, не зводячи погляду з рушниці, ліниво опираючись на двері зі жовтавим навісним замком.

Дуло рушниці повільно спрямувалось у живіт Лейтерові, а потім Бондові. Вони застигли, мов статуї, не наважуючись порухатися. Дуло нарешті зупинило свій рух і тепер було націлене у бік верфі. «Роббер» коротко звів погляд на них, звужив очі й натиснув на гачок. Пелікан пронизливо заклекотав, і його важке тіло шубовснуло у воду. Луна від пострілу прокотилася бухтою.

— Навіщо, в біса, ви це зробили? — люто вигукнув Бонд.

— Для практики, — зронив чоловік, укладаючи в рушницю новий патрон.

— Гадаю, в цьому місті є товариство захисту тварин, — сказав Лейтер. — Ходімо заявимо на цього хлопця!

— Хочете, щоб вас притягли за вторгнення у приватні володіння? — перепитав «Роббер», підводячись і перекладаючи рушницю під пахву. — Це приватна власність! А тепер, — він наче випльовував слова, — геть звідси!

Розвернувся, копняком відштовхнувши від себе стілець, відчинив ключем двері й став на порозі.

— У вас обох є «пушки», — сказав «Роббер». — Я таке здалека чую. Якщо ви ще раз з'явитесь тут, то вас спіткає доля птаха, і я скажу, що це була самооборона. Останнім часом вас таких — паскудних шпиків — повно вештається тут, й усі так і дихають мені у спину. «Сібіл» — як би не так!

Він із презирством повернувся до дверей і так грюкнув ними, що мало рама не вилетіла.

Бонд із Лейтером презирнулися. Лейтер сумно вишкірився і знизав плечима.

— Один-нуль на користь «Роббера», — зауважив він.

Вони зійшли із запыленої доріжки. Сонце позаду них сідало в море, що нагадувало калюжу крові. Бонд озирнувся. Великий ліхтар загорівся над пакгаузом, тож тепер підходи до нього були яскраво освітлені.

— Марно затівати щось через головний вхід, — зронив Бонд. — Однак я ще ніколи не бачив складів з єдиним входом.

— Я також про таке подумав, — озвався Лейтер. — Але доведеться відкласти це до наступного разу.

Вони всілись у авто і повільно поїхали в напрямку Сентрал-авеню.

Дорогою додому Лейтер засипав Бонда питаннями про Солітер. Нарешті сказав, наче між іншим:

— Здається, з кімнатами я залагодив якнайкраще?

— Та ліпше й не придумаєш! — весело підтвердив Бонд.

— Прекрасно, — зіронізував Лейтер. — Бо, може, вас не можна було роз'єднувати...

— Ви, певно, начиталися Вінчелла²⁵.

— Я й так делікатно висловлююся, — провадив далі Лейтер. — Не забувайте, що стіни тутешніх котеджів занадто тонкі, й вуха я використовую для того, щоби слухати — а не для того, щоби збирати на них помаду.

Бонд поліз у кишеню за носовичком.

— Ви — огидний клятий детектив! — люто сказав.

Краєм ока Лейтер спостерігав за «процесом очищення».

— Що це ви робите? — невинним голосом поцікавився він. — Навіть на мить я не міг припустити, що червоний — не справжній колір ваших вух! Однак ... — у своє «однак» він вклав так багато...

— Якщо вас сьогодні вночі уб'ють, — розсміявся Бонд, — то хоч знатимете, хто це зробив!

Вони продовжували добродушно кепкувати один з одного уже в «Еверглейдс» і все ще сміялися, коли похмура місіс Стівесант перестріла їх на доріжці.

— Вибачте мені, містере Лейтер, — сказала, — однак боюся, що ми не можемо дозволити собі тут голосну музику. В такий час це може потурбувати інших гостей!

Лейтер із Бондом здивовано переглянулися.

— Пробачте, місіс Стівесант, — озвався Лейтер, — але я не зовсім розумію вас...

— Я кажу про ту величезну радіолу, яку ви сюди надіслали, — пояснила місіс Стівесант. — Мої люди ледь протягли пакувальний ящик крізь двері!

«ВІН НЕ ПОГОДИВСЯ З ЧИМОСЬ, ЩО ЙОГО Й З'ІЛО!»

Дівчина майже не чинила спротиву.

Коли Лейтер із Бондом, полишивши управительку з роззявленим ротом на доріжці, кинулись у коридор, вони побачили, що речі Солітер не розібрані, а постіль не зім'ята.

...Дверний замок було зірвано ломом, і перед дівчиною повстали двоє з пістолетами в руках.

— Ходімо, леді! Прихопи-но свій одяг. Спробуй лише викинути фортель — і ми виб'ємо тобі мізки.

Вони, певно, заткнули їй рот кляпом або оглушили, запхали в пакувальний ящик і винесли з кімнати. Позаду котеджу, на траві, виднілися сліди шин вантажівки. У холі, майже загороджуючи прохід, стояла величезна старомодна радіола. Вона була вживана і навряд чи коштувала більше п'ятдесяти баксів.

Бонд так чітко бачив вираз жаху на обличчі Солітер, наче та навіч стояла перед ним. Він жорстко картав себе за те, що полишив її саму. Не міг уявити, щоб дівчину вистежили так швидко — ще один яскравий приклад блискучої роботи чітко налагодженої машини «Містера Біґа».

Лейтер одразу ж зв'язався з відділом ФБР у Тампі.

— Перевірте всі аеропорти, залізничні вокзали та шосе, — сказав. — Детальні інструкції отримаєте з Вашингтона, щойно переговорю з ними. Гарантую вам, що це — справа першочергового значення. Спасибі! Вельми вам вдячний! Невдовзі буду у вас. О'кей!

І поклав слухавку.

— Дякувати Богові, що вони хоч погодилися нам допомогти, — сказав Бондові, котрий стояв, бездумно дивлячись на море.

— Вони негайно пришлють сюди кілька своїх людей і прочешуть тут усе. Поки я залагоджуватиму справи з Нью-Йорком і Вашингтоном, випитайте усе, що зможете, з тієї старої вішалки, місіс Стівесант. Точний час, детальний опис зовнішності бандитів тощо. Краще представити це як крадіжку зі зломом, і що Солітер втекла разом із

грабіжниками. Таке їй буде зрозуміліше: звичайна готельна крадіжка. Скажіть, що поліція вже виїхала і що ми не маємо претензій до «Еверглейдс». Місіс Стівесант будь-що прагнучиме уникнути скандалу. Запевніть її, що й нам він непотрібний.

Бонд кивнув.

— Втекла з грабіжниками?

Це було цілком імовірно, але щось йому підказувало, що це не так. Бонд повернувся в кімнату Солітер та ретельно її оглянув. Тут усе ще пахло нею — аромат «Vent Vert» нагадав йому про їхню спільну подорож. Її капелюшок з вуаллю був у шафі, а туалетне приладдя — на полиці у ванній. Невдовзі він знайшов і сумочку та зрозумів, що недаремно довіряв Солітер. Сумочка лежала під ліжком, і Бонд здогадався, що дівчина заштовхнула її туди ногою, коли побачила націлені на себе пістолети. Він висипав вміст сумочки на ліжко й обмацав підкладку. Тоді узяв ножичок і обережно підпоров її. Витягнув п'ять тисяч доларів і поклав собі в гаманець. У нього гроші будуть у безпеці. Якщо «Біг» таки вбив Солітер, то ці гроші витратить на помсту. Бонд акуратно розправив підпороту підкладку, склав усе назад і знову підпхнув сумочку під ліжко.

Повернувся в кабінет.

...Коли поліція завершила рутинні процедури, була вже восьма вечора. Бонд із Лейтером випили нерозбавленого віскі й перейшли до їдальні, щоб повечеряти. Нечисленні гості закладу закінчували трапезувати. На Бонда з Лейтером усі дивилися з цікавістю та неприхованим страхом. Що робили ці небезпечні на вигляд молодики в такому тихому закладі, як їхній? І де жінка, котра прибула з ними? І чия саме вона дружина? Бідна місіс Стівесант, яка заклопотано бігала туди-сюди, була неабияк стривожена. Невже вони не знали, що вечерю тут подають о сьомій? Працівники кухні вже збираються додому. Так недисциплінованим і треба, якщо їжа зовсім холодна: хай поважають інших. Місіс Стівесант казала, що це — високопосадовці з Вашингтона. Але хто вони насправді?

Урешті-решт усі одностайно вирішили, що ці двоє створюють тут лише незручності та псують добропорядну репутацію «Еверглейдс».

Бонду з Лейтером відвели найнезручніший столик біля кухні. Вечеря, яку їм подали, була мішаниною найгірших англійських та спотворених

французьких страв. А подали їм томатний сік, варену рибу під білим соусом, шматок холодної індички з краплею журавлиного соусу і трикутничок твердої лимонної помадки із завитком чогось, схожого на застиглий крем. Вони похмуро жували усе це, а їдальня поступово порожніла: літні пари розходились, і світло на столиках гасло одне за одним. Невеликі чаші для споліскування пальців, подані після їжі, в яких плавали пелюстки гібіскуса, мали б примирити людей із вечерею.

Упродовж вечері Бонд не зронив ані слова, і коли вони скінчили, Лейтер зробив спробу якось підбадьоритися.

— Ходімо вип'ємо, — запропонував він. — Гидотний кінець препаскудного дня. Чи волієте пограти в бінго з «олдстерами»? Кажуть, сьогодні увечері організують турнір із бінго в «кімнаті розваг».

Бонд знизав плечима, і вони повернулися до себе у вітальню та якийсь час похмуро сиділи там, п'ючи й витріщаючись на пісок, сліпучо-білий у світлі місяця, та безкрає темне море за вікном.

Коли Бонд випив достатньо, щоби втопити у віскі сумні думки, він сказав Лейтерові «на добраніч» та пішов у кімнату Солітер, що тепер була його спальнею.

Тут заліз під простирадла, що ще зберігали тепло її тіла, і перед тим, як поринути у глибокий сон, прийняв рішення. Щойно розвидниться, він піде до «Роббера» і витрясе з нього всю правду. Раніше Бонд був надто заклопотаний власними думками, щоб обговорити це з Лейтером, але тепер не сумнівався, що «Роббер» доклав руку до викрадення Солітер. Згадав його холодні очиці та бліді тонкі губи. Подумав про кістляву шию, що виступала з брудної тільняшки, мов голівка черепахи. М'язи рук Бонда під простирадлом мимоволі напружились.

І коли рішення було прийняте, він урешті міцно заснув.

Проспав Бонд до восьмої. Глянувши на годинник, тихо вилаявся. Швидко прийняв душ, підставивши тіло під струмені води, аж поки не почали пекти широко розплющені очі. Обмотавши рушник навколо стегон, пройшов у кімнату Лейтера.

Жалюзі в ній усе ще були спущені, однак світла вистачало, аби побачити, що на жодному з ліжок ніхто не спав.

Бонд посміхнувся, вирішивши, що Лейтер, набравшись віскі по саму зав'язку, заночував у вітальні на кушетці. Пройшов туди. Вітальня була порожня. Пляшка з алкоголем, наполовину повна, все ще стояла на столі. Поруч у попільничці громадилася гора недопалків.

Підійшовши до вікна, Бонд підняв жалюзі. До того, як повернутись у кімнату, встиг зауважити, що ранок — чудовий, погожий.

І ще побачив конверт. Той лежав на кріслі перед дверима, крізь які Бонд щойно пройшов. Він підняв конверт, у котрому була записка, недбало нашкрябана олівцем.

«У голову лізуть дурні думки — то й спати не хочеться. Зараз п'ята ранку. Маю намір навідатися на фабрику живої наживки — я й сам рання пташка. Дивно, що той меткий стрілець розсиджувався там у той час, коли викрадали Солітер. Він, схоже, був у курсі, що ми в місті, й готовий діяти у випадку, якби щось пішло не так. Якщо до десятої мене не буде, телефонуйте в поліцію: Тампа, 88. Лейтер».

Бонд чекати не став. Поголився, одягнувся і замовив каву з булочками й таксі. За десять хвилин отримав усе сповна — і навіть устиг обпектися кавою. Він саме полишав котедж, коли у вітальні задзвонив телефон. Бонд миттю повернувся.

— Містере Бріс? Телефонують із госпіталю «Маунт Парк», — почув голос у слухавці. — Це лікар Робертс із палати невідкладної допомоги. У нас тут містер Лейтер, який запитував про вас. Ви можете приїхати просто зараз?

— Боже милосердний! — зі страхом вигукнув Бонд. — Що з ним? Щось дуже погане?

— Нічого страшного, — заспокоїв голос, — автомобільна аварія. Водій збив його і втік із місця пригоди. Невеличкий струс мозку. То ви можете приїхати? Він питав про вас.

— Звісно! — з полегшенням зітхнув Бонд. — Уже виїжджаю!

«Що, в біса, могло статися», — гадав, покvapно прямуючи галявиною. Лейтера, певно, збили і залишили лежати на узбіччі. Але загалом Бонд був навіть радий, що лише цим і обійшлося.

Коли вони виїхали на дамбу, що вела до Острова Скарбів, назустріч їм із виттям промчала машина швидкої допомоги.

Знову щось трапилось, подумав Бонд. Тут щомиті якісь проблеми.

У Сент-Пітерсберзі проминули Централ-авеню і звернули направо — туди, де вони з Лейтером були напередодні. Підозри Бонда підтвердилися — госпіталь був лише за кілька кварталів од «Уроборос інкорпорейтед».

Бонд розрахувався з таксистом і прожогом злетів сходами солідної будівлі нагору. В просторому холі підбіг до віконечка реєстратури. Гарненька медсестра сиділа, переглядаючи оголошення в «Сент-Пітерсберг таймс».

— А лікар Робертс...? — почав, було, він.

— Лікар *Хто*? — перепитала дівчина, схвально дивлячись на нього.

— Лікар Робертс, палата невідкладної допомоги, — нетерпляче пояснив Бонд. — Пацієнта звати Лейтер. Фелікс Лейтер. Допровлений сьогодні вранці.

— У нас нема лікаря з прізвищем Робертс, — відповіла дівчина. Вона пробігла очима прізвища пацієнтів. — І нема пацієнта на прізвище Лейтер. Зачекайте-но хвильку — я зателефоную в палату. То як, кажете, вас звати?

— Бріс, — відрекомендувався Бонд. — Джон Бріс.

І хоча тут було прохолодно, він страшенно спітнів. Витер вологі руки об штани, намагаючись впоратися з панікою. Кляте дівчисько геть не знає своєї роботи. Надто гарненька, щоби працювати медсестрою! Тут мав би сидіти хтось компетентніший. Бонд стояв, зціпивши зуби, поки дівчина говорила телефоном.

Нарешті вона поклала слухавку.

— Мені дуже шкода, містере Бріс, але це якась помилка. Впродовж ночі нам нікого не привозили, і ми ніколи не чули про лікаря Робертса та містера Лейтера. А ви впевнені, що це потрібний вам госпіталь?

Бонд мовчки розвернувся і, витерши піт з чола, попрямував до виходу.

Дівчина скорчила за його спиною гримаску і знову зайнялася газетою.

На щастя Бонда, до госпіталю саме під'їхало таксі, з якого вийшли пасажери. Він махнув водієві рукою і попросив відвезти його в «Еверглейдс». Усе, що йому було тепер відомо, це те, що Лейтер у бандитів і вони будь-що хотіли виманити Бонда з котеджу. Поки що

він не розумів, чому, але знав: тепер усе значно ускладнилось і зараз ініціатива в руках «Містера Біґа» та його людей.

Коли він полишав таксі, назустріч йому поспішила місіс Стівесант.

— Бідний ваш друг! — сказала вона без інтонації співчуття у голосі. — Йому слід було бути обережнішим!

— Так, місіс Стівесант, — нетерпляче відповів Бонд. — Але що трапилось?

— «Швидка» приїхала сюди відразу ж після того, як ви пішли.

Очі жінки аж світилися, так їй нетерпеливилось повідомити погану новину.

— Здається, вашого друга Лейтера збила машина. Його занесли в котедж на ношах. Такий приємний кольоровий санітар супроводжував його! Він сказав, що містер Лейтер невдовзі одужає, однак поки що його в жодному разі не можна турбувати. Бідолашний хлопчина! Усе його обличчя забинтоване! Вони сказали, що так йому буде комфортніше і що лікар невдовзі навідає його. Чи можу я чимось допомогти?

Бонд не став більше слухати. Помчав галявиною до котеджу і влетів у кімнату Лейтера.

На ліжку лежало щось, схоже на тіло. Воно було закрите простирадлом з головою і здавалося цілком бездиханним. Зціпивши зуби, Бонд нахилився над другом. Невже той не дихає?

Бонд зірвав простирадло з обличчя. Але обличчя там не було. Було щось, невміло обмотане брудними бинтами, що нагадувало осине гніздо. Бонд обережно потягнув простирадло донизу. Іще бинти, ще неоковирніше намотані, а крізь них сочиться кров. Нижня частина тіла була увіпхана ще й у мішок. І все це — просякнуте кров'ю.

З того місця, де мав бути рот, стирчав папірець.

Нахилившись, Бонд витягнув записку. Його щоки торкнулося ледь чутне дихання. Бонд рвонув до себе слухавку телефона. В Тампі його зрозуміли не відразу. Нарешті нетерплячість у його голосі дійшла до них. Сказали, що будуть за двадцять хвилин.

Бонд поклав слухавку і тупо поглянув на папірець в руці. Це був обривок пакувального паперу. Нерівними великими літерами на ньому було нашкрябано ручкою:

«Він не погодився з чимось, що його й з'їло».

І нижче, в дужках:

(P. S. Маємо в запасі ще купу подібних жартів).

Рухаючись наче сомнамбула, Бонд поклав папірець на столик біля ліжка. Вернувся до тіла. Не насмілювався торкатися його, боячись, аби слабке дихання взагалі не урвалось. Однак мусив дещо зробити. Руки його обережно обмацали бинти на голові. Невдовзі він наткнувся на пасма волосся. Вони було вогкими — й, піднісши руку до губ, Бонд відчув присмак солі. Вивільнив ще кілька пасом з-під бинтів і пильно пригледівся. Сумнівів більше не було.

Бонд згадав копицю солом'яного волосся, що зазвичай безладно спадало на праву брову; сірі очі, які іскрилися гумором, та іронічне, яструбине обличчя техасця — чоловіка, з котрим Бонда єдало багате на події минуле. На мить він уявив собі друга таким, яким той був колись. Потім Бонд підіткнув пасмо волосся під бинти, сів на краечку сусіднього ліжка, споглядаючи тіло Лейтера і гадаючи, що від нього залишилося.

Коли врешті прибули два детективи та поліцейський хірург, Бонд тихим безбарвним голосом розповів їм усе, що знав.

Діючи відповідно до того, що Бонд повідомив їм телефоном, вони відправили наряд поліції до «Роббера» і тепер чекали їх звіту, поки хірург працював у сусідній кімнаті.

Хірург упорався першим. Він повернувся до вітальні, й виглядав стурбованим. Бонд скочив на ноги. Поліцейський хірург упав у крісло і глянув на Бонда.

— На мою думку, він усе-таки виживе, — сказав натомлено. — Шанси п'ятдесят на п'ятдесят. Лиходії, без сумніву, добряче попрацювали з бідолахою. Однієї руки нема. І пів лівої ноги. Обличчя — суцільне криваве місиво, одначе рани неглибокі. Будь я проклятий, якщо знаю, чим це зроблене. Єдине, що спадає мені на думку: хижий звір чи велика рибина. Хтось рвав його на шматки. Знатиму більше, коли відвезу страждальця в госпіталь. На тілі залишилися сліди зубів того, хто це зробив. Машина «швидкої» буде з хвилини на хвилину.

Вони сиділи в похмурості. Безупинно дзвонив телефон: Нью-Йорк, Вашингтон... Відділ поліції Сент-Пітерсберга хотів знати, що, до дідька, відбувається на верфі, але їм сказали триматися від цього

подали: то робота ФБР. Нарешті пролунав дзвінок від чергового наряду поліції, посланого до «Роббера».

Вони прочесали у його житлі кожен дюйм. Нічого, крім ємностей із рибками, наживок і ящиків з коралами й черепашками. «Роббера» і ще двох чоловіків, які наглядали там за роботою насосів та підігрівом води, взяли під варту й ретельно допитали зі застосуванням «засобів впливу». Перевірили їхні алібі, які були міцні, мов будівля «Емпайер стейт білдінг». «Роббер» обурено вимагав присутності свого адвоката, і, коли той урешті прибув, трійцю одразу ж відпустили. Жодних підстав, щоб їх затримати.

Усюди глухо, за винятком того, що неподалік, у бухті Яхт, було знайдено машину Лейтера — приблизно за милю від верфі. В авто — купа відбитків пальців, однак серед них нема «автографів» затриманої трійці.

— Які будуть вказівки? — запитав лейтенант поліції.

— Залишайтеся на своїх місцях, — відповів старший, який відрекомендувався капітаном Френксом. — Підтримуйте з нами зв'язок. Вашингтон наказав затримати, за браком іншого, хоча б цю трійцю. Два найкращі оперативники вилітають до нас уже ввечері. Пора звернутися по допомогу місцевої поліції. Нехай залучать своїх інформаторів у Тампі. Це справа не лише сент-пітерсбергської поліції. Бувайте!

Була третя година. Поліцейська «швидка» приїхала й від'їхала — разом із хірургом і тілом, таким близьким до смерті. Двоє оперативників також пішли, пообіцявши тримати Бонда в курсі справ. Цікавилися його планами. Той відповів ухильно: сказав, що порадиться з Вашингтоном. Чи не міг би він тим часом скористатися машиною Лейтера? Так, щойно Рекордс покінчить з її оглядом, то піджене сюди.

Коли всі розійшлися, Бонд іще сидів якийсь час, поринувши у невеселі думи. Покінчивши зі сандвічами, зробленими з того, що було в забитій продуктами комірчині, він запив їх чималою порцією нерозбавленого віскі.

Задзвонив телефон. Міжміська. Бонд поговорив з начальником Лейтера — головою тамтешнього відділу ЦРУ. Суть розмови: вони були б раді, якби Бонд якнайшвидше вилетів на Ямаїку. Все це було

сказано дуже ввічливо. Вони вже переговорили з Лондоном — усе погоджено. То коли їм повідомити Лондону, що Бонд вилітає на Ямаїку?

Він знав, що завтра вранці є транскарібський рейс через Нассау. Відповів, що вилетить ним. Чи є якісь новини? Так, відповіли з ЦРУ. Відомий вам джентльмен з Гарлему та його дівчина минулої ночі вилетіли до Гавани, на Кубу. Приватний літак доправив їх туди з маленького містечка Веро Біч, що на східному узбережжі. Усі документи були в порядку, а компанія, котра виконує чартерні рейси, така крихітна, що ФБР навіть на думку не спало увести їх у загальний перелік для перевірки. Про їхнє прибуття повідомила людина ЦРУ на Кубі. Так, справи кепські. Яхта «Секатур» усе ще там. Дата відплиття невідома. Так, їм дуже шкода Лейтера. Чудовий хлопець! Сподіваємося, що він таки викараскається. То Бонд уже завтра буде на Ямаїці? О'кей. Шкода, що все складається так погано. Бувайте!

Бонд на хвильку замислився, а тоді підняв слухавку і коротко переговорив із працівником фірми з розведення акваріумних рибок у Маямі та проконсультувався щодо можливості придбати живу акулу для власного (приватного) басейну.

— Наскільки мені відомо, містере Бріс, єдине місце, де таке можна зробити, — десь біля вас, — відповів люб'язний голос. — Це компанія живої наживки та черв'яків «Уроборос». У них там є акули. До того ж великі. Мають справи із закордонними зоопарками й таке інше. Білі, тигрові й навіть акули-молоти. Там радо вам допоможуть. Але прогодувати акул нелегко... Так, будь ласка!.. Заїжджайте при нагоді! Бувайте!

Бонд витягнув пістолет і в очікуванні ночі почистив його.

ПІВНІЧ СЕРЕД ХРОБАКІВ

Десь близько шостої Бонд спакував валізу й оплатив рахунок. Місіс Стівесант була рада нарешті спекатися незручного гостя. Таких потрясінь «Еверглейдс» не знав із часів останнього тропічного циклону.

Лейтерове авто стояло припарковане на бульварі, й Бонд скористався ним, щоби поїхати до міста. Там він зайшов у крамничку залізних виробів і придбав усе необхідне. Потім з'їв величезний стейк — найбільший у своєму житті! — зі смаженою картоплею по-французьки. Обідав він у маленькому гриль-барі під назвою «У Піта» — напівтемному й привітному. До стейка замовив добру чверть пінти віскі «Старий дідусь» та ще випив дві філіжанки дуже міцної кави. Підкріпившись як слід, помітно повеселішав.

Просидів у барі аж до дев'ятої. Тоді вивчив карту міста, зробив машиною велике коло, щоб під'їхати до верфі «Роббера» з півдня, та зупинився за квартал од неї. Відігнав авто на стоянку до моря і вийшов.

Усе довкола було залите місячним сяйвом; будинки та склади навкруги відкидали синьо-фіолетові тіні. Квартал виглядав безлюдним; не чути було жодного звуку — хіба що лагідні хвилі ритмічно хлюпотіли об хвилелом і дзюрчала вода під спорожнілими причалами.

Невисока стіна завширшки не більше трьох футів, за якою проглядав затінений майданчик із доброю сотнею яхт позаду, відмежовувала Бонда від довгої будівлі складу «Уроборос».

Бонд видряпався нагору й обережно та нечутно почав прокрадатися стіною, що відмежовувала будівлі від моря. Підійшовши ближче, розчув ледь уловний монотонний гул, який у міру наближення все більше нагадував жалібний стогін. Коли Бонд нарешті сплигнув на білий цементний майданчик позаду складу, приглушений стогін став виразніший. Бонд саме такого й очікував. Шум ішов від систем накачування та підігріву води, що, як він знав, необхідно для того, аби

уберегти рибок від нічної прохолоди. Він мав надію на те, що дах будівлі скляний — аби пропускати сонячні промені вдень.

І Бонд не був розчарований. Уся південна частина складу — добрих півakra даху просто у нього над головою — була зроблена зі скла, крізь яке пробивалося місячне світло. Високо над ним, на недосяжній висоті, широкі вентиляційні вікна були розчахнуті, впускаючи прохолоду ночі. Внизу, як вони з Лейтером і припускали, Бонд помітив невеличкі двері, але замкнені на замок та засув, ще й обплетені дротами сигналізації.

Але Бонда двері не цікавили. Довірившись інтуїції, він приготувався до вторгнення через скляний дах. Озирнувся у пошуках того, що допомогло б йому піднятися футів на два. Довкола було повно сміття та непотребу, тож невдовзі знайшов те, що шукав. Це була стара автомобільна шина. Він підкотив її до стіни складу, подалі від дверей, і зняв черевики.

Підклав цеглини під краї шини, щоб надати їй стійкості, й став зверху. Монотонний скрегіт насосів слугував Бондові надійним прикриттям, тож він одразу ж узявся до роботи, орудуючи склорізом, який завбачливо прикупив у крамниці залізних виробів разом із великим шматком спеціальної замазки. Зробивши два вертикальні надрізи в одній зі скляних шибок завширшки з ярд, наніс на центр шиби шпаклівку і почав втирати її у скло, поки та не набула опуклості. Тоді зайнявся бічною поверхнею шиби.

Поки працював, оглянув при місячному світлі величезне рибосховище внизу. На дерев'яних підмостках безкінечними рядами тягнулися ємності, між якими були вузькі проходи. По центру сховища виднівся широкий прохід. Під дерев'яними полицками стояли довгі скляні посудини та піддони, вмонтовані у підлогу. Просто під ним широкі стелажі обліплювали колонії морських черепашок, виступаючи зі стін. Більшість резервуарів залишалися темними, але в тих, на які падало світло, можна було помітити маленькі бульбашки повітря, що підіймалися з-під водоростей та піску. Над кожним рядом резервуарів звисав зі стелі легкий металевий підйомник. Бонд здогадався: це для того, щоб можна було підняти і доправити до виходу для перевантажування будь-яку ємність або ж забрати звідти хвору рибину на карантин. Це було наче вікно у дивний світ та

фантастичний бізнес. Незвично думати про всіх тих черв'яків і вугрів та різних рибин, які звивалися тут у темряві ночі; про тисячі зябер, що вдихали повітря; про безліч вусиків, котрі коливалися, розпрямлялися, передаючи ледь уловимі сигнали дрімливим нервовим центрам.

За чверть години копіткої праці нарешті почувся легкий тріск, і вирізана шибка піддалася, приставши Бондові до рук. Він сплигнув униз і обережно поставив скло на землю — подалі від шини. Потім запхав черевики за пазуху. При послуговуванні лише однією здоровою рукою підбиті залізом черевики могли стати життєво важливою зброєю. Прислухався. Окрім невпинного стогону насосів — жодного звуку. Бонд поглянув угору: чи нема там якоїсь хмаринки, котра хоча б на мить затулила місяць, однак небо було чистим, лише зорі яскраво мерехтіли. Бонд знову заліз на шину і легким рухом перекинув верхню частину свого тіла крізь пролом. Схопившись за металеву раму в себе над головою, підтягнувся на руках і, склавшись навпіл, відштовхнувся ногами так, щоб перекинути їх у отвір: невдовзі вони уже висіли за кілька дюймів од стелажів із черепашками. Бонд опустився нижче, торкнувшись шкарпетками вогких мушель, і м'яко розсунув їх ногами, аж поки не намацав тверду дощату поверхню. Тоді вагою усього тіла став на стелаж. Той його витримав, і невдовзі Бонд був уже на підлозі, сторожко прислухаючись до будь-якого звуку, крім скиглення насосів.

Інших звуків не було. Він вийняв із-за пазухи підбиті металом черевики, і, залишивши їх на очищеній від черепашок дошці, пішов босоніж цементною підлогою, освітлюючи собі шлях крихітним ліхтариком.

Тепер був у секції декоративних рибок і, вивчаючи написи на акваріумах, час од часу помічав спалахи різнокольорового світла у глибоких резервуарах, а іноді — лише на коротку мить! — живими коштовностями повставали перед ним рибки, дивлячись на нього виряченими очима.

Яких тільки водних мешканців тут не було! Мечоносці, гуппі, пецилії, неони, цикліди, скалярії, лабіринтові риби сімейства макподових та всі види золотих рибок. Унизу, в лотках, здебільшого прикриті дротяними сітками, колихались і звивалися черви й інша жива наживка: білі хробаки, крихітні черв'ячки, дафнії, дрібні

креветки та липкі жирні клеми⁷⁶. У світлі ліхтарика з усіх тих наземних піддонів на Бонда вирячувалося море крихітних очиць.

У повітрі стояв важкий запах сірководню, який зазвичай панує в мангрових лісах, а температура повітря становила, на думку Бонда, чи не всі сімдесят градусів. Невдовзі Бонд страшенно спітнів та зі жалем згадав прохолоду нічного повітря. Він довгенько йшов центральним проходом, поки нарешті дістався секції отруйних риб — що й було головною метою його смертельно небезпечної мандрівки. Він читав про ці види у досьє нью-йоркської поліції і ще тоді вирішив ближче ознайомитися з побічною діяльністю специфічної «Уроборос інкорпорейтед».

У цьому секторі ємності були меншими. І в кожній — лише один зразок. Тут очі, що сонно дивилися на Бонда, були холодні, наче прикриті каптуром, й то там, то сям світло ліхтарика вихоплювало отруйний зуб чи вигнутий хребет у шипах.

На кожній з ємностей був крейдою намальований череп із кістками й прикріплені етикетки з написами: «Дуже небезпечно!» та «Не торкатися!».

Тут було не менше сотні резервуарів, різних за розмірами, — від величезних, у яких тримали електричних та лиховісних гітарних скатів, — до менших, де плавали смертоносні електричні вугри⁷⁷ чи так звана «мулова риба», котра водиться в Тихому океані: моторозна скорпена з Вест-Індії, кожен із плавників якої має отруту не менш сильну, ніж отрута гримучої змії⁷⁸.

Бонд прищурився, коли помітив, що в ємностях із небезпечними видами риб більша частина контейнерів заповнена піском та мулом.

Він вибрав акваріум із шестидюймовою скорпеною, бо знав дещо про вдачу цих смертоносних видів і те, що вони не нападають на свою жертву, а отруйні лише при контакті.

Акваріум сягав йому пояса. Бонд витягнув міцний кишеньковий ніж, котрий придбав спеціально для цього, і наставив найдовше лезо. Нахилився над резервуаром і, закотивши рукави, старанно прицілився у центр горбкуватої голови — між навислими ямками-гратами, в яких спочивали випуклі очі. Щойно рука Бонда торкнулася поверхні води, як плавники-шипи загрозово настовбурчились і крапчасто-смугасте

забарвлення вмить набрало бруднувато-коричневого кольору. Грудні, схожі на крила, плавці злегка піднялися, готуючись до нападу.

Бонд набрав у груди побільше повітря, коригуючи свій удар із урахуванням заломлення променів світла у воді. Блискавично проштрикнув горбкувату голову і, настроївши рибину, що люто тріпнула хвостом, на лезо, підтягнув її на себе — до скляної стінки акваріума. Відступив убік і скинув рибину на підлогу, де вона продовжувала стрибати та ляскати хвостом, незважаючи на пробитий череп.

Нахилившись над резервуаром, Бонд занурив руку якомога глибше у пісок і намул.

Так воно й є — його здогадка щодо отруйних риб підтвердилася. Під товстим шаром мулу пальці намацали тісні ряди монет, складених, наче шашки в коробці. Вони лежали на пласкому піддоні: Бонд міг навіть намацати дерев'яні перегородки. Витягнув монетку, прополіскуючи водночас і її, і свою руку в чистій воді біля поверхні. Скерував на монету промінь ліхтарика. Велика і важка, вона нагадувала сучасних п'ять шилінгів — ще й була золота. На ній викарбувано герб Іспанії та профіль короля Філіпа II.

Бонд іще раз поглянув на контейнер, подумки прикидаючи кількість монет у ньому. Там їх має бути не менше тисячі — й то лише в цьому контейнері! Жодному митникові й на думку не спаде оглядати його, тривожачи таких рибок. Від десяти до двадцяти тисяч у кожному — й усе це багатство охороняє один-єдиний плавучий Цербер з отруйними плавцями!

Саме цей вантаж, певно, і допровадила сюди яхта «Секатур» зі свого останнього рейсу тиждень тому. Сотня резервуарів! Не менш як сто п'ятдесят тисяч доларів золотом лише за одну ходку. Невдовзі сюди прибудуть вантажівки, і десь дорогою люди прогумованими щипцями повитягають рибу і вкинуть назад до океану або просто сплять. Воду виллють, намул та пісок повисипають, а золоті монети помиють і поскладають у мішки. Далі їх доправлять агентам, а вже від них гроші потраплять на ринок. І кожен монетку ретельно обліковує чітко налагоджена машина «Містера Біґа».

Ця схема була цілком у дусі «Біґа» та відповідала його філософії — дієва, технічно досконала і майже бездоганна.

Бонд у захопленні схилювався над скорпеною, вістрям леза перекинувши її на бік. Знову закинув рибину в резервуар.

Нічого ворогові знати, що загадка розгадана.

І вже коли збирався відійти від резервуара, враз у сховищі спалахнуло світло й гарикнув чийсь владний голос:

— Ані руш! Руки вгору!

Пірнаючи під резервуар, Бонд устиг бічним зором розгледіти силует «Роббера» й націлену на себе рушницю: приблизно за двадцять ярдів звідси, при вході у сховище. Падаючи, молився, щоб «Роббер» промазав, однак подумав і про те, чи є хоч якийсь накриття на підлозі. Воно таки було — там лежала дрібна дротяна сітка. Щось шкрябнуло Бонда, коли він перелітав через сітку, розтягнувшись аж у сусідньому проході. Саме коли падав, і пролунав постріл, й акваріум зі скорпеною над головою Бонда розколовся. Вода полилася вниз.

Бонд помчав між акваріумів, рятуючись утечею. Коли вже завертав за ріг, знову почувся постріл, і в нього під вухом вибухнув, мов бомбочка, акваріум із рибкою-ангелом.

Тепер Бонд із «Роббером» опинилися на протилежних кінцях приміщення, і між ними було не менше п'ятдесяти ярдів. Можливості доплигнути до «свого» вікна в центральному проході Бонд не мав, тож він на мить зупинився, відхекуючись та гарячково розмірковуючи. Розумів, що верхній край контейнерів захищає йому лише ноги й у проходах «Роббер» його дістане. Так чи інакше Бонд не міг залишатися на місці. Про це йому нагадав черговий постріл: куля пролетіла йому між ногами, потрапивши у гору черепашок: навсібіч, мов оси, розлетілись уламки панцирів. Бонд метнувся вправо, і новий постріл знову мало не зачепив йому ноги та поцілів у велетенський бутель із клемами, розколовши той навпіл. Добра сотня молюсків висипалася на підлогу. Бонд побіг назад, пересуваючись великими стрибками. Вихопив «беретту» і, минаючи центральний прохід, двічі пальнув із неї. Побачив, як «Роббер» рвонув убік, і резервуар у нього над головою розлетівся в друзки.

Бонд вишкірився, почувши приглушений крик, що потонув у дзенькоті розбитого скла й шумі води. Одразу ж припав на коліно та двічі вистрілив по ногах «Роббера», але п'ятдесят ярдів для

малокаліберного пістолета — відстань завелика. Знову почувся тріск скла; другий постріл поцілив у металеву обшивку вхідних дверей.

Тепер черга була за «Роббером», і Бондові нічого не залишалось, як тільки гасати, пригнувшись, між стелажми, чекаючи, поки йому нарешті поцілять у колінну чашечку. Час од часу він палив по «Робберу», щоби змусити того тримати дистанцію, але вже знав, що програв. Здавалося, що у противника невичерпний запас патронів. У Бонда ж залишалося тільки два; правда, в кишені лежала запасна обойма. Бігаючи вперед-назад і час од часу проковзуючись на поодинокій слизькій рибині, що відчайдушно тріпотіла на бетоні, Бонд дійшов навіть до того, що почав жбурляти у ворога важкими морськими раковинами та черепашками. Часом вони влучали у кришку якогось контейнера поруч із «Роббером» й оглушливо ляскали об поверхню гофрованого заліза. Але все це було вкрай неефективне. Бонд подумував уже про те, щоб поцілити в лампи, однак до них було добрих двадцять футів, до того ж вони розміщені двома рядами.

Нарешті Бонд вирішив здатись. У нього в запасі залишався тільки один трюк, але будь-який шанс був кращим, аніж просто виснажувати себе в нерівному смертельному двобої, такій доволі своєрідній грі у кеглі.

Зупинившись перед рядом контейнерів, один із яких був добряче надщерблений, Бонд швиргонув його на підлогу. Там усе ще було повно рідкісних сіамських бійцівських рибок, і Бонд задоволено відзначив, що ворог утратив багато рідкісного товару. Втішився, коли побачив, як розколовся дорогий акваріум, і уламки скла розлетілися підлогою. Тепер на потрібному стелажі вивільнилося достатньо місця. Блискавично схопивши черевики, Бонд заскочив на стелаж та підстрибнув.

Запала миттєва тиша, бо «Роббер» не мав по кому тепер гатити: чутно було лише одноманітне скавуління насосів, крапання води, що витікала з пошкоджених акваріумів та передсмертне ляскання риби об цемент. Бонд натягнув черевики і ретельно зашнурував їх.

— Агов, «лімі»! — терпляче гукнув «Роббер». — Виходь-бо вже, інакше застосу «ананасики». Я чекав на тебе, тож у мене достатньо гранат.

— Здаюся! — крикнув Бонд, склавши долоні рупором. — Але лише тому, що ти роздробив мені щиколотку!

— Я не стрілятиму, — запевнив «Роббер». — Кидай-но свою «пушку» на підлогу і центральним проходом іди з піднятими руками до мене. Ми собі спокійно побалакаємо.

— Вибору в мене нема! — озвався Бонд, вкладаючи у голос якомога більше розпачу. Із гуркотом кинув «беретту» на цемент. Дістав золоту монету і затиснув її в забинтованій лівій руці.

Сплигуючи на підлогу, застогнав. Волочачи ліву ногу, він, накульгуючи, поплентався центральним проходом, виставивши руки вперед. На півдорозі зупинився.

«Роббер», зігнувшись, повільно наближався до нього, націливши дуло рушниці прямо Бондові в живіт. Бонд зрадів, помітивши, що сорочка противника мокра від поту, а над лівим оком червоніє свіжий поріз.

«Роббер» просувався вперед вузьким проходом — зліва від центрального. За десять ярдів від Бонда носком ноги торкнувся чогось на підлозі. Хитнув гвинтівкою і хрипко звелів:

— Вище руки!

Бонд застогнав і звів руки вище, просто перед обличчям — немовби захищаючись.

Крізь розчепірені пальці він помітив, як «Роббер» копнув щось носком черевика. Почувся різкий брязкіт — неначе вибили засув. Очі Бонда зблиснули, а щелепи міцно стиснулися. Тепер він уже знав, що сталося з Лейтером...

А «Роббер» усе наближався, і його щуплявий силует затіняв те місце, де він трохи забарився.

— О Боже! — удавано простогнав Бонд. — Я просто мушу сісти, бо нога мене не тримає!

«Роббер» став за кілька футів од нього.

— Іди вперед — зупинишся, коли скажу. Хочу задати тобі кілька питань, «лімі».

І вишкірив жовті від тютюну зуби.

— Ти й так скоро відпочинеш і вдосталь належишся!

«Роббер» зупинився й оглянув Бонда з голови до ніг.

Бонд похитнувся.

Незважаючи на поразку, що читалася на його обличчі, мозок напружено працював.

— Допитливий вилупку... — почав «Роббер».

Цієї миті Бонд випустив з руки золоту монету. Вона з дзенькотом упала на цементну підлогу і покотилася вбік.

На якусь частку секунди «Роббер» скосив очі, й Бондова нога в підбитих залізом черевиках зненацька сильно брикнула противника і мало не вибила гвинтівку тому з рук. Того ж моменту «Роббер» натиснув на гачок, і куля влучила у скляну стелю, не зашкодивши противникові. Зчепивши руки в замок, Бонд стрибнув на суперника, цілячись у живіт.

Руки його наткнулися на щось м'яке, і з грудей Бонда вирвався страдницький стогін. Різкий біль струменем пронизав ліву руку, й він поморщився, коли приклад рушниці припечатав його спину. Засліплений болем, рушив на ворога. Увібравши голову в плечі, знову вдарив «Роббера» руками, і той похитнувся. Відчувши, що суперник втрачає рівновагу, Бонд випрямився та щосили копнув його залізним носком черевика. Удар припав тому в колінну чашечку. Пролунав пронизливий крик, і поки «Роббер» намагався втриматися на ногах, рушниця зі стуком гепнула на підлогу. Бонд завдав удару ще й знизу, відкинувши тіло на кілька футів.

«Роббер» розтягнувся на цементі в самому центрі головного проходу, — поблизу того місця, де бовванів засув.

Коли тіло потрапило на люк у підлозі, той провернувся, і «Роббер» майже зник у чорному отворі бетонної підлоги.

Відчувши, що він ковзає по нахиленій поверхні кришки люка, «Роббер» нажахано закричав, намагаючись зачепитись руками за краї колодязя. У пошуках точки опори ще більше повернув шестифуртову цементну панель, аж поки та не стала вертикально, і тепер по обидва боки від кришки зяяли пекельною чорнотою два прямокутники.

Бондові перехопило дихання. Притиснувши руки до стегон, він набрав у груди побільше повітря, підійшов до прямокутника справа і зазирнув униз.

Звідтіля на нього дивилося нажахане обличчя «Роббера»: зуби вищирені, очі вилізли з орбіт; чулося лише його невиразне бурмотіння. Довкола «Роббера» нічого не можна було розгледіти;

долинав тільки плескіт води об бетонні стінки, та з дна колодязя — збоку — пробивалось якесь світіння. Бонд здогадався, що з того боку крізь залізні ґрати в колодязь потрапляє морська вода.

Коли белькотіння «Роббера» перейшло у скиглення, Бонд розчув унизу рух чогось, що було потривожене світлом. Риба-молот або тигрова акула, здогадався Бонд, — у них найшвидша реакція.

— Витягни мене звідси, друже! Пощади! Витягни мене! Я більше не протримаюся! Зроблю все, що захочеш. І все тобі розкажу! — голос «Роббера» лунав хрипло й благально.

— Що сталось із Солітер? — Бонд втупився у нестямні очі.

— Усе організував «Містер Біг». Він звелів мені підготувати її викрадення. Це зробили двоє з Тампи. Шукай «М'ясника» та «Довічного». У більярдній за «Оазою». Дівчині не зробили нічого поганого. Витягни мене звідси, друже!

— А як щодо американця, Лейтера?

Спотворене жахом обличчя благально дивилося на Бонда.

— Він сам винний. Припхався до мене на світанку. Сказав, що на складі пожежа — нібито він бачив це, проїжджаючи мимо. Але я помітив, як він під'їхав. Схопив мене і притягнув сюди. Хотів тут усе обшукати.

І випадково впав у люк. Нещасний випадок. Присягаюся, що він сам винний. Ми витягли його ще живим. Він викараскається!

Бонд холодно дивився на побілі пальці, що відчайдушно трималися за бетонні краї колодязя. Він знав, що «Роббер» якось примудрився відчинити засув і підштовхнути Лейтера до люка. Він так і чув тріумфальний сміх, коли панель поверталася, бачив п'яну від успіху посмішку «Роббера», коли він шкрябав записку і прилаштовував її між брудними бинтами — виловивши фатально скалічене, майже з'їдене тіло.

І на мить дика лють засліпила Бонда.

Він двічі копнув ногою по пальцях кольору крейди.

Десь із глибин колодязя пролунав розпачливий крик. Почувся шумний сплеск, зашуміла вода.

Підійшовши ближче до люка, Бонд повернув плиту в горизонтальне положення. Вона легко стала на місце.

Але перед тим, як краї плити поховали під собою темряву, Бонд іще встиг почути жахливе голосне чавкання — наче велика свиня пережовує їжу. Він знав, що такий звук видає акула, коли її моторошний плаский ніс висувається з води і серпоподібна паща змикається на жертві. Здригнувшись, Бонд ногою зачинив засув.

Підібрав з підлоги монету та свій пістолет. Попрямував до головного виходу й уже там роззирнувся, споглядаючи поле битви та безлад навкруги.

Дійшов висновку: ніщо не вказує на те, що таємницю золотих монет розкрито. Кришка контейнера, котрою була накрыта скорпена і під яку, рятуючись, пірнав Бонд, лежала збоку; тож люди, прийшовши вранці, не здивуються, виявивши, що риба мертва. Також знайдуть рештки «Роббера» в колодязі та відрепортують «Бігові», що «Роббер» загинув під час перестрілки і що завдані збитки сягають десятків тисяч доларів, які слід покрити негайно, не очікуючи прибуття яхти «Секатур» із черговим вантажем. Невдовзі знайдуть також кулі Бонда і здогадаються, що то була його робота.

Бонд наказав собі не думати про те, що відбувається внизу, в колодязі. Вимкнув світло і полишив сховище через центральний вхід.

Це був лише початок розплати за Солітер та Лейтера.

Ямайський кінець справи

Була друга година ночі, коли Бонд відвів авто Лейтера від краю води і поїхав через усе місто в напрямку 4-ї вулиці, що вела на шосе до Тампи.

Він повільно котився чотирисмуговим бетонним шосе, роздивляючись безкінечні ряди мотелів, кемпінгів та придорожніх торгових центрів, де продавали пляжні меблі, морські черепашки й гіпсових гномиків.

Зупинився у барі-закусочній під назвою «Морський бриз» і замовив подвійну порцію «Старого дідуся» зі шматочками льоду. Поки бармен готував віскі, Бонд пройшов у вбиральню та привів себе в порядок. Бинти на лівій руці були аж чорні від бруду, а зламаний палець болюче сіпався. Шина, що наклав хірург, тріснула — від удару в живіт «Роббера». І Бонд нічим не міг цьому зарадити. Очі його були червоними від напруги та недосипання. Він повернувся в бар, залпом

випив «бурбон» і замовив іще порцію. Бармен скидався на студента коледжу, який вирішив трохи заробити під час канікул. Йому хотілося поговорити, однак Бонд не міг спомогтися навіть відкрити рот. Сидів, тупо дивлячись у склянку, і думав про Лейтера та «Роббера». У вухах його безнастанно звучало огидне плямкання акули.

Він розрахувався з барменом і виїхав на міст Ганді. Прохолодний вітерець із затоки овівав обличчя. З'їхавши з мосту, звернув наліво — у бік аеропорту і зупинився біля першого ж мотелю, в якому ще горіло світло.

Літня пара — власники мотелю — сиділа і слухала по радіо пристрасну кубинську румбу. Між ними стояла пляшка житнього віскі. Бонд оповів їм казочку про проколоту шину десь між Сарасотою та Сілвер Спрінґс. Це їх анітрохи не зацікавило. Зраділи тільки, коли зметикували, що з нього можна здерти десять доларів. Бонд підігнав авто ближче до кімнати № 5. Власник мотелю провів Бонда у помешкання й увімкнув світло. У номері були душ, двоспальне ліжко, шафа для одягу і два стільці. Кімната витримана в біло-блакитних тонах та чиста. Бонд із вдячністю поставив свою валізу на підлогу і побажав господареві доброї ночі. Роздягнувшись, поскидав одяг на стілець. Швидко прийняв душ, почистивши зуби, прополоскав горло холодною водою, і шмигнув у ліжко.

Майже відразу поринув у міцний сон без будь-яких видінь. Це була перша ніч, відколи він прибув до Америки, що не думав про чергову вранішню битву.

Прокинувся опівдні й прогулявся доріжкою до кафетерію, де тамтешній кухар умить приготував йому апетитний тришаровий сендвіч та горнятко кави. Бонд повернувся в кімнату і написав детальний рапорт для відділу ФБР у Тампі, не згадавши лише про золоті монети в ємностях з отруйними рибами, побоюючись, щоби «Містер Біґ» не згорнув свої операції на Ямайці. Суть і деталі цих операцій ще слід було з'ясувати. Бонд розумів, що збитки, які він заподіяв чітко налагодженій машині «Біґа» в Америці, не мають стосунку до головного завдання — виявлення джерел надходження золотих монет, заволодіння ними і, по змозі, знищення самого «Містера Біґа».

Він помчав в аеропорт і ледве встиг на сріблястий чотиримоторний літак — лише за кілька хвилин до вильоту. Авто Лейтера залишив на паркінгу, повідомивши про це ФБР у рапорті. Зрозумів, що потреби в цьому взагалі-то не було, бо помітив чоловіка в плащі, котрий тинявся біля кіоску зі сувенірами, але нічого там не купував. Плащі служили неодмінним атрибутом людей із ФБР — майже таким самим, як жетони у поліцейських. Бонд був майже впевнений, що вони хочуть пересвідчитися: він таки сяде в літак. Вони будуть просто щасливі попрощатися з ним. Щоразу, коли він прилітав до Америки, за ним залишалася купа трупів.

Перед тим, як піднятися на борт літака, Бонд зателефонував у госпіталь Сент-Пітерсберга. Краще б він цього не робив! Лейтер іще не приходив до тями, тож нічого втішного не повідомили. Так, так — вони негайно йому зателефонують, щойно будуть якісь новини.

Була вже п'ята, коли літак, поколувавши над Тампою, узяв курс на схід. Сонце висіло низько над горизонтом. Великий реактивний літак з Пенсаколи шугонув мимо них, залишивши за собою чотири струмені пари, що майже нерухомо зависли в повітрі. Невдовзі небесний корабель завершить тренувальний політ і приземлиться на узбережжі, вщерть забитому «олдстерами» в сорочках а ля Гаррі Трумен. Бонд був радий, що летить до м'яких зелених пагорбів Ямайки і залишить позаду великий дзвінкомонетний континент під назвою «Ельдоларадо».

Літак проминув перешийок Флориди, акри джунглів та боліт без жодних слідів людської присутності; габаритні вогні на крилах миготіли червоним та зеленим у темряві, що чимдалі густішала. Невдовзі вони вже були над Маямі, над її східним побережжям, артерії якого так і сяяли неоновими вогнями.

Убік від аеропорту відходило шосе номер 1 і зникало десь на узбережжі, звиваючись золотою стрічкою вогнів мотелів, заправних станцій та фруктових кіосків, тягнучись через усю Палм-Біч та Дейтону аж до Джексонвілля — за три сотні миль звідси. Бонд пригадав свій сніданок у Джексонвіллі лише три дні тому — й усе, що сталось опісля. Невдовзі, після невеличкої стоянки в Нассау, вони полетять на Кубу, туди, куди «Містер Біг» вивіз Солітер. Вона почує

шум літака, й, можливо, інстинкт змусить її підвести голову та відчути, що цієї миті він десь зовсім поруч.

Бонд розмірковував, чи зустрінуться вони колись іще — аби завершити те, що розпочали. Але це станеться пізніше — коли він виконає своє завдання — в кінці того небезпечного шляху, на який ступив три тижні тому в туманному Лондоні. Й тоді Солітер стане йому своєрідним призом!

Після ранньої вечері з коктейлями прибули в Нассау і півгодини провели на таки найрозкішнішому острові світу — піщаному клаптикові суші, де сотні мільйонів стерлінгів сторожко влягаються на столики для гри в канасту і де бунгало, заледве прикриті панданусами⁷⁹ та казуаринами⁸⁰ — вартістю п'ятдесят тисяч — безустанно переходять із рук в руки. Невдовзі вони полишили невеличке Нассау і незабаром уже пролітали над мерехтливими перламутровими вогнями Гавани, що своєю пастельною скромністю разюче контрастували з первісною кричущістю барв нічних американських міст.

Вони летіли на висоті п'ятнадцять тисяч футів й одразу за Кубою потрапили в потужний тропічний шторм, який зненацька перетворив комфортабельний салон літака на смертельну пастку. Великий повітряний корабель трусило і жбурляло зі сторони в сторону; він хитався й стрибав; турбіни ревли, намагаючись пробити щільну стіну повітря зовні. Крихкий літак здригався і розгойдувався. В кухонному відсікові посуд розлітався в друзки, а потужні струмені дощу безжально лупили по плексигласових ілюмінаторах.

Бонд із такою силою вчепився в підлокітники крісла, що травмовану ліву руку знову пронизав нестерпний біль. Бонд мимоволі вилаявся.

Поглянув на стоси журналів у сітках і подумав: не дуже-то вони допоможуть на висоті п'ятнадцять тисяч футів, коли полопаються сталеві перегородки — так само, як ні до чого тут безкоштовний одеколон чи бритва в туалетній кімнаті; не знадобляться також індивідуальне замовлення їжі та «Орхідеї для вашої леді, сер!», які тепер налякано тріпочуть у відерці з льодом. І найменше (якщо вони все-таки вибухнуть у повітрі!) в пригоді стануть паси безпеки та рятувальні жилети, дію яких оце зараз демонструє стюардеса, й елегантні аварійні ліхтарики, що блимають червоним світлом.

Ні: коли метал зазнає аж таких навантажень; коли наземний механік, який відповідає за контроль обледеніння, закохавшись по самі вуха, робить свою роботу абияк — не має значення, у Лондоні це чи в Айдлвальді; у Гандері⁸¹ чи в Монреалі — коли стається таке чи щось подібне; коли оцей теплий затишний салон із двигунами попереду, однозначно важчий за повітря, гепає з неба вниз — у море чи на землю — тоді все решта видається таким ненадійним і даремним! І коли сорок маленьких чоловічків, також важчих за повітря та ще крихкіших за втомлений метал — таких марнославних на цьому загальному ярмаркові суєти, теж валяться донизу разом із літаком, то вони лише роблять своїми тілами вм'ятини у земній поверхні або спричиняють ледь помітні сплески на морській гладіні. Видно, така вже їхня доля — то чого ж тоді переживати? Ваше життя так само залежить від недбальства наземного механіка, як і від загальмованої реакції водія зустрічної машини, котрий плутає червоне світло із зеленим і який — уперше і востаннє! — зіштовхується з вами у лобовому ударі, коли ви спокійнісінько повертаєтеся додому з якоїсь приватної гріховної зустрічі. І з цим нічого не вдієш. Бо, щойно народившись, ми починаємо вмирати. Усе наше життя — це невтомне балансування на межі життя і смерті. Тож сприймайте все спокійно. Запаліть сигарету і подякуйте Богові, що досі живі, й із задоволенням якнайглибше затягніться димом.

Зорі й так уже дозволили тобі пройти довгий шлях із того дня, як ти полишив утробу матері та, скиглячи, вдихнув перший ковток холодного повітря навколишнього світу. Можливо, зорі навіть дозволять тобі приземлитися сьогодні на Ямайці. Хіба ти не чуєш бадьорих голосів, що лунають із портового динаміка, які весь день нині торочили: «Літайте літаками Б.О.А.К.! Ласкаво просимо на «Пан Америкен»!⁸² Ласкаво просимо в KLM⁸³. Хіба ти не чув, як вони закликали: «Літайте літаками «Транскарібів»! Не втрачай віри у свою щасливу зірку! Згадай ту мить, коли ти зазирнув в обличчя смерті, котра глянула на тебе з дула гвинтівки «Роббера». Але ж ти й досі живий, чи не так? Ну ось — ми вже і викараскалися з бовтанки. Усе це було лише для того, щоби продемонструвати тобі: якщо ти вмієш поводитися з рушницею, то це ще не значить, ніби ти справді крутий.

Тож не забувай про це. Щасливим приземленням в аеропорту «Палісадоз» ти завдячуєш своїй щасливій зірці. Тож подякуй їй!

Бонд відщепнув пас безпеки і витер піт з обличчя.

До біса з таким польотом, подумав, спускаючись трапом.

Стренґвейз, головний агент спецслужб у країнах Карибського басейну, зустрів його в порту, тож Бонд швидко покінчив з усіма митними формальностями.

Було близько одинадцятої. Панувала тиха й тепла ніч. Пронизливо сюрчали цвіркуни у схожих на велетенський фалос кактусах, що росли обабіч дороги, і Бонд вдячно вбирав у себе звуки й запахи тропіків, коли військовий пікап, вигулькнувши з-за рогу Кінґстона, помчав їх у напрямку залитих місячним світлом схилів Блакитних гір.

Спілкувалися вони стисло, кількома словами, аж поки не всілися на затишній веранді чистенького білого будиночка на Джанкшен-Роуд — трохи нижче Кам'янистого пагорба.

Наливши дві склянки міцного віскі та розбавивши його содовою, Стренґвейз коротко розповів про ямайський кінець справи. Це був худорлявий, веселий молодик років тридцяти п'яти — колишній капітан-лейтенант спецпідрозділу британського королівського військово-морського флоту. Із чорною пов'язкою на одному оці та орлиним профілем він асоціювався з капітанами ескадрених міноносців. Проте крізь загар проступали численні зморшки, а з уривистих фраз та швидких жестів Бонд зрозумів, що Стренґвейз колючий і запальний. Однак той, без сумніву, добре знав свою справу та ще й мав неабияке почуття гумору і не ревнував до того, що хтось із штабу зазіхає на його територію. Бонд відчував, що вони зможуть поладнати і з нетерпінням очікував подальшої співпраці.

Ось що розповів йому Стренґвейз.

Здавна подекували, що на острові Сюрпризів закопано скарб, і все, що було відомо про «кривавого Морґана», лише підливало оливи у вогонь.

Крихітний острів був розміщений у самісінькому центрі бухти Акул — маленької затоки, що розпочиналася поблизу Джанкшен-Роуд і омивала вузьку частину Ямайки між Кінґстоном та північним узбережжям. Славетний пірат зробив бухту Акул своїм пристановищем. Йому подобалося, що звідтіля видно весь острів і

можна пильнувати за губернатором, який оселився у Порт-Роял, — аби нишком вислизнути з територіальних вод Ямайки прямо у того під носом. Губернатора також влаштовувала така угода. Британія воліла не помічати піратських вилазок Морґана, допоки іспанці не будуть витіснені з Карибів. І коли це врешті сталося, Морґана ушанували титулом лицаря та призначили губернатором Ямайки. А до того часу попередній губернатор знімав із себе відповідальність за всі його витівки — аби лиш уникнути війни з Іспанією.

Отож, упродовж тривалого періоду — до того, як браконьєр став єгерем, котрий цю дичину охороняє, — Морґан використовував бухту Акул як ворота для своїх вилазок. Він звів на прилеглий території три будинки і найменував маєток «Лланрамні» — за назвою свого рідного графства у Вельсі. Однак кожна зі споруд мала і власну назву: «Морґанів», «Лікарів» та «Дім Леді». На руїнах будівель і досі знаходять золоті монети та пряжки.

Кораблі Морґана завжди ставали на якір у цій бухті, й він пришвартовував їх з підвітряного боку острова Сюрпризів — обривистого коралово-вапнякового атолу, що виріс просто в центрі бухти. На ньому вивищувалося лісисте плато площею з акр.

У 1683 році Морґан востаннє полишив Ямайку і був заарештований, щоб постати перед судом своєї рівні — англійських перів — за образу королівської влади. Його скарби були заховані десь на Ямайці, й Морґан помер у злигоднях, так і не виказавши місця. А вони, ті скарби, були напевно чималими: здобутки численних набігів на Еспаньйола⁸⁴ та численних захоплень навантажених золотом суден, котрі пливли в Ла-Плата⁸⁵, пограбувань Панами і мародерства в Маракайбо⁸⁶. Але всі ці багатства безслідно зникли.

Було прийнято вважати, що скарби закопані десь на острові Сюрпризів, але два століття безустанних зусиль шукачів скарбів — пірнання та копання — результатів не дали. І раптом, провадив далі Стренґвейз, за півроку до нинішніх подій сталися два випадки — із двотижневим інтервалом. Спочатку зі селища на побережжі бухти Акул зник молодий рибалка, й відтоді про нього нічого не чули, а потім якийсь нью-йоркський синдикат анонімно за тисячу фунтів придбав у нинішнього власника маєтку «Лланрамні» острів, де ще донедавна вирощували банани та випасали худобу.

За кілька тижнів після його продажу в бухту Акул увійшла яхта «Секатур» і кинула якір на давній стоянці суден Морґана — з підвітряного боку острова Сюрпризів. Екіпаж судна складався лише з негрів. Вони відразу ж узялися до роботи: прорубали сходи в скелястому схилі та спорудили на вершині ряд низеньких хатин-«мазанок». Прибульці мали свою провізію, а в місцевих купували тільки свіжі фрукти та прісну воду.

Усі вони були мовчазні та дисципліновані, й жодних проблем з ними не виникало. Негри пояснили митникам у сусідньому порту Марія, в якому проходили відповідний огляд, що прибули сюди, аби ловити тропічних рибок — й особливо отруйні види — та збирати морські черепашки для компанії «Уроборос Інкорпорейтед», що у Сент-Пітерсберзі. Швидко освоївшись на місці, почали скуповувати багато риб у місцевих рибалок у порту Марія, бухті Акул та в Оракабессі.

Упродовж тижня вони здійснювали на острові підривні роботи — нібито для того, щоб облаштувати басейн для риби.

Яхта «Секатур» налагодила човникові рейси двічі на місяць узбережжям Мексиканської затоки, і спостерігачі з біноклями підтвердили, що перед кожним відплиттям на борт заносили важкі ємності з рибою.

І постійно на острові залишалося з півдюжини чоловіків. Усіх власників човнів, які хотіли там причалити, сторож завжди відсилав з того місця. Сам він усякчас рибалив на невеличкому пірсі біля підніжжя кам'янистих сходів: там, де зазвичай ставала на якір яхта «Секатур», добре закріпившись на випадок частих у тих місцях північно-східних вітрів.

Ніхто не пробував висадитися на острові вдень, а після двох нещасних випадків жоден сміливець навіть не намагався зробити це й уночі.

Першу спробу вчинив місцевий рибалка, котрий наслухався оповідок про заховані тут скарби, що їх не змогли затьмарити навіть байки про тропічних рибок. Якимось темної ночі він вирушив уплав до острова, а наступного ранку його тіло прибило до рифів. Акули з баракудами мало що з нього лишили — тільки кістяк і фрагмент стегна.

Того самого часу, коли рибалка мав би доплисти до острова, селище бухти Акул здригнулося від громоподібного барабанного дробу.

Здавалося, він долинав із глибини коралового острова і скидався на гуркіт барабанів вуду. Спочатку неголосний, перестук поступово почав наростати й досягнув рівня оглушливого крещендо. Поволі затихаючи, врешті завмер. Усе це тривало хвилин п'ять.

Відтоді острів став «жу-жу»⁸⁷ чи «обі»⁸⁸, як це ще називають на Ямайці, й навіть у денний час човни намагалися триматися від нього подалі.

Саме тоді Стренгвейз зацікавився цією справою і надіслав у Лондон детальний рапорт. Із 1950 року Ямайка стала важливим стратегічним об'єктом через виявлені там величезні поклади бокситів та появу на острові компаній «Рейнольдс метал» і «Кайзер корпорейшн». На думку Стренгвейза, уся ця бурхлива діяльність на острові Сюрпризів цілком могла бути пояснена спорудженням тут секретної бази одномісних підводних човнів — на випадок війни. Тим більше, що бухта Акул була на перетині морських шляхів кораблів «Рейнольдса», котрі курсували в порт Охо-Ріос — за кілька миль нижче.

Лондон ознайомив із рапортом Вашингтон, і отоді-то й з'ясувалося, що синдикат, який придбав острів, належить «Містерові Бігу»!

Усе це відбувалося три місяці тому. Стренгвейзу було наказано будь-що потрапити на острів і доконче з'ясувати, що ж насправді відбувається там. Він провернув неабияку операцію. Орендував шматок землі під назвою «Гарна пустеля» у західній частині бухти Акул. Тут збереглися руїни однієї з найвідоміших ямайських садиб початку ХІХ століття, а також височів сучасний пляжний будинок — навпроти острова Сюрпризів та стоянки яхти «Секатур».

Із морської бази на Бермудах Стренгвейз привіз двох першокласних плавців і встановив цілодобове спостереження за островом у біноклі денного та нічного бачення. Нічого підозрілого помічено не було, тож однієї тихої темної ночі він відправив туди плавців з інструкціями дослідити підводні підступи до острова.

Стренгвейза охопив жах, коли за годину після старту сміливців, яким треба було подолати плавом триста ярдів, зі скель острова знову почулося оглушливе биття барабанів.

Тієї ночі плавці не повернулися. Наступного ранку їх прибило до різних кінців бухти — точніше, те, що залишили з них акули й баракуди...

У цьому місці розповіді Бонд урвав Стренгвейза.

— Чому ви постійно торочите про акул і баракуд? Вони не такі вже й кровожерливі у цих водах. До того ж їх не настільки багато на Ямайці, й вони зазвичай не бенкетують уночі. Так чи інакше, я не вірю, що вони нападають на людей, якщо не зачують у воді запаху крові — хіба що часом можуть хапнути плавця за ногу — суто з цікавості. А раніше подібні випадки вже траплялися на Ямайці?

— Ні — відтоді, як у 1942 році в гавані Кінгстона акула відкусила ногу дівчині, — пояснив Стренгвейз. — Дівчину тягнув на буксирі швидкохідний катер, і вона виробляла у воді різноманітні сальто. Її білі ноги, певно, видались акулам особливо апетитними. А ще й така швидкість! Тут усі погоджуються з вашою теорією. До того ж мої люди мали зі собою гарпуни та ножі. Тож я гадав, що зробив усе для їхньої безпеки. Який жах! Можете уявити, як я тоді почувався. Відтак уже ні до чого не вдавався, намагаючись отримати офіційний дозвіл на відвідання острова через Міністерство у справах колоній Великої Британії і Вашингтон. Острів, розумієте, нині належить США. Усе просувається до біса повільно — до того ж у мене нема нічого конкретного на людей «Біґа». Скидається на те, що в них надійне прикриття у Вашингтоні — та ще й тямущі юристи. Словом, ми тут застрягли. У Лондоні мені звеліли дочекатися вашого прибуття.

Стренгвейз зробив добрячий ковток віскі й очікувально поглянув на Бонда.

— А де зараз яхта «Секатур»? — поцікавився той.

— Усе ще на Кубі. Згідно з даними ЦРУ, за тиждень вирушає у зворотний рейс.

— А скільки ходок вона вже зробила?

— Приблизно двадцять.

Бонд помножив сто п'ятдесят тисяч доларів на двадцять. Якщо його здогадка правильна, то «Містер Біґ» уже викачав з острова не менш як мільйон фунтів стерлінгів золотом.

— Я готувався до вашого приїзду, — сказав Стренгвейз. — Для вас уже облаштований будинок у «Бо Дезерт», і я вам придбав авто — «Санбім-тальбо»-купе. Нові шини. Швидкокісне. Машина саме для цих доріг. І у вас буде надійний провідник — тубілець з Кайманових

острів⁸⁹. Звати його Кворрел⁹⁰. Він найкращий плавець і рибалка на всіх Карибах. Дуже тямущий. Чудовий хлопчина.

Окрім того, я орендував у компанії «Вест-Індіан цитрус» для вас будиночок у бухті Манаті. Це на іншому краю острова. Ви можете тиждень там відпочити і трохи потренуватися до прибуття яхти «Секатур». Вам слід бути у відмінній фізичній формі, якщо маєте намір пробратися на острів Сюрпризів. А я й справді думаю, що розгадка криється саме там. Що ще можу для вас зробити? Звісно ж, буду поруч, але мушу залишатися в Кінгстоні, щоб підтримувати зв'язок із Лондоном і Вашингтоном. Вони хочуть знати все, що ми робимо. Бажаєте, щоб я залагодив щось ще?

Бонд розмірковував.

— Так, — нарешті озвався він. — Попросіть Лондон, щоб вони позичили в Адміралтействі гідрокостюм й акваланг. І побільше запасних балонів. А також парочку хороших рушниць для підводного полювання. Найкраще б підійшли французькі «Чемпіон». А ще — потужний підводний ліхтарик. А також кинджал морських піхотинців. І все, що зможуть «накопати» в Природничому музеї про акул та баракуд. А також щось із того, що американці застосовували для відлякування акул у Тихому океані. Попросіть Б.О.А.К. узяти це все на свій найближчий рейс.

— Іще одне, — після хвилики мовчання додав Бонд. — Нехай долучать одну з тих штук, які використовували наші підричники в часи війни: магнітну міну з детонатором.

ВІТЕР-МОГИЛЬНИК

Папайя зі шматочками зеленого лайму... таця, доверху наповнена червоними бананами, пурпуровими «зоряними яблуками»²¹ й мандаринами; омлет-бовтанка з беконом, кава «Блю Маунтин» і, на довершення всього, — найсмачніший у світі, майже чорний мармелад та желе з гуави²².

Бонд — у шортах і сандалях — снідав на власній веранді, ліниво озираючи залиту сонячним світлом панораму Кінгстона та Порту-Роял та розмірковуючи про те, який він насправді щасливий, бо посеред небезпек і тривог його професії трапляються й отакі-от відрадливі моменти.

Ямайку Бонд знав добре. Відразу після війни він виконував тут довготривале завдання — коли комуністична влада Куби намагалася проникнути в ямайські профспілки. Це була марна праця, але він за той відрізок часу встиг полюбити великий зелений острів і його мужніх та привітних людей. І тепер був радий повернутися сюди й натішитися тижнем перепочинку перед тим, як знову зануритися в сувору роботу.

Після сніданку на веранду вийшли Стренгвейз та високий мулат у виляючій блакитній сорочці й старих штанях із коричневої саржі.

Це й був Кворрел, туземець із Кайманових островів, який Бондові одразу ж сподобався. У ньому була змішана кров солдатів Кромвелля і карибських піратів. Худе, з гострими вилицями обличчя та суворо стиснутий рот свідчили про сильний характер. Очі мав сірі. Й лише приплюснутий ніс та бліді долоні виказували представника негроїдної раси.

Вони обмінялися рукостисканнями.

— Доброго ранку, капітане! — привітався Кворрел. Для нащадка мореплавців це був найпочесніший титул. Але в його голосі не звучали улесливості чи бажання сподобатися. Не було чути і покірливості. Він звертався до Бонда, як до товариша на судні — просто й щиро.

Ця мить і стала вирішальною для їхніх подальших стосунків — таких, як між шотландським лердом²³ та досвідченим ловчим. Не було

домінування — не було й догідливості.

Після обговорення планів Бонд нарешті всівся за кермо маленького авта, яке Кворрел пригнав із Кінгстона, й вони удвох вирушили у напрямку Джанкшен-Роуд, полишивши Стренгвейза виконувати Бондові розпорядження. Виїхали близько дев'ятої, тож було ще прохолодно, коли перетнули гірський кряж, що випинався по центру Ямайки, як хребет на спині крокодила.

Дорога, що вилася вниз, у долини північної частини острова, пролягала повз найгарніші у світі пейзажі. Зі зміною висоти над рівнем моря тропічна рослинність поступово також змінювалася. Зелені схили високогір'я, вкриті бамбуковими заростями впереміш із лискучими темно-зеленими хлібними деревами, поміж якими зненацька спалахували, мов бенгальські вогні, шапки «Лісового полум'я»⁹⁴ поступалися місцем низинним лісам з чорного та червоного дерев, гібіскуса синього високого⁹⁵ і кампешевих дерев⁹⁶.

Коли врешті досягли рівнин долини Агуальта, зелене море цукрової тростини і бананових плантацій простяглося аж до горизонту — до далекої облямівки з пальм, що, наче шрапнель, були розкидані уздовж північного узбережжя, утворюючи ажурні алеї.

Кворрел виявився чудовим попутником та прекрасним гідом. Він розповідав про «люкових» павуків⁹⁷; а коли вони проїжджали повз знамениті ендемічні пальмові сади Каслтона, то розповів про запеклу битву між велетенською багатоніжкою та скорпіоном, свідком якої став, і про різницю між жіночими й чоловічими квітками дерева папайї⁹⁸. Він просторікував про види отрути, котрі можна знайти в місцевому лісі та лікувальні властивості тропічних трав; про силу, з якою кісточка пальми тисне на кокос, аби розколоти його; про довжину язика колібрі й про те, як крокодили переносять своїх малят — у роті, складеними повздовж, наче сардини у банці.

Він висловлювався точно, але не як фахівець, а послуговуючись суто ямайськими уявленнями та словами. Зокрема, говорив, що рослини «борються» та «лякаються»; нічних метеликів називав «кажанами» і плував поняття «любити» та «подобатися».

Розповідаючи усе це, час од часу вітально махав рукою людям, які зустрічались їм дорогою, і ті у відповідь кивали йому, називаючи на ім'я.

— Здається, ти знаєш тут усіх, — зауважив Бонд, коли водій «розбухлого» автобуса з написом «Романтичний» на лобовому склі кілька разів привітно посигналив, побачивши Кворрела.

— Три місяці я щодня зустрічав із ним світанок, капітане, — відповів Кворрел. — І мандрував цим шляхом двічі на тиждень. Невдовзі й вас знатимуть усі в цій місцині. У них тут зірке око.

О пів на дванадцятую вони проминули порт Марія та з'їхали на вузьку стежку, що вела у бухту Акул. За поворотом уся бухта відкрилась їм як на долоні. Бонд зупинив авто, й вони вийшли. Бухта вигиналася півмісяцем і була завширшки приблизно три чверті милі. Блакитна поверхня брижилася від легкого вітерцю, що дмухав із північного заходу — колиски пасатів, котрі зароджувалися за п'ять сотень миль звідси, в Мексиканській затоці, й уже звідтіля продовжували свої довгі мандри світом.

За милю від того місця, де вони стояли, великі буруни накочувалися на рифи відразу ж за межами бухти та позначали вузький прохід між ними, що був єдиним шляхом до місця стоянки. У центрі водяного півмісяця вивищувався на сто футів над водою острів Сюрпризів, і баранчики пінилися на східному його березі, в той час як із підвітряного боку море було спокійним.

Острів був майже круглої форми і виглядав, мов великий сірий торт, покритий зеленою цукровою глазур'ю на блакитній порцеляні тарелі.

Вони зупинилися за сотню футів вище від групи рибацьких хатинок, розташованих позаду облямованого пальмами берега бухти, і тепер були нарівні із зеленою верхівкою острова навпроти — приблизно за півмилі від нього.

Кворрел указав Бондові на прикриті пальмовим листям дахи глинобитних халупок у центрі острова, розкидані між деревами. Бонд уважно розглянув їх у бінокль Кворрела. Там не було помітно жодних ознак життя, за винятком тоненької цівочки диму, котру тут же відносив бриз.

Просто під їхніми ногами хлюпалася вода, що на тлі сліпучо-білого піску видавалася блідо-зеленою. За сотню ярдів звідси, біля краю рифів, що нерівною коричневою грядою виступали з моря, утворюючи широке півколо, було значно глибше, і вода тут виглядала темно-синьою. Потім вона знову ставала бірюзовою — з невеличкими

ділянками лазурі й аквамарину. Кворрел сказав, що глибина у місці стоянки яхти — не менш як тридцять футів.

Зліва від них, у центрі західної межі бухти, за смужкою білого піску, розташовувалася, захована за деревами, їхня нинішня «військова база» — «Бо Дезерт». Кворрел детально описав її особливості, й Бонд кілька хвилин постояв, прикидаючи відстань між нею та місцем стоянки яхти «Секатур». Вона становила не менше трьохсот ярдів.

Загалом рекогносцирування зайняло не менше години, після чого, не заїжджаючи ні в селище, ні на «базу», вони, покружлявши, вибралися на головну дорогу.

Залишивши позаду чарівний маленький «банановий» порт Окабессу та проминувши Очо-Ріос із його новим величезним заводом бокситів, вони вирушили до бухти Монтего — за дві години їзди. На Ямайці був лютий — розпал туристичного сезону. Маленьке селище та розкидані на пляжі великі готелі буквально купались у грошах — бо це були ті чотири місяці, котрі годували острів упродовж усього року. Бонд із Кворрелом зупинилися в пансіонаті по той бік широкої бухти, пообідали і за полудневої спеки продовжили мандрівку до західного мису острова, до якого було щонайменше дві години їзди.

Тут, у цій сильно заболоченій місцевості, нічого не змінилося з часів Колумба, який зазвичай ставав на якір у бухті Манаті. Ямайські рибалки відібрали острів у індіанців племені араваків, але загалом враження було таке, наче час зупинився.

Бонд подумав, що це — найкрасивіше узбережжя, котре йому будь-коли щастило бачити: п'ять миль білосніжного піску поступово переходили у морські буруни, а стрункі пальми безладними граційними купками втікали аж за горизонт. Під пальмами, на рожевих насипах морських раковин, лежали перекинуті догори днищем сірі каное, а поміж усім цим курився димок із покритих пальмовим листям рибальських халупок, поставлених у тінистих місцях на межі боліт та пляжу.

У просвітах між хатинами виднівся споруджений на галявині з багамською травою будинок на палях — котедж, призначений для відпочинку службовців компанії «Вест-індіан Цитрус». Щоб захиститися від термітів, яких у бухті було більш як удосталь, будиночок підняли на палі та щільно закрили протимоскітною сіткою. З'їхавши з твердого

покриття дороги, Бонд поставив машину на галявині. Поки Кворрел облаштував дві кімнати для Бонда, той, обмотавши рушник навколо стегон, пройшов пальмовою алеєю до моря, котре було ярдів за двадцять від будинку. Впродовж години Бонд плавав та пірнав у теплій морській воді, розмірковуючи про острів Сюрпризів і його справжні сюрпризи, подумки долаючи тристафутову відстань, думаючи про акул, баракуд та інші небезпеки, котрі можуть чатувати на нього у морі — цьому своєрідному сховищі живих книг, які нікому не під силу прочитати.

Повертаючись у дерев'яне бунгало, Бонд отримав перші для нього отруйні укуси. Кворрел здавлено хихикнув, побачивши пласкі г'улі на його спині, котрі Бонд одразу ж почав чухати.

— Я не можу їх відігнати, капітане, — розвів руками Кворрел. — Але можу зробити так, щоб вони не дошкуляли. Спочатку прийміть душ і змийте зі себе солону воду. Ці гнуси кусають лише впродовж години ввечері й дуже люблять присмачувати свій харч сіллю!

Коли Бонд вийшов із душу, Кворрел витягнув пляшечку і змазав укуси якоюсь гидотною коричневою рідиною, що смерділа креозотом.

— У нас, на Кайманових островах, мошкари більше, ніж будь-де, — зауважив, — але ми не звертаємо на неї жодної уваги, поки маємо ось це.

За десять хвилин на землю стрімко опустилися сутінки, раптово навіявши смуток, і вмить засяяли зірки й майже повний місяць, а шум моря затих до ледь чутного шепоту. Це був короткий період штилю між двома найважливішими вітрами Ямайки, відтак пальми знову розпочали неголосне шелестіння.

Кворрел різко повернув голову до вікна.

— «Могильник» подув, — прокоментував.

— Що це означає? — здивувався Бонд.

— Так місцеві рибалки називають бриз, що дме коли з моря, а коли з берега, — пояснив Кворрел. — І він частенько приносить сморід з острова — від шостої ранку до шостої вечора. А між цими годинами дме Вітер-Лікар — і дарує свіже повітря з моря. Принаймні, так ми називаємо ці вітри на Ямайці.

Кворрел запитально глянув на Бонда.

— Гадаю, ви з Вітром-Могильником робите спільну справу, кепе⁹⁹ — додав напівжартома.

Бонд коротко розсміявся і сказав:

— Я радий, що хоч години роботи у нас не збігаються...

Зовні почали кумкати квакші, засюрчали цвіркуни, а великі бражники¹⁰⁰ попідлітали до захисної сітки вікон і бились об неї, тріпочучи й в екстазі споглядаючи дві гасові лампи, що звисали з поперечин на стелі.

Час од часу повз вікна проходили рибалки чи гуртик смішливих дівчат, які прямували з пляжу до єдиної в бухті крихітної крамнички, де торгували ромом. Ніхто не ризикував іти самотою, побоюючись даппі¹⁰¹ під деревом або теляти з обплутаними ланцюгами ногами, яке наближається до вас, і полум'я виривається з його вогненних ніздрів.

Поки Кворрел готував вельми апетитну страву з риби, яєць та овочів, яка мала стати основним продуктом їхнього харчування, Бонд сів ближче до світла і зайнявся вивченням літератури, котру Стренґвейз узяв у Інституті Ямайки. Це були праці про тропічні моря та їхніх мешканців авторства Біба, Аллена та інших дослідників, а також книги про підводне полювання Кусто й Хасса¹⁰². Якщо Бонд хотів подолати ті триста ярдів під водою, то він мав бути знавцем такої справи і не хотів ризикувати. Тепер розумів розмах «Містера Біґа» й не мав сумнівів, що підступи до острова Сюрпризів охороняють надійно. І гадав, що «Містер Біґ» не вдаватиметься до настільки примітивної зброї, як рушниці чи вибухові пристрої. «Містер Біґ» волів працювати, не даючи підстав, щоб його тривожила поліція. Тож мусив діяти, хоча б позірно, у рамках закону. Бонд здогадувався, що «Біґові» якимось чином удалося приборкати підводні сили, щоб ті працювали на нього, тому Бонд саме на цьому й зосередився, вивчаючи вдачу акул і баракуд, а також морського диявола та восьминога.

Факти, що їх наводили натуралісти, були жахаючі й навіювали страх, однак досліди Кусто в Середземному морі та Хасса в Червоному і на Карибах були обнадійливішими.

Тієї ночі Бонду наснилися гігантські кальмари та морські коти¹⁰³, мелькали риби-молоти та пилоподібні зуби баракуди — отож, стогнав та обливався потом уві сні.

Наступного дня він почав тренування під пильним і критичним оком Кворрела. Щоранку перед сніданком Бонд пропливав милю, а потім бігцем, невіддатливим піском, повертався до бунгало. О дев'ятій вони сідали в каное, натягнувши трикутне вітрило і мчали побережжям до Кривавої і Апельсинової бухт — туди, де закінчувався пісок і починалися скелі, а рифи й маленькі печери підступали близько до берега.

Тут вони залишали своє каное і вирушали в захопливі підводні експедиції, прихопивши зі собою маски, гарпуни й стару рушницю для підводного полювання. Кворрел стверджував, що умови під водою тут такі самі, як і в бухті Акул.

Вони спокійно займалися полюванням — за кілька ярдів один від одного — і Кворрел почувався тут справді як риба у воді. Невдовзі й Бонд навчився не боротися зі стихією, а підкорятись їй; плисти за течією та крутитись у вирі, а не змагатися з ними; застосовувати тактику дзюдо й у воді.

Першого ж дня Бонд повернувся додому весь у порізах та подряпинах від коралів, а на спині в нього ще й стирчала добра дюжина колючок морського їжака. Кворрел, хмикнувши собі під ніс, обробив рани мертиололом¹⁰⁴ та дезінфікуючим розчином Мільтона. Потім він щовечора упродовж півгодини масажував тіло Бонда пальмовою олією, неквапно розповідаючи йому про риб, яких вони бачили того дня, пояснюючи звички м'ясоїдних і тих, котрі харчуються поблизу берега, про маскування риб та про їхню здатність змінювати колір, уповільнюючи плин крові.

Кворрел також ніколи не чув, щоб риби перші нападали на людину — хіба що від безвиході або вчувши запах крові у воді. Він пояснив, що у тропічних водах риби рідко бувають голодні, й більшість їхніх пристосувань слугують їм для захисту, а не для нападу. Однак визнав, що є такі один виняток — баракуда.

«Злобні» рибини, як називав їх Кворрел, не відали страху, бо не знали інших ворогів, окрім хвороб, і були спроможні плисти на короткі дистанції зі швидкістю п'ятдесят миль на годину — ще й мали найстрахітнішу серед усіх морських риб батарею зубів.

Якось вони підстрелили один такий екземпляр, котрий важив десять фунтів; рибина так і крутилася між ними, то віддаляючись у сіру

темряву, то знову наближаючись, нерухома та моторозна, тримаючись ближче до поверхні, а її люті тигрові очі опинилися так близько, що помітно було, як рухаються зябра і зблискують хижі зуби у схожій на вовчу пащу відвислій щелепі.

Урешті Кворрел перехопив з рук Бонда рушницю і поціливі хижачці в обтічне черево. Рибина відразу ж рвонула до них, і її рухливі щелепи широко розчахнулись, як паща гримучої змії. Бонд зробив стрімкий випад із гарпуном тієї миті, коли рибина була вже поруч із Кворрелом. Він промазав, однак гарпун таки пройшов між зубами баракуди. Вони враз затиснули сталеве ратище, і баракуда вирвала гарпун із рук Бонда. Тоді Кворрел кинувся на неї і всадив у тіло ніж, від чого рибина наче збожеволіла із розпоротим черевом метнулась у каламутні води. З її пащі стирчав гарпун, а дротик глибоко увійшов у тіло. Кворрел заледве зумів її втримати, коли рибина спробувала зірватись із дротика, що пробив стінки шлунка, але Кворрел таки протягнув баракуду на рифи і кинув її на вістря.

Коли він нарешті перерізав хижачці горло й обоє витягли гарпун з її пащі, то на сталевій поверхні побачили глибокі свіжі подряпини.

Вони відтягли рибину на берег, Кворрел відрізав їй голову і шматком дерева розтулив щелепи. Нижня щелепа, яка зазвичай виступає за верхню, була тепер майже на рівні з нею та здивовано розчахнута. Звідтіля виглядала батарея гострих, як бритва, зубів, припасованих так тісно, унапуск, наче дранка на даху. Навіть на язиці були ледь помітні ряди гострих, загнутих назад зубів, а спереду випиналися ще й два велетенські ікла — отруйні, як у змії.

Хоча рибина важила більше десяти фунтів, у довжину мала лише чотири фути — суцільний сріблястий панцир м'язів і твердого м'яса.

— Ми більше не полюватимемо на куд¹⁰⁵, — сказав Кворрел. — Якби не ви, то я, напевно, не менше місяця провалявся б у госпіталі й уже точно доживав би з покаліченим обличчям. Це було так по-дурному з мого боку... Зазвичай вони відпливають, коли до них наближаються люди — завжди так роблять. Баракуди такі самі полохливі, як і всі риби. Тож хай вас не лякають ці зуби, — додав. — Більше ви їх не побачите.

— Сподіваюся, — зітхнув Бонд. — У мене нема запасного обличчя.

До кінця тижня Бонд добряче засмаг та підкачав м'язи: тіло його стало твердим, наче камінь. Зменшив число сигарет, які випалював, до десяти на день і «зав'язав» із випивкою. Міг проплисти дві милі, не втомлюючись; рука його зовсім зажила, й увесь тягар великого міста злетів із нього.

Кворрел був ним задоволений.

— Тепер ви готові до острова Сюрпризів, капітане, — сказав. — Не хотів би я опинитися на місці тієї риби, яка спробує вас з'їсти.

Коли на восьмий день вони повернулись увечері у свій будиночок, на них уже чекав Стренгвейз.

— У мене для вас хороша новина, Бонде, — почав. — Із вашим другом Феліксом Лейтером усе буде в порядку. Принаймні, тепер він не помре. Йому змушені були ампутувати залишки руки та ноги. Тепер спеціалісти з пластичної хірургії взялися за реконструкцію його обличчя. Вчора мені телефонували з Сент-Пітерсберга. Вочевидь, Лейтер наполіг на тому, щоб повідомити новину вам: це було перше, про що він подумав, щойно зміг узагалі міркувати. Прохав переказати, як йому шкода, що він не з вами, і просив не ризикувати — принаймні не так, як він.

Серце Бонда сповнилося радістю. Він глянув у вікно.

— Перекажіть йому, щоби швидше одужував, — мовив коротко. — І ще скажіть, що мені його дуже не вистачає.

І знову перевів погляд на Стренгвейза.

— То як там щодо спорядження? Усе в порядку?

— Я придбав усе необхідне, — озвався Стренгвейз. — Яхта «Секатур» завтра бере курс на острів Сюрпризів. Після залагодження митних формальностей у порту Марія вона уже ввечері кине якір біля острова. На борту її — сам «Містер Біг»: це вдруге, що він сюди прибуває. А ще з ним — жінка. Згідно з даними ЦРУ, дівчину звати Солітер. Чи відомо вам щось про неї?

— Не надто багато, — проказав Бонд. — Однак я б хотів вирвати її з лабет «Біга». Вона не належить до його команди.

— Мадемуазель згорьована, — зауважив романтичний Стренгвейз. — Кажуть, там є на що поглянути. ЦРУ стверджує, що вона — справжня красуня.

Але Бонд, не дослухавши його, вийшов на веранду, начебто милуючись зорями. Ще ніколи в житті не було так багато поставлено на кін. Таємниця скарбу, необхідність знищення небезпечного злочинця, спроба ліквідації комуністичної шпигунської мережі та обрубання щупалець «СМЕРШу» — жорстокої машини, з якою у Бонда були власні порахунки... І в кінці усього цього — Солітер — його головний приз! Зірки про щось сигналізували йому загадковою світловою азбукою Морзе, але Бонд не мав до неї ключа.

«БО ДЕЗЕРТ»¹⁰⁶

Після вечері Стренгвейз пішов до себе, домовившись, що зустрінуться на світанку. Він залишив Бондові нову купу книг та брошур про акул і баракуд, а Бонд усе це переглянув з неабияким інтересом. Прочитане мало що додало до практичних знань Кворрела. Усю цю літературу створили науковці, котрі описували в основному випадки, що сталися на Тихому океані, де будь-яке тіло, що мелькало в прибережних водах, неминуче привертало увагу допитливих риб.

Однак панувала усталена думка, що небезпека для підводних плавців із відповідним оснащенням набагато менша, ніж для тих, хто перебуває у верхніх шарах води. Утім, і ті, й ті могли зазнати нападу сімейства акул, якщо вони були збуджені, зачувши у воді запах крові чи плавця або ж вібрацію водної поверхні, яку продукує поранений. Однак, як дізнався Бонд, їх можна було налякати голосними звуками у воді — ба навіть просто окриком, і тоді акули, якщо їх ще й переслідують, просто рятуються втечею.

Згідно з дослідженнями Американської морської лабораторії, найефективнішим засобом для відлякування акул виявилася сполука ацетату міді та барвника чорного нігрозину, і такі «коржики» додавали тепер до комплектів ВМС США.

Бонд покликав Кворрела. Корінний житель Кайманових островів із презирством слухав, як Бонд уголос читає йому про дослідження наприкінці війни Міністерства військово-морських сил США «серед полчищ акул», котрим були створені «екстремальні умови».

«Акул привабили до човна креветками та нутрощами риб, — провадив далі Бонд. — І вони відразу ж наблизилися — стрімкими моторними косяками. Тоді ми приготували балію зі свіжою рибою, а іншу — з рибою впереміш із порошком-репелентом. Ми підпливли до зграї акул, і наш фотограф почав знімати усе на камеру. Впродовж тридцяти секунд я кидав акулам звичайну рибу, а вони, плескаючись, поїдали її. Тоді я проробив те саме з рибою, змішаною з репелентом, — кидаючи її тричі по тридцять секунд. Під час першого кидка акули жадібно накинулися на «хорошу» рибу, ненаситно поїдаючи її. Вони

продовжували їсти її і через п'ять секунд після вкидання у воду риби з репелентом. При другій спробі люта зграя поїдала «хорошу» рибу, але після вкидання риби з репелентом одразу ж відпливла геть. Поки репелент був у воді, акули не пробували «підживитися». За третьої спроби нам не вдалося привабити акул до човна ближче, ніж на двадцять ярдів».

— То що скажеш на це? — запитав Бонд.

— Вам краще б таки мати цю штуку, — всупереч власній волі визнав Кворрел.

Бонд був схильний до згоди з ним. Вашингтон повідомив, що «коржики» вже відправлені, однак прибудуть не раніше, ніж за 48 годин. Але якщо репелент і не доставлять вчасно, Бонд не впаде у відчай. Він не міг уявити, щоб його очікувала аж така небезпечна підводна зустріч на шляху до острова.

Перед тим, як заснути, Бонд вирішив, що жоден хижак не зможе на нього напасти, якщо у воді не буде крові, або якщо його страх не передасться рибі. Стосовно восьминога, скорпени чи мурени, то Бондові слід було лише уважно дивитися під ноги. На його думку, в тропічних водах найбільшу небезпеку для плавців становили тридюймові колючки чорних морських їжаків, і біль, якого вони можуть завдати, справді здатний перешкодити йому виконати завдання.

Наступного ранку близько шостої вони вирушили в путь і о пів на одинадцятю були в «Бо Дезерт».

Як виявилось, це прекрасна стародавня плантація площею приблизно тисячу акрів — із руїнами пречудової старовинної садиби, що вивищувалися над бухтою. Прикрита заростями гвоздичного перцю та цитрусовими в облямівці широколистих дерев і пальм, садиба мала давнє минуле, яке сягало часів Кромвеля. У вісімнадцятому столітті садибам прийнято було давати романтичні назви; тож частенько ямайські маєтки називалися помпезно: «Прекрасне повітря», «Чудовий вид», «Боскобель», «Гармонія», «Німфенберг» — чи хоча би «Панорама», «Задоволення» або «Гармонія».

Стежка, невидима з острова навпроти, вивела їх до маленького відпочинкового будиночка. Після скромного умеблювання хатинки в

бухті Манаті ванні кімнати й бамбукові меблі нового помешкання видавалися навіть розкішними, а строкаті циновки на підлозі закрубілі підшви Бонда сприймали як майже оксамитові.

Крізь планки жалюзі Бонд поглянув на садок, що пломенів яскраво-червоними квітами гібіскусу, бугенвілії¹⁰⁷ і троянд, які вдалині увінчувалися маленьким півмісяцем білого піску, затіненим стовбурами пальм. Він присів на підлокітник крісла і поглядом помандрував далі — через блакитні смуги моря та коричневих рифів — аж до підніжжя острова. Верхню частину його прикривало розлоге листя пальм, але лінія вертикальних рифів виглядала в півтіні спекотного сонця сірою і важкодоступною.

Кворрел готував для них обід на примусі — аби не видно було диму. Після обіду Бонд придрімав, а тоді оглянув оснащення з Лондона, яке Стренгвейз переслав йому з Кінгстона. Зокрема, приміряв тонкий чорний гумовий водолазний костюм, який щільно облягав його — починаючи від тісно припасованого шолома з плексигласовим склом для очей і аж до чорних ластів на ногах. Костюм облягав його, мов рукавичка — тож Бонд подумки подякував відділу «Q» за тямущість.

Потім вони з Кворрелом протестували ще й кисневі балони, в кожному з яких було тисячу літрів кисню, спресованого під тиском двісті атмосфер, і Бонд вирішив, що сам механізм подачі повітря акваланга безвідмовний та простий у користуванні. На тій глибині, на якій він збирався працювати, запасу кисню мало вистачити йому майже на дві години.

У посилці були також нова потужна рушниця для підводного плавання — «Чемпіон» та кинджал «командос» — розробка Вілкінсона часів війни. І нарешті, в коробці з написом «Небезпечно!» передали важку магнітну міну — плаский конус із мідними втулками. Вона була так сильно намагнічена, що намертво прилипала до будь-якого металевого предмета. До міни додали дюжину тонких, схожих на олівці, запалів-детонаторів, і час вибуху можна було запрограмувати — від десяти хвилин до восьми годин. До неї долучено також ретельну інструкцію — чітку та просту, як і все у посилці. Там була навіть коробочка з амфетаміновими таблетками — для підвищення витривалості та для загострення відчуттів під час

операції, а також чималий набір підводних ліхтариків, і серед них — мініатюрний, з променем, не товстішим за олівець.

Бонд із Кворрелом ретельно перебрали все, перевіrivши стики і контакти, поки остаточно не переконалися, що все працює бездоганно. Стежкою поміж дерев Бонд спустився до води і все стояв та дивився на бухту, прикидаючи її глибину, подумки прокладаючи шлях до рифів і стежачи за місячною доріжкою на плесі, котра буде для нього єдиним дороговказом у цій небезпечній мандрівці.

О п'ятій Стренґвейз повідомив новину про прибуття яхти «Секатур».

— Вони вже пройшли митний контроль у порту Марія, — сказав. — І за десять хвилин прибудуть сюди. У «Містера Біґа» паспорт на ім'я Галлія; у дівчини — на ймення Лятрель: Сімони Лятрель. Усю подорож вона перебувала у своїй каюті в стані прострації, викликаному, як пояснив негр-капітан яхти, морською хворобою. Можливо, воно й так. На борту яхти — добра сотня порожніх ємностей для риб. А так — нічого підозрілого, і яхта без зауважень пройшла митний огляд. Спочатку я навіть хотів піднятися на її борт під виглядом митника, але подумав, що нехай усе триває якомога природніше. «Містер Біґ» сидів у каюті й читав, коли митники перевіряли його документи... То як спорядження?

— Чудове, — посміхнувся Бонд. — Гадаю, що операцію розпочнемо завтра. Сподіваюся хоч на якийсь вітер — інакше бульбашки повітря будуть дуже помітні на поверхні.

Зайшов Кворрел.

— Яхта саме минає рифи, капітане!

Вони підійшли якомога ближче до води, щоб роздивитися судно в бінокль.

Це була справді гарна яхта — чорна, із сірою надбудовою; сімдесяти футів у довжину, спроможна розвинути швидкість двадцять вузлів на годину. Бонд знав історію цього судна. Збудоване 1947 року для одного мільйонера, воно було оснащене двома дизельними двигунами «Дженерал моторз»; мало сталевий корпус і найсучасніші технічні штучки — з бездротовим телефонним зв'язком зі сушею і радіолокаційною системою «Декка». На салінгу майорів прапор торговельного флоту Великої Британії; на кормі виднілися «зірки й смуги» державного прапора США, і тепер яхта долала

двадцятифутовий прохід між рифами зі швидкістю не більш як три вузли на годину.

Різко завернувши за риф, судно підійшло до підвітряної частини острова: впритул до нього, щоби пришвартуватися. Тієї ж миті троє негрів у грубих парусинових штанях зіскочили на скелясті сходи та вибігли на пристань, аби прийняти швартови. Кілька разів хитнувшись туди-сюди, яхта нарешті пристала до берега — якраз навпроти спостерігачів, і два якорі з гуркотом були закинуті поміж скель та коралів... Тепер судно було добре захищене навіть на випадок сильного північного вітру. Бонд прикинув, що під кілем було не менше двадцяти футів.

На палубі постала велетенська постать «Біґа». Він зійшов на пірс і почав повільно підійматися витесаними у скелі сходами. Раз по раз зупинявся, і Бонд згадав про його хворе серце, котре з натугою качає кров у цьому великому чорно-сірому тілі.

За «Біґом» ішли двоє чорношкірих матросів, які несли прив'язане до нош легке тіло. Крізь бінокль Бонд зміг розгледіти чорне волосся Солітер. Це його спантеличило і стурбувало, й серце у нього болісно стиснулося від близькості дівчини. Подумки він помолився, щоб ці ноші були тільки пересторогою — просто щоб Солітер не впізнали з протилежного берега.

Потім дванадцяттеро матросів стали ланцюгом, передаючи з рук у руки ємності для риб. Кворрел нарахував їх аж сто двадцять.

Так само було переправлене з яхти й інше майно.

— Цього разу вони не так уже й багато переправляють нагору, — прокоментував побачене Стренґвейз, коли розвантаження закінчилося. — На острів піднято лише з півдюжини ящиків: зазвичай їх буває до п'ятдесяти. Тож вони тут ненадовго.

Заледве він закінчив фразу, як першу ємність із рибою, наполовину заповнену піском та водою, обережно переправили на яхту — живим ланцюгом. А потім ще і ще — з інтервалом приблизно п'ять хвилин.

— О Боже! — скрикнув Стренґвейз. — Вони вже майже завантажили судно! А це означає, що завтра зранку відпливуть. Боюся, що вони вирішили «підчистити» це місце, забравшись із острова, і це — їхня остання ходка.

Бонд ще хвилюк постоляв на березі, відтак вони зі Стренгвейзом пішли доріжкою до будинку, полишивши Кворрела спостерігати в бінокль за подальшими подіями.

Зручно розташувались у вітальні, й поки Стренгвейз змішував собі віскі зі содовою, Бонд вдивлявся у вікно, напружено розмірковуючи.

Була шоста вечора, і жуки-світляки починали світитись у темряві. День швидко згасав, на східному небозводі уже вплив блідо-жовтавий місяць. Легенький вітерець покрив брижами водну гладінь бухти, й білі бурунчики хвилюк розбивались об прибережний пісок. Кілька хмаринок, забарвлені останніми променями сонця в рожеве та жовтогаряче, швидко танули над головою, і шелестливі пальми тихо шепотіли, потривожені вітром зі суші.

Вітер-Могильник, — криво посміхнуся Бонд. Тож сьогодні вночі він саме таким і стане. Унікальний шанс для цього — й умови майже ідеальні. Хіба що суміш для відлякування акул так і не надійшла вчасно. Але це — лише уточнення, а не пошук виправдань. Не для цього він подолав дві тисячі миль і мав на совісті п'ять людських життів. Та все ж Бонд мимоволі здригнувся, подумавши про майбутню підводну пригоду, яку вже подумки відтермінував до завтра. Раптом відчув огиду до моря і страх перед усім, що його населяло. Мільйони крихітних антен, котрі налаштуються на нього, коли він їх минатиме; усі ті очі, що розплющаться і невідривно споглядатимуть його; усе те посилення імпульсів, що припиниться лише на якусь соту частку секунди, а потім знову відновиться; безформні вусики, котрі потягнуться за ним, аби схопити — однаково безпорадні як у темряві, так і на світлі.

Йому доведеться пройти повз міради таємниць. Упродовж трьох сотень ярдів, змерзлий і самісінький, він долатиме ліс незвіданого у напрямку смертельної цитаделі, охоронці якої уже вбили трьох людей. І він, Бонд, після тижневого байдикування на сонці під пильним оком дбайливої няньки, мусить вирушати вже сьогодні, буквально за кілька годин, під щільний покрив чорної води! Це було немислимо, цілком божевільно! Усе Бондове єство повстало проти цього, й нігті впились у спітнілі долоні.

Почувся стукіт у двері, й увійшов Кворрел.

Бонд був радий, що може встати, відірватись од вікна і підійти до крісла, де сидів Стренґвейз, насолоджуючись віскі під затіненою настільною лампою.

— Вони продовжують вантажитися, розклавши багаття, капітане, — доповів Кворрел. — І далі зі швидкістю одна ємність за п'ять хвилин. Гадаю, їм знадобляться для цієї роботи ще принаймні десять годин. Впораються десь о четвертій ранку. Не відпливатимуть до шостої — надто небезпечно оминати рифи до настання світанку.

Із чудового обличчя кольору червоного дерева на Бонда дивилися теплі сірі очі. Кворрел чекав подальших вказівок.

— Я вирушаю рівно о десятій вечора, — нарешті спромігся озватися Бонд. — У районі скель: зліва від берега. Чи не зміг би ти почастивати нас обідом, а потім перенести оснащення на галявину перед будинком? Умови просто ідеальні — я доберуся на місце за півгодини.

Він щось підраховував на пальцях.

— Дай мені запали, що спрацьовують від п'яти до восьми годин. І ще один, який детонує впродовж п'ятнадцяти хвилин: це на випадок, коли щось піде не так. О'кей?

— Кей, кей, кепе! — закивав головою Кворрел. — Полиште все на мене!

І вийшов.

Бонд поглянув на пляшку з віскі, враз наважився і налив собі півсклянки — поверх трьох кубиків льоду. Тоді витягнув коробочку з амфетаміновими таблетками і заправ одну з них собі в рот.

— За удачу! — кивнувши до Стренґвейза, відпив великий ковток віскі. Насолоджувався міцним напоєм, якого не куштував уже тиждень.

— А тепер, — озвався Бонд, — розкажіть мені детально, що саме вони зараз роблять і коли мають намір відплисти. Скільки часу їм знадобиться, щоб очистити острів від своєї присутності та пройти крізь рифи. Якщо вони тут востаннє, то не забувайте, що їм треба взяти на борт ще шістьох людей і додатковий вантаж. Обговорімо все якнайдетальніше.

За мить Бонд уже був поглинутий технічними та організаційними деталями майбутньої операції, і врешті йому вдалося відігнати від себе тінь страху.

Рівно о десятій його мерехтлива чорна постать, сповнена очікування та неспокою, зістрибнула зі скель у десятифутову товщу води і зникла в морі.

— Нехай вам щастить! — сказав Кворрел, звертаючись до того місця, де під водою щез Бонд. І перехрестився. Тоді разом зі Стренгвейзом вони повернулися в будинок, аби сторожко заснути, з побоюваннями очікуючи, що з того всього вийде.

ДОЛИНА ТІНЕЙ

Бонд опустився на дно під вагою магнітної міни, яка клейкими стрічками була прикріплена йому до грудей, а також завдяки свинцевому поясові, одягнутому для коригування підйимальної сили балонів зі стиснутим повітрям.

Він ані на мить не зупинявся і швидко просувався вперед, майже занурившись головою у пісок, долаючи перші п'ятдесят ярдів піщаного дна. Ласти на ногах могли б удвічі збільшити його швидкість, якби Бонд не був обтяжений міною, сталевим поясом і гарпунною рушницею у лівій руці; втім, він оперативно подолав відстань та вже за хвилину зупинився перепочити в тіні величезного коралу.

Бонд проаналізував свої відчуття.

Йому було тепло в гумовому костюмі, навіть тепліше, ніж якби плив на поверхні під сонцем. Рухи його ніщо не сковувало і дихалося йому легко — до того ж дихання було ритмічним і навіть розслабленим. Він спостерігав за крихітними бульбашками повітря, що сріблястими перлами підіймалися над кораловим виступом, та молив Бога, щоби бодай незначні хвилі приховали це.

Тут, на відкритій місцевості, Бонд був спроможний бачити достатньо далеко. Ліхтарик у нього на лобі світив м'яко і розсіяно, проте недостатньо сильно для того, щоб розвіяти силуети на горбкуватому піщаному дні. До рифів світло не доходило, тож тіні там залишалися чорними і непроникними.

Він наважився увімкнути ще й ліхтарик-«олівець» — і нижня частина коралового нагромадження відразу ж ожила. Актинії¹⁰⁸ з криваво-червоними тільцями привітно помахали йому оксамитними щупальцями; відчувши сигнал тривоги, колонія чорних морських їжаків звела сталеві шипи-колючки; а волохаті морські багатоніжки розпрямили усі сто ніжок, запитально дивлячись на Бонда головами без очей. Біля підніжжя коралового наросту, в піску, риба-жаба¹⁰⁹ неквапно втягнула жажну бородавчасту голову в тулуб, а схожі на квіти морські черви поповзли врізнобіч, вихитуючи драглистими тілами. Зграйка яскравих морських метеликів та риба-ангел випірнули на

світло, щойно Бонд вихопив із мороку ліхтариком величезну звивисту морську мушлю.

Бонд вимкнув ліхтарик і знову заклав його за пояс.

Прямо над ним поверхня моря вилискувала живим сріблом. Вона м'яко шкварчала — наче жир на сковорідці. Місяць тьмяно освітлював звивистий коридор між рифами, який Бондові ще слід було подолати. Він полишив своє коралове дерево-укриття й узявся повільно та обережно просуватись уперед. Тепер усе було не так просто. Місячне світло — примарне й облудне, а закам'янілий ліс коралових рифів таїв немало глухих кутів та оманливих бічних коридорів.

Не раз йому доводилося випірнати мало не на поверхню, щоб оминути надто звивистий та розлогий кораловий куц, і коли це траплялося, Бонд не оминав нагоди звірити свій курс із відбитком місяця на поверхні води. Часом численні мінеральні утворення давали йому тимчасовий притулок, де перепочивав, знаючи, що бульбашки повітря будуть надійно прикриті виступами дашка. У такі короткі хвилики перепочинку він зосереджувався на нерозбірливих проявах нічного життя мешканців підводного світу, відчуваючи, що їхні колонії зайняті лише їм зрозумілими справами.

Довкола не видно було великих рибин, але з нір повилазили безліч омарів, які за збільшувального ефекту води виглядали, мов велетенські доісторичні тварини. Їхні вирячені очі глипали на Бонда червоно, а довгі футові вусики неначе питали пароль. Інколи вони злякано задкували до нірок, відштовхуючись хвостами від піщаного дна і розчепіривши усі вісім волохатих лапок в очікуванні, коли небезпека мине. Одного разу над ним проплив величезний парашут «португальського кораблика»¹¹⁰, мало не торкаючись щупальцями його голови на глибині п'ятнадцяти футів від поверхні моря. Бонд згадав, як він мучився від опіку цієї медузи впродовж трьох днів у бухті Манаті. Якщо б опік припав на ділянку серця, то цілком міг би вбити. Побачив Бонд і кількох сіро-плямистих мурен, які довгими жовто-коричневими змійками звивалися на піску, і зелені їхні різновиди вишкірювали зуби зі западин у рифах, а вест-індійські скелезубові¹¹¹ нагадували велетенських коричневих сов із виряченими зеленкуватими очима. Бонд зачепив одну з таких «сов» дулом рушниці, й рибина негайно роздулася до величини гігантського футбольного

м'яча, настоббурчившись масою отруйних білих шипів. «Морські віяла»¹¹² розхитувалися з боку в бік від водвертей, відбиваючи місячне світло і фосфоресціюючи в ньому, наче потопельники. Часом у затінених місцях мелькали незрозумілі силуети й виникали незбагненні завихрення — і раптом зблискували чийсь загадкові очі, по хвилі так само загадково зникаючи. Тоді Бонд злякано повертався в той бік, квапливо стискав у руці рушницю, пильно вдивляючись у темряву. Але поки що він у нікого не стріляв та ніщо й не атакувало його, і Бонд повільно продирався крізь рифи вперед.

Подолання ста ярдів коралових рифів зайняло у нього чверть години. Продершись крізь них, він зупинився перепочити на природному виступі одного з таких кущів. Був радий, що зарості скінчилися, і тепер перед ним будуть лише сто ярдів сірувато-білої води.

Він почувався усе ще свіжим, а чіткість думки та піднесення, викликані дією амфетаміну, не минали, хоча небезпеки, що чатували на нього з-поміж рифів, були постійним джерелом хвилювань. Найбільше ж Бонд боявся порвати гідрокостюм. Тепер, коли ліс гострих, мов лезо, коралових наростів залишився позаду, на нього чекали акули і баракуди, а може, навіть шматок динаміту, вкинутий у скупчення бульбашок на поверхні моря.

Саме тоді, коли він розмірковував про небезпеки попереду, його і дістав спрут — обхопивши ноги Бонда щупальцями.

Бонд примостився на кораловому сідалі, випроставши ноги на піску, і раптом відчув, що вони наче прицвяховані до основи коралового гриба. Одне щупальце все сильніше стискало праву ногу Бонда, а інше — пурпурове у примарному світлі — підіймалося лівою ногою вище й вище.

Здригнувшись од страху та огиди, Бонд скочив на ноги, намагаючись рвонути вперед. Але цим він лише дав змогу бридкій істоті примножити зусилля, тож ноги Бонда ще щільніше стиснулися біля підніжжя округлої скелі. Сила тварюки була неймовірною, і Бонд відчув, що втрачає рівновагу. За мить він розтягнеться долілиць на піску, а тоді, притиснутий міною на грудях, а з боків — балонами з киснем, зовсім не зможе опиратися страхіттю.

Вихопивши з-під пояса кинджал, Бонд з розмаху всадив його в щупальце між ногами. Однак кораловий уступ завадив йому

прицілитись; окрім того, він боявся розірвати гідрокостюм. Раптово щось накрило його, і він упав на пісок. Одразу ж його ноги почало засмоктувати у воронку між скелями. Бонд крутився на піску, намагаючись повернутись і вдарити ворога кинджалом. Але зробити це йому заважала висока горбкувата міна на грудях. Паніка охопила його, і тут він згадав про рушницю. Спочатку вона видавалася Бондові цілком марною на такій короткій відстані, але тепер це було єдиним порятунком. Він намацав її рукою і відчув під пальцем гачок. Міна знову ж таки не дала змоги прицілитися. Тож Бонд опустив рушницю уздовж ніг, пробуючи, де між ними є зазор. Тварюка враз посилила хватку. Бондові не залишалось нічого іншого, як натиснути на гачок навмання.

Тієї ж миті хмара в'язкої, тягучої рідини вилилася з тріщини і потекла йому в обличчя. Втім, звільнилась одна нога, потім друга, і Бондові вдалося підкулити їх під себе та схопитися за руків'я гарпуна, що вже на три чверті зник у воронці в основі рифа. Бонд щосили тягнув гарпун, поки той не виринув із чорного туману — разом із куском спрутового щупальця. Важко дихаючи, Бонд звівся на ноги і став подалі від скелі. Піт градом котився його обличчям під маскою. Просто над ним зрадлива хмарка сріблястих бульбашок піднялася на поверхню: поранена тварючка могла обійтися йому надто дорого!

Але Бондові не можна було гаяти більше часу. Тож перезарядив рушницю і переконався, що місяць — справа від нього.

Тепер він доволі впевнено просувався вперед у сірій каламутній воді й зосередився на тому, щоб не торкатись обличчям піщаного дна, а голову тримати на одній лінії з тілом. Раз бічним зором помітив морського ската — величезного, наче стіл для пінг-понгу. Той швидко відплив убік, побачивши його, і широкі строкаті крила тріпотіли, мов у птаха, а довгий загнутий хвіст розвівався позаду. Але Бонд не звернув на нього жодної уваги, пам'ятаючи слова Кворрела про те, що скати самі ніколи не нападають, лиш обороняються. Бонд подумав, що скат, певно, приплив до рифів, щоб відкласти яйця — чи то «русалчині гаманці», як їх ще називають рибалки через їхню форму: вони схожі на подушечки з довгими чорними зав'язками на кінцях.

Багато різних тіней риб мелькало піщаним дном — деякі були такі ж довгі, як його власний силует. Коли одна з них супроводжувала Бонда

впродовж хвилини, він звів очі й побачив біле черево акули, яка сірувато-блакитним конусоподібним дирижаблем пливла футів за десять над ним. Її тупий ніс допитливо вивчав струминку повітряних бульбашок Бонда, а серпоподібна паща нагадувала зібраний у складки рубець. Акула накренилася на бік і глянула на Бонда одним оком — рожевим та холодним, як сталь. Тоді хитнула схожим на косу хвостом і зникла у товщі сірої підводної імли.

Бонд налякав зграйку різнокаліберних молюсків — від дорослих шестифутових особин до шестидюймових мальків — слабких та люмінесцентних у непевному світлі, завислих майже вертикально в химерному танку, котрі при його наближенні з реактивною швидкістю розсипалися навсібіч.

На півдорозі Бонд трохи перепочив, а потім продовжив рухатися. Тепер йому зустрічалися вже й баракуди — великі, вагою до двадцяти фунтів! Вони виглядали не менш жахливо, ніж ота, настільки пам'ятна йому. Баракуди ковзали мимо нього, як сріблясті субмарини, блискали на непроханого гостя лютими, мов у голодного тигра, очима. Їх цікавив і він сам, і, особливо, його бульбашки повітря, тож вони переслідували Бонда згори та збоку, мов зграя вичікувальних вовків. До того часу, коли він знову наткнувся на кораловий куц — а це означало, що острів близько — вже добрих дві дюжини переслідували Бонда мовчазною непрозорою стіною.

Він зіщулився зі страху під гідрокостюмом, але нічого не міг із ними вдіяти, тож зосередився на своєму головному завданні.

Раптом просто перед його очима вималювались обриси якогось предмета, схожого на металевий. А за ним виднілися нагромадження коралових скель, що стрімко підіймалися.

Він був під кілем яхти «Секатур»! Бондове серце підстрибнуло.

Поглянув на «Ролекс» на зап'ясті. Було три хвилини по одинадцятій. Вибравши семигодинний детонатор з-поміж пригорщі запалів, що були в нього у нагрудній кишені, Бонд надійно вставив його в мінний отвір. Решту запалів закопав у піску — якщо його схоплять, то, принаймні, про міну не дізнаються.

Поки він плив, тримаючи міну в руках, то усвідомив, що за його спиною щось відбувається. Повз нього промчала баракуда з розчохнутою пащею, й очі її хижо зблиснули, наче вона побачила щось

ласе позаду Бонда. Однак його увага була прикута лише до конкретного місця під кілем — до точки за три фути над ним. Останні три фути міна майже тягла Бонда за собою. Її намагнічені пластини прагнули якнайшвидше злитись у смертельному поцілункові з металевим корпусом яхти. Бонд мусив притримувати її з усіх сил, аби уникнути різкого металічного звуку при зчепленні. Коли міна нарешті майже беззвучно стала на місце, Бонд, тепер позбувшись зайвого вантажу, змушений був призвичаїтися до своєї нової плавучості, а тоді різко пірнув убік та вгору, подалі від корпусу яхти.

І лише розвернувшись, щоб відплисти в рятівну тінь рифів, він нарешті побачив той жах, який відбувався у нього за спиною. Хтозна-скільки баракуд неначе збожеволіли. Вони підстрибували і накидалися на щось у воді, наче скажені пси. До них приєдналися три акули, які зі ще більшою люттю молотили воду. Тепер вона аж кипіла від знавіснілої риби, і Бонд раз по раз отримував удари хвостами в обличчя, навіть відлетів на кілька ярдів убік. Він знав, що будь-якої миті його гумовий костюм не витримає, прорветься... і тоді вся ця зграя опиниться на ньому.

«Екстремальні умови» було створено для «полчищ акул» — ця фраза з доповіді морського відомства миттю спалахнула у нього в голові. Ось коли б йому став у пригоді той засіб для відлякування акул! А без нього залишилося жити, мабуть, не більше кількох хвилин.

У відчаї він замолотив ногами та пірнув під кіль корабля, знаючи, що тепер його рушниця стала тільки дитячою іграшкою супроти косяка знавіснелих кровожерливих риб. Допливши до мідних гвинтів у корпусі яхти, Бонд схопився за один з них, намагаючись перепочити, й очі його розширилися від жаху, коли він побачив кипляче море навкруги. Відразу ж зауважив роззявлені, дикі пащі хижих рибин і те, як вони хапали щось у каламутній воді. Поруч із ним баракуда спіймала щось коричнювате й блискуче, котре відразу ж зникло в її пащі. Швидко проковтнувши здобич, рибина знову метнулася в гущавину боротьби.

Бонд помітив також, що потемнішало. Глянувши угору, він чітко зрозумів, що срібляста поверхня моря перетворилася на криваву, набравши жахливого багряного відтінку. Від плівки вгорі тягнулись

якісь білі нитки. Одну з них він навмисно зачепив гарпуном. Підніс ближче до плексигласу маски.

Сумнівів не залишилося.

Згори хтось зумисне виливав у море кров та кидав потрухи дохлої риби!

ПЕЧЕРА «КРИВАВОГО МОРґАНА»

Бонд зненацька зрозумів, чому всі ці баракуди й акули так і кишать поблизу острова, чому їх тримають у збудженому й агресивному стані постійними нічними бенкетами і чому, всупереч будь-якій логіці та здоровому глуздові, трьох чоловіків, які ризикнули дістатись острова плавом, викинуло на берег обгризеними до кісток.

«Містер Біг» об'єднав зусилля усіх морських хижаків, зацікавивши їх у службі собі! Це було цілком у його дусі: вимислити щось неординарне, технічно просте й бездоганне!

Не встиг Бонд усвідомити все це, як відчув жахливий удар у спину. Двадцятифунтова баракуда різко відскочила від нього, а з пащі в неї стирчали шмаття чорного гідрокостюма та вирваний із Бондового плеча шматок м'яса. Навіть болю не відчувши, рвонув до рятувального прикриття рифів, й лише жахлива нудота підступила Бонду до горла, коли він збагнув, що частина його тіла залишилася між гострими, як лезо, зубами того страхіття. Вода почала повільно просочуватись у щільно припасований гідрокостюм. Ще трохи, і вона проникне йому під маску!

Бонд хотів уже припинити боротьбу та підстрелити рибину, але помітив розколину в скелях. Перед нею лежав великий валун, і Бондові якось удалося туди втиснутися. Він саме встиг скористатися тимчасовим притулком, коли зауважив, що та сама баракуда знову мчить до нього, і паща її розчахнута для завдання нового удару.

Бонд вистрелив майже навмання. Зазубрений гарпун поцілів рибині в пащу, пройшов наскрізь, і держак гарпуна, прив'язаний до ліня, наполовину застряг у баракуді.

Та на мить мовби застигла — за якихось трьох футів од живота Бонда. Тоді спробувала зімкнути щелепи, різко хитнувши головою. Нараз смикнулась і зигзагами попливла геть — разом із гарпуном та лінем, котрого Бонд не зміг втримати в руках. Він добре знав, що вже за кілька хвилин інша рибина накинеться на свою товаришку і розірве її на шматки, не давши проплисти й сотні ярдів.

Бонд подякував Богові за передишку. Його плече було оповите хмаркою крові. За кілька хвилин запах учує інша рибина. Забившись за валун, Бонд гадав, як би йому вибратися звідти на пірс і заховатися на суші, поки не вдасться вигадати якийсь новий план. І тут побачив, що валун прикриває вхід у печеру! Отвір був схожий на коридор біля підніжжя острова. Якби Бондові не слід було рятувати своє життя, то він негайно б туди пішов. А так просто пірнув під вхід та зупинився, й лише кілька ярдів відділяли його від сяйливого отвору.

Потім випростався на м'якому піску й увімкнув ліхтарик. Акула цілком могла наблизитися на небезпечну для нього відстань, однак їй у тісноті нікуди було б встромити тупий ніс. Вона просто не змогла б сюди протиснутися, бо навіть така хижачка не насмілилася б подряпати власну шкіру об гострі корали. А Бонд матиме тут достатньо часу і можливостей всадити кинджал у її холодні очі.

Бонд спрямував світло ліхтарика на стіни та стелю печери. Вона однозначно була витвором людських рук: зроблена або, принаймні, викінчена. У Бонда склалося враження, що вона починається десь у глибині острова.

— Залишилося ще ярдів із двадцять, хлопці! — певно, казав «Кривавий Морган» своїм людям. А коли гострі кийки нарешті несподівано пробили товщу скель і в отвір хлинула вода — багато ротів затихли навіки і свідків уже більше не залишилося...

Великий валун було поставлено біля зовнішнього входу в печеру, щоби навіки його запечатати. Той рибалка, який півроку тому раптом зник у бухті Акул, напевно, виявив цей вхід — а валун від «дверей» було відкинуто штормом або зрушено силою землетрусу.

І тоді рибалка зрозумів, що знайшов скарб, і знав, що потребуватиме допомоги, аби скористатися ним. Але білий неодмінно його обдурить, а тому краще піти до «великого боса» в Гарлемі й укласти з ним найкращу угоду. Золото належить чорним, які за нього й померли. Тож воно просто мусить повернутися до своїх законних власників.

Стоячи тут і розхитуючись під слабким натиском води у коридорі, Бонд здогадався, що не одна бочка з цементом була викинута в каламутні води Гарлем-рівер.

Й отоді-то він і почув биття барабанів.

Ще у воді вловлював віддалений гуркіт, який лише наростав, коли він увійшов у печеру. Але вважав, що це лише плескіт хвиль, котрі б'ються об підніжжя острова — та йому і так було про що подумати.

Однак тепер він міг розрізнити певний ритм: звук поступово наростав та оповивав його приглушеним гуркотом, неначе Бонд сам був поміщений у велетенські литаври. Здавалося, що навіть вода навкруги вібривала. Бонд здогадався, що так зроблено з двох причин: цим звуком приваблювали риб, коли поблизу були непрохані гості, щоби ще більше збудити акул. Кворрел розповідав Бондові, що рибалки уночі луплять веслами по боках своїх каное, аби риба прокинулася та підпливала ближче до човнів. Це, напевно, саме той випадок. Водночас звук тамтамів — зловісне попередження вуду людям на березі, особливо дійове ще й тоді, коли наступного ранку обгризене тіло приб'є до берега.

Чергове вдосконалення «Містера Біґа», подумав Бонд. Іще один прояв його блискучого розуму.

Принаймні, тепер він знав, до чого готуватися. Биття барабанів вказувало на те, що його викрито. Що подумують Стренґвейз та Кворрел, почувши цей звук? Вони просто сидітимуть і клястимуть «Біґа» на всі заставки. Бонд і раніше здогадувався, що вся ця вистава з барабанами — якийсь незбагнений трюк, і взяв зі своїх друзів обіцянку не втручатись у ніщо аж до того моменту, коли яхта «Секатур» не зніметься з якоря. І лише її благополучне відплиття означало б, що операція зазнала краху. Бонд ще раніше повідомив Стренґвейзу про контейнери із золотом, тож яхту зможуть обшукати й у відкритому морі.

Тепер ворог був насторожі, але вони не знали, хто саме тут, біля них, і чи він ще живий. Але Бонд продовжуватиме свою операцію — хоча б лише для того, щоб не дати Солітер змоги ступити на борт приреченої яхти.

Бонд поглянув на годинник. Було лише пів на першу, але здавалося, що він вирушив у свою самотню підводну подорож не менше тижня тому. Відчувши холодний дотик «беретти» під пахвою, подумав, а чи не надто намокла вона від води, що вже просочилася під гідрокостюм у місце, вирване зубами баракуди.

Тепер, коли гуркіт барабанів усе наростає, Бонд зайшов у печеру. Ліхтарик відкидав крихітне світло.

Не пройшовши й десяти ярдів, він побачив попереду себе слабке сяйво. Бонд вимкнув ліхтарик і почав повільно просуватися вперед. Піщане дно під ногами круто підіймалось, а світло яскравішало. Тепер він розрізняв десятки рибок, які пустували навколо нього, і вода кишіла ними, привабленими в печеру світлом. Краби виглядали з маленьких розколин у скелях, а невеличкий восьминіг флуоресцентною зіркою розпластався на стелі.

Нарешті Бонд зміг побачити задню стінку печери: широкий сяйливий потік світла вихопив із темряви білосніжний пісок на її дні. Биття барабанів ставало оглушливим. Бонд зупинився в тіні при вході у печеру і лише за кілька дюймів від себе побачив поверхню землі й те, що вогні були спрямовані на водну гладінь басейну.

Бонд опинився у скрутному становищі. Ще крок — і його побачать усі, хто дивиться в басейн. Поки отак стояв, вагаючись, то зі жахом помітив, що у нього з-за плеча підіймається хмарка крові. Він і забув про рану, а тепер вона пульсуючим болем давала про себе знати. Коли Бонд хитнув рукою, біль прошив йому плече. Від балонів із повітрям відходили зрадливі бульбашки, але Бонд сподівався, що вони не дуже помітні у вирі при вході.

Щойно він зробить хоч крок уперед, майбутнє його відразу ж вирішиться.

Так і сталося. Над його головою пролунав сильний сплеск, і двоє негрів — цілковито оголених, за винятком масок на обличчях — накинулися на нього, а в руках у них зблиснули довгі кинджали, що нагадували ланцети хірурга.

Іще до того, як Бонд сягнув до свого кинджала на поясі, його схопили за руки і потягли на поверхню. Майже безпорадно він дозволив витягти себе з басейну. Його рвучко поставили на підлогу і різко розчахнули на ньому гідрокостюм, зірвавши з обличчя маску. З голови здерли шолом та зірвали кобуру з-під пахви, і раптово Бонд опинився серед залишків свого гідрокостюма — наче змія, котра скинула шкіру, — цілком оголений, якщо не брати до уваги коротких купальних плавок. Кров цівочкою стікала з пораненого плеча. Коли зірвали шолом, Бонда мало не оглушив грім барабанів. Шум був і

навколо нього, і в ньому. Монотонний синкопований ритм пульсуючим боєм віддавався у скронях. Гуркіт був такий, що, здається, міг розбудити усю Ямайку. Бонд здригнувся, намагаючись хоч якось захиститися від пекельного шуму. Тоді охоронці розвернули його, і Бонд побачив видовище таке незвичайне, що на мить навіть забув про оглушливий шум, а зосередився лише на побаченому.

Просто перед ним за карточним столиком, застеленим грубим зеленим сукном і заваленим паперами, сидів на розкладному стільчику «Містер Біг», тримаючи в руках перо, і холодно дивився на Бонда. Одягнений «Містер Біг» був у бежевий «тропічний» костюм гарного крою, білу сорочку та чорну в'язану шовкову краватку. Широке підборіддя підперте лівою рукою. Глянув на Бонда невдоволено — так, наче один із його службовців вимагав надбавки платні. Вигляд мав увічливий, але втомлений.

За кілька кроків од «Біґа», цілком недоречно і зловісно, стирчало на скелі опудало Барона Самеді, вирячуючись з-під старого пошарпаного капелюха-«казанка».

«Містер Біг» забрав руку з-під підборіддя і похмуро оглянув Бонда з голови до ніг.

— Доброго ранку, містере Джеймсе Бонд! — нарешті озвався він, намагаючись перекричати кресендо барабанів. — Муха надто довго летіла до свого павука — чи то краще сказати: дрібна рибка надто довго пливла на обід до свого кита? Ви залишали надто багато бульбашок над рифами!

Відкинувшись на стільці, «Біг» замовк. Тамтами глухо калатали і рокотали.

Отож, битва зі спрутом таки видала Бонда. Його розум автоматично відзначив це, й очі помандрували повз чоловіка за столом. Печера, видовбана у скелі, була величезна, наче склепіння церкви. Половину її займав басейн чистої прозорої води, з якого Бонд і вийшов, а далі, ближче до чорного підводного виходу, відливала аквамарином та блакиттю дальня, глибша частина печери. Бонд стояв на вузькій смузі піску; підлога довкруг — відполірована скеля — була нерівною, з виступами сіро-білих сталагмітів.

За спиною у «Містера Біґа», на певній віддалі від нього, круто вгору підіймалися сходи; зі склепінчастої стелі звисали невеликі вапнякові

сталактити. З їхніх білих сосків безперервно скапувала вода — в басейн чи на вістря сталагмітів, що стирчали з води.

Дюжина яскравих ламп була прикріплена до стін печери, відкидаючи сліпуче світло на оголені груди негрів-охоронців, котрі стояли зліва від «Біґа». Негри дико поводили вираченими очима, вступившись у Бонда, і зуби їхні хижо вишкірювалися.

Довкола їхніх босих чорних ніг з рожевими п'ятками, серед уламків деревини та іржавих залізних обручів, цвілої шкіри й розірваної парусини розкинулося море монет — ярди, купи, каскади круглих золотих, поміж яких, мов обгорілі колони серед пожежі, виділялися ноги охоронців.

Поруч нагромаджувалися ряди пласких дерев'яних підносів. Деякі з них — особливо, ті, що лежали на підлозі, — були частково навантажені золотом. Біля підніжжя сходів один із негрів так і застиг із лотком, на якому чотирма рядами лежали золоті монети. Він наче приготував їх на продаж, тримаючи лоток на витягнутих руках.

Трохи далі ліворуч, в кутку печери, стояли двоє негрів, схилившись над залізним казанком, підвішеним над трьома паяльними лампами, і дно його було розпечене до червоного. В руках вони тримали залізні щипці, до середини вкриті рідкою позолотою. Поруч із ними вивищувалася безладна суміш різних золотих прикрас: тарілок, цінних речей з вівтаря, чаш, розп'ять та хрестів, а також золотих злитків різних розмірів. Уздовж стін стояли металеві підноси для охолодження злитків, і їхні блискучі поверхні вилискували золотом, а поруч із казаном лежали порожня таця і великий ківш, держак якого був заляпаний розтопленим золотом та обмотаний брудною шматиною.

Сидячи навпочіпки недалеко від «Містера Біґа», самотній негр крутив ув одній руці кинджал, а в іншій — інкрустований келих. Поруч із ним на мідній тарелі лежала гірка коштовностей, яка тьмяно вилискувала червоним, блакитним та зеленим.

У великій печері було тепло й безвітряно, однак Бонд мимоволі здригнувся, охопивши поглядом усю сцену: яскраві фіолетово-білі вогні світильників; мерехтливу бронзу оголених тіл; сліпуче сяйво золота, веселковий блиск коштовностей та молочно-аквамаринову

поверхню басейну. Він здригнувся від пишноти усього цього, від моторошної краси багатств «Кривавого Морґана».

Очі Бонда знову повернулися до зеленого оксамиту столика та великого лику зомбі, й він навіть поглянув у жовтаві очі зомбі з певною долею страху та благоговіння.

— Зупиніть платівку! — звелів «Містер Біґ», не звертаючись ні до кого конкретно. Звуки відразу ж затихли мало не до півшепоту, а ледь чутні удари барабанів майже збігалися з ритмом серця. Один із негрів зробив два непевні кроки повз монети і схилився. На підлозі стояв портативний програвач з потужним підсилювачем, притуленим до скелі. Почулося ледь чутне клацання, і звук барабанів затих. Закривши кришку програвача, негр повернувся на місце.

— Продовжуйте свою роботу, — знову наказав «Містер Біґ», і всі присутні продовжили свої заняття — наче в отвір грального автомата опустили монетку. Помішували вариво у казанку; складали монети на піддони, а потім у ящики; чоловік із кубком заклопотано підняв його, розглядаючи на світло, а негр із тацею, що почав підійматися сходами, пішов собі далі.

Бонд стояв нерухомо, і йому з плеча повільно скапувала кров, змішуючись із потом.

«Містер Біґ» схилився над паперами, що лежали перед ним на столі, й дописав кілька цифр. Ворухнувшись, Бонд відчув укол кинджала в себе під ребрами.

«Містер Біґ» відклав ручку і повільно підвівся. Відійшов від столу.

— Писатимеш за мене, — звелів одному з оголених охоронців. Той підійшов, сів на місце «Містера Біґа» і взяв ручку.

— Тягніть його нагору! — наказав «Біґ», пішов до сходів і почав підніматися.

Бонд знову відчув укол у нирку. Він переступив через залишки свого гідрокостюма і повільно пішов за велетнем.

Ніхто й очей не відірвав від роботи. Ніхто не розслабився, коли «Містер Біґ» зник. Ніхто не сховав монетку або коштовний камінь у рот чи кишеньку.

За всім пильнував Барон Самеді.

Печеру полишила лише його тінь — Зомбі.

«НА ДОБРАНІЧ ВАМ ОБОМ!»

Вони повільно підіймалися сходами — повз відчинені двері, що вели нагору, і пройшли вже майже сорок футів, коли зупинилися на широкому сходовому майданчику. Тут негр із карбідною лампою розкладав підноси з грошима в ємності для риб; десятки таких контейнерів стояли уздовж стін.

Поки вони чекали, ще два негри спустилися сходами, підняли заповнену ємність і віднесли кудись.

Бонд здогадався, що ємності заповнюють піском, водоростями та рибою десь нагорі, а тоді живим ланцюгом передають на судно.

Також зауважив, що деякі з контейнерів заповнюють золотом по центру; в інші накладають ще й коштовні камені, та, прикинувши вартість вантажу, збільшив його чотирикратно — до майже чотирьох мільйонів фунтів стерлінгів.

«Містер Біг» простояв кілька хвилин на майданчику, не відриваючи очей від кам'яної підлоги. Його дихання було важким, але контрольованим; потім вони продовжили сходження.

Ще через двадцять кроків опинились на іншому, меншому майданчику, в кінці якого були двері з новісіньким ланцюгом та висячим замком. Двері були зроблені з металевих пластин — коричневих і заіржавлених. «Містер Біг» знову зупинився, й тепер вони стояли на невеличкому виступі скелі бік у бік.

На якусь мить Бонд подумав про втечу, однак, неначе прочитавши ці міркування, охоронець-негр відтіснив його від «Біга» до стіни. Бонд прекрасно усвідомлював, що його головне завдання — залишитися живим, дістатися Солітер і якимось чином завадити їй ступити на приречений корабель, де кислота вже почала повільно роз'їдати мідний дротик магнітної міни.

Звідкілясь згори подув холодний струмінь повітря, і Бонд відчув, що на ньому висох піт. Правицею він доторкнувся до рани на лівому плечі, не зважаючи на більш як відчутний дотик кинджала під ребрами. Кров засохла, і рана відкрилася кірочкою, а рука задерев'яніла та страшенно боліла.

«Містер Біґ» нарешті заговорив.

— Цей вітер, містере Бонд, — кинув, — відомий на Ямайці як Вітер-Могильник.

Бонд здвигнув здоровим плечем, намагаючись стримати дихання.

«Містер Біґ» повернувся до залізних дверей, вийняв з кишені ключ і відімкнув замок. Зайшов усередину. Бонд та охоронці ступили за ним.

Це була вузька, довга кімната, що нагадувала коридор, і на однакових відстанях — приблизно ярд — на стінах у ній стирчали кайданки. У дальньому кінці кімнати — там, де зі стелі звисав ліхтар-«блискавка» — на підлозі, прикрита ковдрою, лежала нерухома фігурка. Біля дверей, просто над ними, звисав іще один ліхтар, і тут стояв запах вологого каменю, й давніх тортур, і смерті.

— Солітер, — просто сказав «Містер Біґ».

Бондове серце тріпонулось, і він рвонув уперед, але величезна рука схопила його за плече.

— Вважай-но, білий чоловіче! — роздратовано гримнув охоронець і заломив Бондову руку за лопатку, піднімаючи її все вище й вище, аж поки Бонд не витримав та не копнув його лівою ногою в гомілку, спричинив собі біль більший, аніж охоронцеві.

«Містер Біґ» розвернувся. У величезній лапищі він тримав маленький пістолет.

— Відпусти його, — спокійно мовив «Біґ». — Якщо хочете мати додатковий рубець, містере Бонд, то ви його отримаєте. У мене тут шість патронів.

Бонд шарпнувся вперед. Солітер скочила на ноги — назустріч йому. Зуздрівши його, вона розплакалася, простягаючи до нього руки.

— Джеймсе! — схлипувала. — О Джеймсе!

Вона мало не заточилась. Їхні руки сплелися.

— Принесіть мотузку! — звелів «Містер Біґ» у дверях.

— Усе буде гаразд, Солітер! — запевнив Бонд, знаючи, що нічого хорошого не буде. — Усе в порядку — я тепер тут, із тобою.

Він допоміг дівчині втриматися на ногах і стояв, піддержуючи її за руку. Ліва рука пекельно боліла. Дівчина була бліда і розтріпана. На її чолі темнів синець, під очима залягли глибокі чорні тіні. Обличчя Солітер змарніло, й на ньому виднілися сліди сліз. Жодної косметики.

Одягнена вона була в брудний білий лляний костюм, а взута у сандалі на босу ногу. Дівчина якось змізерніла.

— Що цей виродок робив із тобою? — запитав Бонд та міцно пригорнув її до себе. Вона припала до нього, сховавши голову на його плечі.

Потім відсахнулася й поглянула на свою руку.

— Та ти весь у крові! — вигукнула. — Що з тобою?

Вона повернула його до себе і зауважила кров, що запеклася на його плечі, та чорну смугу на руці.

— Мій любий, що з тобою?

Солітер знову почала плакати, жалісно та безнадійно, раптово усвідомивши, що вони обоє програли.

— Зв'яжіть їх, — наказав од дверей «Містер Біг». — Ось тут, під ліхтарем. Я маю ще дещо їм сказати.

До них підійшов негр, і Бонд повернувся до нього. Чи варто було щось затівати? У негра в руках була лише мотузка. Але «Містер Біг» відійшов убік, спостерігаючи за Бондом, а пістолет був спрямований у підлогу.

— Ні, містере Бонд! — коротко кинув «Біг». — Нічого у вас не вийде.

Бонд оглянув негра і подумки прикинув стан Солітер та своє поранене плече.

Підійшов охоронець, і Бонд дозволив зав'язати руки у себе за спиною. То були міцні вузли — жодної слабинки. Вони боляче впивались у шкіру.

Бонд посміхнувся Солітер, підморгнувши їй. Це була лише пуста бравада, але він помітив промінь надії в її заплаканих очах.

Негр підвів Бонда до дверей.

— Сюди, — показав на кайданки «Містер Біг».

Негр різко підсік Бондові ноги, і той упав на болюче плече. Негр сіпнув лежачого Бонда до кайданків, протягнув крізь них, попередньо випробувавши на міцність, мотузку, обмотав її ще й навколо Бондових щиколоток та міцно зав'язав. Схопивши кинджал, що стирчав із розколини скелі, обрізав зайву мотузку. Потім підійшов до Солітер.

Бонд тепер сидів на кам'яній підлозі, витягнувши ноги вперед: руки вивернуті й заведені за спину. Кров знову почала скапували з рани, що

відкрилася. Лише залишки амфетаміну в крові не дозволили Бондові зімліти.

Солітер також обв'язали мотузкою і посадили навпроти Бонда. Між ними був якийсь ярд.

Коли все це зробили, «Містер Біг» поглянув на годинник.

— Залиш нас самих, — сказав охоронцеві. Зачинивши за ним двері, сперся до одвірка.

Бонд із Солітер дивились одне на одного, і «Біг» задумливо вивчав їх.

Після тривалого мовчання нарешті заговорив. Бонд звів на нього очі. Величезна сіра, схожа на футбольний м'яч, голова «Біга» при світлі ліхтаря-«блискавки» нагадувала зловісну вогненну кулю, що зависла у повітрі, жовтаві очі палали рівним полум'ям, а фігура залишалась оповита темрявою. Бонд навіть змушений був нагадати самому собі, що на власні вуха чув биття цього серця, чув дихання цього організму і бачив піт на сірій лискучій шкірі. Це був лише чоловік — такий самий, як він сам: правда, велетень із блискучим розумом, але все-таки живий чоловік, котрий ходив так само, як і він, та мав ті самі природні потреби: це був смертний із хворим серцем.

Великий, наче гумовий, рот розтягнувся, і пласкі, трохи вивернуті губи оголили великі білі зуби.

— Ви — найкращий фахівець із тих, кого будь-коли підсилали до мене, — визнав «Містер Біг». Його спокійний голос звучав виважено та розсудливо. — І ви стали причиною смерті чотирьох моїх людей. Мої послідовники вважають, що таке неможливе. Пора зрівняти рахунок. Того, що сталось із американцем, мені замало. Зрада цієї дівчини, — він усе ще не зводив очей з Бонда, — котру я знайшов у помийній ямі та підготував собі як помічницю, — також поставила під сумнів мою непогрішимість. Я саме розмірковував, як вона мусить померти, коли провидіння — чи то сам Барон Самеді, як вважатимуть мої послідовники, — привело вас на вівтар моєї помсти: тож ви готові покласти свою голову на плаху.

Він на хвильку замовк, і губи його розтулились, оголивши зуби. Бонд бачив, що він готовий сказати щось іще.

— Отож, буде зручно, якщо ви помрете разом, — підсумував «Містер Біг». — А це станеться так, як я задумав, — він поглянув на

годинник, — за дві з половиною години. О шостій — плюс-мінус кілька хвилин.

— Що ж — насолоджуймося цими хвилинами, — зронив Бонд. — Я дуже люблю життя.

— В історії визвольної боротьби негрів, — невимушено провадив «Містер Біґ», — уже є великі атлети і видатні музиканти, славетні письменники, вчені й лікарі. Свого часу, — як і в історії розвитку будь-якої раси, — з'являться визначні люди й в інших галузях. — Він зробив паузу, потому продовжив: — Звісно ж, вам не поталанило, містере Бонд, — так само, як і цій дівчині — зустріти на своєму шляху великого негра-злочинця. Я спеціально послуговуюся цим примітивним словом, містере Бонд, бо ви свого роду теж поліцейський і самі б ужили його. Але я вважаю себе особою, яка має особливі здібності, певну моральну силу і здатність встановлювати власні закони та діяти відповідно до них, а не до тих правил, що відповідають інстинктам найпримітивніших з людей. Без сумніву, містере Бонд, ви читали книгу Троттера «Інстинкти натовпу в часи війни та миру»¹¹³. Отже, за складом характеру я належу до вовків і волю жити згідно із законами вовчої зграї. Природно, що для отари овець такий вовк — злочинець.

— І правда полягає в тому, містере Бонд, — після хвилі мовчання провадив далі «Містер Біґ», — що я не тільки виживаю у цьому світі, а й дуже успішний, хоча і протистою мільйонам овець — усім цим я завдячую володінню найсучаснішими прийомами, які змалював при нашій останній зустрічі, а також завдяки своїй безмежній працездатності. Це не марудна рутинна робота, а праця художника — тонка і творча. І я вважаю, містере Бонд, що зовсім неважко перехитрити овець, скільки б їх не було, якщо готовий присвятити своє життя головній справі й технічно дуже добре оснащений вовк.

— Дозвольте мені продемонструвати вам, як працює мій розум. Розгляньмо, скажімо, спосіб, який я вибрав для того, щоб умертвити вас. Це — сучасний варіант того старого методу, який застосовував ще мій далекий предок, сер Генрі Морган. Уже в ті часи такий метод був відомий як «протягування під кілем».

— Прошу вас, продовжуйте, — озвався Бонд, не дивлячись на Солітер.

— На борту нашої яхти є параван, — провадив далі «Містер Біґ», наче хірург, який змальовує своїм студентам деталі майбутньої операції, — котрий ми використовуємо для ловлі акул та іншої великої риби. Параван, як вам, певно, відомо — це великий плавучий пристрій у формі торпеди, прив'язаний канатом до судна, здатний утримувати кінець тральної сітки і притягувати її до яхти, коли судно рухається, а також пристосований для того, щоб перерізати линви мін у часи війни.

— Тож я й маю намір, — буденним тоном сказав «Містер Біґ», — прив'язати вас до паравана і протягнути морем, аж поки обох не зжеруть акули.

Він укотре зупинився і оглянув пару зв'язаних. Солітер дивилася широко розплющеними очима на Бонда, а Бонд напружено розмірковував, намагаючись уявити, що на них чекає. Відчував, що мусить щось сказати.

— Ви — велика людина, — врешті мовив, — і одного дня помрете великою, жахливою смертю. Якщо вб'єте нас, то ваша смерть настане швидко: я про це вже потурбувався. Ви або невдовзі збожеволієте, або таки побачите, до чого призведе наша смерть.

Бонд говорив, але розум його продовжував напружено працювати, відлічуючи години й хвилини, бо він знав, що смерть самого «Містера Біґа» невблаганно наближається, адже кислота неухильно роз'їдає мідний дротик міни — тож остання мить життя «Біґа» вже близько. Але чи будуть вони із Солітер іще живі до того моменту? Для їхньої смерті потрібні лише хвилини, а може, навіть секунди. Піт стікав чолом Бонда, скапуючи на шию. Бонд посміхнувся Солітер. Вона невидючими очима глянула у відповідь.

Раптово вона жахливо закричала, від чого Бонд аж здригнувся.

— Я не знаю! — крикнула вона. — Я не можу того побачити, але вона вже близько... зовсім поруч! Однак...

— Солітер! — гукнув Бонд, наляканий тим, що жахіття, котрі вона побачила в майбутньому, можуть якимось чином попередити «Містера Біґа». — Тримай себе в руках!

У його голосі почулися роздратовані нотки

Очі Солітер прояснилися, й вона глянула на нього, не розуміючи.

«Містер Біґ», заговоривши знову рівним тоном, сказав:

— Я не маю наміру збожеволіти, містере Бонд. І що б ви не замислили, це не зіб'є мене з пантелику. Ви помрете десь за рифами, і свідків цього не буде. Я тягатиму морем ваші рештки доти, доки від них нічого не залишиться. В цьому і є суть моєї геніальної задумки. Ви, певно, знаєте, що баракудам й акулам відведена певна роль у вудуїзмі. Ваші жертви виявляться прийнятими, і Барон Самеді буде умиротворений. Такий розвиток подій задовольнить також моїх послідовників. Я ж лише продовжу свої експерименти з кровожерливими рибами. Знаю, що вони нападають лише тоді, коли вчувають у воді запах крові. Тож ваші тіла тягнутимуть від самого острова на буксирі. Параван відкине їх на гострі рифи. Гадаю, що ви не зазнаєте ушкоджень між рифами. Але ми кинемо у воду потрухи та виллемо туди кров — як це робимо щоночі — тож акули заковтнуть усе це. Таким чином, коли ваші тіла проминуть рифи, боюся, що вони кровитимуть і виглядатимуть дуже непривабливо. Заодно ми перевіримо правильність моєї теорії.

«Містер Біг» поклав руку на двері й розчахнув їх.

— А тепер я вас полишаю, — сказав, — щоб ви подумали про бездоганність методу вашої спільної смерті. Будуть дві смерті, але — жодних підтверджень цього. Забобонів дотримано. Мої послідовники також задоволені. Тіла використано для наукових потреб.

— Ось що я мав на увазі, містере Джеймсе Бонд, коли говорив про свою безмежну вигадливість й артистизм.

Він зупинився у дверях і востаннє глянув на них.

— Коротко кажучи: на добраніч вам обом!

ТЕРОР НА МОРІ

Було ще темно, коли обидва охоронці прийшли за ними. Їм перерізали мотузки на ногах, але руки й далі були зв'язані. Повели кам'яними сходами нагору. Тут Бонд із Солітер стояли серед нечисленних дерев, і Бонд із насолодою вдихав прохолодне вранішнє повітря. Він дивився крізь дерева на схід, підмічаючи, що зорі там зблідли, а горизонт посвітлішав. Нічна пісня цвіркунів уже була майже доспівана, і десь углибині острова перші трелі виводив пересмішник.

Бонд вирішив, що зараз десь пів на шосту.

Так вони простояли кілька хвилин. Повз них проходили негри, несучи кошики з домашнім скарбом і заплічні мішки, збуджено перемовляючись. Двері вкритих пальмовим листям хатинок між деревами були розчахнуті. Чоловіки поспішали у бік пристані — направо від того місця, де стояли Бонд і Солітер — та зникали за урвищем. Вони не поверталися. Це скидалося на евакуацію. Табір згортався.

Бонд потерся оголеним плечем об Солітер, і вона притиснулася до нього. Після нічної в'язниці було прохолодно, і Бонд зіщулювався. Але все-таки тут почувався краще, ніж унизу, в очікуванні.

Вони обидвоє знали, що буде далі — й знали правила гри.

Коли «Біг» полишив їх, Бонд не марнував часу. Пошепки оповів дівчині про магнітну міну на корпусі яхти, котра мала вибухнути за кілька хвилин по шостій, і пояснив, які фактори вирішально вплинуть на те, хто помре цього ранку.

По-перше, він розраховував на маніакальну педантичність та схильність «Містера Біга» до точності. «Секатур» має відплисти точнісінько о шостій. На небі не має бути ні хмаринки, бо тоді видимість у районі рифів виявиться недостатньою для безпечного проходження поміж скелями, отож, «Містер Біг» може відкласти відбуття. Якщо в момент вибуху Бонд та Солітер будуть на пристані поруч із «Містером Бігом», то неминуче загинуть.

Але якщо яхта відбуде все-таки чітко за графіком, то де саме будуть підвішені їхні тіла і на якій відстані від корпусу яхти? Певно, з боку

порту, щоб параван безпечно проминув рифи. Бонд ризикнув припустити, що довжина линви паравана має бути п'ятдесят ярдів, а вони перебуватимуть за двадцять–тридцять ярдів позаду паравана.

Якщо його припущення правильні, то їх протягнуть між рифами через п'ятдесят ярдів після того, як прохід подолає «Секатур». Швидкість яхти в цьому місці становитиме приблизно три морські вузли, а потім збільшиться до десяти і навіть двадцяти. Спочатку їхні тіла проминуть острів, описавши плавну дугу, перевертаючись та перекручуючись на кінці линви. Але коли параван вирівняється і яхта промине рифи, вони все ще наблизатимуться до скель. Прохід між скелями параван подолає лише тоді, коли самé судно буде вже за сорок ярдів од нього. Їх тягтимуть слідом за параваном. Бонд здригнувся, уявивши, яких каліцтв зазнають їхні тіла, подолавши десять ярдів гострих, як леза бритви, коралових рифів та дерев. Принаймні, шкіра на їхніх спинах та ногах буде геть зідрана.

Пробравшись крізь рифи, вони стануть суцільною гігантською кровоточивою наживкою, і вже за кілька хвилин перша-ліпша акула чи баракуда накинеється на них.

А «Містер Біг» тим часом спокійнісінько сидітиме собі на кормі, спостерігаючи за кривавою виставою — можливо, навіть у бінокль — і лічитиме хвилини й секунди, дивлячись, як людська наживка ставатиме все меншою й меншою та поки якась рибина остаточно не перегризе закривавлений канат.

І з них урешті-решт не залишиться нічого!

Тоді параван піднімуть на палубу, і яхта граційно попливе собі в далекі порти — на острів Флорида-Кіс, мис Сейбл чи на висушену сонцем пристань у гавані Сент-Пітерсберга.

А якщо міна вибухне, коли вони все ще перебуватимуть у воді — лише за п'ятдесят ярдів од яхти? Яким буде вплив вибухової хвилі на їхні тіла? Він може виявитися й не смертельним. Корпус судна візьме на себе основний удар, а рифи навіть можуть захистити.

Тож Бондові тільки й залишалось, що гадати та припускати.

Передусім їм слід було просто вижити. Вони будь-що мали дихати, коли їх зв'язаними протягуватимуть морем. Багато залежало від того, як саме їх зв'яжуть. «Містер Біг» був зацікавлений у тому, щоб вони якомога довше залишалися живими — до чого йому мертва наживка?

Якщо ж вони будуть усе ще живі, коли на поверхню вигулькне перший плавник акули, то Бонд вирішив, що втопить Солітер: підімне її під себе і триматиме так, поки вона не захлинется. Тоді спробує втонути і сам, підпірнувши під її мертве тіло.

Жахи увесь час переслідували його — при кожному повороті думки збудженого мозку, адже «Великий злочинець» приготував для них посправжньому моторошну смерть. Однак Бонд знав, що мусить залишатися холонокровним та рішучим, аби до кінця боротися за їхнє життя. Його гріла лише думка про те, що і «Містер Біг», і його люди також помруть. І бриніла надія, що їм із Солітер усе-таки вдасться вижити. Для ворога ж надії вижити майже не було — хіба би міна не спрацювала.

Упродовж останньої години перед виходом з печери усі ці думки, припущення і плани вихором крутились у голові Бонда. Він поділився із Солітер надіями — але не побоюваннями.

Вона лежала навпроти, не зводячи з нього втомлених блакитних очей, покірпа, довірлива; вбираючи, мов губка, його слова, милуючись ним, — податлива та любляча.

— Не турбуйся про мене, коханий, — сказала, коли за ними прийшли. — Я щаслива бути з тобою знову. Моє серце сповнене тобою. Чомусь я зовсім не боюся — хоча навкруги лише смерть. Чи любиш ти мене хоч трохи?

— Так, — відповів Бонд. — І ми ще насолоджуватимемося нашою любов'ю!

— Встати! — гаркнув один із охоронців.

Надворі дедалі світлішало, і Бонд почув, як за скелями заводять дизельні двигуни яхти. З навітряного боку подув легенький вітерець, однак з підвітряного — там, де стояла яхта — був повний штиль, і поверхня води нагадувала дзеркало.

На пристань прибув «Містер Біг» зі шкіряною валізкою у правиці. Якусь мить постояв нерухомо, відновлюючи дихання. На Бонда, Солітер та двох охоронців із пістолетами в руках він не звертав жодної уваги.

Поглянувши на небо, раптом гукнув голосним та чистим голосом, дивлячись на вогненний край сонця, що сходило.

— Дякую тобі, сер Генрі Морган! Твій скарб буде гідно витрачено!
Пошли нам іще попутного вітру!

Негри-охоронці здивовано вирячили очі.

— Невдовзі подме Вітер-Могильник, — зауважив Бонд.

«Містер Біг» мовчки поглянув на нього.

— Усе перенесене? — запитав охоронців.

— Так, хазяїне, — озвався один з них.

— Ведіть їх, — наказав «Біг».

Вони усі підійшли до краю скелі й почали спускатися крутими сходами — один охоронець спереду, інший — позаду. «Містер Біг» ішов останнім.

Двигуни довгої граційної яхти тихо пихкали, вихлопні гази тоненькою цівочкою виривались у повітря.

Двоє негрів на пірсі відв'язували швартови. На сірому вузькому капітанському містку стояли, крім капітана та лоцмана, лише троє матросів. Усю палубу довкруг, за винятком спеціального стільчика на кормі для ловлі риби, займали ємності з рибками. Червоний прапор торговельного флоту Великої Британії тріпотів на реї; смуги та зірки американського прапора поки що залишалися спущеними.

За кілька ярдів від яхти погойдувався на хвилях довгий — завдовжки шість футів — червоний параван-торпеда. У непевному світланковому світлі він виглядав аквамариним. Параван був причеплений до великої бухти двожильного кабелю на кормі, скрученого у кілька витків. Його, як на Бонда, було не менше п'ятдесяти ярдів. Вода навкруги була кришталево-чистою — жодної риби в полі зору.

Вітер-Могильник майже завмер. Невдовзі почне дути Вітер-Лікар із моря. «Але коли саме? — подумав Бонд. — І чи стане він добрим знаком?»

Десь за деревами Бонд розгледів дах «Бо Дезерт», але пірс, яхта та скелі все ще були огорнені глибокою темрявою. Він іще подумав, чи можна їх розгледіти в морський бінокль нічного бачення? Якщо так, то що тоді подумає Стренґвейз?

Стоячи на пірсі, «Містер Біг» спостерігав за тим, як їх прив'язують одне до одного.

— Роздягніть її, — наказав «Біг» охоронцеві Солітер.

Бонд здригнувся. Крадькома кинув погляд на наручний годинник «Біґа». Була за десять шоста. Бонд мовчав. Отже, навіть хвилиної затримки не буде.

— Киньте одяг на човен, — звелів «Містер Біґ». —
І зав'яжіть йому плече. Поки що мені кров у воді ні до чого.

Ножем охоронець розрізав одяг на Солітер. Тепер дівчина стояла бліда та оголена. Вона похилила голову, і важке чорне волосся закрило їй обличчя. Плече Бонда нашвидкуруч перев'язали клаптями лляної спідниці Солітер.

— Виродок! — процідив Бонд крізь зуби.

«Містер Біґ» звелів вивільнити їм руки. Тіла їхні притисли одне до одного — обличчям до обличчя. Руками вони обійнялися за талію, і тоді їх міцно зв'язали.

Бонд відчув, як м'які груди Солітер притулилися до нього. Дівчина поклала підборіддя на його праве плече.

— Я не так собі це уявляла, — прошепотіла вона тремтливим голосом.

Бонд нічого не відповів. Він напружено відлічував секунди.

На пірсі лежала бухта з канатом, призначеним для прикріплення паравана. Кінець мотузки звисав із пристані й губився десь у піску, подалі від торпеди.

Вільний кінець каната пропустили їм між пахви та міцно зав'язали позаду шиї. Усе було зроблене дуже ретельно — жодного шансу вивільнитися.

Бонд продовжував відлічувати секунди. Нарахував чи то п'ять, чи то шість. «Містер Біґ» нарешті глянув на них і проказав:

— Ноги можете їм не зв'язувати. Так вони будуть апетитнішою приманкою.

І зійшов з пірса на борт яхти.

Обидва охоронці також ступили на судно. Двоє матросів на пірсі, відв'язавши канат, пішли услід. Гвинти розрізали воду, двигуни загуркотіли сильніше, і яхта плавно відчалила від берега.

«Містер Біґ» пройшов на корму та всівся у маленький стільчик для ловлі риби. Вони могли бачити, що його очі прикуті до них. Він сидів мовчки і не рухався. Просто дивився.

«Секатур» прямувала у бік рифів. Бонд бачив, як канат паравана змією розкручується, сповзаючи з поверхні пірса. Тепер уже й параван почав неквапний рух. Спочатку він заповів носом, потім вирівнявся та відійшов на певну відстань від судна, набираючи швидкість.

Кінець каната поруч із Бондом та Солітер ожив.

— Тримайся міцніше! — гукнув Бонд, міцніше притискаючись до дівчини.

Їм мало не вивихнуло плечові суглоби, коли зі силою жбурнуло з пірса у море.

На якусь мить вони зникли під водою, а потім їхні зв'язані тіла із плюскотом викинуло на поверхню.

Бонд, захлинувшись, хапнув ротом повітря, намагаючись не заковтнути воду. Поруч зі своїм вухом почув важке дихання Солітер.

— Дихай! Дихай! — кричав крізь гуркіт води. — Тримайся за мене ногами!

Вона почула його й обхопила ногами стегна Бонда. Відтак Солітер зайшлася давким кашлем, потім нарешті відновила дихання, і її серце поруч із його почало битися ритмічніше. В той самий час їхній рух дещо сповільнився.

— Контролюй своє дихання! — прокричав Бонд. — Я мушу якось поглянути на яхту! Готова?

Солітер відповіла йому легким потиском руки. Бонд відчув, як вона набрала у груди якомога більше повітря.

Із усіх сил він крутонув у воді її тіло так, щоб висунути свою голову з води.

Вони рухалися зі швидкістю приблизно три вузли, і коли їх підкинуло на хвилі, Бонд глянув на яхту.

«Секатур» саме досягла проходу між рифами — десь за вісім ярдів од них, прикинув Бонд. Параван ковзав справа від судна. Ще якихось тридцять ярдів, і червона торпеда долатиме прохід між рифами. А ще за тридцять вони вийдуть у відкрите море.

Отож, усього залишалося шістьдесят ярдів.

Бонд знову крутнувся — так, щоб на поверхню вийшла голова Солітер. Дівчина жадібно хапала ротом повітря.

Вони повільно долали відстань, що зосталася.

П'ять ярдів, десять, п'ятнадцять, двадцять...

До коралових рифів тепер було сорок ярдів. «Секатур» їх, певно, вже проминула. Бонд затамував дихання. Тепер, напевно, було вже по шостій. Що сталося з тією клятою міною? Бонд гарячково почав молитися. Боже, збережи нас! — сказав, нахилившись до води.

Раптом відчув, як трос під ними натягнувся.

— Дихай, Солітер! Дихай же! — закричав Бонд, коли вони пірнали під воду, зі шумом розсікаючи її.

Тепер вони мчали на виступи рифів.

Відбулася невелика заминка. Бонд припустив, що параван налетів на якийсь виступ у коралових заростях. Їхні тіла знову міцно переплелися в смертельних обіймах.

До проходу залишалось тридцять ярдів, двадцять, десять...

«Боже мій, — подумав Бонд. — Нам таки слід буде це пережити». Він напружив м'язи, щоб витримати зіткнення й наступний пронизливий біль, і притиснув Солітер до себе, щоби хоч якось її захистити.

Раптово наче могутній кулак садонув йому під дихало й підняв Солітер над поверхнею моря так, що вона буквально вискочила з води, а потім знову впала на нього. За мить сліпуча блискавка пронизала небо, і пролунав оглушливий вибух!

Вони завмерли на воді, й Бонд відчув, що не ослаблий канат тягне їх на дно. Ноги під Бондом утратили силу, і вода хлинула в його роззявлений рот.

Саме це і привело Бонда до тями. Він почав різко відштовхуватись у воді ногами, і вони зі Солітер випірнули на поверхню. Дівчина каменем повисла у нього на руках. Бонд відчайдушно молотив воду навколо себе, безперестанку озираючись та підтримуючи голову Солітер у себе на плечі.

Перше, що він побачив, — рифи були вже не далі, ніж за п'ять ярдів од них. Якби не ці скелі, їх би давно змило вибуховою хвилею. Бонд відчув водоверт під ногами. Він відчайдушно чинив спротив течії, жадібно хапаючи ротом повітря. Його груди пекли від напруги, і в очах у нього стояв червоний туман. Канат тягнув його на дно, а волосся дівчини, набиваючись йому в рот, заважало дихати.

Раптом Бонд відчув, як гострі корали дряпають йому ноги. Він відчайдушно намагався зачепитися за щось ногами, дедалі сильніше обдираючи шкіру. Але болю майже не відчував.

Тепер він обідрав шкіру вже й на спині та руках. Борсався, намагаючись виплутатись, у легенях аж пекло від напруження. Підшви торкнулися килима з голок. Він доклав усіх сил, аби стати на нього й не піддатися водоверті. Йому вдалося таки втриматися, і спиною він відчув скелю. Задихаючись, обперся об неї, і кров зафарбувала воду довкола. Відчував холодне, майже безживне тіло дівчини поруч із собою.

На мить він із вдячністю Господові перепочив, й очі його були заплющені. Бонд безперестанку кашляв, і кров із силою пульсувала в жилах. Він намагався якнайскоріше прийти до тями. Перше, про що подумав, це про кров навколо них. Але здогадався, що велика риба не протиснеться крізь рифи. Та, зрештою, Бонд ніяк не міг цьому зарадити.

І тоді поглянув на море.

Яхти ніде не було видно.

Високо у небі завис, схожий на гриб, стовп диму, який Вітер-Лікар поступово відносив у бік острова.

Усюди плавали якісь речі, різні уламки, й кілька голів з'являлося на поверхні там і сям, а море довкруг було всіяне червцями оглушеної чи то дохлої риби. У повітрі завис запах вибухівки. І посеред усіх цих уламків на хвилях мирно погойдувався, кормою вниз, червоний параван, прив'язаний до каната; інший кінець його покоївся десь на дні. Фонтани бульбашок раз у раз з'являлися на дзеркальній поверхні моря.

До кола з людських голів та мертвої риби швидко наближалися перші трикутні плавники акул. Їх прибувало все більше і більше. Бонд помітив огидну пащу, яка вхопила щось на воді та швидко зникла зі здобиччю. Хватонувши ласий шматок, акули здіймали купу бризок. Раптом у повітрі мелькнули дві чорні руки і тут же зникли. Почулися розпачливі крики. Ще кілька пар рук заходилися затято молотити по воді, намагаючись дістатися скель. Один із чоловіків різко зупинився, намагаючись влупити тильним боком долоні рибину. Потім руки зникли під водою. Чоловік заволав, і його тіло почало смикатись у воді. Баракуда таки дістала його, — мелькнуло в затуманеному мозкові Бонда.

Утім, одна з голів таки наближалася до рифів, намагаючись зачепитися за скелю, де стояв Бонд і буруни омивали його торс, а волосся Солітер хвилями спадало йому на спину.

Це була велика голова, і кров, заливаючи обличчя, струменіла з чималої рани на круглому лисому черепі.

Бонд мовчки спостерігав за головою.

«Містер Біг» незграбно плив брасом, здіймаючи стільки бризок, що здатний був привабити до себе будь-яку «незайняту» рибу.

Бонд гадав, чи вдасться тому доплисти. Але Бондові очі звузились, а дихання заспокоїлося, коли він побачив, що тут вирішуватиме безжальне море.

Величезна голова наближалася. Бонд міг уже бачити вищирені в агонії зуби та божевільний погляд. Кров заливала вирячені очі. Бонд майже виразно чув калатання велетенського хворого серця під сірувато-чорною шкірою. Чи витримає воно, поки «наживка» не буде з'їдена?

«Містер Біг» був усе ближче. Плечі оголені, одяг, як гадав Бонд, було зірвано під час вибуху, однак чорна шовкова краватка і далі метлялася навколо могутньої шиї, обплутавшись круг голови, наче кіска китаєця.

Сплеск води змив йому з очей криваву плівку. Тепер очі «Біґа» були широко розплющені й безтямно втуплені у Бонда. В них не було благання про допомогу — лише страшне фізичне напруження.

Очі «Містера Біґа» були вже ярдів за десять від Бонда. Зненацька вони заплющились, і велике обличчя спотворила гримаса болю.

— А-а-а! — вирвалось із перекривленого рота.

Руки перестали гребти, голова зникла, потім виринула знову. Кривава хмарка оповила те місце, затемнивши воду. Дві тонкі шестифутові коричневі тіні накрили хмарку й пірнули в неї. Тіло у воді почало сіпатися врізнобіч. З води висунулася ліва рука «Біґа». На ній не було кисті, зап'ястя, годинника.

Але велика, схожа на ріпу голова з роззявленим ротом та двома рядами білосніжних зубів була все ще жива. Тепер вона кричала, видаючи протяжний булькотливий звук щоразу, коли баракуда встромляла у розчленоване тіло гострі зуби.

Із бухти за спиною Бонда пролунав далекий крик. Бонд не звернув на нього жодної уваги: всі його почуття були зосереджені на жахові, що

відбувався у нього перед очима.

За кілька ярдів мелькнув та різко зупинився ще один плавник.

Бонд бачив, що акула винюхувала повітря, мов собака, і її короткозорі рожеві очі намагалися проникнути крізь хмарку крові та оцінити розміри своєї жертви. Раптово рибина підпірнула під «наживку», і велика волаюча голова тієї ж миті зникла з поверхні, мов поплавок.

Лише бульбашки повітря розійшлися поверхнею.

Велетенська леопардова акула, змахнувши поцяткованим хвостом, відринула назад, заковтуючи шматок, і знову кинулася в атаку.

Голова вкотре спливла на поверхню. Тепер рот був стулений, але жовті очі, здавалося, продовжували дивитися на Бонда.

Рило акули випірнуло з води і помчало до людської голови, готове заковтнути здобич — вигнута нижня щелепа розчахнута, зуби виблискують. Почувся жахливий хрускіт і шумний сплеск. Опісля запала тиша.

Розширені від жаху очі Бонда продовжували дивитися на темну криваво-коричневу пляму, що розповзалася на поверхні води.

Але застогнала Солітер, і Бонд перевів увагу на неї.

Почувши далекий крик, що пролунав з боку бухти, Бонд повернув голову на звук.

Це кричав Кворрел, і його блискучий коричневий торс вивищувався над корпусом каное, а руки вправно тримали весла, розсікаючи ними воду. Десятки інших човнів із бухти Акул погойдувалися на хвилях, порушуючи дзеркальну гладінь моря.

Подув свіжий пасат, і сонце яскраво освітило бірюзу води та м'які ніжно-зелені пагорби Ямайки.

Сльози проступили у сіро-блакитних очах Джеймса Бонда і потекли впалими щоками в забруднене кров'ю море. Це були перші його сльози з часів дитинства.

«ПРИСТРАСНА» ВІДПУСТКА

Мов смарагдові підвіски, дві меткі пташки колібрі здійснювали останній обліт гібікуса, тим часом пересмішник на верхівці п'янокпахкого куща жасмину саме розпочинав вечірню пісеньку — солодшу за трелі солов'я.

Зубчаста тінь птаха-фрегата¹¹⁴ майнула над галявиною зеленої багамської трави. Купаючись у повітряних струменях, птах поважно прямував до далекої колонії, а блакитний зимородок розгнівано заджеркотів, побачивши чоловіка, який сидів у шезлонзі на галявині. Птах різко змінив траєкторію польоту і звернув у бік острова. Сизокрилий метелик грайливо пурхав у пурпурових тінях під пальмами.

Блакитна поверхня бухти була спокійною — абсолютно гладкою. У променях призахідного сонця рожевіли скелі коралового острова.

Після спекотного дня повіяло вечірньою прохолодою, і ледь уловимий запах торфу змішувався з ароматом маніоку¹¹⁵, котрий готували у селищі справа від рибалки.

Із будиночка вийшла Солітер і босоніж пройшлася галявиною. В руках вона тримала тацю зі змішаним коктейлем та двома склянками. Поставила усе це на бамбуковий столик перед Бондом.

— Сподіваюсь, я зробила все як слід, — сказала. — Шість до одного — надто міцно. Я ніколи раніше не пила горілку, змішану з мартіні.

Бонд глянув на неї знизу догори. Дівчина була у його білій шовковій піжамі — завеликій для неї. В ній Солітер виглядала абсурдно юною.

Дівчина розсміялася.

— То як тобі подобається моя помада, придбана в порту Марія? — поцікавилась. — І очі, підведені дуже твердим чорним олівцем? Більше я нічого не змогла для себе зробити — хіба що помитись як слід.

— Виглядаєш просто чудово, — озвався Бонд. — Ти — найгарніша дівчина в усій бухті Акул. Якби я був спроможний порухати хоч рукою

чи ногою, то негайно б підвівся і розцілував тебе.

Солітер нахилилась і запечатала його вуста довгим поцілунком, обхопивши йому шию руками. Потім випросталася, відкинувши назад гривку волосся, що впало йому на чоло.

Хвилину вони дивились одне на одного, тоді вона повернулася до столика і налила Бондові коктейлю. Наливши півсклянки й собі, сіла на теплу траву, поклавши голову Бондові на коліна. Правицею він гладив її волосся, й вони довгенько сиділи так, дивлячись поміж пальми на море та сутінковий острів навпроти.

Цілісінький день витратили на те, щоб зализати рани та ліквідувати наслідки морської катастрофи.

Коли Кворрел висадив їх на маленькому пляжі поблизу «Бо Дезерт», Бонд через усю галявину проніс на руках Солітер до хатинки. Набрал повну ванну теплої води. Ретельно намилив тіло та волосся дівчини. Змивши з неї морську сіль і налиплі корали, він допоміг їй вийти з ванни, витер рушником і наніс мертиолотову мазь на всі порізи — зі стегнами та сідницями охотно. Тоді дав їй снодійне і поклав оголеною на чисте простирадло власного ліжка. Наостанок поцілував. Не встиг він іще опустити жалюзі, як вона вже міцно спала.

Потім заліз у ванну сам, і Стренгвейз помив його з милом та змастив усього мертиолотом. Тіло Бонда кровило, на ньому було не менше сотні порізів, а ліва рука занімала від укусу баракуди. На плечі в нього було вирвано добрий шматок м'яса. Печіння, викликане метриолотом, змусило Бонда зціпити зуби.

Він накинув на себе халат, і Кворрел відвіз його в госпіталь порту Марія. Але перед від'їздом вони ситно поснідали, і Бонд зотягнувся першою за тривалий час омріяною сигаретою. У машині він заснув і спав навіть на операційному столі й на лікарняному ліжку, куди врешті перенесли його — суцільні бинти та хірургічна вата.

По обіді Кворрел привіз Бонда додому. До того часу Стренгвейз устиг опрацювати отриману від нього інформацію. На острові Сюрпризів було відділення поліції, тож уламки яхти «Секатур», розкидані на відстані двадцяти морських сажнів, оточили буями, і територію патрулювала берегова охорона порту Марія. Буксир та загін рятувальників-нирців уже були на шляху з Кінгстона. Для репортерів місцевих газет влаштували брифінг, наряд поліцейських чергував при

в'їзді у «Бо Дезерт», готовий відбити справжню атаку журналістів, які мали ось-ось прибути на Ямайку, аби повідомити усьому світові сенсаційну історію.

Тим часом детальний рапорт було надіслано М. у Лондон та у Вашингтон, з підтвердженням того, що імперія «Містера Біґа» у Гарлемі й Сент-Пітерсберзі припинила своє існування і що поплічникам «Біґа» можна висунути звинувачення в контрабанді золота.

З яхти «Секатур» не врятувався ніхто, тим часом місцеві рибалки того ранку зібрали не менше тонни оглушеної риби.

Ямайка сповнювалася чутками. Уздовж скель і на пляжі тісними рядами стояли авто. Стало відомо не тільки про захований тут скарб «Кривавого Морґана», а й про зграї акул і баракуд, які стерегли золото. Через це не знайшлося жодного плавця, котрий наважився б під прикриттям темряви підплисти до уламків яхти.

Солітер навідав лікаря і з'ясував, що дівчину найбільше непокоїть те, що вона не має одягу та помади потрібного відтінку. Тож Стренґвейз домовився, що наступного дня усе це надішлють їй з Кінґстона. А поки що вона експериментувала зі вмістом валізи Бонда, прикрашаючи його речі квітами гібіскуса.

Стренґвейз повернувся з Кінґстона невдовзі після прибуття з госпіталю Бонда. Він привіз від М. шифровку. В ній було таке:

«Пропонуємо вам заповнити заявку на отримання частини скарбу від імені «Юніверсал Експорт» крапка розпочніть справу негайно крапка ми найняли хорошого адвоката щоб довести наші права у Держскарбниці та Міністерстві колоній США крапка дуже добре все виконано крапка гарантуємо двотижневу «пристрасну» відпустку крапка».

— Гадаю, вони мали на увазі «лікувальну» відпустку, — зауважив Бонд.

Стренґвейз мав серйозний вигляд.

— На мою думку, це справді так, — погодився він.

Я подав детальний звіт про ушкодження, що ви отримали. А також про всі ті, яких зазнала дівчина, — додав.

— Гм-м-м, — протягнув Бонд. — Шифрувальниці М. рідко добирають не ті слова. Одначе зараз...

Стренгвейз уважно дивився у вікно.

— Це так схоже на того старого диявола М. — думати спершу про гроші, — зауважив Бонд. — Він, певно, гадає, що ми зможемо використати ці гроші й компенсувати зменшення видатків на секретні служби під час наступних парламентських виборів. Але гадаю, що на тяжбу із Держскарбницею піде половина його життя. Однак — яка миттєва реакція з його боку!

— Я відразу ж заповнив заявку від вашого імені, тільки-но прочитав шифровку, — сказав Стренгвейз. — Але все це буде нелегко. У справу, крім Англії, неодмінно втрутиться Америка — оскільки «Біг» був громадянином США. У будь-якому разі це буде тривалий процес.

Вони ще трохи побалакали, і Стренгвейз поїхав, а Бонд із зусиллям вийшов на галявину, щоби трохи посидіти на сонечку і дати лад думкам.

Ще й ще раз прокрутив у голові всі небезпеки, на які наражався, переслідуючи «Містера Біга» і казковий скарб у кінці цього довгого шляху. Знову й знову перед його очима мелькали всі епізоди, коли він дивився смерті в обличчя.

Тепер нарешті все було позаду, і він ніжився на сонечку серед тропічних квітів, а коло ніг на нього очікував головний приз — та, чие довге волосся він ніжно гладив рукою. Бонд насолоджувався цим. А також уявляв ще чотирнадцять таких самих ранків, коли вони будуть лише удвох.

Із кухні почувся брязкіт розбитого посуду, і голос Кворрела, який гримав на когось.

— Бідний Кворрел, — сказала Солітер. — Він найняв найкращого кухаря в селищі, оббігав усі ринки в пошуках чогось ласого для нас. Йому навіть удалося розшукати чорних крабів — уперше в цьому сезоні. Саме зараз він запікає для нас поросятко і готує салат із авокадо та груш, а на десерт мають бути гуави та кокосовий крем. Із цієї нагоди капітан Стренгвейз навіть дістав нам ящик найкращого на Ямайці шампанського. У мене вже слинка тече. Але не забудь, що це має бути сюрприз. Я випадково забрела на кухню і побачила, що Кворрел довів кухаря мало не до сліз.

— Він упродовж нашої «пристрасної» відпустки перебуватиме з нами, — сказав Бонд. І розповів Солітер про шифровку М. —

Плануємо відпочити в чудовому будиночку на палях — і навколо нас будуть лише пальми та милі золотавого піску. Й тобі доведеться дуже добре про мене піклуватися, бо я не зможу займатися з тобою любов'ю, володіючи лише одною рукою.

Солітер звела на нього очі. У них зблиснула жага. Дівчина цнотливо посміхнулася.

— А як же ж моя спина?

---

1 «Боїнг-377».

2 В.О.А.С. — аббревіатура від British Overseas Airways Corporation — Державна авіакомпанія Великої Британії, діяла з 1939 до 1974 року, злилась із British European Airways Corporation (BEA).

3 Американська благодійна організація, котру Ф. Д. Рузвельт заснував для підтримки недоношених немовлят та їх матерів; дайм — дрібна монета у 10 центів.

4 Американська таксомоторна компанія. Власником Checker Taxi був іммігрант із Росії Моріс Маркін, якому належала також автомобілебудівна компанія Checker Motors Corporation, авто котрої використовували у таксопарку Checker Taxi.

5 Див. роман «Казино Руаяль». (Прим. автора).

6 Джон Едгар Гувер (*англ.* John Edgar Hoover (1895–1972) — американський державний діяч, який обіймав посаду директора Федерального бюро розслідувань упродовж майже півстоліття, з 1924 року до своєї смерті в 1972 році.

7 Легке біле рейнське вино.

8 Промовисте прізвисько, що приблизно можна передати як міс Копійочка-Всі-Гроші.

9 Старовинна англійська золота монета з восьмипелюстковою трояндою на реверсі.

10 Нумізмат.: «срібний вершник», або дукатон.

11 Генрі Морган (*англ.* Henry Morgan; 1635–1688) — англійський пірат, губернатор Ямайки, Образ Генрі Моргана використав Рафаель Сабатіні у книзі «Одіссея капітана Блада».

12 Пьер ле Гран (Pierre le Grand; 17 століття), більше відомий як Пьер Француз, був підприємливим французьким піратом. Але хоча він і народився в Нормандії (Франція), доля його склалася так, що став буканьєром, тобто карибським піратом

13 Spink & Son; «Спінк і син» — найстаріший британський акціонерний дім, де продають нумізматичні колекції.

14 Блекбїєрд (*англ.* Black Beard) — «Чорна Борода» — знаменитий англійський пірат, що діяв у районі Карибського моря.

15 Берегова братія, або «Берегове братство» — вільна коаліція піратів і каперів (морських розбійників), відомих як буканьєри, що дуже активно діяло у XVII та XVIII століттях в Атлантичному океані, Карибському морі та Мексиканській затоці.

16 Барон Самеді або Барон Субота (*фр.* samedi — субота) — в релігії вуду Барон (Baron) пов'язаний зі смертю та мертвими. Його часто зображують як добре одягненого афроамериканця.

- 17 Сухий закон у США — національна заборона на продаж, виробництво і транспортування алкоголю, що діяла у США протягом 1920–1933 років.
- 18 Філіпп Петен (повне ім'я *фр.* Henri Philippe Benoni Omer Joseph Pétain); 1856–1951 — французький військовий і політичний діяч. Маршал Франції з 1918 року. В 1940 році, після поразки Франції, став на шлях колабораціонізму з нацистською Німеччиною. Засновник так званого режиму Віші (*фр.* régime de Vichy).
- 19 Форт-Нокс (*англ.* Fort Knox) — військова база США, розташована майже в центрі військового містечка Форт-Нокс.
До 2010 року її використовували як школу танкістів.
- 20 The Traveller's Tree by Patrick Leigh Fermor (1950) — добре відома в ті часи книга про подорожі автора малодослідженими Карибськими островами.
- 21 У релігії вуду дух (лоа) родючості та смерті.
- 22 Осіріс (Озіріс; *єгипет.* *wsjr*, *дав.-єр.* *Ḳsīris*, *лат.* *Osiris*) — у давньоєгипетській міфології бог відродження, цар потойбічного світу *Дуат*. Традиційно зображали як мумію із зеленим обличчям і короною, іноді з головою бика.
- 23 «Книга мертвих» (*єг.* *Eḫ nu peret em xeru*) — збірник єгипетських гімнів та релігійних текстів, який вміщували до гробниці для допомогти померлому здолати всі небезпеки потойбічного світу й отримати умиротворення і благополуччя вічного життя.
- 24 Музичний інструмент на кшталт брязкальця, зроблений із висушеного калебаса; неодмінний атрибут культу вуду.
- 25 Дослівно: «Змій, що пожирає свій хвіст та наживка для нього».
- 26 MI-5, або Військова розвідка, Секція № 5 — державне відомство британської контррозвідки.
- 27 Скотланд-Ярд, Скотленд-Ярд — штаб-квартира Міської поліції Лондона.
- 28 Розмовне: восьма частина долара, помножена на три, тобто приблизно 37 центів.
- 29 «Sugar Ray's» — добре відомий у 50-ті роки заклад, власником якого був знаменитий негритянський боксер «Шугар Рей» Робінсон (справжнє ім'я — Волкер Сміт-молодший); він же володів цілим кварталом довкола.
- 30 Haig & Haig Pinchbottle — найвідоміше у світі шотландське віскі, розлите в унікальну трикутну пляшку.
- 31 В оригіналі символом міщанського благополуччя слугує рослина «аспідістра» — чи то «дружна сімейка».
- 32 Продукт (фіксатуар) для вкладання волосся однойменної косметичної фірми, яку 1933 року заснувала мадам «Вашингтон» — чорношкіра бізнесвумен-мільйонерка.
- 33 Мішкуваті штани, піджаки до колін.
- 34 Лінді-хоп — афро-американський парний танець, поширений у Нью-Йорку в 20-30-ті роки ХХ сторіччя, різновид свінгу
- 35 Негритянський танець, схожий на регтайм.
- 36 Різновид степу.
- 37 «Шег», або «Кароліна шег» — різновид свінг^у.
- 38 Американський джазовий співак.
- 39 Афро-американський джазовий композитор, співак і драматург.
- 40 Американський піаніст, керівник оркестру та композитор.
- 41 *англ.* Yeah Man — «Покиван».
- 42 Кладовище (*англ.*).
- 43 Алюзія на найвідоміші картини Ель Греко (*ісп.* El Greco — грек, справжнє ім'я Доменікос Теотокопулос (1541–1614) — іспанського художника грецького походження): «Вигляд

Тоledo», або «Тоledo в грозу» (1614) та «Вигляд і план Тоledo» (1610–1614).

44 «Лімі», або «лимон» — скорочено від lime-juice — так у часи Другої світової війни презирливо називали англійців; імовірно, тому, що вони на військових суднах пили лимонний сік для профілактики цинги.

45 Фут=30, 48 см, тобто 1 метр 98 см.

46 Стоун = 14 фунтам, 1 фунт = 453,6 г, тобто приблизно 127 кг.

47 Можна переказати і як самотність, і як коштовність.

48 Вислів бере початок від 15 – 16 століть, коли при англійському дворі були спеціальні хлопчики, яких карали за провини принца – адже той мав, як вважали, божественне походження.

49 Eastern Air Lines (EAL) — нині скасована авіакомпанія США, що діяла від 1927 до 1991 року. Будучи однією з найбільших авіакомпаній країни, належала до «Великої четвірки»; основним її аеропортом був Маямі (штат Флорида).

50 «Старомодні» коктейлі, або «Олд фешн» (*англ. Old fashioned*) — алкогольний коктейль на основі бурбона чи житнього шотландського віскі та бітера. Класифікують як аперитив.

51 «Старий дідусь».

52 Піддражнювання (*фр.*).

53 Різновид спіритизму на Ямайці; міалісти, або люди-міал, розмовляють із духами та мертвими.

54 Вудуїстський храм — здебільшого звичайне житло.

55 Спотворене міс.

56 Тут автор допустив помилку — парфуми Vent Vert (*фр.* «Зелений вітер») 1947 року створив французький модельєр П'єр Бальмен.

57 Піддражнювання (*фр.*).

58 «Еверглейдс», або «Болотисті низовини Флориди» — субтропічна заболочена територія в південній частині американського штату Флорида; тут — назва пансіонату для літніх людей.

59 Гра з пересуванням дерев'яних кружечків по розміченій дошці.

60 Канаста — карткова гра.

61 Будинок відпочинку для людей похилого віку.

62 «Старолітка», «ветерана», старигана — в оригіналі вжито слово oldster: old +youngster=«старий підліток».

63 *Англ.* Bournemouth — місто у графстві [Дорсет](#), добре відомий серед англійців [курорт](#) на березі [Ла-Маншу](#). Особливо популярне місто серед [пенсіонерів](#). Зокрема, тут помер [Толкін](#).

64 *Англ.* Torquay — місто на південному узбережжі [Англії](#) у графстві [Девон](#). Тривалий час було модним морським [курортом](#) і через свій [клімат](#) отримало назвище «Англійської Рив'єри». Завдяки [Гольфстріму](#) має незвичайно м'який клімат; тут тягнуться 35 км берегової лінії з пальмами, соснами та кипарисами. Найвідоміший уродженець міста — [Агата Крісті](#).

65 Гра, схожа на лото.

- 66 Крилатий фетровий капелюх з високою тулією; ковбойський капелюх.
- 67 Промовисте прізвисько; перекладається як «Грабіжник», «Розбійник».
- 68 Томпсон М1 — американський пістолет-кулемет, який розробив капітан Джон Томпсон у 1916 році; цю зброю широко використовували як гангстери, так і берегова охорона США.
- 69 Розмовна назва ручної гранати, що за формою нагадує ананас.
- 70 Страва з дрібно посіченого м'яса.
- 71 Свобода особистості (лат.); назва закону про свободу особистості, який англійський парламент прийняв у 1679 році, — за першими словами тексту.
- 72 Авто однойменної американської автомобільної компанії, яка випускала дорогі машини з 1924 року; але збанкрутіла в 1941 році.
- 73 «Сорочки а ля Трумен», чи так звані «гавайські сорочки», мали зазвичай тропічний візерунок із нанесеними на них пейзажами екзотичних Гавайських островів.
- 74 Навісні та зломостійкі замки Лінуса Йеля випускають у США з 1868 року, і вони відзначаються підвищеною надійністю.
- 75 Волтер Вінчелл (1897–1972) — американський радіоведучий; тривалий час вів колонки пліток у газетах. Можливо, тут ідеться про Пола Вінчелла (Вільчинського; 1922–2005) — американського актора телебачення та дубляжу, черевомовця, відомого жартівника; деякий час він працював навіть лікарем-гіпнотизером.
- 76 Їстівні морські моллюски.
- 77 Генерують розряд струму напругою 300 — 650 V і силою 0,1 — 1 A.
- 78 Кілька променів спинного та анального плавників риба використовує як отруйні жала, котрі вона виставляє у разі небезпеки. Отрута може бути смертельною для людей, вона одразу ж викликає дуже сильний біль, що довго не минає. Навіть через багато місяців можуть виникати схожий на напад біль та порушення циркуляції крові.
- 79 Пандан, або гвинтова пальма — декоративне тропічне дерево.
- 80 Рід деревних і чагарникових рослин родини казуаринових.
- 81 Місто на острові Ньюфаундленд в однойменній канадській провінції.
- 82 *Pan American World Airways* — одна з найбільших авіакомпаній [США](#). Була заснована в [1927](#), перестала існувати в [1991](#) році. Перший рейс — «Кі-Вест-Гавана».
- 83 Нідерландська авіакомпанія, заснована 1919 року.
- 84 Сучасна назва — Гаїті; другий за площею і населенням острів Антильських островів, розташований між островами Куба на заході й Пуерто-Рико на сході. Західну третину острова займає країна Гаїті, а дві східні третини — Домініканська Республіка.
- 85 Естуарій, що утворився при злитті річок Уругвай і Парана. Також місто в Аргентині, адміністративний центр провінції Буенос-Айрес.
- 86 З *исп. Maracaibo* — друге за величиною місто Венесуели після Каракаса та столиця штату Сулія, розташоване на березі озера Маракайбо.
- 87 Із фр. «табу» — традиційний термін вест-індійських релігій.
- 88 Із гаїт. «заворожений», «зачарований».
- 89 Кайманові Острови (*англ. Cayman Islands*) — британська заморська територія у Вест-Індії на островах Великий Кайман, Малий Кайман і Кайман Брак у Карибському морі. Розташовані на південь від Куби й на північному заході від Ямайки. Столиця — Джорджтаун. Один з головних офшорних фінансових центрів Карибів.
- 90 З *анг. Quarrel* — сварливий, суперечка, сварка, розбрат, але також і алмаз для різання скла.

- 91 «Зоряне яблуко», або кайміто — екзотичний фрукт родини сапотових завбільшки як персик; шкірка блискуча, зелено-фіолетова; м'якоть соковита, солодка; в розрізі видно дрібні кісточки (їх зазвичай вісім), розмішені у формі зірки — звідси й назва.
- 92 Гуава, гуаява, псидіум — рід вічнозелених або напівлистоопадних дерев родини миртових. Плід — грушоподібна ягода завбільшки 4–15 см, солодка, з ароматом лимона; широко використовують для приготування желе та джемів.
- 93 Із шотл. поміщик, власник спадкоємного маєтку.
- 94 Англ. *Flame of the Forest* — «Лісове полум'я», або бутея — рослина сімейства бобових з яскраво-червоними чи оранжевими квітками; в період цвітіння нагадує полум'я.
- 95 Лат. *Talipariti elatum* — національне дерево Ямайки.
- 96 Лат. *Haematoxylum campechianum* — «криваве дерево»; належить до сімейства бобових, містить гематоксилін; використовують як барвник.
- 97 Англ. *trap-door spider*; інша назва — ктенізіди — сімейство мегаломорфних павуків, що мають гострі шипи на хеліцерах, за допомогою яких спроможні копати землю. Живуть у нірках, закритих люками з павутиння, ґрунту та рослинного матеріалу — звідси й назва.
- 98 Чоловічі квіти мають довгі, тонкі стебла з кількома невеликими квітами. Жіночі зазвичай великі й розташовані дуже близько до стовбура.
- 99 Скорочено від «капітан».
- 100 Великий метелик із розмаїтим забарвленням.
- 101 Даппі — в карибському фольклорі живий мрець, спроможний набирати різних подоб, наприклад: триногого коня, жінки з грудьми аж до землі, людини з ланцюгом на шиї або вершника триногого коня. Загалом це істота, на яку перетворюється мрець.
- 102 Книга Ганса Хасса «Підводне полювання» була видана в Німеччині 1939 року.
- 103 Інша назва — хвостокол; риба, біля хвоста якої є великий твердий гострий шип з отруйними залозами.
- 104 Речовина, яку використовують для приготування вакцин.
- 105 Скорочено від баракуда.
- 106 Гарна пустеля (*фр.*).
- 107 Бугенвілія (*лат. Bougainvillea*) — рід вічнозелених рослин родини *Nyctaginaceae* (Ночеквітні). Поширені у Південній Америці.
- 108 Морські анемони — коралові поліпи.
- 109 Риба-жаба, або опсанус — риба сімейства батрахових, має отруйні шипи; спроможна видавати звуки, схожі на гудок, які за силою звучання досягають більше 100 децибел, що є болочим для вуха людини.
- 110 «Португальський військовий кораблик», або фізалія — вид колоніальних гідроїдних із загону сифонофор, колонія яких складається з поліпоїдних та медузоїдних особин.
- 111 Скелезубові, або риби-собаки: родина променеперих риб ряду Скелезубоподібні (*Tetraodontiformes*). Родина охоплює понад 120 тропічних видів у 19 родах. Окремі види займають друге місце за отруйністю серед хребетних.
- 112 *Alcyonacea* — загін коралових поліпів із підкласу восьмипроменевих.
- 113 Відома книга англійського хірурга Вілфреда Троттера, надрукована 1916 року.
- 114 Фрегат (*Fregata*) — численний рід птахів, які мешкають у тропіках та субтропіках; фрегати споріднені з пеліканами і бакланами.
- 115 Маніок (маніока), або касава — важлива харчова коренеплідна тропічна рослина.

007

**ІЄН
ФЛЕМІНГ**

**ЖИВИ
І ДАЙ ПОМЕРТИ**

ДЖЕЙМС БОНД

